هاوکاری

٨ لاپەڕە — ٢٥ فلسە

دەزگای رۆشنبیریو بڵاوکردنەوەی کوردی
مەیدانی الخلانی شەقامی ، الجمهوریة ،
بەغدا ـ س٠پ ١٤٠١٦ تەلەفۆن ٣/٦٨٣١١ خەت

سەرنووسەر : محمد امین محمد

● دووشەممە ١٣ی ئادار ١٩٧٨ ژمارە ٤١٧ ●

ساڵی ١٩٧٠ دامەزراوە

● الاثنین ١٣ اذار ١٩٧٨ العدد ٤١٧ ●

بەیاننامەی یازدەی ئازار چوارچێوەی راستی تەواوی وەدیهێنانی چارەسەرکردنی ئاشتییانەو دیموکراتییانەی مەسەلەی‌کوردە٠٠ ئەم بەیاننامەیەش لە لایەن تێکرای هێزە پێشکەوتنخوازە عەرەبو کوردەکانەوە لە وڵاتماندا ، لە لایەن جەماوەرەوەو بگرە لە لایەن هەموو هێزەکانی ئازادیو پێشکەوتنەوە لە نیشتمانی عەرەبو جیهاندا پشتگیری لێکرا ٠

سەرۆکی فەرماندە
احمد حسن البکر

سڵاوو پیرۆزبایی لە جەژنی ئاشتی و دڵگوشادی

وتەی هاوکاری

لە بیرەوەریی هەشتەمینی بەیاننامەی ١١ی ئازارو چوارەمینی دەرچوونی یاسای ئۆتۆنۆمیدا

میللەتی کوردمان کە ساڵەهای ساڵ‌بوو ، لە ژێر باری چەوسانەوەی‌نەتەوەییدا دەیناڵاندو لە مافە رەواکانی لەم روەوەبێ‌بەش‌کرابوو ، لە (١١)ی ئازاری ساڵی ١٩٧٠دا بۆیەکەمجار لە مێژوویدا ، لەسەر دەستی شۆڕشی (١٧)ی‌تەمووزی پێشکەوتنخوازو رابەرە سیاسییەکەی حیزبی‌بەعسی عەرەبیی سۆشیالیستدا ، فرسەتی‌درایە کە وەك گەلێکی خاوەن قەوارەو شێوازی تایبەتی‌خۆی کە نەتەوەی دووەم پێکدەهێنی لە وڵاتدا ، لە چوارچێوەی عێراقێکی یەکگرتووی ئازادو سەربەستدا بە مافی نەتەوەیی هەقیانەتی خۆی بکاتو رێگای نەش‌ونماکردن‌و گەشەسەندنی بۆ بگرێتەبەر ٠

حیزبی بەعسی عەرەبیی‌سۆشیالیست ، لەسەر بنچینەی بیرو باوەڕی مرۆڤ‌پەروەرانەو دیموکراتییانەی خۆی ، هەر لە زووەوە وەك‌گیروگرفتێك کە لە ساڵانی شەستەکاندا ئەنجامی هەڵوێستی نامرۆڤانەی حکوومەتە دیکتاتۆری کۆنەپەرستەکانی دوای شۆڕشی تەمووزی ١٩٥٨ رۆژ لە دوای‌رۆژ رووی لە ئاڵۆزی دەکرد ، هەر لە زووەوە رووی لەوەکردکە چارەسەرێکی دیموکراتی‌یانەی بۆ مەسەلەکە دەستنیشان‌بکاتو بە ئەنجامێکی عادیلانەی بگەیەنێ ٠ ئەوەبووحیزب لە کۆنگرەی حەوتەمیدا ساڵی (١٩٦٤) بەنجەی بۆراکێشاو لە تەمووزی ١٩٦٨ یشدا کە دەسەڵاتی‌حوکمڕانیی وڵاتی گرتە دەست ، دڵسۆزانە بەپیرییەوە چوو ، و کەوتە تەقەلادان بۆ چارەسەرکردنی٠هەر بەو نیازەشی ساڵی ١٦٦٩ لە دوانزە بەنددا ،مافە رۆشنبیرییەکانی نەتەوەی کوردمانی جێگیرکردو بەکردار سەلماندنی ٠ ئینجا لە (١١)ی‌ئازاری (١٩٧٠)دا ، لە نێوانی بەیاننامەی ئازارەوەبڕیاری مافی ئۆتۆنۆمی بۆ گەلی کوردمان‌داو لە (١١)ی‌ئازاری ساڵی (١٩٧٤)یشدا بڕیای شێوەی یاسایی بۆدامو دەزگاکانی دەرکردو بەوە بۆ یەکەمجار لە مێژووی گەلمانداو لەسەر دەستی شۆڕشی (١٧)ی‌تەمووزی پێشکەوتنخوازو سەرکردایەتی‌یە سیاسییە شۆڕشگێڕەکەیدا بە مافی رەوای نەتەوەیی خۆی‌گەیشت ٠

لە چوار ساڵی پێشووداتاقیکردنەوەی ئۆتۆنۆمی بۆ ناوچەی کوردستان ، ئەنجامی‌بایەخ‌پێدانو لالێکردنەوەی سەرکردایەتی حیزب‌و شۆڕش‌و پشتگیری‌کردنی تەواوی سەرجەم جەماوەری گەلی‌عێراقمان بە کوردو عەرەبو کەمایەتی‌یەکانیەوەو پشت‌گرتنی‌هەموو هێزە نیشتمانییە پێشکەوتنخوازەکان لە ناوەوەی وڵاتو لە گشت جیهاندا ، لە رووی گشت‌کۆسپ‌و کەندو پیلانێکی کۆنەپەرستانو ئیمپریالیزم‌وزایۆنیزمی جیهاندا خۆی راگرت‌و چەسپی‌و دام‌ودەزگاکانی بەوپەڕی چستو چالاکییەوە کەوتنە گورج‌وگۆڵی‌و هەڵسووڕاندنی کاروباری ناوچەکە ٠ ئەوەی‌لەو چوار ساڵەدا لەم روەوەکراوە ، بۆتە جێگای‌شانازی‌و شادمانی جەماوەری خەڵکی کوردستان‌و گشت‌گەلی عێراقمان ، هەر وەکوو بۆتە نیشانەی مایەپووچیی‌کۆنەپەرستان‌و ئیمپریالیزم‌و زایۆنیزمی دوژمن ٠

سڵاو لە بیرەوەریی‌هەشتەمین بەیاننامەی ئازارو چوارەمینی دەرچوونی یاسای‌ئۆتۆنۆمی‌ی ناوچەی کوردستان ٠

وێنەی دوو فیداکاری‌شەهید لە دوای دەستوەشاندنە مەردانەکەیان‌دژی زایۆنی دوژمن ٠ بڕوانە ل ٢ ٠

نامەیەك لە سەرۆکی فەرماندەوە بۆ سەرۆکی کۆماری لوبنان

دوێنێ بەیانی نێرراوی‌سەرۆکی فەرماندە احمد حسن البکر بۆ لای سەرۆکی لوبنان‌ئەلیاس سەرکیس ، هاوڕێ طارق عزیز ئەندامی‌سەرکردایەتی نەتەوەیی حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست‌ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش چوو بۆ بێروت ٠

هاوڕێ طارق عزیز نامەیەك‌لەدەم سەرۆکی بەڕێزەوە ئەگەیەنێ بە سەرۆکی‌لوبنان ، نامەکەش دەربارەی دۆخی وڵاتی لوبنانی دەستەبراو تێکرای دۆخ‌و باری عەرەبی‌یە ٠

هاوڕێ طارق عزیز بەنوێنەرێتی حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست لەو کۆڕە فیکرییەدا بەشداری ئەکات کە ئیمرۆ لە بێروت بە بۆنەی یەکەم بیرەوەری شەهیدکردنی کمال جنبلاط ؛ تێکۆشەرەوە ئەبەسترێ ٠

هاوڕێ ئەندامی سەرکردایەتی نەتەوەیی لەو چوونەیدا بەڕێوەبەری مەکتەبی فەلەستین‌و تێکۆشانی چەکدارانە لە سەرکردایەتی نەتەوەیی هاوڕێ عبدالحسین مسلم‌ی لە گەڵدایە ٠

بەڕێز خالد عبد عثمان دەربارەی دەستکەوتەکانی شۆڕش لە ناوچەی ئۆتۆنۆمیدا دەدوێ

بەڕێز خالد عبد عثمان ، وەزیری دەوڵەت بۆ رێکخستنی کاروبار لە گەڵ دەزگاکانی ئۆتۆنۆمیدا ، لە وەڵامی پرسیارێکی نوێنەری (هاوکاری)دا دەربارەی گەشتەکەی ئەم دوایی‌یەی بۆ پارێزگای هەولێری مەڵبەندی ناوچەی ئۆتۆنۆمیو باری سەرنجی خۆیو وسەبینانی خواستی شۆڕش‌و سەرکردایەتی‌ی سیاسی لەو ناوچەیەدا ، فەرمووی :

سەردانەکەم بۆ پارێزگای هەولێر بەو سیفەتە بوو کە وەزیری دەوڵەتمو ئەرکی رێکخستنی کاروبارم پێ‌سپێردراوە لەگەڵ دەزگاکانی ئۆتۆنۆمیدا ، کە ئەم ئەرکەم وەرگرت ، بە پێویستم زانی سەر لە ناوچەکە بدەمو راستەوخۆ تێ‌بگەمو ئەو دەستکەوتو چالاکیانە پێ بزانم کە دەوڵەتو دەزگاکانی ئۆتۆنۆمی لەو ناوچەیەدا جێ‌بەجێ‌ی دەکەن ٠ ئەوەبوو بەشداری کۆبونەوەکانی ئەنجومەنی راپەڕاندنو ئەنجومەنی یاسادانانم کردو چاوم بە بەڕێزان پارێزگارەکانی ناوچەی ژووروو کەوتو گەشتێکم کرد بۆ بەسەر کردنەوەی بەڕێوەچونی کار لەو گوندە هاوچەرخانەدا کە ئێستاکە لە ناوچەکەدا دروستدەکرێن ٠ هەر وەکو بە شێوەیەکی راستەوخۆ بە گیروگرفتی هاووڵاتیانم زانی لەگەڵ چۆنیەتی بەڕێوەچونی کاروبار لە دەزگاکانی دەوڵەتدا لە ناوچەکەدا ، من لەم سەردانە کورتەمەدا بۆم‌دەرکەوت کە ئەوەی لەم تەمەنە کورتەی ئۆتۆنۆمیدا هاتۆتەدی بە شتێکی گەورە دەژمێردرێت ٠٠ ئەو ئارامو ئاسایشەی باڵی بەسەر ناوچەکەدا کێشاوە ، بە دەستکەوتێکی گەورەی رۆڵەکانی ئەو ناوچەیە لە قەڵەم دەدرێت ، هەروەها ئەو پرۆژەوە ئاوەدانیی‌و کشتوکاڵی‌و گەشتوگوزاری‌و پیشەسازیانەی لەم ماوەیەدا جێ‌بەجێ کراون‌و خەریکە بەشێکی زۆری‌تریان جێ‌بەجێ بکرێن ، ئەوەدەگەیەنێت کە رۆڵەکانی گەلی کوردمان لەگەڵ ئەخشەکانی سەرکردایەتیدا تەواو هاوکارن بۆ بەرەپێدانی ناوچەکەو گەشەپێ‌کردنی وەك ناوچەیەکی پێشکەوتوو لە چوارچێوەی عێراقماندا ، بەڵگەی ئەمەش ئەو پێشکەوتنە گەورەیەیە کە لە هەمو لایەنێکیا بەرچاو دەکەوێت ٠ ئەوەی لە ناوچەکەدا لە مەیدانی پەرەسەندنی پەروەردەو رۆشنبیریدا بەرچاودەکەوێت، ئەوەتا زانکۆی سلێمانی بە جۆرێك پەرەی‌سەندوە کەبۆتە یەکێك لە زانکۆ گرنگەکانی وڵات ، هەروەها ئەمینداریێتی پەروەردەو فێرکردن بایەخێکی گەورە بەو مەسەلەیە دەداو ئەو قوتابخانەو باخچەی منداڵان‌و قوتابخانە پیشەییانەی دەکرێتەوە بە شۆڕشێکی راستەقینەی مەیدانی پەروەردەو فێرکردن‌و رۆشنبیریی دەژمێردرێت ، هەروەها ئەو هەرەوزە گەورەیەی بۆ راکێشانی جادەکراوە لە ناوچەکەدا جێگای هەڵسەنگاندن‌و بایەخ‌ پێدانە ٠ ئەوەبوو تەنیا لە ساڵی رابوردودا (٥٢) رێگاتەواوکراو‌بۆگەیاندنی شارەکان بەدیهات و قەزاو ناحییەکانەوە ٠ وەلە بواری کردنەوەو ئاوەدان‌کردنەوەی مزگەوتەکان و خستنەکاری هەموو مەلاو پیاوە ئاینەکان چالاکی ئەمینداریێتی گشتی ئەوقاف دیارە ، ئەمە سەرەڕای ئەو پێشەکەوتنە دیارەی کە ناوچەکە لە مەیدانی تەندروستیو پێشەکش‌کردنی خزمەتی پزیشکی لەدیهاتو لادێکاندا بەخۆیەوە دیوە لەگەڵ بەرەپێدانێکی بەردەوامی ئەو خزمەت‌گوزاریانەدا دەربارەی گەشتوگوزارکردن‌و هاوینەهەوارەکان ، ئەمینداریێتی گشتی‌ی هاوینەهەوارەکان‌و گەشت‌وگوزار دەورێکی گەورە ئەبینێ لە بنیاتنانی شوێنی گەشتو کردنەوەی ئوتێل‌و سەیرانگاو پێشوازی‌کردنی گەشتکەراندا ، کەوا چاوەڕوان دەکرێت ژمارەیان ئەمساڵەکە لە ساڵانی پێشوو زیاتر بێت ، بە هۆی ئاووهەوای خۆش ئەم شوێنانەو چاکردنی ئەو ناتەواویانەی کە لە ساڵانی پێشوودا بەرچاوکەوتوون ، کە ئەمەش دەگەڕێتەوە بۆ ئەو ئارامو ئاسایشەی باڵی بەسەر ناوچەکەدا کێشاوەو ئەو یارمەتییە زۆرو بەردەوامەی سەرکردایەتی سیاسی حزب‌و شۆڕش پێشکەشی دەزگاکانی ئۆتۆنۆمی دەکات وە لە سەرو هەموو ئەوانەشەوە یارمەتییە بایەخدارەکانی باوکی فەرماندە سەرۆك احمد حسن البکرو هاوڕێی تێکۆشەر صدام حسین کە چاودێرییەکی تایبەتی ناوچەکە ئەکەن ٠ ئەوەی لەم دواییەدا لەسەر ئامۆژگاری بەڕێز سەرۆکی فەرماندە تەواوبوو بە پشتگیریی‌کردنی بەڕێوەبەرایەتی ناوخۆ‌و شارەوانێکانی، ئەو سێ پارێزگایە بەڵگەیەکی نوێی چاودێری‌کردنی باوکانەیەتی بۆ رۆڵەکانی ناوچەکە ٠٠ لەکۆتاییدا و لە ژێرسایەی جەژنەکانی ئاداردا جەژنی دەرچوونی یاسای ئۆتۆنۆمی لە ١١ی ئاداردا‌و بەبۆنەی جەژنەکانی نەورۆزەوە گەرمترین سڵاوو پیرۆزباییم بۆ گەلی کوردو گەلی عیراقە پێشکەش دەکەم داواکاری بەختیاریو بەخشێکی بەردەوام بۆ هەمو لایەك دەکەم لەپێناوی چەسپاندنی ئۆتۆنۆمی بۆ گەلی کوردو چاودێری‌کردنی ئەم تاقی‌کردنەوە بێ‌وێنەیە بە دڵسۆزیو پشتگیرییەکی تەواوەوە ٠٠ ئاواتە خوازم کە ناوچەکە ئەمساڵ جەژنێکی پڕ ئاسایی‌و بەختیاری بەسەر بەرێت ، وە سوپاسی رۆژنامە بەڕێزەکەتان ئەکەمو ئاراتەخوازم کە رۆژنامەکەتان ببێتە زمان حاڵی هەموو هاووڵاتیان‌و هەستی شۆڕش بە رۆڵەکانی گەل بگەیەنێت ، ئیتر هەر بۆ پێشەوەو سوپاستان دەکەم ٠

سەرۆکی فەرماندە وەرەقەی بڕوانامەی باڵوێزی کوبا وەردەگرێت

دوێنێ سەعات دەو نیوی‌سەر لەبەیانی بەڕێز سەرۆکی‌فەرماندە احمد حسن البکر لە کۆشکی کۆماری وەرەقەی‌باوەڕنامەی بەڕێز جوان‌کاریتیرۆ ایبانیز باڵوێزی کوبا لە کۆماری عیراقی وەرگرت ٠

لە دابی وەرگرتنی ئەووەرەقەی باوەڕنامەیەدا دکتۆرسعدون حمادی وەزیری دەرەوەو بەڕێز هشام ابراهیم‌سەرۆکی دیوانی سەرۆکایەتی‌کۆمار بەشداربوە ٠

ئا٠ د٠ ع٠

بەڕێز وەزیری راگەیاندن : سەرکردایەتی حزب‌و شۆڕش بە تەنگ بەختەوەری جەماوەری گەلی کوردمانەوەیە لە هەموو رووەکانی ژیانەوە

● رۆژی سێ‌شەممەی رابوردوو بەڕێز سعد قاسم حمودی وەزیری راگەیاندن ، لەچوارچێوەی گەڕانەکەیدا بەناوچەی ئۆتۆنۆمیدا سەری لەپارێزگای سلێمانی‌داو لەلایەن بەڕێزان ارشد احمد محمد پارێزگاری سلێمانی‌و هاوڕێ محمد زمام عبدالرزاق سکرتێری سەرکردایەتی شعبەی سلێمانی حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست‌و لێ‌پرسراوانی دائیرەی راگەیاندن لەپارێزگاکەدا ، پێشوازی کرا ٠

● ئەوەی شایانی باسە بەیامنێری هاوکاری لەسلێمانی چاوی بە وەزیری بەڕێز کەوت‌و چەند پرسیارێکی لێکرد ٠

● لەوەڵامی پرسیارێکدا دەربارەی سەردانەکەی وەزیری بەڕێز بۆ پارێزگاکە وتی :

\+ ئەم سەردانەم بۆ پارێزگاکانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی لەسەر راسپاردەکانی سەرکردایەتی سیاسییە ، بۆ ئەوەی بتوانین راستەوخۆ سەربدەین لەدەزگاو دایەرەکانی راگەیاندن ٠ چونکە سەردانی راستەوخۆی لێ‌پرسراوان بۆ دەزگا رەسمیەکان باشترین دەرفەتە بۆ دانانی چارەسەر بۆ گیروگرفتەکانیان‌و برەوپێدان‌و پێشخستنی کاروباری راگەیاندن بەشێوەیەکی وردوو هاوبەشی راستەوخۆ بۆ تەواوکردنی خزمەتگوزارییەکانی راگەیاندن لەناوچەکەدا ٠

● دەربارەی ئێزگەی کوردی‌ی بەغداو ئێزگەی کوردی‌ی تەلەفزیۆنی کەرکوك وەزیری بەڕێز فەرموی :

\+ ئێستا لەهەوڵداندایین بۆ بەهێزکردنی شەپۆلی ئێزگەی کوردی‌و هەموو ئێزگەکانی تری رادیۆی بەغداو لەپلانی ساڵی ١٩٧٨دا وادانراوە کە (مرسلات)ی سەرچیای ئەزمڕ تەواوبکرێن‌و ئەمەش باشترین هەنگاوە بۆ ئەهێشتنی گیروگرفتی ئێزگەو تەلەفزیۆن لەپارێزگای سلێمانیدا هیواشمان وایە کە رۆڵە رۆشنبیرەکانی ئەم ناوچانە هاوبەشیمان‌بکەن بۆ برەوپێدان‌و پێشخستنی بەرنامەکانی ئێزگەی کوردی‌ی بەغداو تەلەفزیۆنی کوردی‌ی کەرکوك بە بەشداربوون لەبەرنامەکانی ئەدەبیو هونەریو رۆشنبیری کوردی‌ی ئەو ئێزگانەدا ٠ ئێمەش هەمیشە بیرمان لەهەموو هونەرمەندان‌و ئەدەب‌دۆستان کردۆتەوەو هەردەم ویستومانە کە هەموو هێزە لاوەکان لەناوچەکانی ئۆتۆنۆمیدا بهێنینەکایەوە بۆ ئەوەی دەرفەتیان بدەینێ بۆ نیش‌کردن لە ئێزگەو تەلەفزیۆن‌و رۆژنامەگەریشدا ئەمانەوێت برەوبدەین بەکاروباری چاپەمەنی بەفراوانترین شێوەو بەزووترین کات ، بۆ ئەوەی هەموو جەماوەری ناوچەکە شارەزاییان هەبێت لەنازەترین بەرهەمی ئەو وڵاتو نیشتمانی عەرەبدا ٠

● وەزیری بەڕێز دەربارەی دابەش‌کردنی رۆژنامەکان لەناوچەی ئۆتۆنۆمیدا وتی :

لەکاروباری دابەش‌کردنی رۆژنامەکان‌دا هەموو دەزگا حزبیەکان‌و هەموو دامەزراوە رەسمیەکان هاوبەشیمان ئەکەن‌و خۆیان هیلاك ئەکەن ، تا بتوانن رۆژنامە رۆژانەکانی وڵاتمان بگەیەنینە دوورترین دێی وڵاتمان ٠ چونکە رۆژنامە بۆتە زەروورەتێك بۆ هەموو جەماوەر ٠ بۆیە ئەڵێم پێویستە خۆمان هیلاك‌بکەین تا لە خێراترین کاتدا رۆژنامەو چاپەمەنیەکانمان بگەیەنینە هاووڵاتیان بۆئەوەی هەموو جەماوەر ئاگایان لەهەموو ئەوشتانە‌بێت کە لەمەرکەزەوە دەرئەچێتو باسی دەسکەوتەکانی شۆڕش ئەکات ٠

● لەوەزیری بەڕێزمان داواکرد کە وتەیەك لەبارەی ئەم‌سەردانەوەی بۆ سلێمانی دەرببڕێ کە رێکەوتی نزیك‌بوونەوەی جەژنەکانی ئازار دەکا :

\+ رێکەوتێکی زۆر خۆشە کە سەردانەکەم بۆ شاری سلێمانی لەکاتی جەژنەکانی ئازاردایەو هەموو گەلی کورد لە خۆئامادەکردندایە بۆ ئاهەنگ‌گێڕان بەیادی هەشتەمی بەیاننامەی یانزەی ئازارو یادی چوارەمی دەرچوونی یاساکانی ئۆتۆنۆمیو منیش هەربەم بۆنەیەوە گەرمترین پیرۆزباییو سڵاو پێشکەش

پ٠ هاوکاری لە سلێمانی

بڕوانە ل ٤

Institut kurde de Paris

لێکۆڵینەوەی سیاسی

وتووێژەکانی ئاشتی نێوان ساداتو بیگن

هەواڵدەرەکان لەزمان (عزراوایزمان) وەزیری جەنگی زایۆنی دوژمنەوە رایانگەیاندکە پاش سەفەری مەناحیم بیگن بۆ واشنتۆن جارێکی تروتووێژی سازاندن لە نێوان ساداتو بیگن دادەستپێدەکاتەوە •

وایزمان لە وتووێژێکی رۆژنامەگەریدا لە نیۆیۆرك بیروڕای خۆی دەربڕی کەچاوەڕوان دەکرێ رژێمی سادات لەدوای ئەو کۆبوونەوانە رێککەوتننامەیەکی بەجیا لەگەڵ قەوارەی زایۆنیدا ئیمزا بکا •

لە تشرینی دوەمی ساڵیرابردوودا کاتێك انور سادات بەهاندانی کاربەدەستانی ئیمپریالیزمی ئەمریکاو هێندێ حکوومەتی کۆنەپەرستی ناوچەکە ، سەفەرە پڕ شوورەییەکەی بۆ قودسی داگیرکراو دەستپێکرد ، وای دانابوو کە لەلایەن رەگەزپەرستانی تەل ئەبیب لە بەرامبەر ئەو سەرشۆڕکردنەدا هێندێ نەرمی لە سیاسەتی داگیرکەرانەیاندا نیشان دەدەنو هیچ نەبێ مل بۆ چۆڵ کردنی خاکە داگیرکراوەکانی میسر رادەکێشن لە لایەکی تریش دەزگای بەڕێوەبەرێتی ئەمریکا بەقازانجی « دەستپێشخەری »یەکەی سادات قەوارەی زایۆنی دەخاتە ژێر باڵە بەستۆوەو ناچاری دەکا رێککەوتننامەیەکی « ئاشتی » لەگەڵ ساداتدا ئیمزا بکا •

بەم جۆرە کۆمەڵانی نەتەوەی عەرەبیش کەیەکدەنگ دژی ئەو هەنگاوە خۆبەدەستەوەدەرانەیە وەستابوون بەئەنجامی ئەو رێککەوتنە رازی دەبنو هەروا بەسووکو هاسانی ئەو سەفەرەخەیانەتکارانەیە بەخزمەت دەنووسرێو ئەویش ناز ناوی قارەمانی « ئاشتی »ی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست وەردەگرێ •

بەڵام هێشتا میوانی دۆستەرەگەزپەرستەکانی بوو کە بۆی دەرکەوت ئەوەی ئەو بۆی چووە لەخەونو خەیاڵ بەولاوە نیەو ئەو رێگایەی سادات بەتەختو هەموارو بێ کەندو کڵۆی تێگەیشتبووپڕە لە دڕكو داڵو کەندو لەندو هەوارازو نشێو • بۆیە بەدەستی بەتاڵ لەسەفەرە « مێژوویی »یەکەی گەڕایەوەو هەورازو نشێو • بۆیە کۆنفرانسەکانی میناهاوسو اسماعیلیە نەختێك ئابڕوو بۆ رژێمەکەی بکڕێتەوە •

کەچی لەبەختی کڵۆڵی سادات ئەمەشیان نەیگرت • داگیرکەرانی خاکی عەرەب کاتێك هەڵوێستی حاکمی میسریان بەوشلو شەوێقی بەهانە بەرچاو بەپێچەوانەی بۆچوونەکانی سادات زیاتر لەسەر سیاسەتی مەزنی خوازانەو داگیرکەرانەی خۆیان سووربوونو ئەوەندەیان تێدا نەهێشتەوە کە انور سادات ئەگەر نەشتوانێ کۆمەڵانی گەلی عەرەبی بێ بەفریو بەرێ ، لانیکەم بتوانێ خۆی پێ بخەڵەتێنێ • چونکە تەل ئەبیب نەك هەر بەوەرازی نەبوو کە خاکە داگیرکراوەکانی عەرەب چۆڵ بکاتو مافی رەوای گەلی فەلەستین بەرەسمی بناسێ ، بەڵکوو تەنانەت لەژێر بڕیاری ژمارە ٢٤٢ی ئەنجومەنی ئاسایشی کۆڕی نەتەوە یەکگرتووەکانیش دەرچوو رایگەیاند کە بە هیچ جۆر ئامادە نیە خاکە داگیرکراوەکانی ساڵی ١٩٦٧ چۆڵ بکاتو دەست لە ئاواییەجوولەکە نشینەکان هەڵبگرێ• هەر لەوکاتەدا لەزیادکردنو پەرەپێدانی ئەو ئاواییانەشدا بەردەوام بوو •

هەڵپەو شاکەشاکی ساداتو سەفەرەکەی بۆ وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکاو هێندێ وڵاتی ئەورووپای رۆژئاواش ئانێکیان تێدا نەبووو حاکمی میسر لەم تەقەلایەشیدا سەرنەکەوتو بەهەناسە ساردیو بێ ئەوەی بتوانێ شتێك لە هەڵوێستی ئەوولاتانە بەرامبەر قەوارەی زایۆنی بگۆڕێ گەڕایەوە •

لێرەدا سەرۆکی رژێمی ئێستای میسر دووڕێگای بۆ مابۆوە : یان دەبوو دان بە تێشکانی « دەست پێشخەری یە مێژوویی یەکەی »دا بنێتو ئەگەر لەنیوەی رێگاشدابووە ئەوڕێبازە نانیشتمانی یە بەربداو لەئەنجامدا مەسەلەکە بۆ نوێنەرانی راستەقینەی کۆمەڵانی گەلی عەرەب بەجێ بهێڵێ ، یان ئەوەتە لەسەر پەلەقاژەکەی خۆی بڕوا تا ئەوکاتەی بەتەواوی سەری وەبەردی ئەلحەدێ دەکەوێو مێژوو حوکمی یەکجارەکی خۆی بەسەردا دەدا •

بەڵام ئەوکەسەی دەکەوێتە سەر هەڵدێرگەی لەڕێلادان زۆر ئەستەمە دوای ئەوەی پێ هەڵخلیسکا خۆی بۆ بگیرێتەوەو بەناچاری خلۆردەبێتەوە نادەگاتە قووڵایی دەرووەکەو لەزەلکاوی خەیانەتدا دەخنکێ ، هەر بۆیە ساداتیش رێگای دووەمی هەڵبژاردو لەسەر هەوڵو تەقەلا ناهومێدانەکەی خۆی رۆیشت•

ئێستا هەموو هیوایەکی بەئەنجامی ناوبژی کەری و گەشتە مەکوکی یەکەی ئەلفرید ئەترتۆن نوێنەری تایبەتی جیمی کارتەرسەرکۆماری ئەمریکایە ، سادات بەهیوایە ناوبژیکردنی « بێلایەنانە »ی ئەمریکا سەرەنجام بتوانێ هەڵوێستی رژێمەکەیو قەوارەی زایۆنی لێك نزیك بخاتەوەو ئەگەر نەشی گەیەنێتە « چارەسەری یەکجارەکیی کێشەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست » هیچ نەبێ دەرەتانی ئەوەی بۆ پێك بێنێ کە رێککەوتنێکی یەکلایەنی ی لەگەڵ تەل ئەبیبدا ئیمزابکا •

بەڵام دیارە سادات حیسابی بۆ ئەوە نەکردوە کە ئەگەر هەوڵو تەقەلای ناوبژی کەرانەی ئەمریکا بشتوانێ رێککەوتنێکی لەوبابەتە بەرژێمی میسرو قەوارەی زایۆنی ئیمزابکا ، مومکین نیە کۆمەڵانی نەتەوەی عەرەبو لەوانە گەلی میسر بەئەنجامی ئەو رێککەوتنە رازی بنو لەدوا قۆناخدا بەشی پەلەقاژەی سەرەمەرگەکەی سادات هەر تێشکانو ژێرکەوتنە •

سەرەڕای هەڕەشەو گوڕەشەی کارتەر

مانگرتنی کرێکارانی کانگاکانی خەڵوزی بەرد بەردەوامە

کۆمەڵی سەرمایەداری کۆمەڵی بێ سەروسامانیو تەنگو چەڵەمەیە • بە پێچەوانەی ئەو زەرقو بەرقەی لەو کۆمەڵگایانەدا دێتە بەرچاوو لەگەڵ ئەو هەموو پڕوپاگەندەی بۆ دیموکراتیەتە ساختەکەیان دەکرێ ، هەر وەختە لەگەڵ یەکێك لەتەنگو چەڵەمە ئابووریو کۆمەڵایەتیەکان دەستەو یەخەن • رۆژێك ئاوسانی دراوی (التضخم) و جارێك قەیرانی ئابووریووەختێك گیروگرفتی بێکاریو برسیەتی هەزارانو میلیونەها ئینسان ئەو کۆمەڵگایانە رادەتەکێنن •

بناخەی تەواوی ئەو گیروگرفتانە بوونی رژێمی سەرمایەداری دژ بەمرۆڤە ، لەو جۆرە رژێمانەدا ئەوەی هیچ حیسابی بۆ نەکرێ سوودو قازانجی کۆمەڵانی هەراوی رەنجدەرانە • لەو کۆمەڵانەدا کە ئامانجی بەرو دوایی ی سەرمایەدارو مۆنۆپۆلە گەورەکان وەدەست هێنانی سوود قازانجی زیاترە ، زۆربەی هەرەزۆری سامانی نیشتمانیو خێروبێری وڵاتو سوودو قازانجی زیاترە ، بەرهەمی رەنجی شانی زەحمەتکێشان دەچێتە گیرفانی ژمارەیەکی کەم لە کۆمپرادۆرو بۆرژوازی یە گەورەکانەوەو بەدەیانو سەدان میلیۆن کەس لە کۆمەڵانی چەوساوەش تەنیا بەشێکی زۆر کەمیان لەداهاتی نەتەوایەتیو سامانی نیشتمانی پێدەبڕێ •

لێرەدایە کە کۆمەڵانی وشیارو بەئاگای رەنجدەرانیش کاتێك ئەو هەموو زوڵمو زۆرو چەوساندنەوە دەبینن لە سەرهەقی زەوتکراوی خۆیان دێنە دەنگو ئەگەر دەرەتانی راپەڕینو رووخاندنی رژێمو بەدەستە وەگرتنی دەسەڵاتی سیاسیشیان نەبێ ، بۆ وەدیهێنانی بەشێك لەداخوازی یە رەواکانیان مانگرتنو خۆپیشاندان رێکدەخەنو مەترسی [illegible] لە کاروەستان بۆ

چەرخی مەکینەی پیشەسازی سەرمایەدارە گەورەکان پێك دێنن • تا لە ئەنجامدا لە بەرپاراستنی سوودو قازانجی خۆیان ـ نەك لە بەرخاتری مرۆڤایەتیو چاوبڕوی رەنجدەرەکان ـ ناچاردەبن سەر بۆ هێندێك لەو داخوازیانە نەوی بکەن •

ئەوەی ئێستاش لە وڵاتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا گەورەترین وڵاتی سەرمایەداریو پێشەنگی ئۆردووگای ئیمپریالیزمدا روودەدا یەکێکە لەو دیاردانە • ئەوا زیاتر لەسێ مانگە کرێکارانی کانگاکانی خەڵووزی بەرد لە ئەمریکا بەمەبەستی ناچارکردنی خاوەنکارەکان بەبەستنی پەیمانێکی تازەی کارو زیادکردنی کرێی کرێکارانو باشترکردنی هەلو مەرجی کاروژیانو گوزەرانیان مانیان گرتوە • لەماوەی دوازدە هەفتەی رابردوودا هەموو وتووێژەکانی نێوان کرێکارەکان لەلایەکو خاوەنکارانو حکوومەت لەلایەکی ترەوە بۆ کۆتایی هێنان بەو مانگرتنە بێ ئەنجام بوون ، چونکە خاوەن کاران ئامادە نەبوون داخوازی رەوای کرێکارەکان کە لەهەلو مەرجی سەختو دژواری کانگاکاندا ئیش دەکەن قبول بکەن •

لەئەنجامی ئەو مانگرتنە بەردرێژەی زیاتر لە ١٦٠ هەزار کرێکاری کانگاکانی عەمبارەکانی خەڵووزی کارگە گەورەکان هاتوونە بەتاڵ بوونو ئەمەش بۆتە هۆی ئەوە کە کارخانەکانی ئۆتۆمبیل دروستکردن لەرۆژهەڵاتو ناوەڕاستی ئەمریکادا دابخرێن •

قسەکەرێکی کومپانیای ئۆتۆمبێل سازی « کریزلر » لە ئوهایۆ رایگەیاندوە کەوی دەچێ بەم زووانە ئەو کومپانیایە دوو کارخانەی ئۆتۆمبێل سازی خۆی لەو ویلایەتەدا دابخا •

کومپانیای « جەنرال مونۆرز »یش رایگەیاندوە کە کەمبوونەوەی کارەبا بەرادەی لەسەدا پەنجا لەویلایەتی ئوهایۆدا دەبێتە هۆی داخستنی ٢٥ کارخانەی مۆنتاژ (التجمیع) کە سەر بەو کومپانیایەنو هەروەها دەبێتە هۆی بێکاری سێسەد هەزار کرێکار • چاوەدێریکەرانیش لەو باوەڕە دان کە داخستنی ئەوکارخانانە بەگشتی ی دەبێتە هۆی بێکاربوونی زیاتر لە حەوسەد هەزار کرێکار •

بێجگەلەوە ، مانگرتنی بەرفراوانو بەردرێژی ئەو کرێکارانە گیروگرفتێکی تریشی بۆ وڵاتە یەکگرتووەکان خوڵقاندوە کە ئەویش مەسەلەی دۆلارە • وەك دەزانین نرخی دۆلار لەو سێ مانگەی دوایدا بەرادەیەك هاتۆتە خوارێ کە لە مێژووی ئاڵوگۆڕی دراویدا وێنەی نەبینراوە ، هەر ئەمەش بۆتە هۆی ئەوە کە دەوڵەتە خاوەن نەوتەکانو دەوڵەتانی ئەندامی (اوپك) داوابکەن نرخی نەوت کەتائێستا بە دۆلار دەدرێ ، بە پارەیەکی تر بقەرسێندرێ چونکە بەجۆرێك کە ئەم دواییانە ئاشکراکرا تەنیا دەوڵەتی (کوێت) لە ئەنجامی ئەو نزمبوونەوەی نرخی دۆلاردا رۆژی یەك میلیۆن دۆلار زیانی لێ دەکەوێ • هەموو ئابووریزانەکانیش لەو باوەڕەدان کە یەکێك لە هۆیەکانی ئەو نزمبوونەوە بێ وێنەیەی نرخی دۆلار مانگرتنی کرێکارانی کانگاکانە •

لەدوای تێپەڕبوونی دوازدە هەفتە بەسەر ئەو مانگرتنە مەزنەداو پاش تێشکانی هەوڵو تەقەلای دەوڵەتو خاوەن کارەکان بۆ گێڕانەوەی کرێکاران بۆ سەر کارو کۆتایی هێنان بە مانگرتن ، « دیموکراسی » یەکەی سەرۆك جیمی کارتەر زەنگی هێناو لە هەفتەی رابردوودا سەرکۆماری ئەمریکا کەوتە هەڕەشە لە کرێکاران کە ئەگەر کۆتایی بەو مانگرتنە نەهێنن قانوونی (تافت ـ هارتلی) یان بەسەردا تەتبیق دەکا ، بە پێی ئەم قانوونە کە ساڵی ١٩٤٨ و ١٩٥٠ش بەسەر کرێکارە مانگرتووەکاندا تەتبیقکرا ، کرێکاران ناچار دەکرێن دوای هەشتا رۆژ مانگرتن بێنەوە سەر کارەکانیانو دوایی بۆ چارەسەری ناکۆکی یەکانیان لە گەڵ خاوەن کاران وتووێژ بکەن • هەروەها کارتەر هەڕەشەی کردوە کە ئەگەر بێتو کرێکاران گوێ ڕایەڵی ئەو قانوونە نەبن ، بۆ سەرکوتکردنی ئەوان لە هێزی سوپایی کەڵك وەردەگرێ •

بەڵام کرێکارەکان بەو هەڕەشەو گوڕەشەیە چاوترسێن نەبوونو رایانگەیاندوە کەتا وەدیهاتنی داخوازی یەکانیان لەسەر مانگرتن بەردەوام دەبنو ئامادەنین بچنەوە سەر کارەکانیان • لەلایەکی تریشەوە رایانگەیاندوە کە دەوزەی کانگاکان دەگرن بۆ ئەوەی نەهێڵن کاریان تێدا بکرێتو کاتێك حکوومەتیش هەوڵبدا بڵاوەیان پێ بکا ، ئەوانیش توندوتیژی بەکاردەهێنن •

بێگومان ئەگەر ئەم مانگرتنەش بەم یان بەو شێوە کۆتایی بێت ، وەك مەسەلی کوردی دەڵێ « تا ئەم سەرەبێ ، ئەو سەودایەی بەدوایە » و تا رژێمی سەرمایەداریش مابێ ئەو جۆرە گیروگرفتو تەنگو چەڵەمانەی هەر لەگەڵدایە •

تاقیکردنەوەیەکی زانستی لە کارگە ئاسمانێکەی سۆڤیەتدا

ڕابەرانی کارگە ئاسمانێکەی سۆڤیەت کە لە (سالیوت ٦) و سیوز ٢٧ و سیوز ٢٨ پێكهاتوە ئەمڕۆ دەستیان کردوە بە تاقیکردنەوەیەکی نوێ • تاقیکردنەوەکەش برێتی یە لەهەوڵدان بۆ دۆزینەوەی پێكهێنانی کانزای نوێ لە رێگای تێکەڵاوکردنیانەوە لە فرنێکی کارەبادا لە دۆخی بێسەنگیدا زانا سۆڤیەتێکان هیوایان وایە کە ئەم تێکەڵاوکردنە لە دۆخی بێسەنگیدا جۆرە خاسیەتێك بدات کە زۆر زەحمەتەو یا لە سەر زەوی هەر ناکرێت •

ئەو تێکەڵاوکردنی کانزایانەلە جیهازێکدا دەکرێت کە پەیمانگای فیزیای سەر بە ئاکادیمی زانستی چیکوسلۆفاکیا لە براگ دروستی کردوە •

زمانە جیهانیکان بە گوێرەی ئەوانەی قسەی پێ دەکەن

بە گوێرەی بەیاننامەیەك کە کۆمەڵەی زمانی ئەڵەمانی بڵاوی کردۆتەوە زمانی ئەڵەمانی حەوتەم پلەی هەیە لە ریزی ئەو زمانانەدا کە لە دنیادا خەڵکی قسەیان پێ دەکەن • ئەو بەیاننامەیە وتویەتی •• لە جیهاندا ١١٧ ملیۆن کەس بە زمانی ئەڵەمانی قسە دەکەن •• زمانی چینی لە سەروی ٦٠٧ ملیۆن کەس قسەی پێ دەکەن ، دوای ئەمیش زمانی ئینگلیزی دێت کە ٣٣٠ ملیۆن کەس پێی دەدوێن ، بە زمانی روسیش ٢٠٩ ملیۆن کەس قسەدەکەن ، زمانی ئیسپانی ٢٠٦ ملیۆنو زمانی هندی ١٩٤ ملیۆن ، پورتوگالی ١١٢ ملیۆن کەس قسەی • پێ دەکەن •• لەو لیستەیەدا دوای زمانی ئەڵەمانی زمانی ژاپۆنی دێت ، بەم زمانە ١١٥ ملیۆن کەس قسەی دەکەن ، زمانی بەنگالی ١١١ ملیۆنو زمانی عەرەبی ١١٠ ملیۆنو فەرەنسی ٦٥ ملیۆنو زمانی ئیتالیایی ٥٥ ملیۆن کەس قسەی پێدەکەن •

دوێنێ فیداکارانی فەلەستین دەستێکی مەردانەیان لە زایۆنی دوژمن لە ناوجەرگەی خاکی زەوت کراودا۔ وەشاندووەو زیانێکی گەورەی ماڵیو گیانیان لە دوژمن داوە لەم وێنەیەدا نیشانەیەکی ئەو دەست وەشاندنە دیارە وێنە بە رادیو تایبەت بە ئا• د• ع•

ترام دز

دەزگای گواستنەوەی گشتی لە قاهیرە ، بۆی دەرکەوت کەیەکێ لە شوفێرەکانی (ترام) دوای دەوامی رەسمی ی خۆی ترامەکە ئیش پێدەکاو ئەوەی دەستی دەکەوێ دەیخاتە تەنکەی باخەڵی خۆیەوە •

سەرەتا لەوەوە پێزانرا کەیەکێ لە کاربەدەستانی دەزگاکە سەرنجی دا ئەو شوفێرە دوای دەوامەکەی ، ترامەکە تاشەو درەنگ وەختێك لە لای خۆی دەهێڵێتەوە • بەمەدا لێی کەوتنە گومانەوە • ئینجا کەخستیانە ژێر چاودێری یەوە ، بە تەواوی لایان ئاشکرابوو کەهەموو رۆژێ لە دوای دەوامەوە ، ترامەکەی لە نێوان گەڕەکی (المطریە) و (شبرا) دا ئیش پێدەکا ،

دورگەی «ساوتۆمی» لە خوارووی ئەتڵەنتیك لەشوێنەواری کۆلۆنیالیزم رزگار دەبێ

ئەم دورگە چکۆلەیە کەوتۆتە نزیك کەمەری زەوی لای گینیاوە دورگە کە پڕە لەسەرچاوەی ئاوو ئاقگە •• گیای ئەفسانەیی ، جەنگەلی مۆز ، کێڵگەی کاکاوو قاوە ، مانگۆ گوێزی هیندستانو دارزەیتوون گێلاسو دیمەنگای جۆربەجۆری دارستان •

هەتا تەموزی ١٩٧٥ سامانە سروشتیەکانی ئەو دورگەیە بۆ هاونیشتمانە ئەفریقاییەکان نەبوو ، بەڵکوو لەلایەن خاوەن ملکە پورتوگالیەکانەوە بە تاڵان دەچوو • بەرووخانی حوکمی فاشیستی لە لیشبۆنە بزووتنەوەی رزگاریخوازی ساوتومی رێگای وەدەستهێنانی دەسەڵاتی کردەوە • لە دوازدەی تەموزی ١٩٧٥دا سەربەخۆیی ساوتومیو پرێنسیبی راگەیەندراو بوو بە کۆمارێکی دیموکراتی •

دەوڵەتی ئەو دورگەیە بەسەرکردایەتی دوکتۆر « مانوئیل پینتو دی کاستو » بڕیاریدا رێبازی بەربەرەکانی ئیمپریالیزمو دابینکردنی قازانجە نیشتمانیەکان بگرێتەبەر ، ئەمەش بەجۆرێك لەگەڵ قانوونەکانی پێشکەوتندا رێك بکەوێ •• لە ٣٠ی ئەیلولی ١٩٧٥دا حکومەت لە سەر بڕیاری ئەنجومەنی نیشتمانیی گرنگترین کارخانەو قازانجەکانی بێگانەی خۆماڵی کرد •

رۆژنامەی « شۆڕش » کە لە ساوتومی دەردەچێ ئەم بڕیارانەی بە « چەند بڕیارێکی شۆڕشگێڕانەو مێژووی لە رێگای لەناوبردنی چەوسانەوەو دروستکردنی نیشتماندا » داناوە • لەو وەختەوە حکوومەتو بزووتنەوەی رزگاریخوازی سەرکردایەتی گەلیان بەرەو بەرهەمهێنانی زیاتر لە پێناوی پێشخستنی وڵاتدا دەست پێ کردوە •

دروشمی « زیادکردنی بەرهەم » لە هەموو ناوچەکانی دورگەکەدا بەرزکراوەتەوەو لە هەموو دەزگاو دامەزراوەکانی دەوڵەتدا جێبەجێکردنی ئەو دروشمە بەرچاو دەکەوێ • کرێکاران ئەو دروشمەیان وەدی هێناوەو هەموو توانای ئیمکاناتێکیان لەکارخانە کشتوکاڵی یەکانی رێودو ئۆرۆ ، نیکو ـ ئیزاو لە کێڵگەی تاقیکاری پۆتۆو لە کارخانەکانی نیفدا وەکار خستوە •

دانیشتوانی دورگەکە کە ژمارەیان دەگاتە ٨٠٠٠٠ کەس هەوڵو تەقەلایەکی بەکەڵك دەدەن بۆ زیادکردنی بەرهەمو باشکردنی هەلو مەرجی کارو گوزەرانو لە پێناوی لابردنی شوێنەواری دەسەڵاتی کۆلۆنیالیزمدا ، ئەم هەوڵو تەقەلایەش برێتی یە لە : لەناوبردنی نەخوێندەواری ، دروستکردنی کادیری نوێی ئیداریو پیشەیی ، زاڵبوون بەسەر کەمو کوڕیەکانی تەکنۆلۆجیاداو لابردنی سەرمایەی بێگانە • چونکە دانیشتوانی ئەو دورگەیە تائێستاش لەژێر سێبەری پێوەندی یەکانی پاشماوەی دەورانی دەسەڵاتی دەسەڵاتی کۆلۆنیالیزمدا لەم رۆژانەی دواییدا دەژین •

له بیره‌وه‌ی جه‌ژنه‌کانی ئازارو نه‌وروزدا

یادگاره‌کانم له‌گه‌ڵ

جه‌ژنه‌کانی نه‌وروزدا

له‌پێش ســالی ١٩٣٠دا نــه‌وروز له‌هــه‌ولێر ده‌نگوباسێکی ئه‌وتۆی نه‌بووبه‌لام هه‌ندێك له‌مامۆستایان که ئه‌وکاته من خۆم له‌قوتابخانه‌ی‌سه‌ره‌تایی ، قوتابی بووم ، وه‌ك خوالێخۆشبوان مامۆستایان‌سه‌عدی جــه‌لالو مصطفی بهجتو فؤاد رشــید بــکر ،باسی نه‌ورۆزیان بۆ ده‌کردین‌و بۆیان روون‌ده‌کردینه‌وه کـــه‌نه‌وروز چی‌یه‌و چــــۆن به‌یدابووه · ئه‌وکاته مامۆستاحوزنی موکریانی له‌هه‌ولێــر ده‌ستێکی بالای هه‌بوو بـــۆبلاوکردنه‌وه‌ی بیــــروڕای کوردایه‌تی ·

له سالی ١٩٣٤دا که لــــه قوتابخانه‌ی ناوه‌ندی بووم ، حوزنی موکریانی داوای لــــه ئێمه کرد له مالێك کۆبینه‌وه بۆ روون‌کردنه‌وه‌ی جه‌ژنــــی نه‌ورۆز · شه‌وی نه‌ورۆز له‌قه‌لا له‌مالی سه‌لیم سه‌یدۆك کـــه ژماره‌مان لـــــه ده‌که‌س تێ‌نه‌ده‌پڕی کۆبوینــــه‌وه ، مامۆستا موکریانی له‌بابــــه‌ت نه‌ورۆزه‌وه دواو وه‌کـــــو جه‌ژنێکی نه‌ورۆز ماوه‌ی دوو سه‌عاتی ئه‌و شه‌وه‌مان پێکه‌وه رابوارد · ئینجا له‌پــــاش ئه‌م‌کاتـــــه‌وه ســال‌به‌سال ژیاندنه‌وه‌ی جه‌ژنی نـــه‌وروز له هه‌ولێردا په‌ره‌ی ســـه‌ندو به‌نهێنی هه‌موو سال ئـــه‌و جه‌ژنه یا له هه‌ولێر یا لــــه گونده‌کان یادی ده‌کراوه ، له‌مانه سالێکیان لــــه‌دێی تووڕه‌ق ، سالێکیان له گوندی سه‌یدان ، سالێکیشیان لــــه جێگه‌یه‌کدا که (مفتــــاح)ی پێده‌لێن له‌نزیك شـــــاری هه‌ولێره‌وه‌یه ·

له‌پاشا که بووم به‌مامۆستا له‌سالی ١٩٤٠دا · پارتـــــی هیوا ده‌ستێکی درێژی هه‌بوو بۆ چه‌سپاندن‌و یادکردنه‌وه‌ی جه‌ژنی نه‌ورۆز ، ئه‌و وه‌ختــه من موعته‌مه‌دی پارتی هیوا بووم له هه‌ولێر ·

دوای ئه‌وه له سالی ١٩٤١دا که ئه‌وکاته ته‌نها ســـــێ قوتابخانه له مه‌لبه‌ندی هه‌ولێر هـــــه‌بوو ، سه‌یرانێکمان پێك‌هێناو واش له‌ناو خۆماندا رێك‌که‌وتین که سه‌یرانه‌که لـــه رێکه‌وتی رۆژی ٢١ی ئازاری ئه‌و ساله‌دا بکه‌ین ، لـــه پاش نیوه‌ڕۆ قوتابیه‌کانمان هه‌مــــوو کۆکرده‌وه‌و لێـــــیانم پرسی ، به‌تایبه‌تی له گه‌وره‌کان : کــێ ده‌زانێ ئه‌مـــــرۆ چ رۆژێکه ؟ یه‌کێ لـــــه قوتابیه‌کان وتی ، مامۆستا ئه‌مــــــــرۆ رۆژی نه‌ورۆزه · ئێمه‌ش باسی یادی نه‌ورۆزو خه‌باتی کـــــاوه‌ی دلێرمان به‌ته‌واوی بـــــۆ روون‌کرده‌وه ، ئه‌مه ده‌نگێکی باشی له ناو هه‌مـــــــوو خێزانه‌کانی هه‌ولێردا دایه‌وه ·

ئیتر به‌م چه‌شنه هه‌ر بـــه نهێنی یادی جه‌ژنی نه‌وروز له هه‌ولێر ده‌کرایه‌وه ، نه‌ورۆزی سلێمانی‌و ده‌وری پیره‌مێردی نه‌مر له‌م رووه‌وه کارێکی زۆر به‌تینی‌کرده سه‌ر شـــــاری هه‌ولێر ، تا له ساله ١٩٤٦دا به ئاشکرا نه‌وروز له یه‌کــێ له گۆڕه‌پانه‌کانی ئه‌و وه‌ختــه‌ی هه‌ولێر که ئێستا ناوه‌ڕاستی شاره یادکرایه‌وه · به‌لام لــه پاش ته‌نــــگ‌و چه‌لمه‌یه‌کی زۆر ، چونکه میری‌ی ئه‌وکاته له‌به‌ر کۆنه‌په‌رستان‌و هه‌نـــدێ له ته‌سك‌بیران رێگای نــه‌ده‌دا که ئـــــــه‌م ئاهه‌نگه بکرێ ، به‌تایبه‌ـــــــتی پـــــاش ده‌ست‌تێوه‌ردانی ئه‌رمانبه‌رێکی سه‌ربازی ئه‌وکاته ، بـــه‌لام جێگری پارێزگای ئه‌و وه‌خته‌ی هه‌ولێر که) شامل یه‌عقوبی (بوو رێگای داو ئاهه‌نگه‌کـــه‌ش زۆر به‌رێکوپێکی گێڕرا ·

ئیتر چه‌ند سالێك به‌ئاشکرا یادی نه‌ورۆز کرایه‌وه ، به‌لام ئه‌وه‌نده‌ی نه‌خایاند دووبـــاره که‌وتینه‌وه یادکردنه‌وه‌ی نهێنی تـــــــا به‌رپابوونی شۆڕشی چوارده‌ی ته‌موزی ســـــالی ١٩٥٨ · ئه‌وکاته به‌نـــاوی جه‌ژنی به‌هاره‌وه نـــاونراو ، دووبـــــاره که‌وتینــــــه‌وه یادکردنه‌وه‌ی به‌شـــێوه‌یه‌کی ئاشکرا ·

بـــه‌لام دوای به‌رپابوونی شۆڕشی حه‌فده‌ی ته‌موز لــه سالی ١٩٦٨دا ، میری دانی‌نا به‌جه‌ژنی نه‌ورۆزدا که جه‌ژنێکی نه‌ته‌وه‌یی میلله‌تی کـــوردو جه‌ژنێکی نیشتمانی‌ی هه‌مـــو گه‌لی عیراقه ·

هه‌رچه‌نده نه‌ورۆز لـــــه رۆژگارێکی زۆر کۆنـــــدا جه‌ژنێکی ئایینی بووه ، به‌لام له‌پاشانا بووه بــــه جه‌ژنێکی رزگاری‌و نه‌ته‌وه‌یی ، به‌تایبه‌تی پاش راپه‌ڕینی کاوه‌ی نه‌مـــر به‌رامبـــــــه‌ر زۆرداری‌و سته‌مکاری‌ی ئه‌ژده‌هاك ·

گه‌لی کورد هه‌موو ســـالی یادی ئـــه‌مرۆژه ئه‌کاته‌وه‌و ئاهه‌نگی بۆ ده‌گێڕێ کـــــه جه‌ژنێکی کۆنی کوردو له‌گه‌ل خوێنی هه‌مـــــو کوردێکی دلسۆزدا تێکه‌ل‌بوره ·

عزالدين فيضی
سه‌رۆکی یه‌کێتی نووسه‌رانی کورد لقی هه‌ولێر

وته‌ی سه‌رۆکی لقی یه‌کێتی‌ی نووسه‌رانی کورد له سلێمانی

له بیره‌وه‌ریه‌کانی نه‌ورۆزو ئازارا وه‌ك هه‌رکه‌ســـــێ بیربکه‌مه‌وه ، بێ‌گومان لــــه‌پێشا وه‌ك نوسه‌رێك لـــــه ســــیفه‌ته شـــیعرێ‌که‌وه‌بیرئه‌که‌مه‌وه که‌ئه‌توانم بلێم نــــه‌ورۆز وه‌ك بیره‌وه‌ریه‌کی نه‌ته‌وایه‌تی ، بنج‌و بناوانـــی هه‌مو بیـــــره وه‌ریه‌کانمه ، چونکه نه‌ورۆز جگه لــــه‌وه‌ی داستانێکی دێرینی کوردیه ، لـــــه شاکاره ئه‌ده‌بیه‌کانی نه‌ته‌وایه‌تیمـــانا ره‌نگی‌داوه‌ته‌وه جگه له‌وه‌ش هه‌ر نه‌ورۆز خۆی له‌گه‌لێ سه‌رده‌می ئه‌ده‌بیمانـــا بۆته هۆی ته‌قینه‌وه‌ی به‌هره‌ی هونه‌ری‌و ئه‌ده‌بی له رێبازێکی نه‌ته‌وایــــه‌تی پێشکه‌وتن‌خوازا به‌رای من نه‌ورۆز لـــــــه روبه‌کی‌که‌دا هه‌وێنی خــه‌باتی نه‌ته‌وایه‌تیانه‌و ، ١١ ئـــازار به‌رهه‌می ئه‌و دره‌خته‌یه کـــه ریشالی ره‌گ‌و ریشه‌ی لــــه ریشالی دلی نــــه‌وروزدا تێك‌ئالاوه ·

ئـــه‌م لایه‌نه‌ش به هه‌مـــو تێك‌وه‌ردان‌و که‌فوکولێ‌کی‌وه دوباره هــــۆی ته‌قینه‌وه‌و ، بزواندنه بۆ گۆڕینی واقیعیه‌تی سه‌رده‌م‌و قال‌کردنی له واقیعی ئه‌ده‌بی ئه‌وتۆدا ، که‌لێــــره‌دا به‌رپرســــیاری ئــــه‌دیب دیاری‌ئه‌که‌ن ، ئه‌ویش به‌وه‌ی ، که ئه‌دیبی کورد بێ‌چـــالو زه‌مینه‌ی خۆی‌باش بناســـێ‌و که‌بێ‌دائه‌گرێ بــۆ هه‌نگاونان به‌ره‌وپێشه‌وه ، دیسان ئه‌بــێ له‌وزه‌مینه‌یه شاره‌زایێ‌و بـــه هوشیاری واقیعه ئه‌ده‌بیه‌که‌ی تیابگونجێنێ ·

ئه‌مانه هه‌موی گه‌لێ‌جـــار ئه‌م‌خاته به‌رده‌م ئاوڕدانه‌وه‌یه‌کی پرسته‌م له‌که‌له‌پوری ئه‌ده‌بی‌و مێژویی نه‌ته‌وایه‌تیان هه‌مـــو ئه‌مانه‌ش له‌گه‌ل رابوردنـــی ته‌مه‌نا هه‌موی به‌من ··· یـــا یه‌ك‌و دویه‌کی‌دی ئه‌نجــــام نادرێ ·

بۆیه حه‌زم ئه‌کرد یه‌کێتـــی نوسه‌ران بگه‌یشتایه مه‌نزلـــێ هیچ‌نه‌بێ بیوتایه : « گه‌نــم گردو جۆ بلاو » ·· له‌گه‌نـــم گرده‌که‌دا شوێن پێ‌هه‌نگـــاو بۆ ئه‌م خواسته‌م به‌دی‌بهاتایه ·

ئه‌ژی گۆران

دووچه‌پك نێرگز بۆجه‌ژنی ئازارو نه‌وروز

ئازار نیشانه‌ی سه‌رکه‌وتن‌وره‌مزی تیکوشانی چـــه‌ند ساله‌ی گه‌لی کوردمانـــــه‌ونموونه‌ی باوه‌ڕی شۆڕشـــی «١٧»ی ته‌موزه به مافـــی‌گه‌له‌که‌مان له عیراقدا ·

ئازار کوتایی هینانه بـــه شه‌ڕی براکوژی‌و ئـــــه‌رك‌و ناره‌حه‌وتی‌و باری ئالــوزوی سیاسی‌و ئابوری‌و کۆمه‌لایه‌تی عیراق به‌یاننامــــه‌ی ١١ی ئازاری سالی حه‌فتا بارێـکی تازه‌ی گونجاوی هێنایــــه پێشه‌وه بو به یه‌که‌وه ژیان‌و گونجاندنی هه‌ردوو نه‌ته‌وه‌ی عه‌ره‌ب‌و کورد له عێراقدا ، وه نه‌خشه‌و پیلانه‌کــــــانی ئیمپریالیزم‌و داموده‌زگـــــا به‌کرێ گیراوه‌کانی هه‌لوشاـ ندموه لـــه ناوچه‌ی رۆژهه‌لاتی ناوه‌راستدا و بووه هــــۆی بته‌وکردن‌و چه‌سپاندنی یه‌کیتی نیشتمانی‌و هێنانه‌مه‌یدانــــی رۆلێکی خۆش بۆ پێکهێنانـــی عێراقێکی پێشکه‌وتـــــوی گه‌شه‌دار که بنه‌ڕه‌ته‌که‌ی ئـــه‌و ئالوگۆڕه ئابـــــووری‌و کۆمه‌لایه‌تی یانه‌یه که ئێستــا له سایه‌ی به‌رهه‌مـــیـــا ئه‌حه‌سێینه‌وه‌و بـــــه‌ره‌و به‌ختیاری ئه‌چین ، بـــه‌ره‌و عێراقێکی سۆشیالیســــتی‌و دیموکراتی‌و دامه‌زراو هێمن · هه‌ر له‌م رووه‌وه دانانــــــی یاسای ئۆتۆنۆمی ناوچــــه‌ی کوردستان و پێکهێنانی هــــه‌ر دوو ئه‌نجومه‌نی یاســادانان‌و راپه‌ڕاندنی که بۆ یه‌که‌م جـــار له مێژووی ئه‌م سه‌رده‌مــــه‌ی میللیه‌تی کورددا گه‌یشـــــته ئه‌م ئاواته‌ی که سه‌دان ساله به هیوایه‌تی‌و « هه‌ول »ی بو ئه‌دا به‌ده‌ست هێنانی ئـــــه‌م مافه بو گه‌لی کورد لـــــه عیراقدا دووپاتی بــــاوه‌ری مرۆڤانه‌ی سه‌رکردایه‌تـــــی شۆڕشی ١٧ی ته‌مـــــوزی عێراق ده‌کا · نموونه‌یه‌ك ئه‌خاته پێـــش چاووی ده‌وله‌ته پێشکه‌وتن‌ـ خوازه‌کانی جیهانی سێیه‌م‌و ولاتانی ناوچه‌ی رۆژهه‌لاتـــی ناوه‌راستو گه‌لـــــه ژێرده‌سته‌کانی به‌لام نـــه‌ورۆز جه‌ژنی دێدینی کـــورده‌واری سه‌ره‌تای نه‌مانی له‌شکری سه‌رماو سۆل ، ســـــــه‌ر هه‌لدانی گول‌و چه‌که‌ره‌کردنی ئه‌مام چرۆکردنی دره‌خـــتو رازاندنه‌وه‌ی چیاو ده‌شـــتی کوردوستانی ره‌نگین بـــــه هه‌زاره‌ها گولی جوراوجـــۆر یادگاریکی هه‌رگیز له بیرنــه چووه‌وه‌ن ·

نه‌وروز رۆژی چـــــه‌ك هه‌لگرتنی کاوه‌ی چه‌وساوه‌و کارگه‌ری کوردو یاخـــی‌بوون‌و به‌کژاچوونی جـــــه‌ورو زۆرداری‌و ســــــته‌م‌و بانگه‌وازکردنی ئـــــازادی‌و سه‌ربه‌ستی‌و رزگاربوونی گه‌له له چه‌وساندنه‌وه‌و خوێـــــن مژینی · ئه‌مانه یادگارێکن که قه‌ت له یاد ناچن‌و هه‌تا هه‌تایه میلله‌تی کوردو گه‌لانــــــی ئازادی‌خواز شانازی پێـــوه ئه‌که‌ن ·

نه‌وروز ··· میلله‌تی کورد هه‌میشه کردوویه‌تی بـــــه نیشانه‌ی هه‌ول‌و تێکوشانی بۆ دۆستایه‌تی‌و برایه‌تی لــــه نێوان گه‌لی کوردو گه‌له‌کانی تری ده‌وروپشتی‌دا بـــــه‌م بونه‌یه‌وه ئێمه چه‌پکه نێرگزی خۆمان پێشکه‌ش به هه‌مـــوو میلله‌تی عێراق‌و نه‌تــــه‌وه‌ی کورد ئه‌که‌ین ·

محمد امين پێنجوێنی
به‌ریوه‌به‌ری رۆشـــنبیری جه‌ماوه‌ر سلیمانی

کۆمه‌لی هونه‌رو ویژه‌ی کوردی‌و

پێشوازی کردنی جه‌ژنه‌کانی ئازارو نه‌وروز

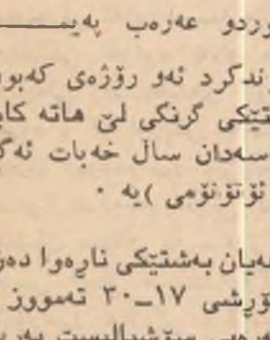

بێ‌گومان سه‌بارەت به ١١ئازار رۆژی ئاشـــتی رۆژی خوشه‌ویستی ئه‌و رۆژه‌ی کـــه‌کوردو عه‌ره‌ب په‌یـــــانی برایه‌تی‌یان نوێ‌کــــرده‌وه‌وتوندکرد ئه‌و رۆژه‌ی که‌بوو به رۆژێکی مێژوویی چــــونکه‌شتێکی گرنگی لێ هاته کایه‌وه که میلله‌تی کوردی قاره‌مـــان به‌سه‌دان سال خه‌بات ئه‌گێڕی هه‌تا وه‌ده‌ستی هێنا ئـــه‌ویش(ئۆتۆنۆمی)یه ·

کاربه‌ده‌ستانی پیشوو ئـــه‌وافه‌یان به‌شتێکی ناڕه‌وا ده‌زانی که کورد داوای‌ده‌کرد · هه‌تاشۆڕشی ١٧ـ٣٠ ته‌مووز بـــه سه‌رکردایه‌تی پارتی به‌عســی‌عه‌ره‌بی سۆشیالیست به‌رپابوو کۆتایی به هه‌موو بارێکـــی‌ناهه‌مواری هێنا چونکه لـــــه ئایدیولۆژیه‌تی پارتی به‌عســـی‌خه‌بــــاتی نه‌ته‌وایـــــه‌تی به‌ستراوه‌ته‌وه به کێشـــــی‌چینایه‌تی‌وه بــــه چاوێکـــی مرۆڤانه سه‌یری هه‌مــــوو نه‌ته‌وه‌یه‌ك ده‌کات ·

کۆمه‌لی ئێمه‌ش کۆمـــه‌لی‌هونه‌ر ویژه‌ی کــــورد زۆر بێ‌خوشحاله به‌داهاتنی ئــــه‌م‌موناسه‌به‌یه وه موناسه‌به‌ی ٢١ ئازار که جه‌ژنی نه‌ورۆزه· به‌م‌بۆنه‌یه‌وه جه‌ژنه پیرۆزه لــــه هه‌مــــــوو کوردســــــتان وله پارتی پیشره‌و ده‌که‌ین کـــه هه‌موو رۆژێکی ئێمه‌ی کردووه‌به جه‌ژن‌و خۆشی ، وه بــــه‌م دوو موناسه‌به‌یه‌وه وه‌به بۆنه‌ی‌داهاتنی رۆژی زیندوکردنه‌وه‌ی شانوێ جیهـــــانی له ٣/٢٧شانۆگه‌رییکان ئاماده‌کردووه له نووسین‌و ده‌رهێنانی مهـــدی‌ئومید له‌ژێر ناوی (پیشانگا) دراوته‌وه به‌شی رۆشنبیری له‌ئه‌مینـــــــداریه‌تی لاوان‌و رۆشه‌نبیری بۆ ماوه‌دانـــــی‌هه‌روه‌ها چه‌ند گۆرانێکی میللی ئاماده کراوه به‌م بۆنه‌یـــــه‌وه‌پیش که‌ش‌بکرێ ·

خليل بابه كريم
سه‌رۆکی کۆمه‌له

یادکردنه‌وه‌ی نه‌وروز له‌کۆنه‌و نوێ‌دا

جه‌ژنی نه‌وروز ·· ئـــه‌م ووشه پیرۆزه پـــر جۆش‌و خرۆشه‌ی که هه‌زاران ساله له نـــاو دلی میلله‌تی‌کوردی دلێردایه هه‌ر جاویدانه‌و هه‌موو سالێك نوێ ئه‌بیته‌وه‌و پتـــر واته‌که‌ی قوولتر ئه‌بێتـــه‌وه‌و شوێنی خۆی ئه‌گاتـــــه‌وه تادێ هه‌لاوی گڕو بلێســـه‌ی به‌رزتر ئه‌بیته‌وه ·· به‌لام لــه بابه‌ت یادکردنه‌وه‌ی دوێنێ‌ی له گه‌ل یادکردنه‌وه‌ی ئه‌مـــرۆدا

جیاوازی‌یه‌کی زۆر رووی داوه ، دوێنێ‌ی کۆن له چوارچیوه‌ییکی ئه‌فسانه‌ییدا یادی نـــه‌ورۆز ئه‌کرایه‌وه‌و بریتی‌بوو لـــــه یه‌که‌م رۆژی تازه‌ی به‌هـــارو یادی زال‌بــــوونی کاوه‌ی ئاسنگه‌ر به‌سه‌ر زه‌حاك‌دا تـا ساله‌کانی په‌نجاش نه‌ورۆز ئه‌و مافه‌ی پێ نه‌درابوو کـــــه به‌سه‌ربه‌ستی بکرێ‌و هه‌ر به دزی یا به ئاشکرا به نـــاوی سه‌یرانـــــه‌وه ئـــه‌کراو · سه‌ره‌رای ئه‌وه‌ش گه‌لـــێ قوربانی‌و به‌ندو ســـــزاو ئازاردان رووی ئه‌دا تاکۆتایی رژێمـــــه کۆنه‌په‌رسته‌که‌ی پاشایه‌تی ·

بۆیه ئه‌توانین بلێین واتــه‌ی نه‌ورۆز به ته‌واوی لـــــه ناوه‌ڕاستی ئه‌م ســــه‌ده‌یه‌دا گۆڕانێکی به‌سه‌رداهات دوای ئازادبوونی ولاته‌که‌مان له ژێر ده‌ستی داگیرکه‌رو کۆنه‌په‌رستان له دوای شۆڕشی ته‌مووزه‌وه تا ئه‌مرۆ · ئــــه‌م گۆڕانه‌ش ئه‌گه‌ڕێته‌وه بۆ چه‌ند هۆیه‌کی سه‌ره‌کی وه‌کو بلاو بوونه‌وه‌ی بیــــــری نیشـــــتمانی پێشکه‌وتنخوازو بـــزوتنه‌وه‌ی ئازادیخوازی گه‌لی کوردمـــان‌و رۆلی گرنگی ئه‌دیب‌و شاعیرانی کورد که بێ گومان ئه‌م هۆیانه پتر بایه‌خی قوولیان دا بـــــه واته‌ی نه‌ورۆز که ئـــــه‌م رۆژه پیرۆزه هـــه‌ر یادکردنه‌وه‌ییك نه‌بێ به‌لکو ئاراده‌ییك تویکله ئه‌فسانه‌ییه‌که‌یان له‌سه‌ر لاداو به‌ستیانه‌وه به مه‌ســـــه‌له‌ی چینایه‌تی‌و نه‌ته‌وه‌یی‌یه‌وه کــــه ئه‌م یاده بوو به مایـــــه‌ی تیکۆشان‌و هه‌لمه‌تدان بـــــۆ هینــــانه رووی ئـــــاوات‌و خواسته‌کانی جه‌مـــــاوه‌ری میلله‌تی کورد له‌سه‌ر روشنایی بیرێکی روناك‌و زانستیانه ·

له‌وانه‌یه هه‌ندێ که‌س بڵێن نه‌ورۆز بۆ ببه‌سترێته‌وه بــــه مه‌سه‌له‌ی چینایه‌تی‌و بۆ هـــه‌ر به‌چاوی جاران سه‌یــــــری نه‌ورۆز نه‌که‌ین ؟

به‌لام به‌رای من ئه‌مــــــه راست‌نیه چونکه نابێ نه‌ورۆز هه‌ربه زواله‌تیکی کـــــۆن بمینیته‌وه‌و گۆڕانی تێ‌نه‌که‌وێ وه نابێ وه‌کو جه‌ژنه‌کانی تر سه‌یری نه‌ورۆز بکه‌ین‌و هـــه‌ر ته‌نها یادکردنه‌وه‌ییکی چـــه‌ند کاتژمیریك‌بێ به‌لکو ئه‌بێ ئــه‌م یاده ببێته هۆی داهینانی دوا رۆژێکی به‌ختیارو ئاســـووده‌و نوێ‌تر بـــــۆ گه‌یشـــتن زه‌حمه‌تکیشی کورد به ئاوات‌و خواسته‌کانی ·· به‌لێ ئه‌بـــێ مه‌سه‌له‌ی یادکردنه‌وه‌ی نه‌ورۆز پتر له‌سه‌ر بیـــــرو بنیاتیکی چینایه‌تی سه‌یر بکرێ ، کــــه بیگومان له‌سه‌ر ئاوه هه‌روه‌کو ئه‌زانین کاوه‌ی ئاسنگه‌ر کــــه میلله‌تی کوردی له‌و کاتــــــه رزگارکرد له ده‌ست زۆرداری زه‌حاك واته‌که‌ی هه‌ر ئــــــه‌وه ئه‌گه‌ینی که بـــــۆ به‌رژه‌وه‌ندی هه‌ژاران‌بوه · که‌واته بــــــۆ ئێمه ئه‌مرۆ دوای ئه‌م هه‌مـــــوو گۆڕانه‌ی رووی داوه لــــــه باری کۆمه‌لایه‌تی‌و ئابووری‌ژیان قۆناغه‌کانی ژیان‌و گۆڕانـــــی ئه‌م یاده ئه‌به‌ستینه‌وه بـــــه خه‌بات‌و ئه‌ده‌بی ئه‌م قۆناغه‌مان که کاتی کۆشش‌و خه‌بـــات کردنه بۆ مافی چینـــــی زه‌حمه‌تکیش‌و کارگــــه‌رو جوتیاران که زۆربه‌ی میلله‌تـــی کوردمان ئه‌گریته‌وه که لــــــه قوناغیکی سۆشیالیستی‌دا دیته کایه ·

با یادکردنه‌وه‌ی جه‌ژنـــی نه‌ورۆزی پیرۆز بکه‌ینــــه مه‌شخه‌لی به‌ره‌وپێش‌چوون بــۆ وه‌ده‌ست‌هێنانی دوا رۆژێکی به‌ختیارو یه‌کسانی ··· بــۆ کردنی نه‌وروز به چه‌کێکی کاریگه‌ر دژی ئیمپریالیـــزم‌و کۆنه‌په‌رستان بۆ به‌هێزکردنی برایه‌تی‌و یه‌کێتی نیشتمانی له ولاتدا · با جه‌ژنی نه‌وروز له‌م شیوه‌ی ئیستای قوولتـــــــر بکه‌ینه‌وه‌و هه‌ول‌و کۆششمان بته‌و تر بکه‌ین بۆ یه‌کبوونیکی به‌هێزو داهێنانی نــــه‌ورۆزی راسته‌قینه‌ی ره‌نجده‌رانی گه‌لی کوردمان ··

مدحت بێ‌خه‌و

نه‌وروزو تۆمارێك

جــــه‌ژنی نه‌ورۆز له‌ره‌وتی مێژووی له‌مه‌وبه‌ری کۆمه‌لگای کورده‌واری ، به‌قــــه‌د ئه‌وه‌ی یادگارێکـــــــی نه‌ته‌وه‌یی و نیشـــــتمانیه ، ئه‌وه‌نده‌ش ناوه‌رۆکێکی چینایه‌تی هه‌یه ، لێره‌دا بۆمان هه‌یه وه‌کـــــو نیشانه و سیمایه‌کی چینایه‌تی و بازدانێکی ئه‌و وه‌خته حسێب بۆ نه‌ورۆز بکه‌ین ، کــــــه نه‌ورۆزی لێ لـــه‌دایك بوه ، ئه‌مه‌و ســــــه‌رباری ئه‌وه‌ی یه‌که‌مین به‌لگه و سه‌ره‌قۆناخی ساغ‌کراوه‌ی راپه‌ڕینــــــی ره‌نجده‌رانی کوردستان لـــه‌م رۆژه ناسراوه گیرساوه‌ته‌وه ·

ئه‌گه‌ر نه‌شمانه‌وێ خۆمــان له‌لایه‌نی راست‌و چه‌وت یـــــا ئالۆزی به‌سه‌رهات و سه‌ربرده مێژوویه‌که‌ی بده‌ین ! خـــۆ بۆمان ره‌وایه بــــه جورئه‌ته‌وه بلێین ئه‌گــــه‌ر مێژووی بوونی کورد لــــه هاتن و سه‌رهه‌لدانی ماده‌کانه‌وه ده‌ســت پێ ده‌کا ، دیاره گومان له‌وه‌نامێنێ کــــه مێژووی ململانێ و تێکۆشـــانی چینـــایه‌تی و چه‌وساندنه‌وه‌ی مرۆڤی کوردو ئه‌نانه‌ت هه‌ره‌تی سه‌رده‌می کۆیله‌تی کۆمه‌لگای کورده‌واریش لــــه‌و ده‌ورو به‌ره‌وه هاتۆته گۆڕێ کــــــه سه‌ربرده‌ی کاوه‌ی ئاسنگه‌ر و ئه‌ژده‌هاکی تێدا تۆمارکراوه ·

زێتر له دوو هه‌زار و پێنج سه‌د سالی به‌ر لــــه ئه‌مرۆ له‌شکری ره‌ش‌و رووت و خه‌لکی به‌رهه‌م هێنی به رێبه‌ری کاوه ناوێك وه‌گژ جه‌ور و ئینسان خۆری راچووینه ، به‌هێـــز و باوه‌ڕ و گه‌له‌کاری و هاریکاری جوانمێردانه‌وه تێکۆشاون ، تا له‌ئاکامدا قه‌لایه‌کی ســه‌خت و قه‌به و جـــه‌للاد خانه‌یه‌کی گه‌وره‌ی مرۆڤ کوژییان له‌بن و بوتکه‌وه هه‌لته‌کاندووه ·

خواستی راستی و قســه‌ی مرۆڤیان به‌سه‌ر ویستی شووم و سته‌مکاری رژێمێکی گه‌نده‌ل و جادوکه‌ر زال‌کردوه ·

له‌عه‌ل و مه‌رجی ئێستــــای کۆمه‌لگای مرۆڤایه‌تی کــه‌ده‌می راپه‌ڕینی گه‌لانی ئازادیخواز و هاریکاری سه‌رتاســـــه‌ری ره‌نجده‌رانی جیهانیه ،میلله‌تهـ که‌ی ئێمه‌یش به‌وه پشـــــت ئه‌ستووره که چاره‌نوسه‌که‌ی رێك و راست به‌نده بــــــه چاره‌نووسی میلله‌تانی دنیــاو جولانه‌وه‌ی ره‌نجده‌رانی ئــــه‌و ولاتانه‌ی دژی ئیمپریالیـــزمی جیهانی و رژێم‌و دار و ده‌سته‌ـ که‌ی راوه‌ستاون و تێده‌کۆشن ·· بۆیه ده‌بێ رۆژی نه‌ورۆزی ئه‌مسال بکه‌ینه ســـه‌ره‌قۆناخی تێکۆشــــــانی نه‌ته‌وایه‌تی و کۆمه‌لایه‌تی و ئه‌نجا به‌ستنه‌وه و گرێ‌دانی هه‌ول و خه‌بـــاتی ره‌نجده‌رانی کورد به زه‌وزه‌وه‌ی تێکۆشـــــانی میلله‌تـــانی ئازادیخواز و ره‌نجــــده‌رانی جیهانی ·· با ئـــــه‌م یادی نه‌ورۆزه سه‌ر سه‌ده و خه‌تی برایه‌تی و یه‌کســـــانی و راستگۆیی و وه‌فاداری بێ ·· ئیتر هه‌زار سلاو له نه‌ورۆز و عاشیقه‌کانی ·

کاردۆ گـــه‌لالی

Institut kurde de Paris

بروسکەنامەی سەرۆکی فەرماندە بۆ فەرمانڕەوای مۆریشیۆس

بەڕێز سەرۆکی فەرماندە احمد حسن البکر بەبۆنەی جەژنی سەربەستی یەوە بروسکەیەکی پیرۆزبایی بۆ عبدالرحمن محمد عثمان فەرمانڕەوای گشتیی موریشیوس ناردوە ·

ئەمەش تەواوی ئەو بروسکەیەیە ··

بەڕێز عبدالرحمن محمد عثمان فەرمانڕەوای گشتیی موریشیوس – بورت لویس –

بە بۆنەی بیرەوەری جەژنی سەربەستی موریشیوسەوە خۆشحاڵم کە بەناوی گەلو حکومەتی عیراقو بەناوی خۆمەوە جوانترین پیرۆزبایی تان لێبکەم ، داوای بێوەیی بۆ بەڕێزتانو پێشکەوتنو گەشەکردن بۆ گەلی موریشیوسی دۆست دەکەم ·

احمد حسن البکر
سەرەك کۆماری عیراق

له دوو بروسکەدا بۆ سەرۆکی فەرماندەو هاوڕێ صدام حسین

هەردوو ئەنجومەنی ڕاپەڕاندن و یاسادانان پەیمانی پارێزگاری کردنی یەکێتی نیشتمانی بۆ سەرکردایەتی سیاسی دووپات دەکەنەوە

ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنی ناوچەی ئۆتۆنۆمی پەیمانی بۆ سەرکردایەتی سیاسی نوێ کردۆتەوە کە هەمو وزەو توانایەکی بۆ خزمەتی شۆڕش و پارێزگاریی دەستکەوتەکانی و چەسپاندنی یەکێتیی نیشتمانی تەرخان بکات ·

ئەمەش لەو بروسکەی پیرۆزباییەدا نیشان دراوە کە بەڕێز احمد عبدالقادر سەرۆکی ئەنجومەنەکە بۆ بەڕێز سەرۆك احمد حسن البکرو بەڕێز صدام حسین جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕشی ناردوە ، بەبۆنەی هەشتەمین بیرەوەری دەرچوونی بەیاننامەی (١١) ئازارەوەو بیرەوەری چوارهەم ساڵەی دانانی یاسای ئۆتۆنۆمییەوە ·

ئەمەش تەواوی بروسکەکەیە ··

لە هەشتەمین بیرەوەری دەرچوونی بەیاننامەی یانزەی ئازاری مێژوویداو لەبیرەوەریی چوارەمین ساڵی دەرچوونی یاسای ئۆتۆنۆمیدا پێخۆشحاڵم کە بەناوی خۆمو ئەندامانی دووهەم ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنی ناوچەی ئۆتۆنۆمییەوە بەم بۆنەیەوە جوانترین سڵاوو پیرۆزباییتان پێشکەش بکەم ·

گێڕانی ئاهەنگ بەم بۆنەیەوە هانمان زیاترو زیاتر دەدات کە ئەقەلایەکی زۆرتر بۆ چەسپاندنی بناغەکانی ئۆتۆنۆمی بدەین ، کە ئەویش لێکدانەوەی بیری مرۆڤایەتی حزبی بەعسی سۆشیالیستی عەرەبو چەسپاندنی ڕەوتە سەرکەوتوەکەیەتی لەژێرسایەی ئەو پشتگیریە گەورەیەی کە سەرکردایەتی سیاسی حزبو شۆڕش لەم تاقی کردنەوە گەورەیەو دەزگا دەستوورییەکانی ئەکات ·

ئێمە سەرلەنوێ پەیمانتان بۆ تازە دەکەینەوە کە هەمو وزەو توانایەکمان بۆ خزمەتی شۆڕش پارێزگاری کردنی دەستکەوتە پێشکەوتنخوازەکانیو چەسپاندنی یەکێتیی نیشتمانی تەرخان بکەین لەژێر سەرکردایەتی لێهاتوانەی ئێوەدا ··

● ئەنجومەنی یاسادانان ··

بەڕێز محمد علی امین سەرۆکی ئەنجومەنی یاسادانانی ناوچەکە لە بروسکەیەکی هاوچەشندا کە بۆ بەڕێز سەرۆك احمد حسن البکرو بەڕێز صدام حسینی ناردوە ئەوەی دیاری کردوە کە دەرچونی بەیاننامە مێژووییەکەی ئازار ، بۆچوونێکی تەواوە بو دووپات کردنەوەی پەیوەندی برایەتی ڕاستەقینە لە نێوان ڕۆڵەکانی وڵاتدا وەبیرو باوەڕی مرۆڤانەی حزبی بەعسی سۆشیالیستی عەرەب نیشانی دەدات ·

ئەمەش تەواوی بروسکەکەیە :

بەبۆنەی جەژنەکانی ئازاری پیرۆزو بیرەوەری هەشتەمین ساڵی دەرچوونی بەیاننامەی ئازاری پیرۆزەوە بەناوی خۆمو ئەندامانی ئەنجومەنی یاسادانانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی جوانترین سڵاوو پیرۆزبایی تان پێشکەش دەکەم ، لە بیرەوەریی دەرچونی ئەو وەسیقە مێژوویە گەورەیەدا ، کە هاتنێکی تەواوە بەلای دووپات کردنەوەی پەیوەندی برایەتی ڕاستەقینەی نێوان هەردوو برا عەرەبو کورد ، کە ئەویش بەخشندەیی شۆڕشی تەمموزی مەزن دەردەخاتو بیروباوەڕی مرۆڤایەتی حزبە سەرکردەکەمان حزبی بەعسی سۆشیالیستی عەرەب نیشان دەدات بە سەرۆکایەتی باوکی فەرماندە احمد حسن البکر سەرۆکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕشو هاوڕێی تێکۆشەر صدام حسین جێگری سەرۆکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش ·

میوانداری کۆشکی کۆماری

دوێنێ بەیانی بەڕێز سالم‌عبود یاسین ئەمینداری گشتیی لقی هەرێمایەتی عەرەب لە ئەنجومەنی وەسایقی دەوڵەتان چۆتە کۆشکی کۆماریو بۆ دوعاخوازی سەفەرکردن بۆ دەرەوەی وڵات ناوی خۆی لە دەفتەری میوانداریدا تۆمار کردووە ·

هەروەها بەڕێز کنعان عبدالجبار جواد بەڕێوەبەری گشتیی دەزگای خاڵس چۆتە کۆشکی کۆماری و بەبۆنەی گەڕانەوەیەوە بۆ وڵات ناوی خۆی لە دەفتەری میوانداریدا تۆمار کردوە ·

هەروەها بەڕێز حبیب محمد کریم دیدەوانی گشتیی لە بەڕێوەبەرایەتی باجی‌داهات چۆتە کۆشکی کۆماریو بۆ سوپاس کردنی بەڕێز سەرۆك بەدانانی لەو پلە نوێیەدا ناوی خۆی لە دەفتەری میوانداریدا تۆمار کردوە ·

ئا· د· ع·

بەڕێز عزیز رشید : بە دەرچوونی بەیاننامەی ١١ ی ئازار زۆر لە گیروگرفتەکانی وڵات چارەسەر کرا

بەڕێز عزیز رشید وەزیری‌دەوڵەت بەبۆنەی جەژنەکانی ئازارەوە بۆ (هاوکاری)ی‌دواو فەرمووی :

١١ی ئازار ڕۆژێکی مێژوویی گەورەیە نەك تەنیا لە ژیانی گەلی کوردماندا بەڵکو لە ژیانی هەمو گەلی عیراقی قارەماندا ، چونکە ئەو بەیاننامەیە بەردی بناغەی پتەوکردنی پەیوەندی نێوان دوو گەلی‌برایە ، گەلی عەرەبو گەلی‌کورد ، برای گەورەو برای بچوك کە هەردووك شان‌بەشانو بەجووتە ، دووقوڵی ، هەوڵ ئەدەن بۆ بەختیاریو کامەرانی گەلی عیراقی تێکۆشەر و بەبێ‌وچان تەقەللا ئەدەن لە پێناوی عیراقێکی پێشکەوتودا ، عیراقێکی بەتینو وزەو بەهێز کە هەموو پیلانو نەخشە گڵاوەکانی ئیمپریالیزمو زایۆنیزمو کۆنەپەرستانی لەسەر وردوخاش ببێت · بە دەرکردنی بەیاننامەی ١١ی ئازار لە ساڵی ١٩٧٠دا زۆر لە گیروگرفتەکانی وڵات چارەسەرکرانو وڵاتمان کەوتە هەنگاونان بەرەو پێشکەوتن لە مەیدانی ئابووریو کۆمەڵایەتیو تەندروستیو ڕۆشنبیریو زۆر لە لایەنە جەوهەرییەکانیتر ·

بەم بۆنەیەوە پیرۆزباییم پێشکەشی سەرکردایەتی سیاسی وڵات دەکەم کە ئەم ڕۆژە پیرۆزەی بۆ گەلی کوردو هەمو گەلی عیراق هێنایەدی وە پیرۆزبایی ئەم ڕۆژە پیرۆزانە لە هەمو گەلی عیراقی خۆشەویست دەکەمو بە هیواین کە هەمو ساڵێك ئەم جەژنە پیرۆزانە لەژێر باڵی پێشکەوتن وسەرکەوتنی وڵاتدا بەسەر بەرین ·

بەڕێز وەزیری ڕاگەیاندن‌ باشماوە »

بەگەلی کوردمان ئەکەم کە سەرکردایەتی حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست بەباشترین شێوە هەوڵیدا مەسەلەی کورد بەشێوەیەکی ئاشتیو دیموکراتی چارەسەربکاتو جەماوەری گەلی کوردمان خۆی ئیدارەی ناوچەکانی خۆی بکات لەڕێگای دەزگاکانی ئۆتۆنۆمییەوە هەروەها لەڕێگای دامەزراندنی ڕێکخراوە میللی‌یەکانیەوە · هەر لێرەشدا ئەبێ ئەوەمان لەبیر نەچێت کە سەرکردایەتی سیاسی باشترین بایەخی بەناوچەی ئۆتۆنۆمی داوەو ڕاستەوخۆ سەرۆکی بەڕێز هاوڕێ احمد حسن البکر ئاگاداری هەمو شتەکانی‌ناوچەکەیەو هەروەها هاوڕێی تێکۆشەر صدام حسین ·

هەرلەڕووی خزمەت‌گوزاری گەلی کوردەوە تەنها تێ‌ڕوانینێکی خێرا بەوژمارانە کە لە میزانیەی ئەم‌ساڵانەی دواییدا دانراون ئەوبەتەنگەوەبوونەی سەرکردایەتیمان بۆ دەرئەکەوێت کە داوەیەتی بەجەماوەری گەلی کوردمان لەهەمو ڕووەکانی ژیانیەوە بۆ بەرەوپێدانو پێش‌کەوتنی دەزگاکانی ئۆتۆنۆمیو سەرکەوتنی ئەم‌تاقی‌کردنەوە دیموکراتییە· هەموو هاووڵاتیان لێپرسراون لەپارێزگاری کردنی ئەم‌دەسکەوتەدا بەتایبەتی ڕۆڵەکانی گەلی کوردمان داوالێ‌کراون کە هاوبەشی هەموو هەوڵەکانی دەزگارەسمیەکان بکەن بۆ پێش‌خستنو بەرەوپێدانی هەموو دەزگاکانی ناوچەی ئۆتۆنۆمیو هیواشمان وایە کە هەمووان بەدڵسۆزیەوە دێنە مەیدانی کارەوە ·

چالاکی « پاشماوە »

تیپی ئاسۆس لەم دوایەدا یاریەکی گەرمیان‌کرد لەگەڵ تیپی وەرزشی ئاسۆس/ی سلێمانی کە لە ئەنجامدا تیپی وەرزشی ئاسۆسی قەڵادزێ سێ گۆڵی‌کرد بەرامبەر بەهیچ – هەروەها یاریەکی دیکەیان کرد لەگەڵ تیپی وەرزشی ئاسۆس/ی ڕانیە لەویاریەشدا تیپی وەرزشی ئاسۆسی قەڵادزێ سێ گۆڵی‌کرد بەرامبەر بەهیچ – دیسانەوە ئەم تیپە یاریەکی کەیان‌کرد لەگەڵ تیپی وەرزشی قەندیل/ی سەنگەسەر لە ئەنجامدا تیپی وەرزشی قەڵادزێ براییەوە بە ٧ حەوت گۆڵ بەرامبەر بە دوو گۆڵ ·

وە لەیاریەکی دیکەیاندا لەگەڵ تیپی وەرزشی شێخان/ی سلێمانی ، تیپی وەرزشی ئاسۆسی قەڵادزێ بەرەندەبوو بە چوار گۆڵ بەرامبەر بە دوو گۆڵ ·

وە لە یاریەکی دیکەدا تیپی وەرزشی ئاسۆسی قەڵادزێ لەگەڵ تیپی وەرزشی نەورۆزی ڕانیە · کە لە ئەنجامدا لەو یارەیەشدا سەرکەوتنو دوو گۆڵیان‌کرد بەرامبەر بەیەك گۆڵ ·

دوایاری تیپی وەرزشی ئاسۆسی قەڵادزێ لەگەڵ تیپی وەرزشی کاوە/ی کۆیەدا کرا کە لەو یاریەدا وەکو یەك دەرچوونو ئەنجامەکەی یەك گۆڵ بەرامبەر بەیەك گۆڵبوو ·

بەڕێز بکر رسول محمود دەربارەی ١١ ی ئازاری پیرۆز دەدوێت

بەڕێز بکر رسول محمود ،وەزیری کارو کاروباری کۆمەڵایەتی ، بە بۆنەی‌جەژنەکانی ئازارو نەورۆزەوە بۆ (هاوکاری)دواو فەرمووی :

پێش هەموو شتێ سوپاسو ڕێزو سڵاوێکی گەرم پێشکەشی دەستەی نووسەرانو کارگەرانی هاوکاری دەکەم · بێگومان ١١ی ئازار هەنگاوێکی پیرۆز بوو کە حکومەتی نیشتمانی بۆ دەرکردنی ئەم بەیاننامە گرنگە ڕای‌و بڕیتی‌بوو لە چەند بەندێکی گرنگ دەربارەی چارەسەرکردنی گیروگرفتەکانی گەلی کورد ، کە لە مێژەوە خەباتی بۆ دەکردو بۆ هێنانەدی مافەکانی هەوڵی‌ئەدا ، لەسەرو هەمو ئەو مافانەوە ئۆتۆنۆمی‌بوو بۆ ناوچەی کوردستان لە چوارچێوەی کۆماری عێراقدا پێش ئەم هەنگاوە گرنگە چەند هەنگاوێکی بایەخدار نرا کە ئەوانیش بەشێك بوون لە خواستی میللەتی کورد وەك دامەزراندنی زانکۆی سلێمانیو پێك‌هێنانی کۆڕی زانیاری کورد کە ئەمانە هەمویان بناغەیەکی پتەوبون بۆ دەرچونی بەیاننامەی ١١ی ئازاری نەمر · هەموو شتێ لێرەدا کۆتایی نەهات بە ١١ی ئازار سەرچاوەیە[illegible] باڵکو بێ‌گەردبوو بۆ [illegible] کایەی زۆر شتی بەج[illegible]ێو بایەخدار ، ئەوەبوو [illegible] بەیاننامە مێژوویی[illegible] یاسای ئۆتۆنۆمیو هەردوو [illegible]بومەنی یاسادانانو ڕاپە[illegible]ڕاندنی هێنانەکایەوەو [illegible] لە [illegible]توکاتی دیاری‌کراودا [illegible] ئانی ئۆتۆنۆمی دامەزرا[illegible]و تیشکی پرشنگداری شۆڕشی بینیو هەردوو ئەنجومەن دەستیان‌کرد بە ڕاپەڕاندنو جێ‌بەجێ‌کردنی ئەرکەکانی سەرشانیانو بەخش‌کردنو گەیاندنی بیروباوەڕەکانی شۆڕشی ١٧ – ٣٠ تەموزی پیرۆز · بێ‌گومان ئەم دوو دەزگا بایەخدارە لەماوەی سێ ساڵی ڕابوردودا بەهۆی پشتگیریو چاودێری‌کردنی سەرکردایەتی حزبو شۆڕشەوە گەلێ دەسکەوتی گەورەگەورەی هێناوەتەدیو ئەو هاندانو پشتگیریو چاودێری‌کردنە بۆتە مایەی ئەوەی کە ئیش‌وکارەکانی ئەو دوو دەزگایە جێگاو دەقی خۆیان بگرن ، وەوای کردوە کە هەردوو ئەنجومەن لە چوارچێوەی یاسای ئۆتۆنۆمیدا هەمو ئیشەکانی خۆیان بەشێوەیەکی چاك هەڵسوڕێننو وەباشترین بەڵگە بۆ ئەوەش ئەوەیە کە چاوێك بخشێنینەوە ، بەو کارانەی لەمەیانی پەروەردەو ڕۆشنبیریو کۆمەڵایەتیو تەندروستیو ئاوەدانیو گەشتوگوزارو پیشەسازیدا لەو ناوچەیەدا جێ‌بەجێ‌کراون کە هەمویان مایەی خۆشحاڵیو جێگای شانازی دانیشتوانی ناوچەکەن ·

لە دەرفەتێکی وادا بێ‌خۆشحاڵم کە پیرۆزباییەکی گەرمی جەژنەکانی ئازارو نەورۆز پێشکەش گەلی کوردو عیراق بکەم ، چونکە ئەم ڕۆژانە ڕۆژی سەرکەوتنە لە سایەی ئاڵای شۆڕشی ١٧ – ٣٠ی تەموزی پێشکەوتنخوازدا ·

کۆڕێك دەربارەی جەزیری

ڕۆژی ٦–٣–١٩٧٨ بەڕێوەبەرایەتی ڕۆشنبیریی جەماوەر لە پارێزگای دهۆك کۆڕێکی‌فراوانی بۆ بیرەوەری شاعیری بەناوبانگ مەلای جەزیری پێك‌هێنا ·

لە سەرەتای کۆڕەکەدا بەڕێز محمد شێخ ممدوح وتارێکی خوێندەوەو ئەوەی دەرخست کە ئەمە یەکەم جارە لەوشارەدا بۆ بیرەوەریو یادکردنەوەی شاعیرێکی گەورەو مەزنی وەك جەزیری کۆڕێکی‌وا بەبەستریت ··· هەروەها لەوتارەکەیدا وتی ··· ئەگەر گەلان شانازی بەئەدیبو ڕۆشنبیرە گەورەکانیانەوە بکەن زۆر بەجێیە کە گەلی کوردیش شانازی بە شاعیرێکی لیهاتوی وەك جزیریەوە بکات ·

دوای ئەمیش نوێنەری حزبی بەعسی سۆشیالیستی عەرەب لە دهۆك وتارێکی بەو بۆنەیەوە خوێندەوە ، لەپاشدا عبدالکریم فندی باسێکی لە سەر ژیانی جەزیریو قوناخەکانی خوێندنیو جۆری ژیانیو گیروگرفتەکانی ژیانی مەلای جەزیری خوێندەوەو لەگەڵ دەرخستنی ئەو زانا سەرچاوانەی کاریان کردبوە سەر ڕۆشنبیریو شاعیرێتی جەزیری وە زۆر بەڵگەی لە شیعرەکانی جەزیری بۆ ئەم مەبەستە هێنایەوە دوای ئەمیش عبدالرحمن مزوری باسێکی دوورو درێژی دەربارەی جەزیری پێشکەش کردو نمونەیەکی زۆری بۆ بەتین‌کردنی باسەکەی لە

پ· هاوکاری لە دهۆك

بروانە ل ٧

پێشانگایەکی هونەری لە هەولێر

بەڕێز بەڕێوەبەری ڕۆشنبیریی جەماوەر لە هەولێر ڕۆژی یەك شەممەی ڕابوردوو لە هۆڵی ابن المستوفی پێشانگایەکی بۆ تابلوی برونزی کردەوە ، لە پێشانگاکەدا (٤٨) کاری هونەری نیشاندرا کە پێنج هونەرمەندی پارێزگای تەئمیم بەشداریان تێداکردوە ·

● لەلایەکی ترەوە ئەمڕۆ دووشەممە لەژێر چاودێری پارێزگاری هەولێردا کۆتایی بە پێشبڕکێی تیپە میللییەکان دەهێنرێت کە یەکێتیی تۆپی‌پێی عیراق لە یاریگای بەڕێوەبەری ناوخۆ سەعات ٣ی ئێوارە سازی دەکات ·

پ· هاوکاری

بەڕێز هاشم حسن : ئۆتۆنۆمی تاقی کردنەوەیەکی نوێی سەرکەوتووە بۆ وڵاتەکەمان وگەلی کورد

بەڕێز هاشم حسن وەزیری‌دەوڵەت دەربارەی جەژنەکانی ئازارو نەورۆز بۆ (هاوکاری)دواو فەرمووی :

هەستی خۆم وەك هەستی هەمو کوردێك ئەبینم کە چەند ساڵ لە مافەکانی خۆی بێبەش بوو تا بەهۆی بەیاننامەی ١١ی ئازارەوە ئەو مافە نەتەوایەتیانەی وەدی‌هات ، کارێکی وا شتێکی ئاساییە بە نیسبەت حزبێکی خاوەنی بیروباوەڕی وەك حزبی بەعسی سۆشیالیستی عەرەب کە ڕوانگەیەکی تەواوی هەبوو بەرامبەر مەسەلەی کورد ، ئەو حزبە بەراستی بۆیە هاتەکایەوە تا وەکو چارەسەرێکی تەواوو بنەبڕی گیروگرفتەکانی وڵات بکات ، وەیەکێك لەو گیروگرفتە سەرەکیانە مەسەلەی کوردبو حزبی بەعسی سۆشیالیستی عەرەب گەیشتبوە ئەو قەناعەتەی کە بزوتنەوەی نەتەوەیی کورد بزوتنەوەیەکی دیموکراتی‌یەو بنچینەی مەبدەئی خۆی هەیە بۆزامن‌کردنی نەتەوایەتی خۆی لە سەرو هەمو ئەوانەشەوە ئۆتۆنۆمی لە چوارچێوەی کۆماری عێراقدا ، بەم قەناعەتەوە حزبی بەعسی سۆشیالیستی عەرەب خەریکی چارەسەرکردنێکی ئاشتی خوازانەی مەسەلەکەبوو · لەم ڕێگایەدا هەوڵێکی زۆریدا ، تا وەکو توانی بیروباوەڕی خۆی سەبارەت چارەسەری ئەو مەسەلەیە لە قاڵبی بەیاننامەی ١١ی ئازاری مێژویدا بخاتەروو · شتێکی ئاشکرایە کە دوژمنانی گەلی عیراق بە گشتیو دوژمنانی گەلی کورد بەتایبەتی نایانەوێت کە گەلی کورد بگاتە مافە نەتەوایەتیەکانی خۆی ، وەلە یەکەم ڕۆژی ئازاردا بۆتێکدانی بەیاننامەکەو کۆسپ‌نانە بەر جێ‌بەجێ‌کردنی ، لە ڕێگای بەشێك لە بزوتنەوەی کورد کە بەرزانی سەرکردەی ئەکرد بەتیپی دەرەوەو ، پەیوەندی گومان لێکراوی ئەو بزوتنەوەیە بە دەرەوەو ، دەست بەسەرا گرتنی تەیاری گۆشەگیرو ڕەگەزپەرست بەسەر ئەو بزوتنەوەیەدا ، توانییان کاربکەنە سەر ئەو بزوتنەوەیەو ، توانییان کۆسپێکی زۆر بخەنە سەر ڕێگای جێ‌بەجێ‌کردنی ئەو بەیاننامەیە· بەڵام دڵسۆزانو خاوەن بیروباوەڕە پێشکەوتنخوازەکانو وڵات پەروەران خواستی خەباتکەرانی شۆڕشی ١٧ی تەمموزو باری سەرنجی مەبدەئی واقیعی حزبی بەعسی سۆشیالیستی عەرەب پاش چوارساڵ لە دەرچونی بەیاننامەکە جێ‌بەجێ‌کرا · بێ‌گومان ئەمەش تاقی‌کردنەوەیەکی نوێیە بەنیسبەتی وڵاتو گەلی کوردیشەوە ، بۆیە پێویستە هەوڵ بدرێت بۆسەرگرتنو قووڵ‌کردنەوەی ئەم تاقی‌کردنەوەیەو چەسپاندنی بەرەو لایەنی یەکێتیی نیشتمانی ·

گومان لەوەدا ناکرێت کە حکومەتی شۆڕش لەم مەیدانەدا هەوڵو تەقەللایەکی زۆری داوەو کۆشش بۆ ئەوە دەکات کە بەرنامەکانی شۆڕشی ١٧ی تەمموز بگاتە هەمو جێگایەکی کوردستانو ئەو هۆیانە لەناوبەرێت کە بونەتە مایەی دواکەوتنی ناوچەکە ·

بێگومان دوژمنانی عێراقو کورد بەتایبەتی هەوڵی تێکدانی ئەم مافە ئەدەن بۆیە پێویستە کورد ئەم ڕاستی‌یە بزانێتو لە جەوهەری مەسلەحەتی خۆی‌بکات · بە بڕوای ئێمە ڕژێمی پێشکەوتنخواز ئەتوانێ چارەسەری ئەم گیروگرفتانە بکاتو هەرگیز ڕێی تێناچێت کە ئیمپریالیزم دەستی یارمەتی بۆ هیچ گەلێ درێژ بکات ، مەسلەحەتی کورد لەوەدایە کە خۆی بە عێراقی بزانێتو شان‌بەشانی هەمو گەلی عیراق خزمەتی وڵاتی خۆی بکات ، وە پێویستە هێزە سیاسیەکانی کورد بە ئەوپەڕی دڵسۆزیەوە بەپێی پەیمانی بەرەی نیشتمانی نەتەوەیی یەك‌گرتوو شان‌بەشانی حزبی بەعسی سۆشیالیستی عەرەب بە دڵسۆزیەوە تێکۆشن بۆ ئەوەی ئۆتۆنۆمی بەتین‌تر و قووڵتر بێتەوە و بۆ هێنانەدی سۆشیالیستی ، بە باوەڕی ئێمە سۆشیالیستی توانای هەیە کە هەموو گیروگرفتەکان چارەسەربکاتو ئەو ئۆتۆنۆمی‌یەی لە کوردستاندا هەیە قەڵاتێکی بەتینە بەرامبەر پیلانی ئیمپریالیزمو زایۆنیزمو کۆنەپەرستیو دەستکەوتێکی گەورەی میللەتەکەمانە · بەم بۆنەیەوە بۆنەی تێپەڕبونی ٨ ساڵ بەسەر بەیاننامەی ئازارو چوار ساڵ بەسەر دەرچونی یاسای ئۆتۆنۆمیدا سڵاوڕێزمان پێشکەش ئەکەین بە سەرۆکی خۆشەویستمان احمد حسن البکرو بە هەڤاڵی تێکۆشەر صدام حسینو هەمو گەلی عیراقو کوردێکی دڵسۆز کە لەم ڕێگا پیرۆزەدا خەبات دەکەن ·

کۆڕێکی فراوانی شیعر خوێندنەوە بەبۆنەی جەژنەکانی ئازارو نەورۆزەوە

ئێوارەی ڕۆژی پێنج شەممەی ١٦ی ئازار ، یەکێتی نووسەرانی کورد ، لە چوارچێوەی ئاهەنگەکانی کەنەکەماندا بەبۆنەی جەژنەکانی ئازارو نەورۆزی پیرۆزەوە ، کۆڕێکی فراوانی شیعرو خوێندنەوە سازئەکات کە ئەم شاعرانە بەشداری تیائەکەن : انور قادر ، لطیف هەڵمەت ، صلاح شوان ، عبدالله عباس ، محمد بدری ، عباس بدری ، سلام محمد ، رفیق صابر ، هیمن ، محمد دارا ، دلشاد عبدالله ·

Institut kurde de Paris

لە رۆژی ئافرەتاندا

هاوڕێ غانم عبدالجليل :

مەسەلەی ئازادکردنی ئافرەت بەندە بە ئازادکردنی هەموو کۆمەڵەوە

ئێوارەی هەشتی ئەممانگە ، کۆبوونەوەیەکی بەرفراوانی ئافرەتان لەفرۆکەخانەی « مثنی »کرا و بەسە ئاهەنگەکانی ئافرەتانی‌عیراق بەبۆنەی رۆژی جیهانی‌ی ئافرەتانەوەدەستی‌پێکرد .

هاوڕێ منيف الرزاز یاریدەدەری ئەمینداری حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیستو هەندێ لە هاوڕێیان ئەندامانی سەرکردایەتی قوتری حزب ئەندامانی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕشو بەڕێزان وەزیران و ئەندامانی مەکتەبی راپەراندنی یەکێتی گشتی‌ی ئافرەتانی عیراقو هەندێ هاوڕێ‌ی ئەندامی مەکتەبی پێشەیی حیزب ، لە ئاهەنگەکەدا بەشداریانکرد .

هاوڕێ غانم عبدالجليل ئەندامی سەرکردایەتی قوتری حیزب ئەندامی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش ، وتاری سەرکردایەتی سیاسی‌ی حزبی خوێندەوەو تێیدا وتی : ئاهەنگ گێران بەبۆنەی رۆژی ئافرەتانەوە ، بەو مانـاو بەڵگانەی کەهەیەتی، بایەخێکی گرنگو بنەڕەتی‌ی هەیە کە جێگەو دەوری ئافرەت لە کۆمەڵدا پتەوئەکات .

هاوڕێ عبدالجليل لە وتارەکەیدا باسی ئازادکردنی ئافرەتی کردو وتی : مەسەلەی ئازارکردنی ئافرەت و قوتارکردنی لەو سایشتە تەسکە دواکەوتوەی کە بایەخی لە کۆمەڵدا دائەشکێنی ، لە بەرنامەی ئەرکە شۆڕشگێڕانەکانی حیزبی بەعسی عەرەبی سوشیالیستدایە .

هەروەها وتی : مەسەلەی ئازادکردنی ئافرەت ، وەکو هەر کردارێکی شۆڕشگێڕانەی وردی‌تر ، بۆئەوەی رەوتەکەی بە سەرکەوتوی بگەیەنرێتەجێ دەبێ هوشیاریەکی زانستیانەی ورد بۆ ئەو هەنگاوو ئاکامانە بەکاربهێنرێ کە هەولیان بۆ ئەدەین ، چونکە بەلەکردنو هەنگاوی خێرانان لەوانەیە شتی نالەبار بهێنێتەکایەوەو زیانیان لەم مەیدانەدا زۆرتربێت ... ئازادکردنی ئافرەت لە هەموو جۆرە زەغتێکی دواخستن مانای چاندنی تۆوی بەرەڵلایی لەکۆمەڵداو بلاوکردنەوەی بیروڕای‌شان هەڵتەکاندن لە بەرپرسیاری‌نیە .. چونکە مەبەست لە ئازادکردنی ئافرەت شۆڕشگێڕکردنی تەواوی کۆمەڵەو مانەوەی ئافرەت لە چوارچێوەی وەزعی نەگونجاو لەگەڵ فیکرو بەهای شۆڕشگێڕانەدا واتە بێ‌بەش‌کردنی کۆمەڵ لەو تاووتەوژمەی کە ئازادکردنی نیوەی کۆمەڵ ئەیهێنێتەکایەوە .. جگەلەمە ، مەسەلەیەکی زورگرنگ هەیە ، ئەویش ئەوەیە ، هەڵەیە شێوەو شێوازی وا بەکاربهێنین ، کە گیروگرفتەکانی واقیع لە سووچێکی زانستی‌و مەوزوعیانەوە نابینێ وەکو بنەڕەتێك بۆ ئازادکردنی ئافرەت .

ئەو یاسایەی کە ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش لەبارەی ئافرەتەوە لەم دواییەدا دەری‌کرد ، دووپات کەرەوەی ئەم مەسەلانەو وەلامدەرەوەی دیراسەکراوی مەرجەکانی واقیعی مەوزوعی‌و پێداویستیەکانی رفتارکردنی شوڕشگێڕانەن لەگەلیدا .

سۆشیالیزم ، وەکو ئامانجێکی ناوەندی لەرێبازی شۆڕشدا ، وا پێویست ئەکات کە ئافرەت لە بیناکاری سوشیالیستیدا ، جێگەی خۆی بگرێ ..

هاوڕێ عبدالجليل لەکۆتایی وتارەکەیدا رووی‌کردە ئافرەتانو ووتی : ئاهەنگ گێرانتان بەم بۆنەیەوە ، داواتان لێ‌ئەکات هەوڵو کۆششی زیاتربدەن بۆ خزمەت‌کردنی رەوتی شۆڕش‌و بلاوکردنەوەی بیروڕا شۆڕشگێڕانەکانی ..

پاش‌ئەو ، خوشکە منال یونس ، سەرۆکی مەکتەبی ڕاپەڕاندنی یەکێتی گشتی‌ی ئافرەتانی عیراق وتارێکی خوێندەوە کەتێیدا تاریفی پشتگیری کردنی حیزب‌و شۆڕش لەمەسەلەی ئافرەتدا کردو وتی ئەم پشتگیری‌یە هۆیەکی گرنگی بەهێزکردنی ئەو بنەڕەتە سیاسیە سەرەکیەیە کە بەپێ‌ی ئەو ئافرەت گەیشتۆتە ئەم شوێنەی ئێستای .

لە وتارەکەیدا ، خوشکە منال یونس بایەخی بە دەسکاری‌کردنی دوەمی یاسای کاروباری شەخسی‌داو ووتی ئەمە بەشداریەکی جدی ئەکات لەوەی ئافرەت دەرفەتی بۆ دابین‌بکرێ کە دەوری خۆی لەبنیاکاری کۆمەڵدابینێ ..

هەروەها ئەوەی دوپات‌کردەوە کەوا ئافرەتی عیراق ، پاش سەردانە خیانەتکارانەکەی سادات لە خاکی داگیرکراو ، هەستی هەموو جەماوەری عەرەبی دەربڕی بە نارەزایی دەربڕین بەرامبەر ئەم کار شەرمەزارانەیەی رەفزکردنی هەڵوێستە خیانەتکارانەکە .

لەکۆتایی وتارەکەیدا ، سلاوی بۆ ئافرەتانی عەرەب نارد کە لە پێناوی ئازادی‌و سەرشۆڕنەکردندا بۆ دوژمن‌و دژی زایونیزمی رەگەزپەرست تێ‌ئەکۆشن .

هەروەها :

بەبۆنەی (٨)ی ئازاری رۆژی جیهانی‌ی ئافرەتانەوە ، هەموو کۆمەڵانی خەڵکی وڵاتەکەمان ، شان‌بەشانی ئافرەتان ، ئاهەنگیان گێراو جەژنیان کرد .. ئەم جەژن‌و ئاهەنگ گێرانە ، نیشانەو بەڵگەی ئەو بایەخە زۆرەبوون کەئافرەت لە ناو جەماوەردا هەیەتی .. هەر لەم روەوە ، شتێکی زۆر ئاسایی‌و مایەی سەرسوورنەمان بوو ، کە لە بەغداو شارەکانی تری وڵاتدا بەجلی رازاوەو دەستە گوڵەوە ببینێ . ئەم دەستە گوڵانە خەڵاتی کۆمەڵانی خەڵك بوون کە بەبۆنەی جەژنەکەیانەوە پێشکەش بە ئافرەتان کرابوون .

جگەلەمە ، هەر بەو بۆنەیەوە ، لە هەموو پارێزگاکاندا خۆپیشاندان ، ئاهەنگ ، کۆبوونەوە ، کردنەوەی پێشانگای هونەری‌و دەیەها شێوەی تری ئاهەنگ گێڕان‌کرا . بارەگاکانی یەکیەتی گشتی ئافرەتانی عێراق لە هەموو ناوچەکانی وڵاتدا رازێنرا بوونەوەو بووبوون بە کوورەی هەنگ‌و پربووبوون لە دەستە گوڵ کە لەلایەن کاربەدەستان‌و رێکخراوە جەماوەریەکانەوە بۆ ئافرەتان نێرزابوون .

هاوڕێ غانم عبدالجليل ئەندامی سەرکردایەتی قوتری حزبی بەعسی عەرەبی سوشیالیست سەر لە بەیانی (٨) ئازار ، لەگەڵ ئەندامانی مەکتەبی پیشەیی حزبدا سەریان لە مەکتەبی ڕاپەڕاندنی یەکیەتی گشتی ئافرەتانی عیراقدا بۆ پێشکەش کردنی پیرۆزبایی بەم بۆنەیەوە لە هاوڕێ عبدالجليل ، لە وتەیەکیدا لەوێ بایەخی دەوری یەکیەتی گشتی‌ی ئافرەتانی عراقی دەربڕی لە رێکخستن‌و هۆشیارکردنەوەی کۆمەڵانی ئافرەتدا بۆ بەشداری کردنی چالاکانە لە بەجێ‌هێنانی نەخشەی پەرەپێدان لەوڵاتدا .

لە کەرتی کشتوکاڵو وەزارەتەکانی راگەیاندن ، رۆشنبیری‌و هونەر ، نەخشەدانان ، بازرگانی ، کارو کاروباری کۆمەڵایەتی دارایی ، گواستنەوە ، نیشتەجێ‌کردن ئاوەدان‌کردنەوە ، پەیوەستی ، نەوت ، ناوخۆو دادگەریی‌دا ئاهەنگو کۆبونەوە بۆ ئافرەتان گێڕراو تێیدا بەڕێزان وەزیرانی ئەو وەزارەتانەو کاربەدەستانی‌تر بەشداریان کردو باسی گرنگی‌ی دەوری ئافرەتیان لە کۆمەڵدا کردو ئەو ئاسۆ فراوانەیان دەرخست کە دەوڵەت بۆ ئافرەتانی کردۆتەوەو پەنجەیان بۆ بەرفراوان بوونەوەی دەوری ئافرەت درێژ کرد لە بەرەسەندنی ئابووری‌و کۆمەڵایەتی‌دا .

لە هەولێر ، بەبۆنەی ئەم رۆژە پیرۆزەوە ، مەکتەبی رێکخستنی ناوچەی ئۆتۆنۆمی سەر بە یەکیەتی ئافرەتانی عراق خۆپێشاندانیکی گەورەی ئافرەتانی رێکخست . خۆپێشاندانەکە لەیانەی فەرمانبەرانەوە دەستی پێ‌کردو لە بەردەم بارەگای مەکتەبی یەکیەتی ئافرەتاندا کۆبوەوە . بەڕێزان سعد قاسم حمودی وەزیری راگەیاندن و احمد عبدالقادر سەرۆکی ئەنجومەنی راپەڕاندن و محمد علی امین سەرۆکی ئەنجومەنی یاسادانان‌و نافعە عثمان جێگری سەرۆکی مەکتەب پێشوازیان لە خۆپێشاندانەکە کرد ... لە وتارێکدا خوشکە نافعە عثمان خوێندیەوە ، باسی تێکۆشانی ئافرەتانی کرد لە جیهانداو پیرۆزبایی ئەو جەژنە مەزنەی لێ‌کردو‌ پەنجەی بۆ وەزعی ئەوان لە پێش شۆڕشداو ئەو گۆڕانەی‌کە لە ژێر سایەی سەرکردایەتی سیاسییدا رووی داوەکێشا ...

لە لایەکی ترەوە لە هەموو پارێزگاکاندا خۆپێشاندان و چالاکی جۆراوجۆر بەبۆنەی جەژنی جیهانی‌ی ئافرەتانەوە کرا و هەموو شەقام‌و کۆڵان‌و گەڕەکەکان بە لافیتەی جۆراو جۆر وشتی رازاندنەوە رازێنرابوونەوە ، کە نیشانەی دەوری چالاك‌و کاریگەری ئافرەت بوون لە گۆڕانکاری سۆشیالیستی و بنیاکاری کۆمەڵگای باشتردا ، و دووپات کەرەوەی پشتگیری کردنی ئافرەت لە لایەن حزب‌و شۆڕشەوە بوون و بایەخیان بەو بڕیارو دەسکەوتە مێژووییانەدا کە ئافرەت دەستی‌کەوتوە ، وەکو دەسکاری کردنی یاسای کاروباری شەخسی کە مافی ئافرەتی مسۆگەر کردو کەرامەتی پاراست .

لە پارێزگاکانی حلە ، کربلاء ، سماوە ، کوت ، قادسیە ، میسان ، انبار ، صلاح الدين ، تأميم ، بصرە ، بەم بۆنەیەوە خۆپێشاندان و وتار خوێندنەوە و چالاکی تری ئاهەنگ گێرانکرا .

بەبۆنەی رۆژی ئافرەتانەوە

هۆنیوەکەی تر .. گوێ بگرن !

● کەمال مەمەند ●

هەموو جارێ چیرۆکەکەبە ئەنجامێکی بۆش کۆتایی دێ . کەچی بە هەمان سەرەتاوە دەست‌پێ دەکرێتەوە . تا دەگاتەوە هەمان کۆتایی ،ئەمە ئالقە بەتاڵەکەیە .. ئالقەی مافی ئافرەت ..ئازادی ئافرەت .. یەکسانی ئافرەت .

لە سەرەتاوە دەبێ بەو پرسیارە دەست‌پێ‌بکەین : ئایا ئێوە لە پیاو کەمترن ؟ کە ئەمە وابێ ، دەبێ گومان لەوەش بکرێ کە ئادەمیزادن ، بوونی چاوو گوێ‌و دەستو مێشکو تەنانەت خواستوتاسەشتان : ئەفسانەیە . یان ئەوەتا ئێوەش‌ئادەمیزادن‌و لە پیاو کەمترنین: بەڵام کەمتر کراون .

کەمتر کراون : ئەمەیە مەسەلەکە ئەمەیە یەکەم تاڵی دەزووی گلۆلە ئالۆزەکە .

با بڵێین : هۆ کچەکە ، تەمەنت بیست ساڵە . با بڵێین دەتەوێ لاسایی کردازی کوڕێك بکەیتەوە .. لە سووکترین‌و بێ‌گوناهترین ڕواڵەتیا . با بڵێین دەتەوێ لەناو کۆمەڵێکی گەورەی تێکەڵدا : ووتارێك بدەی ، گۆرانییەك بڵێ‌ی ، ڕایەکی ئازادی خۆت دەربڕی !! یا بڵێین بۆشت دەلوێ .. چاوی ناحەزانت وونە .

— ئەی ئەوە چیتە بۆناتوانی قسە بکەی .. هەموو لەشت تای داگرتووە ..ڕووت سوور هەڵگەڕاوە .. دڵت لەسەر سەد لێ‌دەدا ..ئێستا لە ناخەوە هەست بە (ڕاستییە) تاڵەکە ! دەکەیت:

— خۆ من کوڕنیم ! ئەمکارە بۆ من نەهاتووە !!

ئەمە دەڵێی‌و پاشەکشێ‌دەکەی . کەواتە ڕاستە تۆ کەمتری . بەڵام . نەء هەرگیزوا بیرنەکەیەوە .

کەمتر نیتو کەمتر کراوی !

« خۆ من کوڕنیم » ئەمە یەکەم هەودای گلۆلە ئالۆزەکەیە ، با بڵێین ، هۆ کچەکە ، تەمەنت بیست ساڵە . کەواتە خشتی بیست ساڵ بێنای تەمەنت دادەڕێژێ . بەڵام هەر لەسەرەتاوە داڕشتنەکە ئاسایی نەبوو . لەیەکەم هەنگاوا : وەك کوڕ گریایت .. بەڵام گریانەکەی تۆ خەمی هێناو هی کوڕ شادی !!

ئینجا : وەك کوڕ بەدەم فریشتەکانەوە پێکەنیت ، بەڵام دایك‌و باوکت وەك کوڕ بەدەمتەوە پێنەکەنین . وەك کوڕ ویستت خۆت بنوێنێت‌و هەستو خواستو توانستت بخەیە کار .. بەڵام ـ چونکە کوڕ نەبویت ـ هەموو هەستو خواستو توانستێکیان لەیەکەم دەرکەوتنا ـ دایەلۆسی :

— گۆشت دابۆشە چەتیو .. خۆ تۆ کوڕنیت ؟

— بۆ ئاوا بەدەنگی بەرز پێدەکەنی ، خۆ تۆ کوڕنیت ؟

— دەتەوێ . بچیە دەرەوە ؟! بۆ تۆ کوڕی ؟!

— وەك هەزار جار بەقوربانی براکەت بێ ؟

— بەڵامان بوو .. بریا سەگ‌بایەو کچ نەبایە !.. هتد

ئەم قسە ـ خۆشانە ـ ئەو تەرزانەبوون کە لەمەر منالیتەوە چرۆ سەوزەکانی ژیانتی سەرکوت کردن . تۆش دەبێ بزانی بۆ ئەنجام دانی . بچووکترین کار ، باوەڕ بەخۆبوون پێویستە .

بەڵام هەر لەسەرەتاوە ، سایکولوژیەتی تۆدا (باوەڕ بەخۆبوون) سەربڕدراو ، (گومان لە خۆکردن) جێگەی گرتەوە . خشتەکانی تەمەنت هەمووی ژەنگاوین .. هەمووی سەربەرەوخوار داندراون . تۆش دەترسێ‌ی لەگەڵ هەر خۆبزاوتنێکتدا بروخێ‌ی . ئێستاش حەقیقەتە ڕاستەقینەکەی خۆت لێ وونبووەو ، وادەزانی بەڕاستی هەر ئەوەی کە کۆمەڵ سەیرت دەکا :

تۆ کچی : کەواتە هۆشت = سفر ، بازووت = سفر . چاوی بینین‌و گوێ‌ی بیستن‌و دەمی گفتوگۆو بەستەو گۆرانیت = سفر دەستی کردارو نووسین‌و دروستکردن‌و داهێنانت = سفر . تۆ پەیکەرێکی . هەموو سەرمایەکەت دەموچاوتە .

بروانە ل ٧

کتێبی هاوکاری

صدام حسين

خەباتمان و سیاسەتی نێودەوڵەتان

لەوانەیە یەکێك بپرسێ : ئەگەر دوژمن بەو چارەسەرانە قایل نەبێ کە لەلایەن هێندێ لە کاربەدەستانی عەرەبەوە هێنراونەتە گۆڕێ ، بۆ چی ئێمە هێنانە گۆڕێ‌ی ئەو ئامانجانەی کە ئەو رەفزیان ئەکات تەنگەتاوی نەکەین بۆ ئەوەی ڕای گشتی نێو دەوڵەتان بەلای خۆماندا بێنین ، ئنجا مشوری ئامانجێکی‌تر بخوین ؟؟ بالێرەدا تۆزێك بوەستین ، دوایی جارێکی‌تر دەگەڕێینەوە سەر قسەکردن لەو مەنتیقە .

وەك زانراوە ئێستا کە نەتەوەی عەرەب نزیکەی (١٤٠) ملیون کەسە ، بەرامبەر بەسێ ملیون‌و نیو ـ کەس کە قەوارەی زایونی‌یان لێ‌پێك دێت .. نەتەوەی عەرەب لەمەوبەر هەژاربوو ، بەڵام ئێستا دەوڵەمەند بووە ، جاران چەندین کۆسپ لەبەردەم عەرەبدا هەبوو بۆ وەدەست‌هێنانی زانستو تەکنەلۆژیا، بەڵام بەهۆی زروفی ئێستای نێو دەوڵەتانەوەو بەهۆی کارکردە (عامل)ی پیترۆلەوە ، ئەو کۆسپانە لەجاران ئاسانتر بوون ، بۆیە رادەی پەرەسەندن بۆ گەیشتنە ئامانجێك لەمەولا خێراتر دەبێ لەوەی لەمەوبەر هەبوو .. وەسیاسەتی نێو دەوڵەتان لەگەڵ کات (زمەن)دا بەرەو دەرکەوتنی زیاتر لە مەڵبەندێکی سەرەکی‌ی کارلێکردن‌و بەرەوخۆکێشان بەرەئەستێنێ . هەر ئێستا دوو مەڵبەندی بەرەوخۆکێشان هەن و نەرم‌ونیانی لەسیاسەتدا بۆ وەدی‌هێنانی ئامانجە نەتەوەییەکان لە قۆناخێکی وەك ئەمەدا ، مەودایەکی دیاری‌کراوی هەیە . بەڵام بۆ نموونە ئەگەر شەش مەڵبەندی بەرەوخۆکێشان لەجیهاندا هەبێ یان کەمتر یاخود زیاتر سەرەڕای هۆیەکانی تری پەرەسەندن لە سیاسەتی نێودەوڵەتاندا ، ئەوا ئەبێ مەودای فراوانی‌ی ئەو مەیدانەمان لەبەرچاو بێ کە نەتەوەی عەرەب لەپێناوی گەیشتنە ئامانجەکانی‌دا تێیدا هەڵئەسۆڕێ و ئەم جۆرە بەدوور نەزانینەش شتێکی خەیاڵی نابێت .

لەماوەی بیست ساڵی ئایندەدا دەبینێ کە سەرەڕای ئەو دوو مەڵبەندی بەرەوخۆکێشانەی ئێستا هەن ، چەندین مەڵبەندی سەرکردەیی بەرەوخۆکێشان دەرئەکەون‌و ، ئنجا لەمەولا نەرم‌ونیانی لە بزوتنەوەی سیاسی‌دا بەرەو گەیشتنە ئامانجە نەتەوەییەکان فراوانتر ئەبێ لەوەی ئێستا .

بێ‌گومان ئەم هۆیە ناوەندی‌یانە وامان لێ‌ئەکەن کە بەچاوێکی گەش بینەوە سەرنجی پاشە رۆژ بدەین .. ئا ئەمە ئیجتیهادی ئێمەیە .. وە بەم شێوەیەش ئەنجام لەمەسەلەکان وەرئەگرین .. لەژێر رۆشنایی ئەمەش‌دا رەنگی سیاسەتەکەمان ئەڕێژین‌و هیچ هۆیەك نابینین وامان‌لێ‌بکات ئائومید بین ، ئەمەش نەك لەبەر هێندێ هۆی وەختەکی‌ی عاتیفی یاخود سیاسی ، بەڵکو پشت ئەستور بەم هۆیانەو بە چەندین هۆی‌تر .

کاتێك کە خەباتی نەتەوەییمان‌و بەشێوەیەکی تایبەتی خەباتمان دژی قەوارەی زایۆنی توند ئەکەین ، هەندێ لەبرایان بەوە گومانبارمان ئەکەن کە ـ مزایەدە ـ ئەکەین‌و سیاسەتمان روون نی‌یەو تاکتیك‌و ستراتیجی تێکەڵ ئەکەین . ئێمە ئەڵێین : کاربەدەستەکانی عەرەب ، بەبێ جیاوازی ، ئەگەر یەکێك بێ‌و پێ‌یان بڵێ : ئەگەر بەبێ ماندووبوون فەلەستینتان دەستخەینەوە ، رازیی نەبن .. ئەوا هەموویان ئەڵێن بەڵێ رازین .. بەڵام ئایا ئەمە لەتواناد هەیە ؟ دیارە نە ، .. کەوابوو ناکۆکی‌یەکە دەربارەی ئەو تەقەللایەی پێویستە بۆ گەیشتنە ئامانج بدرێ‌و ئەو پێداویستی‌یانەی پێویستە دابین بکرین بۆ پشتگرتنی ئەو تەقەللایەی بۆ پێ‌گەیشتنی پێویستن‌و گشتیان بە چەندین هەڵویستو شی‌کردنەوەی ناوەندی‌یەوە بەستراونەتەوە ، ناکۆکی‌یەکی جەوهەری‌یە ئێمە زیاتر لەجارێك‌و لەبتر لەبۆنەیەکدا ڕای خۆمانمان تیادا دەربریوە .

لیرەدا دەگەڕێینەوە سەر ئەو مەسەلەیەی کە باسمان کردو هەندێ کەس ئەڵێن : ئەگەر زایۆنی دوژمن ئەناتەت ئەو رادەیەی چارەسەرکانیش رەزابکات ، کە لە ئامانجی ناوەندی کەمترە ، بۆ چی ئێمە بەم رادەیە قایل نەبین ، بۆ ئەوەی زایۆنی دوژمن لەبەردەم هێزەکانی نێو دەوڵەتاندا تەنگە تاوبکەین ؟

ئێمە وا ئەبینین کە ئەو پەرەسەندنەی بەسەر هەڵویستەکانی هێزەکانی نێو دەوڵەتاندا هاتووە هەرگیز لەسەر بنەڕەتی بینینی هەق لە بینینێکی مەبدەئی‌یانە نەبووە .. بەڵکو بەپلەی یەکەم لەسەربنچینەی ئەو شوێنە تازەیە بووە کە نەتەوەی عەرەب لە دوو لایەنی ناوەندی‌یەوە بەدەستی هێناوە ، کە ئەمانەن :ـ پەرەسەندنی هەڵویستی عەسکەری عەرەبو ئامادەبوونیان بۆ شەڕ ، هەر وەك جەنگی تشرین ئەمەی دەربڕی ، وە دەرکەوتنی چەند هۆیەکی نوێ بە سودو قازانجی عەرەب ، کە گرنگترینیان پیترۆل‌و توانای بەکارهێنانی بەشێوەیەکی سیاسی‌یانە .

لە هەردوو ساڵی (٧١و ١٩٧٢)دا هەندێك وا سەیریان ئەکردین کە ئێمە خەلکێکین لەسیاسەت ناگەین و لەکاتی جەنگی تشرین‌دا هەندێك لە لێ‌پرسراوانمان سەریان لە هەندێ لەبرایانی عەرەب داو فیکرەی ـ بەکارهێنانی ـ نەوتمان وەك چەکێك لە شەڕدا خستنە بەردەست .. بەڵام وەڵامێکی ئەوتۆمان لێ نەبیستن . پێش ئەمەش بە چەند ساڵێك لە کۆبونەوەیەکی ئەنجومەنی بەرگری عەرەبدا[1] ، عیراق پرۆژەی بەکارهێنانی نەوتە وەك چەك لەشەڕدای هێنایە گۆڕێ بەڵام بەگاڵتە پێ‌کردنێکی ئاشکرا ئەکراوەوە هەڵس‌وکەوتی لەگەڵدا کرا و ئەمەشمان لە چەندین رەفتاری جۆربە جۆردا بۆ دەرکەوت ، لەمانە پشت‌گوێ خستنی پرۆژەکەبوو لەئەنجامدا .

(١) لەکۆبونەوەیەکی ئەنجومەنی بەرگری ناوکۆیی عەرەبدا لە ٢٧ی کانونی دووەم ١٩٧٣دا عیراق پرۆژەیەکی کاری ناوکۆیی عەرەبی هێنایە گۆڕێ کە بەندبو لەسەر بنەڕەتی‌ی بەکارهێنانی نەوت وەك چەك لەشەڕی نەتەوەییدا ، ئەویش بەمیللی‌کردنی قازانجە نەوتیەکان‌و گشت قازانجێکی تری هەموو ئەو دەوڵەتانە کە بەدەنگ ئەو بانگەوازەوە نەیەن کە بۆ بڕینی یارمەتی‌یە عەسکەری‌و ئابوری‌یەکان لە زایونی دوژمن ، کرابوو .. هەروەها پرۆژەکە بریتی‌بوو لەوەی شەرە کە لەسەر بنچینەی یەکێتی‌یەکی راستەقینەی عەسکەریی بێ لەنێوان هەرێمە شەڕگەراندا لەگەڵ یەکێتی مەیدانی شەڕو سەرکردایەتیەکانی .

وە هەرچەند پرۆژە کە هەموو پێداویستی‌یەکانی رووبەڕووبوونەوەی دژی زایۆنی دوژمن‌و ئیمپریالیزمی جیهانی کە پشتگیری قەوارەی داگیرکەر ئەکات ، پێشکەش کردبوو ، بەڵام رژێمە عەرەبی‌یەکان هەندێکیان نقەیان نەکردو هەندێکی تریشیان گومانیان لە توانای جێ‌بەجێ‌کردنی ئەکرد .

● ماویەتی ●

Institut kurde de Paris

دهـەلكـەڤتنێت ئـاداروـنـەڤـرۆزێدا

شەمانەوێ بەپێی زانست‌و رۆشنبیری باری ئەدەبی‌و هونەری پارێزگاكەمان پێش بخەین

لەپاش شۆڕشی حەڤدەی تەموزەوە ، هەست بەوە ئەكەین كە گۆڕانێك سەبارەت بە رۆشنبیری لە پارێزگاكەماندا هەیە ، ئێمەش ئەمانەوێ خزمەتی جەماوەرو مەسەلەی نیشتمانی بكەین ·

رۆشنبیری كوردی لە پارێزگای دهۆك ، لەچاو ناوچەكانی‌تری ئۆتۆنۆمی دواكەوتنێكی پێوە دیارە ، ئەمەش وادەزانم هەر هۆی خۆمانە ، چونكە رۆشنبیرانی كورد كەم تەرخەمن‌و تائێستا نەیان توانیوە بكەنە شێوازێكی وا كە زیاتر خزمەتی ئەدەبی كوردی بكەن‌و پێشی‌بخەن ، لەگەڵ ئەوەشدا كە كەسانێكی زۆر هەن حەز لە ئەدەب ئەكەن‌و ئەدەب پەروەرن ·

دەمانەوێ دەزگا ئیدارییەكان لە سنووری پارێزگای دهۆك یارمەتی ئەدیبان بدەن كاریان بۆ ئاسان بكەن ، تاكو بتوانن زیاتر خزمەتی ئەدەب‌و رۆشنبیری كوردی بكەن · هیوادارین میهرەجانی ئەدەبی لە شارەكەماندا بگیرێ‌و لقی یەكێتی ئەدیبانی كوردی تێدا بكرێتەوەو بێگومان ئەمەش زیاتر هانی جەماوەری ئەدیبەكان ئەدا هەست بەوە بكەن كە ئاوڕدانەوەیەك هەیە لە لایەن دەوڵەت‌و شۆڕشەوە بۆ سەركەوتنی ئەدەبی كوردی لە پارێزگاكەیاندا ·

لە ئاهەنگەكانی ئازاردا كە ئێستا بەگوێرەی نەخشەی میری ئاهەنگ ئەگێڕرێ ، دەرفەت بە ئەدیب‌و شاعیرانی دهۆك بدرێ كە بەشداری تێدا بكەن · ئاهەنگەكانی ئازار كە لەیانزەوە دەست پێ‌دەكات تا ٢١ی نەورۆز ، ئاهەنگێكی زۆر لەو ماوەیەدا ئەگێڕرێ‌و بۆنەو رێكەوتیش لەو مانگەدا زۆرن ، جا وا باشە كە یەك دوو بۆنە بۆ ئەدیب‌و شاعیر تەرخان‌بكرێ كە دەوری خۆیانی تێدا ببینن‌و لەبۆنەكەش‌دا بەپێرەوی (منطلقات)ی شۆڕشی حەڤدەی تەموز بكرێ ·

ئەدەب هەموو روویەك دەگرێتەوە ، ئێمە تا ئێستا وەكو شارێك جەماوەری شارەكەمان وا هەست ئەكەن كە توانای هونەری‌یان زۆرەو ئەتوانن لەرێی ئەو هونەرەیانەوە مەبەسەكانی شۆڕشی حەڤدەی تەموز بە جەماوەر بگەیەنن ·

زۆر بۆنەو رێكەوت هەن ، با برادەرانی دەرەوەی شاری دهۆك بینین بۆ یادكردنەوەو بووژانەوەی ئەو بۆنەو رێكەوتانەو زۆر شتی فولكلۆری هەن كە بەنەتەوەوە بەندن ، ئەتوانن بەلەهجەی ناوچەكە بیگەنن بە جەماوەر · زۆر جار تیپی مۆسیقاو هونەری لە بۆنەكاندا ئاهەنگ دەگێڕن‌و تەمسیل پێشكەش دەكەن ، بەڵام زوربەی جەماوەر لێی تێ‌ناگا ، جا پێویستە هونەرمەند بەزمانی جەماوەر قسەبكاو ئەو زمان‌و واقیعە عەكس‌بكاتەوە بۆ جەماوەر · چونكە كە جەماوەر تێ‌نەگەیشت ئەو هونەرمەندە چی ئەڵێ ، مانای ئەوەیە كە ئەو هەموو رەنج‌و توانایەی بۆ ئەم مەبەسە دراوە بەفیڕۆ ئەڕواو ئەنجامی نابێ ·

ئەمانەوێ لە پارێزگای دهۆكدا پەرەبە ئەدەب بدرێ‌و یارمەتی هونەرمەندەكانی بدرێ بۆ پێكهێنانی تیپی شانۆیی‌و مۆسیقاو هونەری تر ، وە داوا ئەكەین بایەخێكی تەواو بەو بوارە بدرێ ، تاكو ئەوانیش بەپێی توانای خۆیان هەڵسوڕێن‌و خزمەتی جەماوەر بكەن ·

وەختی خۆی لەسالی ١٩٧٠ تا سالی ١٩٧٤ زوربەی بۆنەو رێكەوتەكان ، خۆمان ئاهەنگمان بۆ دەگێڕان ، جا دەپرسم ئێستا ئەو هونەرمەندانەی ئەوسا لەكوێن ؟

ئێستا ، كۆمەڵە هونەرمەندێكمان هەن ، بەڵام لەراستیدا تەواو - نین لەوانەیە بڵێین پێویستی جەماوەر بۆ هونەر بەو رادەیە نەبێ كە هونەرمەندی ئێمە بتوانێ ئەو خواستەی بۆ بهێنێتەدی ، ئەمانەوێ شتەكە بەپێی خواستی جەماوەربێ ، هەرگیز ناشبێ بە دوای عاتیفەی جەماوەر بكەوین ، چونكە قۆناغ وا دەخوازێ كە بەگوێرەی زانست‌و بەگوێرەی رۆشنبیری خزمەتی جەماوەر بكەین ، ئەگەر هاتو ئێمە خۆمان لە عاتیفە نەكەینەوە ، جەماوەر پاڵ پێوە ئەنێین بۆ خراپە ، ئەوەشمان مەبەست‌نی‌یە ، بەڵكو مەبەستمان ئەوەیە كە بەپێی زانست‌و رۆشنبیری ئەو جەماوەرە پێش بخەین ·

فریق زێباری
بەرێوەبەری شارەوانی ناحیەی مانگیش

بزووتنەوەی ئەدەبی‌و هونەری لەپارێزگای دهۆك

گرنگترین شت كە ئێستا بە دەستمانەوەبێ ، مەسەلەی دروست‌بوونی یەكێتی نووسەرانی كوردە كە دەمانەوێ لە شارەكەماندا بێتەكایەوە · جا بۆ ئەم مەبەسە لەگەڵ هەموو رێكخراوەكان هەوڵ ئەدەین كە ئەو یەكێتی‌یە بە زوویی دروست‌ببێ · نەخشەیەكیشمان بۆ كردنەوەی پێشانگایەكی رەسم داناوە ، دەمانەوێ لە ماوەی (٦) مانگدا بەجێی بهێنین ·

سەبارەت بە كۆكردنەوەی فولكلۆری كوردییش ، شریت‌و جیهازی تۆمار كردنمان بۆ گەلێ ناوچە دێهاتی‌یەكان ناردووە بۆ ئەوەی فۆلكلۆری ئەوشوێنانە لەسەر ئەو شریتانە تۆماربكرێن‌و كۆبكرێنەوەو رووی ئەدەبی ناوچەكە بخەینەروو ·

سەبارەت بە نیشاندانی فلیمی سینەماییش ، نەخشەیەكمان داناوە كە لە ماوەی (٦) مانگدا ژمارەیەكی زۆر لە فلیمی سینەمایی پێشان بدەین · بەرێوبەرێتی‌یەكەمان دوو مانگە كراوەتەوەو تائێستا كادیرمان نی‌یە ، لەبەر ئەوە ناتوانین لە گەلێ رووەوە نەخشەیەكی درێژخایەن بۆ ئەو شارە دابنێین ·

كاروباری ئەدەبی هاوكاری لەگەڵ هەندێ ئەدیبی گەنجی ئەم‌شارەدا ئەكەین بۆ بەڕێوەبردنی ، دوای ئەوە دەست دەكەین بە هاوكاری‌كردن لەگەڵ هەموو رێكخراوەكانی شارەكە ·

دەربارەی تێكەڵ‌بوون بە جەماوەری دەرەوەی شارەكەمان‌و گرتنی كۆڕ بۆیان ، لەبەر بێ كادیری تائێستا هیچمان بۆ نەكراوە سێ ئۆتۆمۆبێلمان بۆ تەرخان‌كراوە كە هەریەكێكیان جیهازی (ئەمپلی فایەر) و دینامۆی كارەبایی‌و جیهازی نیشاندانی فلیم‌و كتێبخانەی گەڕۆكیان تێدایە · بەڵام تائێستا ئەو سێ ئۆتۆمۆبێلە لە هەولێرن‌و وەرمان نەگرتوون ·

هەروەها پرۆژەی مەكتەبی میللیشمان بەدەستەوەیە كە لە گوندەكانی ناوچەی دهۆكدا بیكەینەوە ، بەڵام گیروگرفتی ئێمە لەم رووەشەوە تائێستا هەر نەبوونی كادیرە ·

دەربارەی خواستیشم وەك هەموو كەسێك خواستم زۆرەو حەز ئەكەم شارەكەم لە هەموو رووێكەوە چ هونەری چ رۆشنبیری ·· پێش بكەوێ‌و ناوی بەرزبێتەوە ·

محمد ممدوح محسن
بەرێوەبەری رۆشنبیری جەماوەری لە پارێزگای دهۆك

ئافرەتی دهۆك لەجەژنی ئازارو نەورۆزدا

پێشەكی ئەمەوێ بڵێم بەهۆی ئەوەی كە ئەو مانگە گەلێ بۆنەو رێكەوتی خۆش‌وخۆشەویستی تێ‌ئەكەوێ وەك (٨)ی مانگ كە جەژنی هەموو ئافرەتانی جیهانە ، (١١)ی ئازار كە جەژنی ئاشتی‌وبرایەتی‌یە ، (٢١)ی ئازار كە جەژنی نەورۆزە ، یەكیەتیمان بۆ هەر یەكێ لەو بۆنانە خۆی ئامادەكردەو ئاهەنگیان تێدادەگێڕێ ·

جارێ بە بۆنەی جەژنی ئافرەتانەوە لەشەوی ٣/١٣ پێشانگایەك بۆ وێنەی فۆتۆگرافی پێك‌ئەهێنین ، لە رۆژی یانزەی ئازاردا بەشداری ئەو (مەسیرە)یە ئەكەین كە هەموو پارێزگاكەمان بەشداری ئەكا ، هەروەها بەشداری (مەسیرە)ی نەورۆزیش ئەكەین كە لەفرۆكەخانەی پارێزگاكەماندا ئەكرێ ·

هەروەها لەقەزاو ناحیەو گوندەكانیشدا چەند كۆڕێ بۆ ئافرەتان پێك ئەهێنین‌و خواردەمەنی‌و شیرینیشیان بەسەردا دابەش ئەكەین · ئەمە جگە لەوەی كە بەبۆنەی ئازارو نەورۆزەوە كۆبوونەوەیەك بەئافرەتانی پارێزگاكەمان ئەكەین‌و تیا باسی یانزەی ئازارو جەژنی نەورۆزو جەژنی ئافرەتان ئەكەین ·

ئێمە كاتێك یادی ئەو بۆنەو رێكەوتە پیرۆزانە ئەكەینەوە ئەبێ ئەوەش بخەینەوە یادمان كە جەژنی ئافرەتانی ئیمسالمان لە دۆخێكدا ئەكرێ ، ولات گۆڕانێكی تەواوی بەسەردا هاتوەو ئافرەت دەسكەوتێكی گەورەی لەلایەن شۆڕشەوە پێ‌دراوە كە ئەویش دەركردنی (تعدیل)ی قانوونی (الاحوال الشخصیة) یەو بەپێی ئەم تەعدیلە ئیتر ئافرەت شوێن‌و پایەی دیاریكراوی خۆی ئەبێ ·

سەبارەت بەدەرچوونی ئەو تەعدیلە نوێ‌یە لە پارێزگاكەمان‌و قەزاو ناحیەكانی سەر بە پارێزگاكەمان چەند كۆڕێك ئەگرین‌و باسی ئەو دەسكەوتە مەزنەیان بۆ ئەكەین هەروەها (تعدیل)ێكی تریش لەو قانوونەدا ئەكرێ‌و بەپێی ئەمە رێ‌و شوێن بۆ مافی پیاو دیاری ئەكرێ ، چونكە تەعدیلەكەی پێشوو تەنها هەر ئافرەتی گرتبووە ·

ئافرەتانی دهۆك ئێستا لە گەلێ رووەوە لەجاران جیاوازن ، بە باشی هەڵسوكەوت لەگەڵ یەكیەتیماندا ئەكەن ، گیانی لە خۆبوردن‌و هاوكاری‌یان تێدایەو بەرەوپێشەوە هەنگاو ئەنێن ·

یازیە عبدالاحد سلیمان
یەكێتی ئافرەتانی عیراق
لقی دهۆك

د بیر هاتنا نەورۆزێ

دەمێ زارۆك بوویــن ل گوندێ مە پیرو جان دەركەفتن چیاو دۆلا دگۆت پیرشەواتێ ئادار هاتێ ·

من نەزانی شەوات چی‌یە وێ بوچی بچیت ئادار بهێت ·

ل پۆلا جارێ قوتبخانا سەرەتای بووم دەمێ مامۆستایێ « مێژووی » گۆت سوبە « نەورۆزە » وەلێ مامۆستایێ چیرۆكا ضحاكی بۆ مە دگۆت بەلێ ئەڤ من ژ ئاخڤتنێت مامۆستایی زانی كۆ (ضحاك) مرڤكێ خرابجوو بەسی ·

وەلێ سال بەسەر ڤەچوون بشتی هنكێ من دەزانی بۆ نەورۆز یا هیندە پیروزە ئۆ من دڤیا گازی یارا خۆ كربا « نەورۆز » ·

هەر دەمێ دبیتە نەورۆز داخازو هیڤێت من زۆر دبن·· نەورۆز داخازیت من نەورۆزو ملەتێ من ·· خوزی نەورۆزەك بێت نەبێژێن خوزی بۆ نەورۆزا پار نەورۆزا ملەتێ من بەكەیفو خوش‌و شادی دبێت نەورۆزا ملەتێ من بێ‌گەرین‌و مەشختی بێت ·

انور محمد طاهر

ئازارو نەورۆزو بزوتنەوەی ئەدەبی لە دهۆك

بهەلاتنا رۆژەكا نوی ، و ماچیكرنا هیڤیەكا نوی بۆ عیراقا خۆشتڤی ·

لە باشاندا بەوبۆنە پیرۆزەوە ئەڵێم ، حەزم ئەكرد لاپەرەی كرمانجی لە رۆژنامەی هاوكاری ، هەفتانە دەرچێ ، نە دوو هەفتە جارێك ·· دیسانەوە گۆڤاری - بەیان - و - رۆشنبیری نوی - مانگی دووسێ بابەتی كرمانجی بلاوبكاتەوە كە ئەمەش بەرای‌من جووڵانەوەی ئەدەبی لە ناوچەی بادینان یەك دوو هەنگاو پێش‌دەخا ··

خۆزگە یەكێتی نووسەرانی كورد - لقی دهۆك - هاتبایەكایەوە ·· كە بێگومان ئەمە گورو تەكانێكی تازەی ئەدایە بەر جووڵانەوەی رۆشنبیری لە پارێزگاكەماندا ·

عبدالرحمان مزوری
١٩٧٨-٣-٤

وتەی عبدالكریم فندی

ئادار

گولا كەشاو باخچی عیراقا رەنگین وا باخچی لێكوم بوین كوردو عەرب ·· گولا كەش‌و بیهن خوش یا بابرایەتیا كوردو عەرەبا بیك‌ڤەكێرە دەت بیرو هزریت وان هەل دكەت وڤەدكەت ·· ئادارا رەنگین شرینە ·

نەوروز

روژی سەركەفتن‌و سەربەستیا ملەتی كوردە دمێژوا كەڤنا ملەتی مەدا **ئێكگرتنا تیرێت كوردو عەرەبایە بۆ دوژمنێت هەردوكان ··· هەر دوێتشی ئاگرێ شورشەكا درێژن بۆ عیراقەكا بەختیارو پێشكەفتی ·**

نەورۆز :

بهزرا من جووكا بۆشا هەمیشەیە بۆ سەر ریبارێ ژینەكا نوی ·· چاندنی تۆڤی شۆڕشایە ددلێ ملەتێ كورددا ·· نەورۆز داوەت‌و گۆڤەندا كوردو عەرەبایە

روژا سەركەفتنا هێزێن هەژارو رینجبەرانە لسەر زورداریێ و خوین مێشانە هندی بێژی هەر تو مافی نەوروزی لسەر خو راناكەی بەلگەی ددەستی مە دا هەلبەستین هوزانڤانێن كوردن یێن كلاسیكی چەندەها ئەڤ روژە یا توماركری دناڤ هوزانێن خودا هەر وەكو جزیری دبێژیت :

نەوروزو سەر سالا دلە وقتهیلتین اوسیراج

عبدالكریم فندی

پۆستەی خوێنەران

- باوكی سیڤەر -

خوشك‌و برایان :

با هەمو لایەك هەوڵ دەین ، رەگ‌و ماكی خۆشەویستی‌و بەهرەو داهێنان‌و ژان ، لەسەر گۆشتەزەوی ئەم خاكە پاكەدا قوولتر بكەین ··· برایەتی بچەسپێنین‌و هەمو بەهاو گۆشە نیگایەكی دەرەبەگانەو باوكایەتی فیكرو ووشە راوە دوو بنێین ··

لەم پێودانگەوە ، (پۆستەی خوێنەران) بەخۆشەویستی‌و بەچاوی هەڵسەنگاندن‌و زانستو رێزەوە ، روو لەخەڵك ئەكا

هەگبەو هەوالی پۆستەی ئەم ژمارەیەمان برێتی‌یە لە گەلێ بەرهەمی وا ، كەخاوەنەكانیان ، دڵێكی گەورەو بەهرەیەكی زۆرو خامەیەكی بەسۆزیان هەیە ، با تەجرەبەو ژانەكانیشیان زۆر باش زاخ نەدرابێ ·· بەڵام نومێدی پاشە رۆژێكی روناكیان لێ بەوی ئەكرێت :

★

كاك (ئازاو هۆشمەند) سێ پارچە شیعری بۆ ناردوین‌و لە یەكێكیانا ئەڵێ :

ئەی لاوی گەل
سودی نیە ، پارەو زێڕو زیوو هەر سامانێكی‌تر
تێكۆشانت ، هەولدانت
سودی هەیە بۆ گەلەكەت ،
تو بڕبڕەی پشتی گەلی
پێویستە تۆ ، بۆ گەلی پۆلا ، خەبات‌كەی ···!

كاكە (عبدالكریم صابر)یش لە شیعری درێژو لەكۆپلەیەكا وا رازی دڵی خۆی دەر ئەبڕێ :

كچێ گیانە
ئێوارەیەو هەوری چاوت بۆ كوێ دەمبا ··؟
دڵ ناسەرەوێ
لەباوەشی ئاسمانێكا ، بمبارێنە ···

كاك (حسین محمد بەرزنجەیی)ش ئەڵێ :

تۆ كەوێ‌بەو
بەسەر ئزاری دڵمەوە
بقاسپێنە ···

تۆ گرێ‌بەو لە سەرگیانی لاوازی من
تۆ غەمی بەهاری سروشتێكی تینووی
بۆیە ·· لام بی
هەر چوار وەرزم لا بەهارە

كاك (انور عازەبانیش) وا گلەیی خۆی دەر ئەبڕێ‌و ئەڵێ :

با ناشرینی نەبێتە بەرگر
لە پێك‌هێنانی قەڵای دڵداری
دڵ‌و دەروونی مرۆڤ ئەناسە
نەك ناشرینی یاخود هەژاری

★

ئای چەند خۆش ئەبو رازی بوینایە
بەمنی سادەو بێ‌كەس‌و هەژار
بوینایە بەیەك ، یەكدڵ‌و یەك گیان
وەك كەو‌و قاسپە وەك ماسی‌و روبار

★

لە كەركوكەوە كاك ئازاد شەیدا ، چوار كۆپلێتە شیعری بۆ رەوانەكردوین ·· لە یەكێكیانا ئەڵێ :

چرپاندم بەگوێی زەمینا :
— درك‌و گوڵ ، لەكوێی كوردستان دەچێنرێ ؟

زەوی ئەسپایی وتی :
— گوڵ لە كەژو كێوەكانی دەچێنرێ
درك‌و دالیش لەو جێیانەی ··
خۆشەویستی تیا نیە ···!

كاك (ئاوات سیاگوێزی) لە سلیمانیەوە ، دوو پارچە شیعری ناردوە ، باگوێ لەمە بگرین :

خۆزگە ، بۆ خۆشت ··!
پێنوسێك ئەبووم لەگیرفانتا
چۆنت ؟ ئارەزو بوایە ، ئەبووم ··
بەجوانی‌ی
لە بەینی پەنجەو مەچەكتا
شەو‌و رۆژ ، خەریك ئەبووم
تا ئەبوومە تەوق‌و ئەچوومە
مل‌وگەردنی خۆشەویستی ···!!

لە شاری هەولێرو لە كاك (سامی هادی) یەوەیش گوێ بۆ ئەم رازە شل ئەكەین :

رۆژی دوجار
نامەكانت ئەخوێنمەوە
جگەرە سینگم رەش ئەكات

بروانە ل ٧

Institut Kurde de Paris

به بۆنەی « پاشماوە »

هاودەمو هاورێت ، قوتابخانەو كارگەو كێلگەی ڕەنجو خەباتت : ئاوێنەیە !! كەرەسەی ئیشو داهێنانت : شانەو مكیاجە !! هەموو مەبەستو نیازێكیشت تەنهـــا ئەوەیە (ڕاشە سرەكەت) بخەیە باوەش ئەو كەسەوە كـــە تۆی كردووە بە پەیكەرو خۆشت ناشیبیانە قبوڵت كردووە ٠

دەسا با ئەم ئاوێنەی حەقیقەتە بخەمە بەردەمت ٠

× لیرە ٠٠ هەزار ٠٠ دوو ٠٠ سێ ٠

ئەم ساتو سەودایە چیـــــە ؟ دەتفرۆش (با خـــۆت دەفرۆشی) ٠

× شەقام خرۆشاوە ٠ سەیارەكان بەدوایەكدا دێت ٠٠ فریشكو باڵۆرە بەرز بۆتەوە ؟ ئەم سەیروسەمەرەیە چیە ؟ بەبووكت دەبەن ٠٠

× ووردە ووردە لەناو قەفەسەكەدا باڵە ڕەنگ‌كراوەكانت پەر هەڵدەوەرێنن ٠٠ دەڕوانیە چیا بەرزەكان ٠٠ دەڕوانیـــە دەشتو دەر ، دەڕوانیە هەموو ئەو شوێنانەی ناوی پەوونو هەوای سازگاری لێیە : شیشی قەفەسەكە پەراسووەكانت كون دەكەن ٠٠ دانیشەو چاوەڕێی ئەوەبە ئاوەدانت بـــۆ بێنن !! چونكە تۆ خۆت بۆ كاركردنو بەرهەم هێنـــــان نەخولقاوی !٠

× زگێكی هاوساو لەپێشتەوە دەڕوا !

× دووسێ سەرو پێچكە بەدواتەوەن !

× نیوەشەوەو نیوەكەی ترت نەهاتۆتەوە !! هەزار غاییلە مێشكت دەتەنێ ٠ ئەو پیاوەو بۆی هەیە هەموو شتێ بكا ؟ ئەی تۆ ؟ ووسبە ٠ بقەیە ٠

× پەرەكانت دەوەرنو دەوەرنو دەوەرن ٠ سەرمایەكەت دێتە كزی ٠ بەڵام هێشتا دەمت موحتاجی پاروەو ، پارچـــە جگەرەكانیشت موحتاجی سۆزو میهری تۆن ٠٠

هۆ كچەكە ٠٠ سەیر نیە كەلەم جیهانە پانەدا ڕۆژی بە سەدان كەس بۆ ئازادی خاكو خۆو خەڵك زینـــــدانو سێدارە ماچ بكەن ٠

بەڵام زۆر سەیرە كـــە تۆ زیندانی ژیـــان بۆخۆت هەڵبژێری ٠

ئێستاش : چەندتان خوێندەوارەو ڕۆژنامەو گۆڤارو كتێب دەخوێننەوە ٠ چەندتان دەخوێننەوەو بیردەكانەوە ٠ بیردەكانەوەو دەڵێ : نە، ٠٠ دەڵێ نە، ٠ وە یاخی دەبێ ، یاخی دەبێو ئاوێنەكەی دەشكێنێ ٠ سەرمایەی خۆی لەبیری نوێو كردارو داهێنانو تێكوشاندا دەدۆزێتەوە ٠

هۆ نیوەكەی تر ئازادی تۆ لە خۆتەوە دەستپێدەكا ٠

خۆت سەرەتای چیرۆكەكە بنووسە ٠ خۆت ڕێڕەوو كوتاییەكەی دیاری بكە ٠ ژیان بە ئیشو ڕەنجو تێكوشـــان دەڕازێتەوە ٠ قوتابخانەكان ٠ كارگەكان ٠ كێڵگەكان ٠٠٠ باوەشیان بۆت كردۆتەوە ٠

تۆش ئادەمیزادیت : ســــەرمایەكەت : دەســــتو دەموچاوو گوێو هۆشە ٠ نەك تەنها : جوانی ٠

دەسا وەك ئادەمیزاد بوونی خۆت بسەلمێنە ٠ نەك وەك پەیكەر ٠ ئاوێنەكەت بشكێنە ٠٠ با هەموو كۆمەڵ ببێنـــە ئاوێنەیەك جوانیو پیرۆزی تۆ لـــــە كردارو ڕەفتــــارە كۆمەڵایەتییە بەرزو بەكەلكەكانتا بنوێنێ ، ئەوسا ژیـــان دەبێتە گۆڕانییەكی نوێ ٠ گۆڕانییەكی وا نا كەتۆی تێـــدا هەڕاج بكرێی ٠

گۆرانییەك كە ناوی مرۆڤە ٠ مرۆڤ لــــە دووبەشی جیانەكراوەدا ٠ مرۆڤ لە باوەشی بەختیاری ڕاستەقینەدا ٠

پوستە « پاشماوە »

هۆنراوەی خەم دەهۆنمەوە ٠٠٠
ڕۆژی دوجار
گیانە سۆزاخت نەپرسم
زۆر ئەترسم
چاوی گریان زەردەخەنەی لێوی هیوام
بشواتەوە
برینو ژان ، پێكی خۆشیم بخواتەوە

لە شاری دهۆك و لە كاك (حسن مزوری) پارچـــە شیعرێكی ناسكمان پێگەیبوەو ئەڵێ :

ئــــەم لاوكو بووتـــە دبێژم
نەیـــــا ســــــلم نەیا گبێژم
هــەكو رونكێت چــــاقا دبارم
نـــــەیا دینم ، نـــــەیا هارم
هەر ئــــــەز ئــــەوم نێیا یارم
تو من زانی ، كــــــە ئــەز یارم

داوایەك

لەكاك ئازادەوە نامەیەكمان پێگەیشتوەو ئەڵێ :

(ماوەی ساڵێكە خەریكی لێكۆڵینەوەیەكی وردو قوڵم لە سەر گۆرانیبێژی كورد مەزهــــــەری خالیقی داوایەكی برایانە لە گشت دلسۆزێكی هونەر دەكەم ، ئەگـــــەر زانیارییەكی لەم بارەیەوە هەیە ، یا خود ڕایەكی هەیـــە بەنامەو بەم ناوو نیشانە ئاگادارم بكات : (سلێمانی ـ ئازاد عبداللە صدیق ـ ئامادەیی سلێمانی كوڕان ـ پۆلی شەشەم ـ) ٠

خیزان « پاشماوە »

یا لە پێنج ساڵ گەورەتر بووجێی خۆی تەر كرد ئـــەبێت ئەوە بە زوترین كـــــاتـچارە سەر بكرێتو ئەبێــــت بگەرێنەوە بۆ سەر ئـــــــەوهۆیەی كە ئەبێتە هۆی جێی تەر كردن و هەندی جـــــارهۆیەكە دەگەرێتەوە سەر هۆی ناتەواوی لەشی یان هــــــۆیدەروونییە و لە كۆتاییــــــدا بەشێكی زۆر لە منـــــداڵانو گەورە جێی خۆیان تەر دەكەن بە هۆی ئەو ماوە زۆرەی كـــەدەخەون بی ئەوەی لە خەوەكە هەڵسنو لەم كاتدا بــــــەكارهێنانی وریا كرەوەیەكـــی تایبەتی ئەنجامی باشـــــــیبۆیان هەیەو نابی لە هیــــچ كاتێكدا دایك كردەوی ناڕەوالەگەل منداڵەكەی بەكــــــار بهێنێت لەم بارەیەوە ٠

كوریك دەربارەی « پاشماوە »

شیعرەكانی جەزیری هێنایەوەپاش ئەمیش انور محمد طاهر دەربارەی سۆفیایەتی لـــــــەشیعری ئەو شاعیرەدا دوا ٠ بۆ ئەم مەبەستە گەلێـــــك بەڵگەی بەشیعرەكانی جەزیری هێنایەوە ٠ هیوادارین كە ئەمجۆرە كۆڕە بۆ هەمو ئــــــەو شاعیرانەی كەشمان بگێرێت ،كە بیرچونەوە باڵی بەســـــەردا كێشاون ٠

● جیهـــانی وەرزش ●

ئەم وێنانە پاداشتی جیهانـــی ڕۆژنامەگەری وەرزشــــــیان وەرگرتوە دوای گرەوێك كـــــە ئەو ڕۆژنامانە بۆ هەڵبژاردنـــی سی وێنە لە یاریەكانی ســــاڵی ١٩٧٧ ڕێكیان خستبو ٠

بـــــۆ زانیـــــن

لە پرۆژەكانی نەخشـــــەیبەرەپێدانی نەتەوایەتـــــی بەرنامەی ڕەنێوهێنـــــانئەمینداریەتی گشـــــتی بەڕێوەبردن كارو خانەسازیناوچەی كوردســــــتان قۆنتەراتی نهێنی ژمـــــارە٩٧٨/٣ قۆنتەراتـــــی دروستكردنی مەڵبەنـــــدی چاودێریكردنی دایـــــكانو ساوایان لە عەمادیــــــە دهۆك ٠

ڕای ئەگەیەنین ئـــــــەمقۆنتەراتە نهێنیەی سەرەوەمان بەم مەرجانەی خـــــوارەوە هەیە :

١ ـ ئەتوانرێت كۆمەڵــــەئیستمارەی مەرجەكـــــانی قۆنتەراتەكە لە مەڵبەندی ئـــەمبەڕێوەبەریەتییە یاخود لـــــە بەڕێوەبەرێتی كاری پارێزگایدهـــــۆك بە (ســر١٥) پانزە دینار دەست بكەوێت كـــــەنادرێتەوە ، بەمەرجێــــك قۆنتەراتچی مەرجە گشـــتیومواسەفاتە هونەریەكان بكرێت كاتێك قۆنتەراتەكەی ئەكەوێتەئەستۆ ٠

٢ ـ دوای مـــــــاوەی پێشكەشكردنی تەندەرەكان یاخود پێش ســــــــەعاتدوانزەی نیـــــــوەڕۆ ڕۆژی پێنجشەممە ڕێكەوتـــــــی١٩٧٨/٣/٢٢ ئەبێتو ئەدرێت بە سكرتێری لیژنـــــــەی كردنەوەی تەندەرەكان لـــــە مەڵبەندی ئەم ئەمینداریەتە ٠

٣ ـ ئەمانەی خـــــوارەوە ئەبێت لەگەڵ تەندەرەكانـــــدا بـــــن :

أ ـ پارمتەی ســـــــەرەتایی(پێشەكی) نزیـــــكەی (ر٣٠٠٠) سێ هـــــــــەزاردینار لە شێوەی كەفالـــــەتی بانق بـــــۆ ماوەی شـــەش مانگ لە ڕۆژی داخســـــتنی قۆنتەراتەكەوە دائرێت یاخودلە شێوەی چەكێـــــــكی مۆركراودا بێت ٠

ب ـ پێناســــــــی ژووریبازرگانی لەگـــــــــــەڵ بەڵگەنامەیەكدا لـــــــــەبەڕێوەبەرێتی باجی داهاتەوە دەرچوو‌بێتو بۆ ئەم ســــــاڵتازە كرابێتەوە ٠

ج ـ بەرنامەی ئەو كارانە لەمە ئەچن ٠

د ـ پێناسی پــــــــلەیقۆنتەراتچیەكان ٠

٤ ـ هەر تەندەرێك لـــــە كاتی خۆیدا پێشكەش نەكرێت یان هەموو مەرجەكانی تێـــدانەبێت پشتگوێ ئەخرێت ٠

٥ ـ ئەم بەڕێوەبەریەتییە لە سەری نیە نزمترین تەندەر لە ڕووی نرخەوە یان هـــــەرتەندەرێكی تر قبووڵ بكات ٠

٦ ـ هەر ڕۆژێـــــــــكیدواكەوتنی كار ٥٠) پەنجـــا دینار سزا ئـــــــــەدرێتوپێویستیشە قۆنتەراتچیەكــــــە كاتێك قۆنتەراتەكەی ئەدرێتیئەندازیارێكی سەرپەرشتیكەر دابنێت ٠

٧ ـ ماوەی بەجێهێنانـــی تەندەرەكە شەش مانگە لــــــە ڕۆژی پێشكەشكردنـــــــــیتەندەرەكانەوە ٠

٨ ـ پێویستە قۆنتەراتچیەكان نەخشەكان لەگـــــــــەڵ تەندەرەكانیاندا بهێننـــــەوە ، نەخشەكان تەنیا ئەدرێتە ئەو قۆنتەراتچیەی كە قۆنتەراتەكەی بۆ دەرچووە ٠

٩ ـ پێویستە قۆنتەراتچی پوولێكی (٢٥٠) فلس بـــــــە تەندەرەكەوە بلكێنێت ٠

١٠ـ ئەو تەندەرانە پشـــتگوی ئەخرێن ئەگەر لەنــــــاو زەرفێكی داخراودا نەبن ٠

١١ـ لە بەجێهێنانی قۆنتەراتەكەدا پشت بە مەرجــــــە گشتیەكانی قۆنتەراتی كاروباری ئەندازیاری مەدەنی بـــــە هەردوو بەشی یەكـــەمو دووەمیەوە ، ئەبەسترێت ٠

١٢ـ هەر (تحفظ)یك لە لایەن قۆنتەراتچیەكانەوە لـــــە نێو تەندەرەكان بنووســـرێتبەهیچ ئەژمێردرێو ڕەفـــــز ئەكرێت ٠

شیروان علی امیـــن
ئەمینداری گشتی كارو خانەسازی

بــــــۆ زانیــــــن

لە پرۆژەكانی نەخشـــــەیبەرەپێدانی نەتەوایەتـــــی بەرنامەی ڕەنێوهێنــــــانئەمینداریەتی گشـــــتی بەڕێوەبردن كارو خانەسازیناوچەی كوردســـــتان قۆنتەراتی نهێنی ژمـــــارە٧٨/٢ قۆنتەراتـــــی دروستكردنی كۆگـــــــایبەڕێوەبەرێتی پـــــەروەردەی پارێزگای سلێمانی لـــــــەكاروباری فەســـــلی (٦٠)ی بەندی (١)ی زنجیرە (٨) لەبەرنامەی ڕەنێوهێنانی ساڵی ١٩٧٨ ٠

ڕای ئەگەیەنین ئـــــــەمقۆنتەراتە نهێنیەی سەرەوەمان بەم مەرجانەی خـــــوارەوە هەیە :

١ ـ ئەتوانرێت كۆمەڵــــەئیستمارەی مەرجەكـــــانی قۆنتەراتەكە لە مەڵبەندی ئـــەمبەڕێوەبەریەتییە یاخود لـــــە بەڕێوەبەرێتی كاری پارێزگایســـلێمانی بە (ســر١٠) دە دینار دەست بكەوێت كـــــەنادرێتەوە ، بەمەرجێـــك قۆنتەراتچی مەرجە گشـــتیومواسەفاتە هونەریەكان بكرێت كاتێك قۆنتەراتەكەی ئەكەوێتەئەستۆ ٠

٢ ـ دوای مـــــــاوەی پێشكەشكردنی تەندەرەكان یاخود پێش ســـــــەعاتدوانزەی نیـــــوەڕۆ ڕۆژی دووشـــــەممە ڕێـــــكەوتی٩٧٨/٣/٢٠ ئەبێتو ئەدرێت بە سكرتێری لیژنـــــەی كردنەوەی تەندەرەكان لـــــە مەڵبەندی ئەم ئەمینداریەتە ٠

٣ ـ ئەمانەی خـــــوارەوە ئەبێت لەگەڵ تەندەرەكانـــــدا بـــــن :

أ ـ پارمتەی ســـــەرەتایی(پێشەكی) نزیـــــكەی (ســر١٠٥٠) هەزار پەنجـــــادینار لە شێوەی كەفالـــــەتی بانق بـــــۆ ماوەی شـــەش مانگ لە ڕۆژی داخســـــتنی قۆنتەراتەكەوە بەكار بێت ٠

ب ـ پێناســــــــی ژووریبازرگانی لەگـــــــــــەڵ بەڵگەنامەیەكدا لـــــــــەبەڕێوەبەرێتی باجی داهاتەوە دەرچوو‌بێتو بۆ ئەم ســــــاڵتازە كرابێتەوە ٠

ج ـ بەرنامەی ئەو كارانە لەمە ئەچن ٠

د ـ پێناسی پــــــــلەیقۆنتەراتچیەكان ٠

٤ ـ هەر تەندەرێك لـــــە كاتی خۆیدا پێشكەش نەكرێت یان هەموو مەرجەكانی تێـــدانەبێت پشتگوێ ئەخرێت ٠

٥ ـ ئەم بەڕێوەبەریەتییە لە سەری نیە نزمترین تەندەر لە ڕووی نرخەوە یان هـــــەرتەندەرێكی تر قبووڵ بكات ٠

٦ ـ هەر ڕۆژێـــــــــكیدواكەوتنی كار (١٥) پانـــــزە دینار سزا ئـــــــــەدرێتوپێویستیشە قۆنتەراتچیەكــــــە كاتێك قۆنتەراتەكەی ئەدرێتیئەندازیارێكی سەرپەرشتیكەر دابنێت ٠

٧ ـ ماوەی بەجێهێنانـــی تەندەرەكە شەش مانگە لــــــە ڕۆژی پێشكەشكردنـــــــــیتەندەرەكانەوە ٠

٨ ـ پێویستە قۆنتەراتچیەكان نەخشەكان لەگـــــــــەڵ تەندەرەكانیاندا بهێننـــــەوە ، نەخشەكان تەنیا ئەدرێتە ئەو قۆنتەراتچیەی كە قۆنتەراتەكەی بۆ دەرچووە ٠

٩ ـ پێویستە قۆنتەراتچی پوولێكی (٢٥٠) فلس بـــــــە تەندەرەكەوە بلكێنێت ٠

١٠ـ ئەو تەندەرانە پشـــتگوی ئەخرێن ئەگەر لەنــــــاو زەرفێكی داخراودا نەبن ٠

١١ـ لە بەجێهێنانی قۆنتەراتەكەدا پشت بە مەرجــــــە گشتیەكانی قۆنتەراتی كاروباری ئەندازیاری مەدەنی بـــــە هەردوو بەشی یەكـــەمو دووەمیەوە ، ئەبەسترێت ٠

١٢ـ هەر (تحفظ)یك لە لایەن قۆنتەراتچیەكانەوە لـــــە نێو تەندەرەكان بنووســـرێتبەهیچ ئەژمێردرێو ڕەفـــــز ئەكرێت ٠

١٣ـ پێویستە قۆنتەراتچی بۆ سەرپەرشتی ئیشو تـــــا تەواوبوونی ئەندازیارێكی بە توانا دابنێت ٠

ئەمینداری گشتی كارو خانەسازی
شیروان علی امیـــن

كـــارگـــەهـــا قوتوبەنـــدێ ل گـــونـــدێ مـــالـــطـــایـــێ

لڤان ســـاڵێت دویماهیێ لهەمــــی عیـــــراقێ ئاڤكا باجانسۆركا یابوویە قەتلازیزێدەبار ل نزیكی بهـــارێ میری نەچاردبیت ژ دەرڤـــەیعیراقێ ئینیت ٠ هەلبـــەت ئەڤەژی زیانەكا مەزنە بـــــۆئابوریا عیراقێ ٠

بو نەهێـــــلانا قەتلازیێوجێبەجێكرنا داخازێت خەلكی میری دەستهاڤێتێ چەنــــدكارخانێت ئاڤكا باجانسۆركاو قوتوبەندێ « تعلیب » ل هندەكدەڤەرێت عیراقێ ڤەكرن ٠ ئێك ژ ڤان كارخانا ل گـــــوندێمالطایێ پارێزگەها دهوكـــێ یاڤەكری ، ڤـــان ڕوژا ژنویڤەرێژێ خۆ پێ هینایە بازاڕێ ٠ مە سەرەدانەك بو ڤێ كارگەهێ كرو ، چەند پرســــــیارەك پێشكێشی برادەر حكمت ٠رێڤەبەرێ ڤێ كارگەهێ كرن ٠ وی‌ژی بدلـــەكێ پرخۆش وەكڤەرمانبەرەكێ بەرپرســــــیار بەرسڤا مەدا ٠

پرسیار : كارگـــــەهـ بچەندێ لـــــــەر میـــــری راوەستیایە ؟

بەرسڤ : ب دوو ملیـــــۆندینارا ٠

پرسیار : كارگەهـ چەنــــدتایە ؟

بەرسڤ : پێنج تایە :

أ ـ تایێ ئاڤكا باجانسۆركازۆژێ (٤٥٠) تەن ڤەرێـــــژا وی‌یە ٠

ب ـ ڤیقیێ پاراستی ساڵێ(١٠٠٠) تەن ڤەرێژا وی‌یە ٠

ج ـ ڕیچۆل (٣٠٠) تـــەنبەرهەمی تینیتەدەر ٠

د ـ ڤیقیو سێڤا ســــاڵی(١٢٠٠) تەن بەرێ وی‌یە ٠

و ـ تایێ هشككرنا ڤیقـــیساڵێ هزار تەن ڤەرێژا ڤێ تایە ٠

پرسیار : نوكە بۆچی هەمیتایبت كارگەهێ كارناكەن ؟

بەرسڤ : بتنێ تایێ ئاڤكـــــاباجانسۆركا كاردكەت ، تایێت دی هاڤینێ دێ كەڤنەكاری ،چونكی نوكە مـــــــــە مادێت سەرەتایی نینن ٠

پرسیار : باشە نوكە هوینمادێ سەرەتایی یـــــــــــێ باجانسۆركا ژ گویرێ تینن ؟

بەرسڤ : ئـــــــــەم ژهەنـــــگارێ تینـــــــــن ٠ پاییزێ مە دوو ڕۆژا باجانێتدەڤەرا دهـــوكێ بكارهینان ، بەرهەمێ وان گەلەك ژ یــــێهەنگاری چێتربوو ٠

پرسیار : نوكە چەند پالـــەهەوە لكارگەهێ هەنە ؟

بەرسڤ : (٨٥) پالە مـــــەیێتهەینو ، ئەم پێدڤی پالێت هونەری‌نە ٠

پرسیار : شـــــــارەوانیدبێژیت ئەم ئاڤێ ئادەێنــــــە كارگەهێ چونكی لیاژێنـــــــــریقەتلازیە ٠ ئەرێ ڕۆژێ چەند (م٣) كارگەهـ دمەزخینیت ؟

بەرسڤ : سەعەتێ (٣٥٠)م٣ ئاڤێ ئەم دمەزخینین ٠

پرسیار: ئەرێ بۆچی هەوە تاكونهو خانوی بۆ پالا ئاڤانەكرینە؟

بەرسڤ : ئەم پێ ل هیڤیێئاڤاكەین ٠ ئەگەرا گیرۆبوونا ئاڤاكرنێ ئەوە هنـــــــدەكگیروگرفت كەڤتنە د ڕێـــــكا مەدا ، نوكە مە عەرد پێ بـــۆدەستنیشانكری ٠

پرسیار : بۆچی كارگەهێئۆتۆمبیل بو ڤەگوهاستنا پالا نینن ؟

بەرسڤ : نوكە ئەم پارێتڤەگوهاستنێ ددەینە پالا ٠ مە ئۆتۆمبیل پێتخازتین ٠ نزیك دێ بۆ مە هێن ٠

صدیق علی

جەژنە .. بوهارە

محمد امین فتاح

بــــــەفر كەڤی‌یا ئیـــرو یادحەلت
ئاڤا كانی‌یا لسەر بـــــەرا دزەلت

قەبقەبا كــــــەوا لـــــــەر گرو ملا
گیایێ شینبووی لدوورات ڤــان كەلا

ئیرو كاملبوو خـــــــەملا ڤــان دارا
بیرا خۆ كێشــــــا دوورێت دیوارا

ڤیزك مەشـــــــیانە كایفو سەیرانا
زمێ خـــــــۆ بـــــەردا دلێ عینسانا

گەڕیان چەند خۆشە لدەمێ بوهـــارا
وەختێ گیایی دگـــــەل دوستو یارا

حەیران حەیــــــرانە حەیرانو دیسا
لهەیركێت بووینەجووت دەركەتن ژ لیسا

جانێ وەك لەیرا دا ئــــــــەم بفرین
بچینە نـــاڤ باغی ژوێ گولێ بچنین

لرەخ چەند چەمن هنـــــــد تێ كانینە
ئەم لناڤدا برازێنین خـــــــەوكا شرینە

Institut Kurde de Paris

پیـشـانـگـای سـەمفۆنـیای وەنـەوشـەیی

● هەفتەی رابـــوردووبەڕێوەبەرێتی رۆشـــنبیری جەماوەر پێشانگایەکـــیسەمفۆنی وەنەوشەی کردەوە بۆ شیعرەکانی شاعیر دلشادمحمد ئەمینو بەڕێز محمد امین احمد بەریوەبـــەریرۆشنبیری جەمـــاوەر پێشانگاکەی کـــردەوەوجەماوەرێکی زۆر لە ئەدیبو رۆشنبیرانی شارەکە ئامادەبوون ·

● جەماوەری شـــاری سلیمانی بەو پەڕی پەرۆشو دڵ گەرمیەوە پێشوازی ئـــەم پێشانگایەیان کردوو بـــۆ یەکەمجار بۆ مـــاوەی دووسەعات کاک دلشادیـــان بەگیر هێنابوو بـــە پرسیارکردنو لێکۆلینـەوەی بابەتی شیعرەکانی کە لـــە گەڵ پۆستەرەکاندا لێکیـــان ئەدایەوەو ئەیان ویست شاعیر خۆی مانایان بـــۆ لێکبداتەوە ·

● بەراستی مایـــەی شانازیە لە سلیمانیـــــدا بەرهەمی شاعیرێـــکی لاوی وەکو مامۆستا دلشـــاد بەشێوەی پۆستەری شیعری پێشکەش بە جەماوەر بکرێتو لە شێوەیەکی تـــازەی سەردەمدا بەرهەمی ئەدەبی ئەخرێتە پێش چاو بە هیوای خزمەتکردنی ئەدەبـــی نەتەوەکەمان ·

● هەر بەم بۆنەیـــەوە سەرمان‌دا لە پێشانـــگای ناوبراوو چاومان کەوت بـــە مامۆستا دلشاد محمد ئەمینو چەند گفتوگۆیەکمان لە گەڵدا کردو لێمان پرسی :

● مەبەستان چیبوو لـــە پێشکەشکردنی بەرهەمەکانتان ئا لەم شێوەو ڕێکخستنەدا ·

★ لە سەرەتادا سوپاسی بەرێوەبەری رۆشـــنبیری جەماوەری سلیمانی ئەکـــەم بەتایبەتی بەڕێز کاک محمـــد ئەمین ئەحمەدی بەریوەبـــەر کە دەرفەتی پیشکەشکردنـــی ئەم بەرهەمانەیان ئا لـــەم شیوەدا بۆ پێکهێنام ·

بەڕای من بەدیهێنانی ئەم جۆرە شتانە لەوانەیـــە بنەڕەتێکی باشو پتەو بێـــت بۆ زیادکردنو پەرەپێدانـــی بەرهەمی شیعری تازەو هـــەر لەم رووەوە بڕیار وایە کـــە یەکیەتی نوسەرانی کورد لقی سلیمانیو بەرێوەبەرێتـــی جەماوەری سلیمانـــی پێشانگایەکی تریوا بکەنەوە بۆ چەند شاعیرێکی سلیمانی·

● کاک دلشاد شیعرەکانت لەکام بابەتانەن ؟

★ شیعر لای من تێکەڵاوە لە هەموو لایەنەکانی ژیـــان چونکە ژیانی ئادەمیـــزاد پارچە پارچە ناکرێـــتو هەمووی تەواوکەری یەکتریەو بەستراون بەیەکەوەو منیش لەم پێشانگایەدا ئەمـــەوێ معادەلەیەکی نوێ بۆ شیعری تازەی کوردی بخـــەمە روو ئەویش بریتیە لە گوێزانەوەی کێشی شیعری لە کێـــش چەندیەوە (الوزن الكمى) بۆ کێش چۆنی (الوزن الكيفى) واتە مۆسیقای ناوەوەی شیعر کە ئەدەبی سەردەم پێویستی پێیەتی ·

● ئەمەو مـــاوەی پێشانگاکە نزیکەی هەفتەیەکی خایاند کە لە هۆلی ئامادەیی کوردستان کچان پێشـــان‌درابوو ·

حمە سعید حمە کریم فرج
پ· هاوکاری لە سلیمانی

● چالاکی وەرزش لە شاری قەلادزێ ●

دوای ئەوەی لە چـــالاکی وەرزشدا سەرکەوتنەکـــانی تیپی رۆژهەلاتمان خستە بەر چـــاوی خوێنـــدەوارانو ئاشنایانی رۆژنامەی هاوکاری بەرێز ، وا ئەمجارە تیپـــی ئاسۆس بە ئێوەی بەرێـــز ئەناسێنین کە هەر چەنـــدە ئەم تیپە لە ســـالی ١٩٧٥دا دامەزراوە ، بەلام لـــە رووی وەرزشیەوە لە پلەیـــەکی بەرزدایە کە لاوانی خوێـــن گەرمو ووریا بەشداری تێـــدا دەکەن سەرەرای ئەوەی کـــە تیپێکی پێشکەوتووی تۆپـــی پێن ، تیپێکی بالـــەی سەرکەوتویان هەیە کە بەناوی چیای سەرکەشی ئاسۆسەوە ناویان ناوە ·

تیپی ئاسۆس سەرکەوتنەکانی لەم چەند دێرەدا تۆمار کردووەو ئەوەی شـــایانی باسە ئەوەیە کە ئەو تیـــپە لە یاریەکانیان‌دا سرنجـــی جەماوەر بۆ خۆیـــان رادەکێشن لـــە هێمنیو رێزگرتنی نێوان ئەندامانیدا·

ئازاد بابان
بڕوانە ل ٤

خێزان

تا وەکو ئێستا منداڵەکەم جێی خۆی تەڕ ئەکـات ئایا ئەبێت چی بکەم ؟

هیچ رێگایەك نی‌یە کـــە بتوانین منداڵی لە ســـەر رابهێنین تا وەکو بەشـــەو خۆی تەر نەکات بـــەلام راهێنانی پلە پلە دەورێـــکی باشی هەیە بە شـــێوەیێکی سروشتی لە کاتێکدا کـــە ئەندامی عصەبی پێ ئەگـاتو گەورە دەبێتو دەســـەلاتی بەسەر میزەلانی خۆی نی‌یـە کاتی کە پر ئەبێتو ئـــەو ماسۆلکانەی کە ئاگـــاداری میزەلان ئەکات خاو دەبێتەوەو منداڵەکە خۆی رەحەت ئەکاتو نابێت دایك زۆر لە منداڵەکەی بکاتو لیدان بەکار بهێنیـــت چونکە ئەوە کار دەکاتە سـەر دەروونی منداڵەکە بەڵـــکو ئەبێت دایك ماوە بە منداڵەکەی بدات رۆژ بە رۆژ فێری ئەوە ببیت کە نە بەرۆژ و نە بەشەو خۆی تەر بکاتو ئەگەر هاتوو منداڵەکە فێری ئەوە بوو کـە میز ئەکات ئەوەش ئەگەرێتەوە بۆ دوو هۆ ئەوەش کاتـــێ کە ئەندامی عصەبی پی ئەگات یان هۆی گەورە بوونـــی میزەلانی ئەبێتە هۆی ئەوەی کە بەشی رێژەیکی زۆر لە میز بکات لە کاتی خەوتن تا وەکو بەیانیو منداڵێك لە نێوان دوو منداڵ ئەتوانی ، جێی خۆی تەر نەکات لە کاتێکدا یـــەك منداڵ لە نێوان چوار منداڵدا خۆی تەر ئەکاتو منداڵ لەم کاتە پێویستی بە ماوەیـــەك هەیە تا وەکو بکاتە ئـــەو پلەیە کە میز ئەکات وەکـــو شتێکی ئاسایی بەم جۆرە هیچ راهێنانێك بۆ منداڵەکە کەڵکی نی‌یە بۆ زوو پێ گەیشـــتنی سروشتیو هەڵ ســـاندنی منداڵ لە کاتی خەوتـــن راستە بۆ ماوەیەك بە ووشکی دەمێنێتەوە بەلام دیسانـــەوە ئەمە رێگایەکی راست نی‌یـــە بۆ راهاتنی منداڵ بەڵـــکو میزەڵدان بە تال ئەکات لـــە بەر ئارەزووی دایکیو باوکی بەلام ئەگەر لە خـــەو هەلساندنەکەی بە ئارەزوویی خۆی نەبوو شتێکی خراپـــە لەلایەن دایکیو باوکـــی بەرامبەر بە منداڵەکەیـــان · هەروەها منداڵ رابهێنـــن لەسەر ئەوەی کە شلەمەنـــی کەم بخواتەوە لە رۆژدا هیـــچ سوودێکی نی‌یە چونکە ئەبێتە هۆی تێك چوونی میزڵدانیو دیسانەوە خۆی رەحـــەت دەکاتەوەو ئەگەر هاتـــوو منداڵ لە تەمەنی پێنج ساڵیدا

بڕوانە ل ٧

● ئـەم کاتەت باش ●

کۆمەڵێ لاو لە کۆمەڵـــی هونەرو وێژەی کـــوردی مەڵبەندی گشتی ـ سلێمانی ·· چەکی چالاکیان لێکردووە بەلاداو ئەیانەوێ بە هـــۆی (هەڵپەڕکێ)وە زیاتـــر رەوشتی کۆمەڵی کوردەواری پیشانبدەن ··· چاومان بـــە (راهێنەری) ئەم بەشـــە کەوتو ئەمەش کورتـــەی چاوپێکەوتنەکەمانە ·

پ : تکایە خۆت بـــە خوێنەران بناسێنە ··؟

و : حسەین عەلی حەسـەن لە قەرەداغ ، هاتمە ژیانەوەو ·· باشان هاتووەتـــە سلەیمانی ئێستا موچەخۆرم لە سلەیمانی ·· مەشـــق پێکەری بەشی هەڵپەڕکێم لە کۆمەڵی هونەرو وێـــژەی کوردیو ئەندامی دەســـتەی بەڕێوەبەری کۆمەڵیشم ··

پ : سەرەتای دەســـت پێکردنی هونەریت ؟

و : هەر لە منالیـــەوە خولیای هونەرم لە ســـەردا بوو ·· تا توانیم ببمە ئەندام لە کۆمەڵەدا · من وەکـــو ئەکتەرێك خۆم بە کۆمـــەڵ ناساند ·· بەلام جەمـــاوەر بە هۆی هەڵپەڕکێوە منیـــان ناسی ··

پ : ئەوە چۆنبوو ؟

و : لەراستیا منو چەنـــد برادەرێك بە تایبەتی کـــاك (فریاد خەلیل محەمـــەد) بیرمان لە بەشی هەڵپەڕکـــێ کـــردەوە ویســـتمان ئەویش وەکوو هەموو بەشێکی هونەری دەوری خۆی ببینیو توانیم خۆم لە گەڵیا کـــۆش بکەم ·

رێ‌رەو

لە سەرمانە ، واقعیو شۆڕشگێڕبین ، ئەگینا ، لەناو کۆمەڵدا ، روو بە رووی دیاردەی سەلبی کوتوپڕ ئەبینو ئەوسا ئاڵـۆزو دەست بەستراو رووبـەرووی چارەسەرکردنیان ئـــەوەستین ·

هاوڕێ صدام حسین

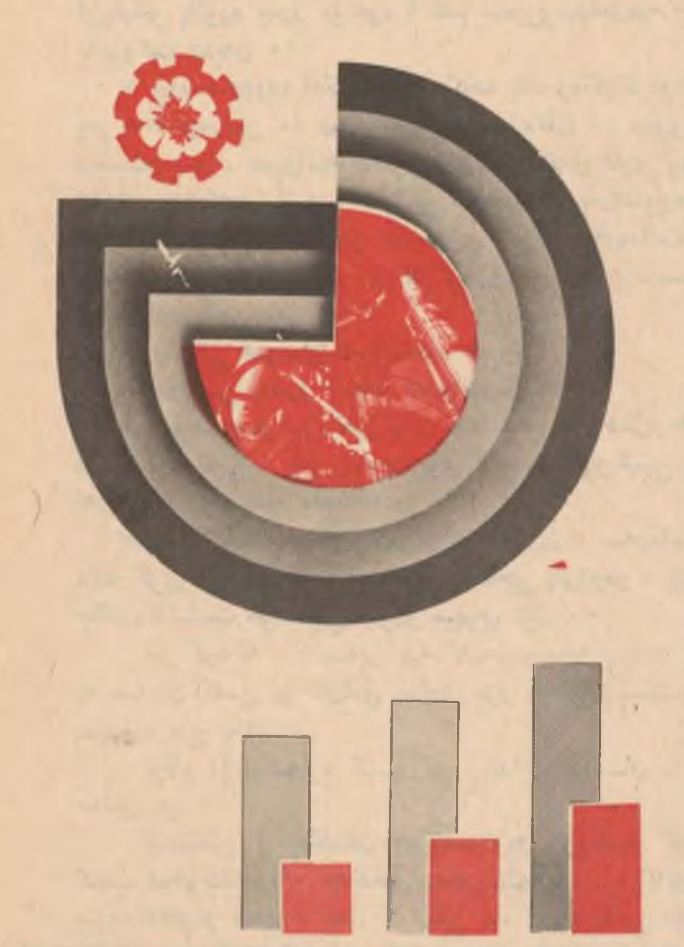

ولاتمـــان بەرێگای نەشونماکردندا بێوچان هەنگاو دەنێ

دەسکردی : کاظم علی

لە چاپکراوەکانی یەکیەتی‌گشتی ئافرەتانی عیـــراق ـ مەکتەبی ناوچەی ۆتۆنۆمی لە کوردستان ، دەرچوە ، چاپکراوەکە بە هەردوو زمانی‌کوردیو عەرەبیە ·

هەرجارەی نووسینێك

دەنگداری ·· یـــا بێ دەنگی ·· !

ژیانو مشتومرو هەناسەی یەکەمینی نـــاو کۆمەلگای مرۆڤایەتیی ، لە هەوەلیـــن‌چرکەکانیەوە · بەبێ دەنگیی دەستی پێ‌کردووە ·· کـــەچرپە چرپی پلان دانـــانو راوێژو تەگبیر یەکی گرت ،سەرجەم دەنگو غەڵبە غەڵبی لێ پەدابوو ·· بەلام ئەنجامو ئاکـــامیش دەنگەکە روو دەکاتەوە دارستانی کپـــیی‌وبێ‌دەنگیی ··! بۆیە بـــە ئەسپاییو بەبێ‌خشپە کۆتایی‌دێو دەبڕێتەوە ·· ژیانـــی ئەو ئینسانەی لە رەحمـــی‌دایکیشی بەردەبێتـــەوە ، بەقیژەو گریانێکـــەوەلاپەرەیەکی سپی بۆ خـــۆی دەکاتەوە ·· بەبێ دەنگیی‌وبەکرپیش لاپەرەی رۆژژمێـــری تەمەنی دادەتەوە ·· ئـــەم‌دەنگە لەگەڵ بەسەر چوونـــی تەمەنو هەڵچوونی بـــالای ،هەلدەچیو گەورە دەبێ ··! ئەوجا یا بە هەڵشاخینـــەوەدەمێنێتەوە ، یا پەلکو گـەلای دەوریتە ناو دەستی کـــپ‌کردن ! دەنگ هـــۆی رەویمەوەی ئەو ترسەیە خۆی لەکەمینی بێ‌دەنگیی گرتووە · ئەم دەنگو قیژەیەش لە زمانی‌فەرهەنگەکان «نا»یە لەتەنگەی بێ‌دەنگیی دەدا ، تا هـــەرهیچ نەبێ بیسەلمێنی بووکـــە شووشە نیە ، مروڤە مرۆڤ !!

ئەوانەی وا تێ‌دەگـــەن ،ئەگەر لەشارەوە روو لە لادێ بکەن ، لە•دەنگو ئـــاژاوەی‌شار رزگاریان دەبێ ، لـــە راستیدا خۆیان تەفـــرەودەسخەڕۆ دەکەن ·· چونکە بەم راکردنەیـــان ژاوە ژاوبەربینگیان بەرنادا ·· بـــکرە خۆی بۆ خۆی گەرانێـــکەبەدووای « بێ‌دەنگیەك »دا کە لەسەوبەر ئاشنایەتی‌یـــان‌دەگەڵدا نەبووە ·· چونکە لە لادێشدا جریوەی چۆلەکەوزریقو باقی پۆلە ریشۆلـــەی سەر لە بەیانیانو ئێواران ،سەگوەڕو زەرەزەری گـــوێ درێژ ، جووکە جووکـــی‌جووجەڵەو بانگدانـــی کەڵەشێر ، قارەقاری مـــەرومانگاو مریشك ، جێگای دەنگی ئامێرو ئۆتۆمبیلو کەزەستەکانی ناوشار دەگرێتەوە ·· کە شەویش داهاتو ئێـــوارەی‌بەپێش خۆی‌دا ·· دەنگەکان کپ دەبنەوە ·· مرۆڤەکـــان‌لەتەنایی درەخت هەســـت بە تەنیایی دەکەن ·· لـــەئەنجامی ئەو تەنیایـــیو بێ‌دەنگی‌یە، لەوسا حۆتەکەی‌شەوە تاریکە بۆتی تەنیایـــی دەکەن ·· دوای ئـــەوەش‌ترس لەکەمینی بێ‌دەنـــگیی سەر دەهێنێتەدەر ·· عـــەقلی ناوەوەش وا بە گوێچکەدا دەچرپێنێ ، کـــە چیتر گەردوون دەنـــگ بەخۆیـــەوە ناگرێ ··! ئەوەی حەز لـــەبێ‌دەنگیی بکا بۆ حەسانەوەی هەستو هۆشی ، با دڵنیا بیت‌زۆری ژیان لەکیـــس دەچێ ·· چونکە دنیـــای‌بێ‌دەنگیی ، دنیای ســـامو ســـتیو خامۆشی‌یە ·· ژیانێـــکی بێ جووڵانـــەوەو گەرمیو کارکردنە ·· زانایانی‌دەروون شوناسیش دەڵێـــن : ئەگەر کارێکی وا کرابـــا« شەوانیش » هەندێ دەنـــگ بمێنێتەوە ·· ئەوە تاریـــکیی‌نیوەی « ترسی » راودەنا ·· مرۆڤێك هەر چەندەکی بەشانوپیلو ئازایەتی خۆی برانێ ، هەر لەو ئاریکە شەوانـــەی‌دارستانێك هەترەشی دەچیو دەترسێ ، لە کاتێکا ئەگـــەر گوێی لە دەنگی هـــاژەی رووبارو بۆقو قرژاڵ نەبێ !کەوا بوو کێ هەیە لە ئێمـــە دووره پەرێزیو بێ‌دەنـــگی‌لە ژیانی‌دا هەڵ بژێـــری ؟! ئەگەر لە من دەپرسن ئـــەوەمردن لە قەبەری « گۆڕستانی بێ‌دەنگیی » بە عـــەزرەت‌دەخوازم ··!

ئازاد عبدالواحد

زمانی کوردیو هونەری وەرگێران

لە نووسینی مامۆستا کریم زەند لەم هەفتەیەدا کتێبێ بە ناونیشانی « زمانی کوردیو هونەری وەرگێران » دەرچوە، کتێبەکە بریتی‌یـــە لە (٧٨) لاپەڕەی قەوارە گەورەو لـــە چاپخانەی کامەرانی لـــە سلیمانی لە چاپدراوە ·

●

دەستەو یەخە

بە بڕیارو لەسەر ئەرکی زانکۆی سلێمانی کۆمەڵـــە چیرۆکێکی احمد سید علـــی بەرزنجی لە چاپخانەی زانکۆ لە چاپدراو بلاوکرایەوە ·

ئەم کۆمەڵە چیرۆکە کـــە بەو ناوەی سەرەوەیە پێـــك هاتووە لە سیانزە چیرۆکـــی کورت لە قـــەوارەی (١٢٣) لاپەرەداو نوسەر لـــە پێشەکی‌یەکەیدا هەولی داوە کە مەبەستو لایەنی سەرەکی رون بکاتەوە ، یەکەم کۆمەڵە چیرۆکی نوسەر لە ١٩٧٣دا بـــە ناوی (کاروانێ بەرەو خۆر)ەوە بلاوکرایەوە ·

●

خێزانیکی بەختیار

بەرنامەیەکی چالاکی رۆشنبیری جەماوەری لە سلێمانی

بەڕێوەبەرایەتی رۆشنبیری جەماوەری لە سلیمانـــی بەرنامەیەکی فراوانی چالاکی رۆشنبیری جەماوەری بـــۆ ماوەی شەش مانگی داهاتـــو داناوە · ئەم بەرنامـــەیە ، زۆربەی لایەنەکـــانی رۆشنبیریی جەمـــاوەری گرتۆتەوە · وەکـــوو : بەڕێوەبەرایەتی ناوبراو خۆی ئامادە ئەکات بـــۆ میهرەجانێکی شانۆیی کەسێ رۆژ بخایەنێو لـــە رووی هاندانی جەماوەریشەوە بـــۆ خۆڕاهێنان بە هونـــەری جوان ، لەبەرنامەی ئەم شەش مانگە دیاری کراوە کەسێ دەورە بۆ فێرکردنی مۆسیقا بکرێتەوەو هەر دەورەیەکیـــان یەك مانگ ئەخایەنێو لـــە هەر دەورێەکدا ١٥ تـــا ٢٠ کەس بەشدار ئەبن ·

دیسان بڕیار وایە لـــەم ماوەیەدا دە کۆڕی ئـــەدەبیو سیاسیو هونەریو رۆشنبیری سازبکرێ · لایەنی هونـــەری تەشکیلیو وێنەی فۆتۆگرافو کردنەوەی کتێبخانەی میللی لەشوێنە گشتی‌یەکاندا لـــە بەرنامەی بەڕێوەبەرایەتـــی ناوبراودا بایەخێکی باشـــی پێدراوە · ئەمە بێجگە لەوەی بەڕێوەبەرایەتی ناوبـــراو بەشداری راستەوخۆی هەموو چالاکیە هونەریو رۆشنبیری‌یەکانی تری پارێزگاکە ئەکات ، لە پاڵ بەشداریا لـــە ئاهەنگو میهرەجانەکـــانی ئادارو نەورۆزدا ·

پ· هاوکاری

ئافرەت لە گـــانا

ئافرەت لە وولاتی گانـــا دورێکی گرنگ لە ژیانـــی کۆمەڵایەتی ئەو وولاتـــە ئەفریقاییەدا ئەگیرن ، وەلەم دواییەدا ژمارەیەکی زۆر لـــە کچە هەرزەکارەکان چونەتـە ناو دەزگاکانی پۆلیسیو هاتوو جۆکردنەوە وە پۆلیسی ئافرەت لە زۆربەی شەقامەکانـــا ئەبینرێو بۆتە شـــتێکی سروشتی · هەر لەبەر ئەمـە رێکخراوەکانی ئافرەت هانـــی ئەندامەکانی خۆی ئەدا بـــۆ بەشدار بوونیان لەگەل پیاودا لە هەموو کاروبـــارو جموجۆلێکی کۆمەلایەتیدا ·

وێنەو دەنگ

● کۆمەلە شاخی سەختو گەردن کەش ئاســـمانی شینی گرتوتـــە باوەش ●

خۆشەویستی ئاســـمانی شینو شاخەکان بێ‌کۆتایی‌یەو هەر لوتکەیەك لە ئامێـــزی خۆشەویستی ئاسماندایە ··· رەنگو بۆی گوڵاڵەو نێرگزو وەنەوشەو هەڵەکۆك ئەبنـــە تابلۆیەکی رەنگین لـــە بەهاردا ·· لە زستانا ئەبنـە کیژۆلەیەکی بالاَّ بەرزی چاو رەشی دەم پڕ لەخەندە ·· لە هەر چوار کەشەکەشـــدا خۆشەویستی ئەو دیمەنانـە زیاتر لە دڵمانا تین ئەسێنێ ·

هیرش محمد امین

رشـتـەی هەڵبژاردە

ئەم کتێبانە باسی کورد دەکەن

● کوردو کوردســـتان ، ئەرشاك سافەرستیان ، لندن ، ساڵی ١٩٤٨ ز ·

● سەرەتای رێزمانـــی کرمانجی (ناوچـــەی ســـولێمانی) ، ئی ، بی ، بسۆن ، بەغدا ، ســـالی ١٩١٢ ·

● کوردستانی خوارووی لە سەردەمی ئاشوور ناسرپاڵو ئـــەمرۆدا ، ئەی ، ئی ، سپایزەر ، ساڵی ١٩٢٨ ·

● شاعیری ئینـــگلیزی شەکسپیر دەڵێت :

جیهان بریتی‌یە لـــــە شانۆیەکی گەورەو ئەم هەموو خەڵکەش ئەکتەرنو هەر کـێ لە ئاســـتی خۆیـــەوە رۆڵـــی خۆی دەبینـــێ ، بەلام بەبێ گوێدان بـــە هونەری دەرهێنان ·

● نووسەری نوکتەبـازی گەورەش برنادشۆ ، دەربارەی رژێمی سەرمایەداری دەڵێ :

ئابووری لە وولاتـــە سەرمایەدارەکاندا وەکو مووی سەرووریشم وایە ، بەرهەمێکی زۆرو دابەشکردنێکی نارێك ·

پەندی پێشینان

● دڵوپە ئاسن کـــون ئەکا ·

● خزمی ژنان بەرە بەرە خزمی پیاوان دەربەدەرە

● ئەگەر گوڵ نیـــت دڕکیش مەبە ·

● مناکار گوناکارە ·

● لێوە خاسە منجـــەر بلای خوداسە ·

وێنەیـــەك

لودفیکی چواردەهەم کـــە یەکێکبوو لە پاشاکـــانی دەوڵەتی فەرەنســـا ·· جارێکیان لە مولێری پرسی : « وەکو بزانم ئەمـــە ماوەیەکە هاتو چـــۆی پزیشکێکی ئەمینو راستگۆ ئەکەیت کە بە هیچ شێوەیەك درۆت لەگەڵ ناکات · »

مولێر وتی : بەڵی وایـــە گەورەم ·

لودفیک وتی : ئایا ئـــەو پزیشکەت بە دڵە ؟!

مولێر لە وەڵامدا وتی : هەتا رادەیەك بەڵـــی ·· چونکە کە ئەچمە لای پێکەوە دادەنیشینو قسەی خـــۆش ئەکەینو لە پاش، چەنـــد دەقیقەیەك ناوی چەنـــد دەرمانێکم لە راپۆرتێکدا بۆ دەنووسێت ، بەلام من بۆیـــە صحەتم باشە چونکە ئـــەو دەرمانانە ناکڕمو بەکاریـــان ناهێنم ·

مرواریە لە شیعری کلاسـیکیمان

دولبەرێ ئینساف نی‌یە منبۆ تۆ هێندە غەم دەخۆم
ئەز بەداغو حەسرەتی تـۆ قەد وەکو گۆچانی کۆم
ئاخ چبکەم حەق نامکوژێ زۆر عاجزم لە ژیانی خۆم
بای سەبا گەر بێنی خۆشی تۆ لە جانان بێنێ بۆم
نامەوێ رەوزەی بەهەشتێ‌گەر بە حوکمیش بمدەنێ

ئەحمەدی کور

Institut Kurde de Paris

دەزگای رۆشنبیری و بلاوکردنەوەی کوردی
مەیدانی الخلانی شەقامی الجمهوریة،
بەغدا ـ س.پ ١٤٠١٦ تەلەفون ٣/٦٨٣١١ خەت

سەرنووسەر: محمد أمين محمد

٨ لاپەڕە

هاوکاری

٩٥ فلس

ئەو کارەساتەی جەماوەری نەتەوەی عەرەبیان و هێزە تێکۆشەرەکانی پیاتێ دەبەزێت یەکەم کارەسات نیە، ئێمە لەڕوو بەڕووبوونی کارەساتەکاندا دەولەمەندترین تاقیکردنەوەی دەرسمان وەرگرتوە لە ڕووبەڕووبونی کارەسات و بەگژا چونی ئەو پیلانانەدا کە ئیمپریالی و زایۆنیزم لایەنە گۆمڕاکان دروستی ئەکەن.

سەرۆکی فەرماندە
احمد حسن البكر

● دووشەممە ٢٠ی ئادار ١٩٧٨ ژمارە ٤١٨ ●
سالی ١٩٧٠ دامەزراوە
● الاثنين ٢٠ اذار ١٩٧٨ العدد ٤١٨ ●

عیراق بەسەرکردایەتی و شۆڕش و گەلیەوە هەمیشە قەلای بەربەرەکانی و فیداکاری و تێکۆشان دەبێ

لەوتاری سەرکردایەتی نەتەوەییدا: زۆرجار ئەوەمان دووپات کردەوە کە ئەو ڕێبازی خۆبەدەستەوەدان و سەرشۆڕکردنەی هەندێ ڕژێمی عەرەب کێشاویانە تەنها بەرەو پاشەکشەی زیاتر دەڕوا

جەماوەری گەلەکەمان، بێزاری و نارەزایی خۆی بەرامبەر دەستبەسەراگرتنی زایۆنی بەسەر خوارووی لوبناندا دەربڕی کە مەبەسی لەناوبردنی هێزی بەرگری فەلەستینی و بزوتنەوەی نیشتمانی لوبنانە.

جەماوەری گەل کە دوێنێ عسر بە مەسیرەیەکی گەورە لە ساحەی مەیدانەوە دەرچوون و بەشەقامی ڕەشیددا تێپەڕین و زیاتر لە (١٥٠) هەزار کەس بەشداری تێداکرد، کۆڵنەدان و دریغی نەکردنی خۆی بۆ بەرهنگاری کردنی ئەو دەستدرێژییە و ڕوخاندنی ئەو پیلانەی دووپاتکردەوە کە بەمەبەستی سەپاندنی چارەسەرکردنی خۆبەدەستەوەدەرانە بەسەر گەلی عەرەبماندا دەدرێ.

جەماوەران لە مەسیرەکەیاندا ڕێزیان نا لە خۆراگرتن و دلێری هێزی بەرگری فەلەستینی و بزوتنەوەی نیشتمانی لوبنان، دژی هێزە داگیرکاریەکانی زایۆنی و بۆ دەرکردنی داگیرکەرەکان لە خوارووی لوبنان.

هاوڕێیان عبدالمجيد الرافعي و نعيم حداد هەردوو ئەندامی سەرکردایەتی نەتەوەیی حزب لەگەل هاوڕێیان طاهر توفيق و حسن علي و جعفر قاسم حمودي و عبدالله فاضل و حكمت ابراهيم ئەندامانی سەرکردایەتی قوتری حزب، وە هاوڕێیان ئەندامانی سەرکردایەتی لقی بەغدای حزب و بەڕێوەبەرانی مەکتەبەکانی سەر بە سەرکردایەتی نەتەوەیی و لیژنەی سیاسی شۆڕشی فەلەستین لە عیراق و نوێنەرانی پارتە نیشتمانیەکان و سەرۆکەکانی ڕێکخراوە گەلی و پیشەییەکان لە پیشەوەی مەسیرەکەدا ئەڕۆیشتن.

هاوڕێ نعيم حداد ئەندامی سەرکردایەتی نەتەوایەتی حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست لە کۆبوونەوە جەماوەرییەکەی دوای مەسیرەکەدا وتاری سەرکردایەتی نەتەوایەتی خوێندەوە کە ئەمە دەقەکەیەتی:

ئەی جەماوەری تێکۆشەر
ئەی رۆلەکانی نەتەوە مەزنەکەمان

ئەوە پێنج ڕۆژە خوارووی لوبنان کەوتۆتە بەر هێرشێکی سەربازی دڕندانەوە کە قەواری زایۆنی داگیرکەر بە هەموو توانایەکی یەوە خۆی بۆ ئامادەکردوە، کەوای تێدەگا دەتوانێ بەرگری فەلەستین و جوولانەوەی نیشتیمانی لوبنانی پێ تێکبشکێنێ چۆک بە گەلی پالەوانمان لە لبناندا دابداو هەموو نەتەوەی عەرەب ملکەچ بکا بۆ ئەو نەخشە ئیستیعماریانەی کە کۆتاییان نایەت تا یا ئەوەتا ئیستیعمار بە تەواوی بەسەر نەتەوەکەماندا زال ئەبێت، یا خۆبە یەکجاری لە خاکی تێکۆشەری عەرەبمان دەرئەبەرێنرێت.

ئەم دەست درێژیە زایۆنیە تاوانبارانەیە سەرەڕای بەرفراوانی دەست درێژیەکەو زۆری ئەو ئامرازی وێرانکردنەی کە دوژمن کوتایە ناومەیدانی جەنگەوە ـ ڕووداوێکی نا ئاسایی یان چاوەڕوان نەکراو نەبوو، لەبەر ئەوەی ئەم قەوارە دوژمنانەیە هەر لە بنەڕەتدا نوێنەری بەرژەوەندیەکانی ئیستیعمارە لە نیشتیمانی عەرەبدا، و هەر خۆشی ڕەنگدەرەوەی ئەو بەرژەوەندیانەیە وەکو ئامرازێکی ملکەچی بەکار بۆ بەرەنگاو بوونی جەماوەری عەرەب و ڕێگرتن لە ئاوات و تێکۆشانی بۆ وەدی هێنانی ئامانجە ڕەواکانی.

ئێمە هیچ کاتێك لەو باوەڕەدا نەبوین کە تەماشکاریی قەوارەی زایۆنی لە خاکێکی عەرەبدا کۆتایی پێدێت، یان تەنها بەدەست بەسەردا گرتنی ئەم جێیان ئەو جێی نیشتیمانی عەرەب وازدێنێ ... ئەوەندە نەبێ کە لەگەل ستراتیژیەتی دوژمنانەی زایۆنیەتدا دەگونجێ بەو جێگە تایبەتیەی کە لە چوارچێوەی ستراتیژیەتی گشتی ئیستیعماردا هەیەتی .. هەر ئەمە خۆی ئاوێنەی لێکدەرەوەی ئەو زنجیرە درێژەی تاوانکاری و دەست بەسەرداگرتنەیە کە هەوڵ دەوری ئاشکرای خۆی لە جەنگی حوزەیرانی ١٩٦٧ەوە بەدی هێنا.

چونکە لە هەمانکاتدا کە هەموو داواکاریەکانی زایۆنیزم کە لە هەمان کاتدا کە هەموو داواکاریەکانی زایۆنیزم کە لە هەمانکاتدا هی ئیستیعماریش بوون، سێبەرێکی تاریکیان بەسەر جەوهەری راستەقینەی داگیرکاری زایۆنیدا دەکێشاو هەولی بێسەروتی ئەوەیان ئەدا کە لای کۆڕە نێو دەولەتیەکان بە قەوارەیەکی بێزیان و داکوکی کارێکی بەهاکانی پێشکەوتن و شارستەنیەت دەربخەن، ئەم قەوارەیە خۆی ڕۆژ لە دوای ڕۆژ کەوتە دەرخستنی ڕاستیی خۆی.. ئەمەش لەوکاتەوە کە توانی لە داچەسپاندنی داگیرکاریەوە بەسەر نەتەوەی عەرەبدا بەرەو دەستوەشاندن لەم بەش و لەو بەش بەکوشندەترین ئامرازی وێرانکاری وزەبەر وەشاندن بکوێزیتەوە.

زۆر جار ئەوەمان دووپاتکردەوە کە ئەو ڕێبازی خۆبەدەستەوەدان و سەرشۆڕکردنەی هەندێ ڕژێمی عەرەب کێشاویانەو کەوتنە ناو داوی پەیوەندی لەگەل دام و دەزگا ئیمپریالیەکاندا، بە تایبەتی ولاتە یەکگرتوەکانی ئەمەریکا، تەنها بەرەو پاشەکشەی زیاتر ئەڕواو بوغرایی عەسکەری زایۆنیزم زیاتر ئەکاو بەهانەی ئەکەوێتە دەست بۆ لێدانی جەماوەری عەرەب لەژێر سێبەرو سایەی هەلوێستە سەرشۆڕانەکانی ڕژێمە خۆبەدەستەوەدەرەکان و هەموو ئەو ڕژێمانەی تردا، کە کەم یان زۆر پەیوەندییان بە نەخشە ئیمپریالیزمەوە هەیە.

ناکۆکی نێوان بوونی عەرەب و داگیرکاری زایۆنی ناکۆکیەکی بنەڕەتیەو بە لایەکدانانا خرێ مەگەر بە لە ڕیشەدەرکردنی داگیرکاری ئیستیعماریانەی زایۆنی نەبێ واتا بەرپاکردنی جەنگێکی یەکوگیری سەرانسەری لەگەل ئیستیعماردا کە هەرگیز ئەم پێگە بەکارەی واز ناهێنێ ئەگەر بەتەواوی لەوە دلنیانەبێ کەمانی بۆنیە، ئەم دلنیاییەش، تەنها بە تێکۆشانێکی یەکبیتی ئەوتۆ دێتەدی، کە هەموو پێودانگەکان سەرەنبکاو ئیستیعمار لەبەرامبەر ئیرادەی گەلەکەماندا دەستە پاچە بوەستێ، هەر وەکو لە گەلێ جێگای تری جیهاندا وەستا.

ئەگەر ڕۆژانی ڕابردوو لە گەلێ لایەن و ڕووداودا دووپات کەرەوەی ئەبەردی تێکۆشەرانی نەتەوەکەمانن، لە بەرگری فەلەستین و بزوتنەوەی نیشتیمانی لوبنان و جەماوەری گەلە تێکۆشەرەکەمان لە خوارووی لوبناندا، کە بەرەنگای بوغرایی زایۆنی بوو بە جۆرێك کە سەری لێشێوان و زۆر حساباتی لێ سەرەوبنکرد، ئەوا لە هەمان کاتدا پەردەی لەسەر ڕووی ناشیرین و سەرشۆڕانەی هەلوێستی بە زیوانەی هەندێ ڕژێم کە قوروقەپیان لێکرد کەچی بەر لەوە گەلێ خۆیان و جەماوەریان بەقڕەقڕو قسەی پووچ لەبارەی ئازایەتی درۆزنانەی خۆیانەوە گێژ کردبوو.

ئێمە لە کاتێکدا بە لامانەوەوایە، دەستدرێژی زایۆنی تەنها ئەوەندەی ئەو ئەندازەیەیە کە ئەتوانرێ بۆ ئەو قەوارە زەوتکەرە دابنرێ و بەو ئەندازەیەکە دائێرە ئەمپریالیەکان ئەتوانن ڕوبیانووی بۆ بدۆزنەوەو بە شێوەوشێوازی هاوسەنگی دەولەتیانە دەری ئەبڕن، ئێمە هەموو شێوەیەکی خۆدزینەوەو بێدەنگبوون بەرامبەر بە تاوانەکانی دوژمن و چاونوقاندن لەو شالاوهێنانەی تاوانبار دەکەین کە لە تێکۆشەرانی جەماوەری فەلەستین و لوبنانمان بەولاوە

بروانە ل ٧

هەموو جیهان لە دەستدرێژیەکەی زایۆنیەکان تووڕەیە

پایتەختەکانی جیهان ـ لە ئاژانسەکانی دەنگوباسەوە: شالاوی نارەزایی و تووڕەیی بەرامبەر بە دەست درێژیەکەی زایۆنیەکان بۆ سەر خوارووی لوبنان و کوشتن و کوشتاری هاولاتیە فەلەستینی و لوبنانیەکان هەر لە زۆربوون و پەرەسەندندایە. کۆڕو کۆمەل و حیزب و ڕێکخراوە نیشتیمانی و پێشکەوتنخوازە عەرەبی و جیهانیەکان هەموو نارەزایی توندی خۆیان بەرامبەر بەم دەستدرێژی نارەوایە دەربڕی کە لە لایەن ولاتە یەکگرتوەکانی ئەمەریکاوە پشتگیری لێئەکرێ و مەبەستەکەی ملکەچکردنی نەتەوەی عەرەب بۆ ئیمپریالیزم و زایۆنیزم و کۆنەپەرستی.

لە مەغریب قوتابیە عەرەبەکان و حزبی یەکیەتی سۆشیالیستی هێزە میللیەکانی مەغریب، نارەزایی خۆیان دەربڕی و سلاویان لە خۆراگرتنی شۆڕشی فەلەستین کرد لە بەردەم ئەم هێرشە دڕندانەیەی هێزەکانی زایۆنیزمدا.

لە بەیاننامەیەکدا کە حزبی یەکیەتی سوشیالیستی هێزە میللیەکانی مەغریب دوێنێ لە ڕەباط بلاوی کردەوە، حیزبەکە داوای کردوە کە دەستبکرێ بە ناونوسین بۆ فیدایی ناردن بۆ خوارووی لوبنان تا شانبەشانی شۆڕشگێرانی فەلەستینی و هێزە نیشتیمانیەکانی لوبنان دژی دوژمن بجەنگن.. جگە لەمە، هەموو ڕۆژنامەکانی دوێنێی مەغریب تووڕەیی و نارەزایی خۆیان بەرامبەر بەم دەست درێژیە نارەوایە دەربڕی.

لە فەرەنساش، ڕێکخراوە سیاسی و قوتابیانەکانی عەرەب، لایەنگیری خۆیان دەربڕی بۆ پالەوانیەتی بەرگری فەلەستینی و هێزە نیشتیمانیەکانی لوبنان و داوایان لە دەولەتەکانی هەردو کۆنفرانسی طرابلس و جزائر کرد کە بڕیارەکانی هەردوو کۆنفرانسەکە بهێننەجێ بەرەی فەرەنسی بۆ پشتگیریکردنی هێزە پێشکەوتنخوازە عەرەبەکانیش داوای لە هەموو هێزە دیموکراتیەکانی فەرەنساو جیهان کرد کە پشتگیری تێکۆشانی بەرگری فەلەستینی و هێزە نیشتمانیەکانی لوبنان بکەن دژی هێرشە زایۆنیەکە..

لە لەندەن، قوتابیە عەرەبەکان تا ئێستا بارەگای مەکتەبی «جامعەی عەرەب» یان بەجێ نەهێشتوە، کە نیشانەی نارەزاییانە لەسەر هەلوێستی خۆ بەدەستەوە دەرانەی هەندێ ڕژێمی عەرەب، هەروەها یەکیەتی نیقابەکانی کرێکارانی ئاگر کوژاندنەوەی ئینگلترەش نارەزایی خۆیان دژی بەلاماردانە زایۆنیەکە دەربڕی و ستایشی پالەوانیەتی هێزەکانی بەرگری فەلەستینیان دژی هێزەکانی زایۆنی داگیرکەرکرد. لە قبرص، حیزبی گەلی کارکەری قبرص ـ ئەخیل ـ و لە نیویۆرك مەکتەبی کار ڕێکخستنی دەولەتە بێ لایەنەکان و لە سوودان یەکیەتی نیقابەی فەرمانبەرو ئەندازیارەکانی سودان و لە مۆسکو یەکیەتی کۆمەلەکانی دۆستایەتی سۆڤیەت، هەموو نارەزایی توندی خۆیان دژی دەست درێژیە نامەردانەکە دەربڕی و داوای کشانەوەی هێزەکانی زایۆنی داگیرکەریان لە خاکی لوبنان کرد..

لە بیونگ یانگ، وەزارەتی دەرەوەی کۆریای دیموکرات بەیاننامەیەکی دەرکردو تێیدا داوای کرد ئەم هێرشە خێرا رابگیرێ. ڕۆژنامەی «القبس»ی کوێت و یەکیەتی گشتی قوتابیانی ئەردەن و ڕۆژنامەکانی هیندستان (هیرالد تریبون) هەموو بە توندی تورەبیان دژی قەوارەی زایۆنی و کرداره نامەردانەکانی دەربڕی.

سەرۆك سالم ربيع علي سەرۆکی ئەنجومەنی سەرکردایەتی لە کۆماری یەمەنی دیموکرات، لە دوو نامەدا کە بۆ محمود رياضي ئەمینداری گشتی جامیعەی عەرەب و یاسر عرفات سەرۆکی لیژنەی تەنفیزی ڕێکخراوی ڕزگاری خوازی فەلەستین نارد داوای کرد هەموو دەولەتە عەرەبەکان بەیەك دەنگ دژی هێرشە زایۆنیەکە بوەستن..

لە ستوکهۆلم دوێنێ زیاتر لە هەزار کەس خۆ پێشاندانێکیان کردو بزوتنەوەی هاوکاری سوێد لەگەل گەلی فەلەستین و دەیەها ڕێکخراوی تر یادداشتێکی نارەزاییان لەم بارەیەوە دایە بالیۆزخانەی دوژمن.

لە لواندا، کۆماری ئەنگۆلای میللی نارەزایی بەرامبەر دەست درێژیەکە دەربڕی و وەزیری دەرەوە دەری بڕی کەوا ئەم هێرش و دەست درێژیانە بەپالپشتی هێزەکانی ئیمپریالیزم ئەکرێت.

سەرەك وەزیرانی دوژمن چوو بۆ ئەمەریکا

دوێنێ بەیانی سەرەك وەزیرانی زایۆنی دوژمن، خاکی داگیرکراوی بەجێهێشت و بەسەردان چوو بۆ ئەمەریکا. لەسەردانەکەیدا گفتوگۆ لەگەل سەرۆکی ئەمەریکا جیمی کارتەرو کاربەدەستە گەورەکانی حکومەتی کارتەردا ئەکا، بۆ یەككەوتنی هەردوولایان دەربارەی هەنگاوەکانی داهاتووی سازاندن، لە نێوان قەوارەی زایۆنی و ڕژێمی ساداتدا. بیگن لەسەردانەکەیدا (مۆشی دایان)ی وەزیری دەرەوەی حکومەتەکەی لەگەلدایە.

ئەو سەردانەش لەکاتێکدا دێ کە دەستدرێژی زایۆنی بە لایەنگیری حکومەتی ئەمەریکا بۆ سەرخاکی لوبنان لە پەرەسەندندایە. هەروەها سەرەك وەزیرانی دوژمن ڕای گەیاند کە لەسەردانەکەیدا، سەبارەت بەهەلوێستی ئێستا لەبەر ڕۆشنایی داگیرکردنی زایۆنی بۆ خوارووی لوبنان، لەگەل سەرکۆماری ئەمەریکادا

بروانە ل ٧

وتەی هاوکاری

بەبۆنەی جەژنی پیرۆزی نەورۆزەوە

سبەینێ ٢١ی ئادار گەلی عیراق بەعەرەب و کوردو کەمایەتیە نەتەوەییەکانیەوە یادی جەژنی نەورۆز جەژنی نەتەوایەتی و لەمێژینەی گەلی کورد دەکاتەوە. کە چەند ڕۆژ لەمەوبەرەوە کۆمەلانی گەلی عێراق بەگشتی و گەلی کورد بەتایبەتی خۆیان بۆ پێشوازی لەوبیرەوەریە نیشتمانیە ئامادەکردوە و ڕێکخراوە میللیەکانی کوردستان بەرنامەیان بۆ ئاهەنگ گێڕان بەو بۆنە پیرۆزەوە ڕێکخستوە.

مەسەلەی کاوەی ئاسنگەر و ئەژدەهاکی خوێنمژ ڕووداوێکی مێژوویی یان ئەفسانەیەکی کۆن بێ هیچ لەو ڕاستیە ناگۆڕێ کە جەژنی نەورۆز بۆ گەلی کوردو ڕۆلە وەفادارەکانی هەمیشە ڕەمزی خەبات و قوربانی دان و دیاردەی بەگژداچوونەوەی زولم و زۆرو چەوسانەوەی بوە لەلایەن زۆر دارانەوە.

هەر بۆیەش ڕۆلەکانی گەلی کورد لەهەموو چەرخێکی مێژوویدا سەرەڕای ئەو قەدەغە کردنەی حکومەتەکانی دوژمن بەگەل خستوویانەتە سەر یادکردنەوەی ئەو جەژنەنەتەوایەتیە، یادی نوێ بوونەوەی نەورۆزیان زیندووکردۆتەوەو مەشخەلی ئاگری نەورۆزیان لە سەر لوتکەی چیا سەربەرزەکان داگیرساندوە.

لەپاش شۆڕشی ١٤ی تەموزی ١٩٥٨ کەدوایی بەحوکمی کۆنەپەرستی پاشایەتی هێناو عیراقی خستە سەرڕێبازی دیموکراتی و پێشکەوتن گەلی کوردیش دەرەتانی بۆ پێکهات کە جەژنی نەورۆزو بیرەوەریە نەتەوایەتیەکانی تری بەئازادی زیندوو بکاتەوەو کۆمەلانی گەل بەربلاوتر لە جاران لەو یادەپیرۆزەدا بەشدار بورن. بەلام دیسانیش ئەمە نەیتوانیبوو قالبێکی ڕەسمی و قانوونی وەربگرێ.

هەتا دوای شۆڕشی حەفدەی تەموزی ١٩٦٨ کە حکوومەتی شۆڕش بەسەرکردایەتی حیزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست جەژنی نەورۆزی بەڕەسمی ناسی و بەمە نەورۆز تەنیا لەقالبی جەژنی نەتەوایەتی کورددا نەماو بوو بەجەژنێکی نیشتمانیی هەموو گەلی عیراق بەگشت ئەنەوەو کە مایەتیەکانیەوە هەروەها کرا بە ڕۆژێکی پشووی ڕەسمی لە هەموو ناوچەکانی کۆماری عیراقدا.

لەو کاتەوە دەبینین کە جەژنی نەورۆز بۆتە یەکێك لەدیاردە هەرە بەرچاوەکانی برایەتی کوردو عەرەب و یەکێتی نیشتمانی لەنیشتمانی هاوبەشی کوردو عەرەبدا. لەدوای ئەو بڕیارە پیرۆزەی ئەنجومەنی سەرکردایەتی شۆڕش بۆ بەڕەسمی ناسینی جەژنی نەورۆز دەریکرد، کۆمەلانی گەلی عەرەب لەعیراقدا شانبەشانی ڕۆلەکانی گەلی کورد لە هەر ئاهەنگ گێڕان و بەزم و سەیرانێکدا کە بەو بۆنە نیشتمانیەوە ڕێك بخرێ بەشداردەبن و لەوەش زیاتر هەموو سالێ بەدەیان و سەدان خێزانی عەرەب لە پارێزگاو ناوچەکانی خوارووی نیشتمانەوە بارگەو بنەی سەفەر تێکدەنێن و بۆ بەشداری لە ئاهەنگەکانی جەژنی نەورۆزدا ڕوو دەکەنە شارەکانی کوردستان بۆ ئەوەی ئەو جەژنە نیشتمانیە لەگەل برا کوردەکانیاندا یاد بکەنەوە.

ئەمڕۆ کە گەلەکەمان یادی جەژنی نەورۆز دەکاتەوە پاش ئەوەی ئاواتە لەمێژینەکانی وەدیهاتوون و داری خەباتی چەند هەزار سالەی هاتۆتە سەربەر. بۆ یەکەم جار لە مێژووی گەلی کورددا بوونی نەتەوایەتی گەلەکەمان بەڕەسمی ناسراوەو بەیاننامە مێژووییەکەی ١١ی ئازارو قانوونی ئۆتۆنۆمی ناوچەی کوردستان چوارچێوەیەکی ڕوونیان بۆ گەلك وەرگرتن لەمافەڕەواکانی داناوە. ئێستا ئەرکی ڕۆلەکانی گەلی کوردە کە جەژنی نەورۆز بکەنە هاندەرێك بۆ خەبات و تێکۆشان لە پێناوی پەرەپێدانی دەستکەوتەکانی شۆڕش و بنیاتنانی عیراقێکی بەختیارو پێشکەوتوودا.

بژی یادی نەورۆزو پتەوتربێ برایەتی کوردو عەرەب لە نیشتمانی هاوبەشدا شەکاوە بێ ئالای سەربەستی و دیموکراسی لە عیراقی شۆڕشدا.

Institut kurde de Paris

لێکۆڵینەوەی سیاسی

لەسەر دەستدرێژییەکەی دوژمن بۆ سەر خوارووی لوبنان

رۆژی چوارشەممەی رابردوو ١٥-٣-١٩٧٨ هێزە چەکدارەکانی قەوارەی رەگەزپەرستی زایۆنی لە رێگای زەوی و هەوا و دەریاوە دەستدرێژییەکی بەربلاویان بۆ سەر ناوچە سنوورییەکانی خوارووی لوبنان دەست پێ کرد وەك هەواڵدەرەکان ئاشکرایان کرد زیاتر لە ٣٠ هەزار سەربازی دوژمن بە پشتیوانی تانك و تۆپخانەو هێزی هەوایی و دەریایی لەو دەستدرێژییە بێ شەرمانەیەدا بەشدار بوون ·

ئەو هێرشە دڕندانەیە بە بێ شك ئەڵقەیەکە لە زنجیرەی ئەو پیلانە چەپەڵە کە دەمێکە ئیمپریالیزم و زایۆنیزم و کۆنەپەرستی دژی نەتەوەی عەرەب و جووڵانەوەی رزگاریخوازی ناوچەی عەرەب بە گشتی و بزووتنەوەی رزگاریخوازی فەلەستین بە تایبەتی و بە مەبەستی گۆڕینی دۆخی ناوچەکە بە قازانجی ئیمپریالیزمی جیهانی بەسەرکردایەتی ئیمپریالیزمی ئەمریکا رێکیان خستوە ·

هەرچەندە دام و دەزگای بەڕێوەبەرایەتی کۆشکی سپی واشنتۆن ئێستا دەیەوێ پاکانە بۆ هەڵوێستی « بێ لایەنانە »ی ئەمریکا بکا، بەڵام ئاژانسەکانی دەنگ و باس هەر بەدوای هەڵگیرسانی ئەو شەڕە داگیرکەرانەیەدا بڵاویان کردەوە کە مەناحیم بیگن سەرۆك وەزیرانی قەوارەی رەگەزپەرستی زایۆنی پێش دەست پێ کردنی هێرشەکە بە تەلەفۆن قسەی لەگەڵ جیمی کارتەر سەرکۆماری « یەکجار ئاشتیخواز »ی !! ئەمریکادا کردوە و ئەوی لە ئامانجەکانی ئەو پەلامارە دڕندانەیە ئاگادار کردوە ·

لە لایەکی تریشەوە هێزە دەستەڕاستییە کۆنەپەرستەکانی لوبنان بە گەرمی پێشوازییان لەو دەستدرێژییە کردو داگیرکردنی ناوچەکانی نیزیك سنووری خاکی داگیرکراویان بە خۆشحاڵییەوە وەرگرت و پێشەرمی گەیشتە ئەو رادەیەکە بەرزگاربوونیان ! ناوبرد · ئەمانە دەری دەخەن کە ئەم دەستدرێژییە ناڕەوایە بە هیچ جۆر تۆڵەی کردەوە فیداکارییەکانی ئەم دواییەی پێشمەرگەکانی بەرگری فەلەستین نەبووە و بەڵکوو لە مێژە لە لایەن هێزە ئیمپریالیستی و زایۆنیستی و کۆنەپەرستەکانەوە نەخشەی بۆ کێشراوە ·

هەر لە پێشەوە روون بوو کە ئامانجی ئەو دەستدرێژییە بێ هێز کردن و ئەگەر بکرێ لە ناوبردنی بەرگری فەلەستین و بزووتنەوەی نیشتمانیی لوبنان و رێگاخۆش کردن بۆ سات و سەودای خۆبەدەستەوەدەرانەیە لەسەر حیسابی مافە رەواکانی نەتەوەی عەرەب و مەسەلە مەرکەزییەکەی، واتە مەسەلەی فەلەستین ·

پاش ئەوەش کە هێزە رەگەزپەرستەکان هەندێ لە ناوچەکانی خوارووی لوبنانیان داگیر کردو خستیانە پاڵ ئەو ناوچانەی تر کە لە خاکی عەرەب داگیریان کردوە، ئامانجە گڵاوەکانی قەوارەی زایۆنی بە تەواوی ئاشکرا کران و کاربەدەستە رەگەزپەرستەکان رایانگەیاند کە ئامانجی ئەو پەلامارە بێ بەش کردنی فەلەستینە لە دوا سەنگەری خۆڕاگرتن و هێرش کردن بۆ سەر دەزگاو دامەزراوەکانی دوژمنی داگیرکەر لە پێناوی ئەستاندنەوەی خاکی داگیرکراو و مافی پێ شێل کراوی گەلی عەرەبی فەلەستیندا ·

ئەوەی جێگای شانازی و سەربەرزییە ئەوەیە کە هێزەکانی هاوبەشی لوبنانی و فەلەستینی سەرەڕای قورسی و سەنگینیی هێرشەکەی دوژمن و لەگەڵ ئەوەی ئیمکاناتی عەسکەری ئەوان و دوژمن بە هیچ جۆر بەراورد ناکرێ، بە قارەمانەتییەکی بێ وێنەوە بەرەنگاری هێرشی دەستدرێژکەران بوونەوەو زیانێکی گیانی و ماڵیی بێ ژمارییان بە هێزەکانی دوژمن گەیاند ·

سەرنج راکێش ئەوەیە کە حکوومەتە خۆبەدەستەوەدەرەکانی عەرەب ئێستاش لەسەر سیاسەتی « ئاشتی » خوازانەی !! خۆیان بەردەوامن و هەموو ئاوانێکیان ئەوەیە کە ئەو دەستدرێژییە تازەیەی دوژمن نەبێتە کۆسپ لە بەردەم ئەو هەوڵ و تەقەلایەدا کە بۆ سازانی پڕشوورەیی لەگەڵ دوژمنی داگیرکەر و بۆ دیزەبەدەرخۆنەکردنی مەسەلەی فەلەستین دەدرێ ·

هەر ئەوەش کاربەدەستانی دوژمن هان دەدا کە بڵێن تا ئەوکاتەی پەیمانی « ئاشتی » لەگەڵ عەرەب ئیمزادەکرێ، یان رێککەوتننامەیەکی نێودەوڵەتان دەستەبەری پاراستنی ئاسایشی قەوارەی زایۆنی دەبێ ئەو هێزە داگیرکەرانە لە خوارووی لوبناندا دەمێننەوەو لە راستیدا دەیکەنە لەمپەرێك بۆ ئەو خاکە عەرەبییانە کە پێشتر داگیر کراون ·

ئێستا ئەرکی هێز و حیزب و رێکخراو دەوڵەتە پێشکەوتنخوازەکانی عەرەبە کە هەموو یارمەتییەکی سیاسی و عەسکەری هێزە هاوبەشەکانی بزووتنەوەی نیشتمانیی لوبنان و بەرگری فەلەستین بدەن بۆ ئەوەی بتوانن بە باشی و بەو جۆرەی پێویستە بەرەنگاری هێرشەکانی دوژمن ببنەوەو لەوەش زیاتر بەرەو وەدەرنانی هێزی داگیرکەر لە خوارووی لوبنان و سەرەنجام رزگاری هەموو خاکی داگیرکراوی عەرەب بەرەو پێش بچن ·

شایانی دڵخۆشی و سەربەرزییە کە سەرکردایەتی نەتەوەیی حیزبی بەعسی عەرەبیی سۆشیالیست هەر زوو ئامادەیی خۆی بۆ بەجێهێنانی ئەو ئەرکە نەتەوەییە پیرۆزە دەربڕی و رایگەیاند کە عیراق ئامادەیە هەموو چەشنە یارمەتییەکی ماددی و عەسکەری پێشکەش بە هێزە هاوبەشە نیشتمانییەکان بدا ·

سەرکەوتن بۆ خەباتی رەوای گەلی فەلەستین و بزووتنەوەی نیشتمانیی لوبنان و تێشکان و لەناوچوون بۆ دوژمنی داگیرکەر ·

هێرشێکی دڕندانەی دوژمن بۆسەر لوبنان

دەمێکە چاوەدێریکەرانی سیاسی چاوەنۆڕی ئەوەن، قەوارەی زایۆنی لەناکاو پەلامار بێنێتە سەر خوارووی لوبنان بە مەبەستی دەست وەشاندن لە هێزە نیشتیمانییە لوبنانییەکان و هێزەکانی بەرگری فەلەستین ·· بۆ ئەمەش، قەوارەی زایۆنی، هەر لە بەڵگە و بەهانە ئەگەڕاو ئەوەبوو بەرەبەیانی رۆژی چوارشەممەی رابردوو زیاتر لە (٣٠) هەزار سەربازی دوژمن، کە بە تۆپخانەو فرۆکە پشتگیری ئەکران هێرشیان هێنایە سەر خوارووی لوبنان، و لە چوار قۆڵەوە بەرەو ژوور ملیان نا، فرۆکەکانی دوژمن بێوچان کەوتنە بومباران کردنی جێگاکانی هێزە ناوکۆییەکان و هەموو ئاوایی و دێهاتەکانی ناوچەکە · لە دەریاشەوە، کەشتیە جەنگیەکانی لە نزیك بەندەرەکانی خوارووی لوبنانەوە سەربازیان دابەزاند

·· هەروەها لەسەر ئەو رۆخانەی کە دەکەونە نێوان صور و صیدا، سەربازێکی زۆر مۆڵدرا ·

لەو شوێنانەی کە لە ژێردەستی هێزە راسترەوەکاندان، هێزەکانی دوژمن وەکو بچنە ناو ماڵی خۆیانەوە ئاوا بێ خشیە هاتنە ناوەوە ·

بەڵام هێزە ناوکۆییەکان، پاڵەوانانە بەرەنگاری هێزەکانی زایۆنی داگیرکەر بوون کە بە دڕندەیێکی کەم هاوتاوە هێرشیان ئەهێناو دوژمن توانایەکی بەشەری و تەکنیکی یەکجار خەستی بۆ ئەم مەبەستە بۆ تەرخان کردبوون · بەم جۆرە هێزە نیشتمانییەکان زیانێکی زۆر گەورەیان بە دوژمن گەیاند · پاڵەوانانی هێزە نیشتیمانییەکانی لوبنان، هێزەکانی بەرگری فەلەستین، قارەمانەنی وایان نواند، کە تەنانەت سەرکردەکانی قەوارەی زایۆنی نەیانتوانی دانی پێدانەنێن · جگە لەمە، ئەو راپۆرتە جۆراوجۆرانەی کە ئاژانسەکانی دەنگوباس بڵاویان کردۆتەوە، هەموو باسی ئەو گیانی لەخۆبوردوو پاڵەوانیە کەم هاوتایە ئەکەن کە هێزەکانی بەرگری فەلەستین و هێزە نیشتیمانییەکان نواندوویانە ·

قسەکەرێکی دوژمن ئاشکرای کرد کە مەبەست لەم هێرشە ئەوەیە، بەپانایی دە کیلۆمەتر، بەدرێژایی هەموو سنووری لوبنان و خاکی داگیرکراو، داگیربکات تا، بەگوێرەی قسەکەی ئەو، پشتێنێکی (ئاسایش) بەدەوری قەواری زایۆنیدا بکێشری و هێزەکانی بەرگری فەلەستین لە چالاکی بکەون · بەڵام کاتێ کە دوژمن رۆی دەرکەوت کە بەو هێزەوە کە کوناویەتە ناو مەیدانی شەڕەوە ناتوانێ ئامانجە گڵاوەکانی بێنێتەدی، ئەوەندیتر، تانك و تۆپ و هێزی ئاسمانی و دەریایی خستە ناو مەیدانی جەنگەکەوە ·· دیسانەوە هێزەکانی بەرگری فەلەستین و هێزە نیشتیمانییەکانی لوبنان، پەلاماری پاڵەوانانەیان هێنایە سەر ئەو هێزانەی دوژمن و زیانێکی گەورەیان لێیاندا · لەم شەڕانەدا زۆربەی شار و دێهاتەکانی خوارووی لوبنان کەوتوونەتە بەر هێرشی هێزەکانی زایۆنی داگیرکەر و شەڕی گەرمیان لێ کراوە، و شەڕەکان ئەوەندە گەرم و توندبوون، تەنانەت هەندێ رۆژنامەنووسی زایۆنی کە بەتەما بوون بێن بۆ سەردانی شەڕگاکان، پرکێشییان نەکرد بێن ·· چونکە تەنانەت لە پشت جەبهەکانی هێزە زایۆنییەکانیشەوە، هێزە ناوکۆییەکان هێرشی توند توند دێننە سەریان و تا ئێستا زیانێکی زۆریان پێ گەیاندوون ·

لە لایەکی ترەوە، سەرکردایەتی نەتەوایەتی حزبی بەعسی عەرەبی سوشیالیست، دەری بڕی کەوا حزب و شۆڕشەکەی لە عیراق پشتگیریی شۆڕشی فەلەستین و جولانەوەی نیشتیمانی لوبنان ئەکەن و ئامادەن هەموو جۆرە شێوەیەکی پشتگیری و یارمەتییان پێشکەش بکەن تا بتوانن بەر لەم هێرشە زایۆنیە چەپەڵە بگرن و بیشکێننەوە دواوە ·

قسەکەرێکی سەرکردایەتی نەتەوایەتی شەوی هەینی رابردوو داوای لە جەماوەری عەرەب کرد کەوا لە هەموو لایەکەن رابەڕن و پاڵ بە هەموو ئەو رژێمانەوە بنێن کە خۆیان بە پێچکەی چارەسەرکردنی خۆبەدەستەوەدەرانەوە بەستاوە، تا واز لەو رێبازە بێنن و رێگای تێکۆشان بگرنەبەر ·· ئەم دەستدرێژییە زایۆنییەی سەر لوبنان کە زیاتر لە خواروودا خۆی ئەنوێنێ، ئەڵقەیەکی سەرەکی ترسناکی ئەو نەخشە ئیمپریالی و زایۆنی و کۆنەپەرستانە گومان لێ کراوەیە کە دەیەوێ ووزعی ناوچەکە بە جۆرێك رێك بخاتەوە کە تێیدا چارەسەرکردنێکی سەرشۆڕانە بەسەر نەتەوەی عەرەبدا بسەپێنرێ ··· ئەمە جگە لەوەی هەندێ خاکی تری عەرەب ئەخاتە سەر ئەو خاکەی کە بەر لەمە دوژمنی داگیرکەر دەستی بەسەردا گرتوە ·· بۆیە هەموو نەتەوەی عەرەب، بەجەماوەروو هێز و حیزب و رژێمەکانیەوە، دەبێ هەڵوێستیان بەقەدەر ئەم دەستدرێژیە بەرفراوانەو ئامانجە مەترسیەکانی بێ، کۆمەڵی دەوڵەتانیش، کە زایۆنیزمی وەکو بزوتنەوەیەکی رەگەزپەرستانە تاوانبار کردوە، پاش ئەوەی راستیی و ئامانجە گڵاوەکانی ئەوی بۆ دەرکەوت، ئەبێ هەڵوێستێکی ئەوتۆی هەبێ کە بەقەدەر ئەم دەستدرێژیە و ئامانجەکانی بێ ··· ئەو دەوڵەتانەش کە لە مەیدانی شەڕەوە نزیکن ئەبێ هەرچێ لە دەستییان دێ دریغی نەکەت بۆ داشداری کردنی بەرگری فەلەستین و جولانەوەی نیشتمانی لوبنان تا بتوانن خۆیان لەبەردەم ئەم دەستدرێژیە دا بگرن و ئامانجەکانی بوچەڵ بکەن ·

وەزارەتی دەرەوەش، پاش بانگکردنی باڵیۆزەکانی دەوڵەتە عەرەبەکان و باڵیۆزانی یەکیەتی سۆڤیەت و یوغسلافیا و فەرەنسا لە عیراقدا، باسی وەزعی ترسناکی لوبنانی لەگەڵدا کردن و پێیانی راگەیاند کەوا عیراق پشتگیری ئەوە ئەکات ئەنجومەنی ئاسایش کۆبوونەوەیەکی زۆر خێرا بکات بۆ بڕیاردان لەسەر کشانەوەی هێزە زایۆنییە دەستدرێژیکەرەکان لە لوبنان ·· هەر لەم چوارچێوەیەدا، وەزارەتی دەرەوە هەوڵی جۆراوجۆری تری دیبلوماسیانەیدا ·

سەرکردایەتی هەرێمایەتی وەختەکی حزبی بەعسی عەرەبی سوشیالیست لە سوریا بەیاننامەیەکی دەرکردو تێیدا داوای لە جەماوەری گەلەکەمان و هێزە چەکدارەکانی لەسوریا کرد کە یەکسەر بچنە ناو جەنگی لوبنانەوەو سنوور لە بەردەم هێزە چەکدارە عەرەبەکاندا بکەنەوە · بەیاننامەکە باسی ئەو هەڵوێستە سەرشۆڕانەیەی کرد کە رژێمی حافظ اسد گرتوویەتی کە تەنانەت هەنگاوێکی نەناوە بۆ یارمەتیدانی هێزەکانی بەرگری فەلەستین و هێزە نیشتیمانییەکانی لوبنان کە کەوتوونەتە بەر هێرشی دڕندانەی زایۆنی دوژمن، و هێزەکانی (ردع)ی سەر بەو رژێمە بێ خەم و بێخەیاڵ سەیری ئەم جەنگە ئەکەن ·

خۆپیشاندان لە خاکی داگیرکراودا هەر بەردەوامە

فەلەستین داگیرکراو - ئاژانسەکانی دەنگوباس: تا دوێنێ بەیانیش زۆربەی شارەکانی رۆخی رۆژئاواو کەرتی غەزەی داگیرکراو هەر لە خۆپیشاندان دابوون دژی دەستدرێژی کردنی زایۆنی بۆ سەر خێوەتگاکانی فەلەستینیەکان لە خوارووی لوبناندا · لە هەمان کاتدا ئەو تاقمە فیداییانەی کە لە ناوەوەی خاکی داگیرکراودا خەریکی چالاکی شۆڕشگێڕانەن چەندین کاری شۆڕشگێڕانەیان دژی بنکەو دەزگاکانی دوژمن کردوە ·

لەگوێرەی هەواڵی پەیامنێرەکانی رۆژنامە بێگانەکان شارەکانی رام‌الله، البیرە، مخیم قلندیا، اریحاو حلمول و قودسی داگیرکراو، خۆپیشاندانی زۆر توندو قەڵەباڵغیان کردەو چەندجار لەگەڵ هێزەکانی دوژمندا پێکدا هەڵپڕژاون و دەستەو یەخە بوون · لەم خۆپیشاندانانەدا، خەڵکێکی زۆر لە هاووڵاتیە عەرەبەکان گیراون و سەروگوێلاکی ژمارەیەك لە پیاوەکانی دوژمن شکێنراوە لە شاری نابلسیش خۆپیشاندانێکی گەورە کراوەو پۆلیسی زایۆنی تەقەی لە خۆپیشاندەران کردووەو دوو پیاوی لێ کوشتوون جگە لە بریندار ·

لەلایەکی ترەوە، سەرچاوە سەربازیەکانی دوژمن دانیان بەوەدا ناوە کە فیداکارە عەرەبەکانی ناوەوەی خاکی داگیرکراو یەکێ لە (مستوطنە)کانی جەلیلی ژووروویان داوەتە بەر سارووخ

هێزە زایۆنیەکان (٣) رۆژنامە نووسی بیگانەیان گرت

سێ رۆژنامە نووسی بێگانە پاش ئەوەی گەیشتنە شاری « حریص »ی خوارووی لوبنان وون بوون · دوای ئەوە دەرکەوت کەوا لەلایەن هێزە زایۆنیەکانەوە گیراون و نێرراون بۆ خاکی داگیرکراو··· هەندێ سەرچاوەی رۆژنامە نووسی بێگانە ئاشکرایان کرد کە ئەوسێ رۆژنامە نووسە بریتین لە دێڤید هێرستی پەیامنێری گاردیانی ئینگلیزی لە رۆژهەڵاتی ناوەڕاست و نیدتیشکۆی پەیامنێری ئاژانسی دەنگوباسی یۆنایتد پرێس و دوگلاس رۆبێرتسی پەیامنێری رادیۆی دەنگی ئەمەریکا ·

رژێمی سوریا: ئێمە هەرگیز دژی ئەوە نین هێزی نێو دەوڵەتان لە خوارووی لوبناندا دابنرێ

لە قسەیەکدا کە عبدالحلیم خدامی وەزیری دەرەوەی رژێمی سوریا بۆ ئاژانسی دەنگوباسی فەرەنسای کرد، وتی ئێمە هەرگیز دژی ئەوە نین کە هێزی نێو دەوڵەتان لە خوارووی لوبناندا دابنرێ و هەر هەواڵێك لەم بارەیەوە، یاقسەیەك بەزمانی کاربەدەستانی رژێمەکەیەوە بڵاوکرابێتەوە، درۆیە ·

ئاژانسەکە، لە زمانی سەرچاوەیەکی ئاگاداری بەیروتەوە رایگەیاند کەوا ئەمەریکا ئەو پرۆژەیەی کە لە بارەی دەستدرێژیە زایۆنیەکەی سەر لوبنانەوە پێشکەشی ئەنجومەنی ئاسایشی کرد، بەر لە پێشکەش کردنی نیشانی رژێمی سوریای دابوو ·

بەگوێرەی ئەو پرۆژەیە، زایۆنی دوژمن بانگ ئەکرێ کە هێزەکانی لە خوارووی لوبنان بکێشێتەوە تا لەجیاتی ئەو هێزی نێو دەوڵەتان لەناو خاکی لوبناندا موڵبدرێ ·

لە لایەکی ترەوە، خدام دوێنێ لەگەڵ ریچارد مۆرفی باڵیۆزی ئەمەریکا لە سوریەدا کۆبوەوە، بەڵام رادیۆی دمشق هیچ قسەیەکی لەبارەی ئەو باسانەوە نەکرد کە لە کۆبوونەوەکەدا کراون ··

جگە لەمە، خدام لەگەڵ باڵیۆزی سۆڤیەتیشدا کۆبوەوە ·

یاسر عرفات: حکومەتی بۆن لەگەڵ دوژمندا دەستی تێکەڵاوە

یاسر عرفات، سەرۆکی لیژنەی راپەڕاندنی رێکخراوی رزگاریخوازی فەلەستین، وتی ئەڵمانیا شانی بۆ قەوارەی زایۆنی خەواندوە، بەوەی نەیهێشتوە نوێنەری رێکخراوەکە ئامادەبێ لە کۆبوونەوەی باڵیۆزە عەرەبەکان لە گەڵ وەزیری دەرەوەی بۆندا ·

هەروەها وتی: ئەمە پەردە لەسەر دەست تێکەڵاوی حکوومەتی بۆن و دەوری گومان لێکراوی لەو دەست درێژیەدا لادەدا کە ئێستا ئەکرێتە سەر هەردوو گەلی فەلەستین و لوبنان لەخوارووی لوبناندا ·

گفتوگۆی رەسمی نێوان جیبۆتی و کوێت

دوێنێ گفتوگۆی رەسمی نێوان حسن جولیدی سەرکۆماری جیبۆتی و شێخ جابر الاحمد الصباحی ئەمیری کوێت دوستی پێ کرد ·

لەم گفتوگۆیانەدا باس لە رێ و شوێنی هاریکاری نێوان هەردو وڵاتەکە، بەتایبەتی لەبواری ئابووریدا، جگە لەوەزعی ناوچەی شاخی ئەفەریقا ئەکرێ ·

ئەوەی شایانی باسە، پێرێ جولید بەسەردان گەیشتە کوێت و گەشتێك بەهەندێ وڵاتەکانی کەنداوی عەرەبدا دەکا ·

دەستپێکردنی دووەم خولی هەڵبژاردن لە فەرەنسا

دوێنێ بەیانی دووەم خولی هەڵبژاردنی پەرلەمانی لە تێکڕای وڵاتی فەرەنسا و مستەعمەرەکانی پشت دەریای ئەو وڵاتەدا دەستی پێ کرد · ئەم هەڵبژاردنە پێنجەمین کۆماری (دیگۆل) ئەخاتە بەردەم ئەزموونێکی ترسناکەوە کە لەوانەیە لە ئەنجامدا ببێتە هۆی پەیدابوونی کۆماری شەشەم لە فەرەنسادا، ئەگەرهاتو بەرەی چەپڕەو هەڵبژاردنەکەی بردەوە · لەم هەڵبژاردنەدا - ١٣١٠ - پاڵێوراو، مونافەسە لەسەر - ٤٩١ - کورسی ئەنجومەنی نیشتمانی ئەکەن، ئەم پاڵێوراوانەش سەر بە دوو بەرەی سەرەکین، یەکێکیان بەرەی چەپڕەوە بەهەموو پەلە جیاجیاکانیەوە، ئەوی تریان بەرەی راستڕەوە بەهەموو پێکهاتەوە جیاجیاکانیەوە ·

ئەوەی شایانی باسە بەرەی چەپڕەو لە خولی یەکەمی هەڵبژاردندا کە یەکشەممەی رابووردوو کرا، بەزووربەیەکی کەم هەڵبژاردنەکەی بردەوەو ٤٨،٤٪ی دەنگی وەرگرت و بەرەی راستڕەویش ٤٦،٦٪ی وەرگرت ·

دەرکەوتوترین رووداوی هەفتەی نێوان هەردوو خولی هەڵبژاردنەکەش ئەوەیە کە کۆمۆنیست و سۆشیالیستییەکان لەسەر بەرنامەیەکی هاوبەش رێك کەوتون، هەروەها پەلەکانی بەرەی راستڕەوکانیش ·

کوشتنی نەقیبی پزیشکەکانی ددان لە سوریا

دوێنێ لە دیمەشق بڵاوکرایەوە کە نەقیبی پزیشکەکانی ددان لە سوریا دکتۆر ابراهیم نعیمە، کوژراوە ·

هەواڵەکە وای راگەیاند کە دکتۆری ناوبراو پێرێ لە شاری دیمەشق کوژراوە ·

Institut Kurde de Paris

تاڵ و شیرینی

لە « مژدانەکەی شەکراوێکی تاڵ » دا

نووسینی : ئازاد عەبدوللا — ئامادەیی سلێمانی کوڕان

هێندە نییە دەنگی شاعیرێکی لاو لە دوو توێی نامیلکەیەکی خنجیلانەدا پێشکەش بە خوێنەرو رووناکبیرانی خوشەویستی کتێبخانەی کوردی کرا ، کە یەکەم بەرهەمی شاعیری لاو کاك (عەبدوللا کەریم مەحموود)ە ، منیش بەپێی پلەی رۆشنبیری و رادەی بڕ کردنی زانیاریم بە مەبەستی خزمەت کردنی رەخنەی ئەدەبی کوردی ئەم چەند تێبینییە دەخەمە روو ·

پێشەکی رەخنەی زانستی راست بە مەبەستی دڵسۆزی دەگیرێتو لە پێناوی رێ نیشاندانی نووسەر یا شاعیردا ·· نەك رووخاندنی، جا لە بەر ئەوە پێویستە ئەو کەسەی رەخنە دەگرێ دڵو دەروونێکی سافی هەبێتو شتی خودی – شەخصی – بە کار نەهێنێتو لە ژێر پەردەی رەخنەدا پلارو توانجو باشقولی نابەجێو دلڕەقانە لەمو لەو نەگرێت ، بەڵکوو هەوڵ بدات هەڵەو ناتەواوی یەکانی نووسەر پیشان بداتو گەر لە توانایدا هەبوو رێگەی راستی بۆ دیاری بکاتو لایەنە چاکەکانی بخاتە روو و ستایشی بکاتو هانی بدات بۆ بەردەوام بوون لەم یان لەو رێگەیەوە ، کەوا بزانم سەرنجەکانم لەم روانگەیەوە پیش چاو خستووە ·

شاعیریتی پلەیەکی مروڤایەتی بەرزەو رێگایەکی دوورو درێژی دەوێ تا شاعیر دەیگاتێ · بەڵام زور جار « شاعیر » بەرگەی ئەم رێگە دژوارو پڕ لە هەڵدێرو نشێوو تاڵو سوێری یە ناگرێت لە ناکاو هەناسەی سوار دەبێتو لە پلوپۆ دەکەوێتو کەفو کوڵی دەنیشێتەوە ، هۆکەشی دەگەڕێتەوە بو ئەوەی سەرەتا خۆی ئامادە نە کردووەو تو ێشووی پێویستی رێگەی هەڵنەگرتووە ، واتە بیری خۆی رۆشن نەکردۆتەوە ·

شیعری باشو بەرهەمی رەنگین لە پاش خۆ رۆشنبیرکردنێکی باشەوە دێتە بەرهەم · بە پێچەوانەشەوە کاڵو کرچیو سەر نەکەوتنی شیعر یا بەرهەمیش لە ئەنجامی خو رۆشنبیرنەکردنی نووسەرەوە سەر هەڵدەداتو زوو وشك دەبێتەوەو لە یاد دەچێت · هەر وەك شاعیری بلیمەت «رەسوول حمزاتوف»ی سوڤیێتی دەڵێت « ئەگەر دڵ شیعری تیدا نەبێ پێویستە مرۆڤ تەقەلا نەدا شیعر بنووسێ » · باش ئەم سەرەتا کورتە کە وەك دەرگایەك بوو بۆ ورد بوونەوە لە (مژدانەی شەکراوێکی تاڵ)ی کاك عەبدوللاو چەشتنی تاڵو شیرینی لێیەوە دەخەمە روو ·

وەك کاك « سیروان عەبدوللا محەمەد » لە پێشەکی نامیلکەکەدا «سەرەتاو هەنگاو» دەری خستووە کە « خۆشەویستی ·· هەستی ناسكو بزوێنەر ·· گەڕانەوە بۆ یادگارەکانی منداڵی ··· پشت گرتنی گەلانی چەوساوەی جیهان ·· بیوەفایی·· تەفرەدان » گیانی زیندووی هۆنراوەکانی کاك عەبدوللایە کە بەو پەری راستگۆیی یەوە دێتە پێشەوەو وەك شاعیرێکی لاو خۆیمان پێ دەناسێنێ · زیاد لەوەش ئەگەر بە وردیو بە دڵێکی پاکەوە هونراوەکانی بخوێنینەوە هیوایەکی باشی لێ چاوەڕوان دەکەینو بەهرەیەکی باشیشی پێوە دیارە ، بەتایبەتی لە وێنە گرتنی واقعی ژیانی کۆمەڵەکەیو دەرخستنی رەنگو روخساری هەڵسوکەوتی کۆمەڵگای کوردەواریماندا · بڕوانە چۆن وێنەیەکی جوانی ژیانی جگەر گۆشەکانی کوردمان بۆ دەردەخات لە پەراوێزی گەڕانەوەی بیری شاعیردا بو یادگاری منداڵی کە خانووچکەیان دروست کردووەو رووخاندوویانەتەوە:

پەرە ···· پەرە
ئەو چیشتەنگاوەت لە بیرە
کە خانووچکەکەم دروست کرد
بۆت رووخاندم ···

لە ئاوێنەی « کەژاوە »شدا دووبارە جۆری کارکردنی مرۆڤی کوردمان بۆ دەردەخات لە لادێ کە هەردوو بە جووتە « نێرومێ » قووڵی یارمەتی دانیان لێ هەڵکردووەو جامێکی مەردانەیان لێ کردووە بەلاداو لە زۆربەی کارەکاندا هاریکاری یەکتری دەکەن · فەرموو بڕێك پرشنگی جاوەکانت ئاراستەی ئاوێنەی « کە ژاوە »ی کاك عەبدوللا بکەو رۆژانی « شەتل لێدان » ببینە :

ها رۆژانی شەتل لێدان
کە لە درزی کراسەوە ··
مەمکولەکانت دەر ئەکەوت
شەتڵەکانم فڕێ ئەدا ·
« کەژاوە لاپەرە ۱۷ »

هەر لە ئاوێنەی هەمان هونراوەدا دیمەنێکی تری ژیانی کوردەواری دەبینین کە رۆژانی مازوو چنینە :

شاعیر هەر بەمەوە نەوەستاوەو زیرەکانە مامەڵە لەگەڵ مرۆڤ دەکاتو دەنگی لەگەڵ دەنگی مرۆڤە هەژارو چەوساوەکاندا یەك دەخاتو رو بەرووی مرۆڤی زوردارو چەوسێنەرو چاو چنۆك دەوەستی کە ئەمەش نیشانەی راستگۆیی شاعیرە چونکە خوی مرۆڤێکی هەژاری چەوساوەیە بو نموونە لە هونراوەی « لەترێنان »دا دەڵێت :

ئاخۆکەی رەنجی ئێوە وەك
هیشووی مێوی ·
شور ئەبێتەوە ؟
ئاخۆکەی چەوسانەوە
ریشەکیش ئەکرێ
کەی ئەبڕێتەوە ؟

هەر چەندە لەم هونراوەیەدا هەڵچوونە دەروونی یەکەو سوزە پەکولەکەی هێندە زاڵبووە بەسەریدا کەوا ئەو رۆژەی لی ون بووە کە کەی چەوساندنەوە ریشەکیش دەکرێت ·

شاعیر رەگەز پەرست نیەو گشت مرۆڤی خۆش دەدێ · ئەوەتا ئازاری منداڵانی بێ نازو چاو رەشی چادرگای « تەل زەعتەر » بەپەك ئازار دەزانیو لە هونراوەی « بۆ منالانی تەل زەعتەر »دا بەزمانی منداڵێکی کوردەوە دەدوێ :

رووی تێکردم
وتی نامەیەك دەنووسم
بو منالانی تەل زەعتەر
ل ۳۱

شاعیر بەمەوە ناوەستیو دژی شەڕو ئاژاوەیەو رووی تفەنگی وشەی دەکاتە ئەهریمەنی شەڕو لە هونراوەی « کانێ ژانەکانی منالیم بەر ئەگرن »دا دەڵێ :

لە هەر کوێ ئەهریمەن بژی
رووی تفەنگەکەم لەوێیە
رووی تفەنگەکەم لەوێیە ·
ل ۳۳

ئاشکرایە ئەمەش رەنگدانەوەی بیری بەرزی نووسەرە دژی ئەهریمەنی شەڕ ، بەڵێ ئەم بیرە بەرزە رەنگدانەوەی بیری شاعیرەو هونراوەی « دەنگی لە فەلەستینەوە » و « جووتیارەکە »ش پتر ئەم راستی یە روون دەکەنەوە ·

کەواتە هونراوەکانی شاعیر بەهرەیەکی باشی پێوە دیارەو هیوای سەرکەوتنێکی بڵندی لی بەدی دەکریت ·

ئاشکرایە زمان ئەو رێگایەیە کە پەیامی شیعری پێ دەگەیەنرێتە جەماوەر لەبەر ئەوە پێویستە رێگایەکی راستو بێ هەوراز بێ بو گەیاندنە جێی پەیامەکە بە سەرکەوتوویی ·

ئێمەی کورد تازە خەریکی تۆژینەوەو لێکۆڵینەوەی زمانەکەمانین وهەڵوەدای ساغ کردنەوەو دانانی « زمانێکی ئەدەبی یەکگرتووین » · شاعیریش پێویستە ودیاریو دلسوز بێ · هەوڵی رەچاو کردنی « زمانی ئەدەبیی یەکگرتوو » بدات لە زمانە شیعرییەکەیدا · بو نموونە :

پشگری « دە »ی فرمانی رانەبووردوو بە کار بهێنێت لە جیاتی « ئە » وەك ئەسووتێنم – دەسووتێنم ، خوشی ئەویستم – خوشی دەویستم ، ئەبزێتن – دەبزێتن ··· هتد

باشگری « دا » لە جیاتی « آ » ، بەکار بهێنێت · وەك : خۆت کرد بە مالی خۆتانا ··· خۆتاندا ، هەر چەندە بەرۆك ئاواڵا بێ لە ئاستما ··· لە ئاستمدا ···

باشگری « تێك » بەکار بهێنێت لە جیاتی « ێ » وەك : تاوێ – تاوێك ، جاری – جارێك ، تاوانێ – تاوانێك ، رۆژانێ – رۆژانێك ··· هتد

نکوڵی لەوە ناکریت شاعیر زمانێکی بوختەی هەیەو زیرەکانە مامەڵە لەگەڵ وشەدا دەکات بەڵام جونکە لە سەرەتادایە بێگومان بێ هەڵەو ناتەواویش نابێ · بو نموونە : کورد « بسك ، زولف ، کەزی ، ئەگریجە » بەکار دێنێ بۆ قژی ئافرەت بەڵام « کاکۆڵ » قژی پیاوە · بۆ دڵنیایی ئەمەش بڕوانە گەشتنەکەی ماموستا گوران لە « هەورامان » کە « لاوی کاکۆڵقیت »ی بەکار هیناوە · هەروەها لە کەژاوەدا دەڵێت

« شنەی هەستم دەبزوێنێ »
لێرەدا « شنە »و « دەبزوێنێ » هەردووکیان جوولانە کە دەبوایە لە جیاتی « شنەی هەست » ، « تەلی هەست » ، یان شتێکی لەو بابەتەی بەکار بهێنایە ، چونکە ئەم جۆرە بەکار هێنانە وەك ئەوە وایە بڵێت :

« هێلکەی کوڵاو ئەکولێنم »
لە هۆنراوەی کەژاوەشدا دەڵێت « ها رۆژانی شەتل لێدان » ، کە راستی یەکەی « رۆژانی شەتل ناشتن »ە چونکە « شەتل » ، کە نەمامی تووتنە دەنێژرێت لێ نادرێت ، ئەو وشەیەش کە لە شەتل ناشتنەوە نزیکە شاعیر بەوی تێ گەیشتووە « شریتلێدانە » کە مانای بەشریتەوە کردنی گەڵاتووتنە ·

لە « بۆ منالانی تەل زەعتەر »دا دەڵێت

ئەی تەل زەعتەر
برا بچکولەکەی منیش
هەر کە باسی تۆی لێ بیستم
پەرەیەکی دەرهیناو
پەرەیەکی دەخستە سەر
رووی تێ کردم
وتی نامەیەك ئەنووسم ···
هتد

« دەخستە سەر » لە رووی ماناو رێزمانەوە لە لەگەڵ فرمانەکانی « بیستم ، دەرهینا رووی تێکردم » دا ناگونجێت کە هەموویان رابووردووی « گێراوەیی »ن بۆیە دەبوو بیوتایە « خستەسەر » · ئەمە بیجگە لەوەی « خستنەسەر » بو قەڵەمو پەرەو نووسین نابێت بەڵکوو زیاتر مانای دانان دەگرێتەوە وەك قەڵەمەکەم خستە سەر مێزەکە خو ئەگەر وەك لە شیعرەکەدا هاتووە بڵێت قەڵەمەکەی خستە سەر پەرەکەوا دەردەکەوێ کە قەڵەمەکەی دانابێت نەك پێی نووسیبێت·

وا دیارە ئەم هەڵەیەش لەوەوە هاتووە کە شاعیر ویستویەتی بەو وشەیە کێشی دێرەکە راست کاتەوە بۆ هەشت بڕگە تا لەگەڵ دێرەکانی تردا بگونجێت ، ئەمە لە لایەکەوە لە لایەکی تریشەوە سەرواى « تەل زەعتەر »ی بێ پڕ بکاتەوە ·

لە «دەنگی لە فەلەستینەوە» دەڵێت :

دەنگ بڵاو بوو پێیان وتم
تۆ ساوایتو خەوت دەوێ
منیش وتم ئێستا ساوام
کە گەورە بووم
ئەوسا چاوت بە خەوت
کەوێ ·

« پێیان وتم » واتە کۆمەڵێك پێیان وتووە بەڵام « چاوت ··· » بو یەك کەس بەکار دێت کەواتە یا دەبێت بڵێت « پێیوتم » یا « چاوتان ·· » ·

ئیتر هیوام سەرکەوتنی زیاتری کاکی شاعیرە ·

زۆر سوپاس بۆ هەموان ·

بۆ نووسینی ئەم باسە سوودم لەم سەرچاوانە وەرگرتووە

١ – مژدانەی شەکراوێکی تاڵ – عەبدوللا کەریم مەحموود

٢ – دەربارەی رەخنە – بلینسکی – وەرگێرانی جەلال تەقی ·

٣ – ئەدەبی رەخنە – عەزیز گەردی

٤ – حدیث فی الادب – رۆژی کوردستان ژ « ٤١ » – سمیر محمد ·

٥ – چەند تێبینی یەکی پڕ سوودی هاوڕێم (سیروان عەبدوللا محەمەد) ·

Institut Kurde de Paris

لاکردنەوەیەك لە موفتی پێنجوێنی

● دلشاد محەمەد ئەمین ●

گەلێجار باس کردن لە شاعیرێك دەبێ بەباو ، ئیتر هەر خاوەن قەڵەمەو نەك دەدەن بەلایەوە ، گەرچی وەچەی شاعیری ئەم باسە لێمەوە نزیکنو جۆرە ناسیاوی یێك لە نێوانمان‌دا هەیەو دەمتوانی‌ووردتر دەربارەی بدوێم بەڵام ئەمەم نەکردو جارێ بەم ووتارەزۆر ساکارە موفتی شاعیرو یاخی‌بوو لە سەردەمەکەی خۆی‌دێنمەوە بیری خوێندەواران‌و وەك پێشنیارێ بە دەزگارۆشنبیری‌یە لێپرسراوەکانی پێشکەش دەکەم کە هەولێ‌بدەن بۆ پەیوەندی‌کردن بە وەچەکەیەوە بە تایبەتی کاك‌عەبدول‌کەریمی کوڕی تا بە هیمەتێك شیعرە بلاونەکراوەکانی رێك‌بخرێن‌و بخرێنە پاڵ ئەو شیعرانەی کە لەبەرگی‌یەکەمی دیوانەکەی‌دا (سۆزی نیشتمان) کوڕی ناوبراوی لەچاپخانەی ئەللیوا لە بەغدا بە چاپی گەیاند بە قەوارەی‌میکانیك لە ٨٠ لاپەڕەدا تا هەموویان لەگەڵ گەشتێکی‌پوختە بە ژیانی‌دا لەبەرگێکی لایەق‌دا چاپ‌بکرێن ·· کەهیچ نەبێ ئەم کارە دەستێکی رێزلێ‌نان‌بێ لەم شاعیرەڕاستگۆو مرۆڤ‌و نیشتمان ویستو یاخی‌بووەی بەرگی‌ڕیایی فڕێ‌داو شانی دایە بەر تووتنچێنی نەك هەیبوو ·

مەلا عەبدوڵلای مەلا کەریمی‌بێستانەیی ناوی خۆیی‌و باوکیتی ، ساڵی ١٨٨١ لەدێی بێستانە لەدایك بووە ، سەرەتای ژیانی لای مەلاکەریمی باوکی قوتابی بووە پاشان کە بە زیرەکی‌و بیر تیژی ناوی دەرکردووە خولیای تەواوکردنی خوێندنو‌دەرچوون لە بێستانە چۆتە سەقزی ، بۆیە بە فەقێ‌یەتی بەرەو سەقز کەوتۆتە رێ‌و لە لای موفتی سەقز بووە بەقوتابی ، پاشان سەراو ·· سەرچاوە چووە کە دوو گوندی‌نزیك بۆکانن پاش ئەوان هەر لە سابلاغ‌و بۆکان‌دا ماوەیێکی‌بەسەر بردووە تا لە ئەنجامی ئەم گەشتەی‌دا لە مەریوان‌جێگیر بووە ·

لەم سەردەمەی‌دا گەنجێکی‌خوێن‌گەرم‌و بەدەماخ بووە بۆ گۆڕینی حالی ژیان لەکوردەواری‌دا بۆیە نەترسانە خەوشی کۆمەڵەکەی‌دەستنیشان‌کردووە ، بەڵام وادیارە موفتی لەوە گەیشتووەکە گەنجێکی تەنیا باڵ شتێکی وای لەدەست نایە بڕ بە پڕی‌ئەو خەونانە بێ کە خۆی هەیبوون ، ئەو خەونەڕادیکالی‌یانەی لەسەریان فتوای کوشتنی بۆ دەرچوو کە گوایەگومرا بووە ، موفتی دەبێتێ لە دێی بیارە جێی گەردبوونەوەی کوردێکی زۆرە بۆیە هەر بەفەقێ‌یەتی دەچێتە بیارەولای ماموستا مەلا عەبدولقادر ناوێك دەست دەکا بە خوێندن،گوایە هەر ئەو مەلا عەبدولقادرە ·· مەلا عەبدوڵلای‌لەمەڕ خۆمان ناو دەنێ (موفتی) بەو رێزەی موفتی‌ی ئەوکاتانەی سنە ناوی مەلا عەبدوڵلا بووە وەك ئەم ·

موفتی بە جیهانێکی پڕخەون‌و خەیالەوە دەچێتە بیارە ، ئومێدی ئەوەیە بیان‌هێنێتەدی بەڵام وەك بە هەزاران خەوو خەیالی‌خۆشەوە هات هەر بەو جۆرە لێ‌ی دەرنەچوو ، گەیشتە ئەوقەناعەتەی زانستی سەرفو نەحو هیچ دادێکی برینەکانی ناوەوەی ئەو نادا بۆیە ئەنجام بیارەو بەرگی خوێندن‌و مەلایەتی‌یەکەشی جێ دەهێڵێ‌و بەرەو پێنجوێن دەکەوێتەرێ‌و لەوێ دووکانێکی تووتن‌چێنی دادەنێ‌و هەروا بەدەمی‌یەوە هەندێ ئەسباب‌و کەرەسەی عەناریشی لە تەکەوەدەفرۆشێ تا بەمە ژیانی خۆی زامن بکاو وێرد نەفرۆشێ ·

لە سایەی کەسبو سنعەت‌من بەنێری هاتمە دنیاوە
لە بۆ نانی منەت باری ، ڕیابازیم فڕێداوە
نەشێخم بەیعی جەننەت کەم، نەکەس داخل بەدۆزەخ کەم
وەلی عەهدی خودا ناکەم ،بەناوی زوهدو تەقواوە
لە چلکی پرچو پەلکەم چی ؟!لە کشکۆلو عەبا چی بکەم !
کەسێ ناوی بەشەربێ ، حوڕ بژی ·· مەردانە ·· تا ماوە
دیانەت کەی لە جێگەی سنعەتو کەسبو فەلاحەت بوو
سلووکی تۆ بەمن چی ! هیچ کەسێ بۆکەس نەخولقاوە
یەکێ ژینی بەهاوارە ، یەکێ کەشکۆڵو ڕەشماوە

بڕوانە ل ٧

شەونزا

سەدان وەرزە کچی خەمگین ···
من دەمەوێ دلۆپ دلۆپ تێکەڵ بە دەریای هەستت‌بم
وەکو هاژەی رووبارەکان هەڵکشێم‌و
تێکەڵ بە چەمی مەستت بم
من دەمەوێ هەموو شەوێ بێم‌و لەبەر تابلۆی چاوت
دلی ماندووم وەك چۆلەکەی بچکۆلەی شەوانی پرخەم
دابکەوێ
پێنجەکلۆی خەمەکانم لە نێو کاسەی چاوانی تۆ بتوێتەوە
گیان بسرەوێ ···
تۆش دوورێتو دوورێت گرێکە گشت شەوێ
خەرمانەی ئارامی تەمەن ئەسووتێنێ
تۆ دوورێتو دوورێت شەپۆلی دەریایە
شەوان چراوگەی هەناسەی بیرەوەرێم پێ‌ئەکاتو ئەخنکێنێ !
وەرە گیانە بێ هاودەم‌و بێ لانەمە
تەنها منم شەوان پشکۆی خەمەکانم
چۆلە چرای تاقانەمە !

عبدالكريم دەشتی
بەغداد – کۆلێجی یاسا

پێنج خشتەیەکی محەمەد سەعید جاف لەسەر هۆنراوەیەکی « نالی »

لەلام پاوی نەماوە تاعەتو دین — لەبەرسەبری شەدەو دەستماڵو پۆشین
خودا! دوزبی لەچاوی پیسی بەدبین — شکافێکی کەلافەی زولفی موشکین
درێژی موسكو عەنبەر لێرە تا چین

مەکە هەرگیز لەگەڵ مندا چەن‌وچۆ — ئەمن تۆم‌و ئەتۆش من‌بە لەسەرخۆ
وەکو ڤالی ئەتۆ تانی‌و مێش پۆ — بەجان سەختی‌و دڵ بەردی منو تۆ
بەعەینی هەروەکو پۆلادو بەردین

وەها چاکە بچینە چومی چۆمان — نەزانی کەس بەکردەو بێتە هۆمان
بکەین تیماری زامی زۆربەسۆمان — وەزە باتاگرێکی وەسڵی خۆمان
بخەینە ڤاوی عومری دوشمنی دین

توخوا گیانە مەخۆ هەرگیز خەمی بون — ئەگەرچی دەزیی‌و وێلی ناو توون
منو تۆین داستانی سحرو ئەفسون — رەقیبو مودەعی وەك پوش‌و پوشون
بسوتێنین وەکو بەرقین لەبەرقین

لەدڵپاکانی دونیا هەززی جاڤە — هەمو ماف‌بەروەزن دورگەزاڤە
لەلای من ئەم‌کەلامەت پڕلەلافە — دەفەرموی دڵ وەکو ئاوینە سافە
بلێ بەم‌ئاوینە بۆ بوی بە بەدبین

تەمەنم تێپەڕی دور عەشرەتو هۆز — چەقیوی ناو قوڕم سەرسامی ناونۆز
غەریبو دەربەدەر بێلانەو کۆز — بەسەد ئومید وبیم‌و گریەو سۆز
بەهارو پایزو زستان‌و هاوین

نەکەس پرسی لەژینمدا هەوالی — کەکیو کەژ ئەژیم بێ‌حالی‌و مالی
هەمیشە نیشتەجێی ئاوشیوو چالی — لەگەڵ مورغی سەحەر نالی دەنالی
کەعەینی عاشقو هەم فەردو ئەردین

سێ چیرۆکی زۆر کورت

ئازاد جندیانی

– ١ –

– ژورێکی بێکلاو رۆژنە –

جگەرەیەکی داگیرسانو پێکەکەی هەڵلووشی · (شەوێکی زستان ، تاکو تەنیا لە ژورێکی رێكو پێکدا، ئەو بەژنە باریکو ئەو لەشە گۆشتنو ·· لەبالا بێت ئای ·· گرمی ئەودڵە شێتەم ئەکوشتو تابەیانی لەناو نوێندا بەدوقۆڵی گینگلمان ئەدا ···) ··

ئەو دەمە سەر لەبەیانی بوو ، ئاگری جگەرە لەدەستی نزیکبوەوە ، لە کسپەی دەستی راچڵەکی‌و خۆینەـ ویستانە لە پەنجەرەکەوە سەیرێکی دەرەوەی کرد · ئێوارەبوو ، تاریکایی دای‌کوتابوو ، وردتر سەرنجی‌دا ·· ، کۆمەڵێ خەڵك تەرمی باوکیان بەرەو گۆرستان ئەگواستەوە !!

جگەرەیەکی‌تری داگیرسانو ·· پێکێکیشی نوێ کردەوە ·

– ٢ –

کووپی شیر

– ١ –

« پێشکەشە بە ناهیدەی هاوسەرم »

بە کۆڵەکەی پشتی‌یەوە بەلای دوکانی شیرفرۆشێکدا تێپەری ، بەسیلە چوێك لە کووپە شیرەکان وردبووەوە ، ·· (بەوزستانە ساردە هەر هەڵمەکەی پیاوگەرم ئەکاتەوە) بەرەو کۆڵانێکی جادەقیرکراو سووڕایەوەو لە دەرگای چوارمەوە چووە ژور کۆشکێکی گەورەو جوان ·

لە گەڕانەوەیدا هەربیری لای کووپە شیرەکان بوو ، (ئەم دەوڵەمەندانە لە پارە دانیشدا هەر دڵگرانن ، بەخوا کەسابەتیش بۆتە نەگبەتی · کێ ئەڵێ حەمە حسینی قۆنتراتچیش ئاوازو پارەی حەمالیەکەم ئەداتێ‌و نایکا بەمەرەدی شاکرەفەندی)

خۆی‌کرد بە دوکانی شیرفرۆشەکەداو ··

— کوپێك شیری‌گەرم ··

باوکەکەمی ·

— دوا دلۆپی بەرلەهاتنت تەواوبو ·

لۆش لۆش هاتە دەرەوە ·· (قەینا کە خۆ شێلمیش گەرمە ، ئەچم قاپێ شێلم ئەخۆم ··) هێشتا لە جادەکە نەپەڕیبووەوە ، ئۆتۆمبێلێك خۆی پیاکێشا ·

– ب –

لەسەرە مەرگابوو ، هەموو گیانی پڕژانبوو · سستەرەکە هاتەلای‌و لێ‌ی‌پرسی ، خالۆش بەجرپەوە وتی :

— کوپێ شیری گەرمم بدەرێ ·

– ٣ –

پرتەقاڵ

راوچییێکی تەکساسی چوارشانە لە رۆژێکی پایزا چووبۆراو ، ئەم سەرو ئەو سەری چیای لێکدا نێچیرێکی راو نەکرد ·· لەگەڕانەوەیدا منالێکی قولەرەشی ئەفەریقی دیت · پرتەقالێکی پێبوو ·· (دوو رەنگی پێچەوانەی دژبەیەك ، من رێگەی کۆبونەوەی شتی نەگونجاو نادەم ··) ·· پرتەقاڵەکەی لە منالەکە سەندو بردی‌یەوە ماڵو بەماچێك دای بەژنە رەزاقورسەکەی منالەکەش چوەوە لای دایکی‌و گریا ··· دایکی وتی :

— دەمەگری چاوەکەمی ·

— ئاخر دایە پرتەقاڵەکەم !

— ئەو ئێسك گرانە پرتەقاڵێکی بردوە ·· کوڕم خۆ دار پرتەقاڵەکەی نەبردوە ··

— ئاخر ·· دایە ئەی گەر ئەمجارە ئەمیشی برد ··

ماچێکی کردو وتی :

— نەء ·· کوڕم ·· ئەم ·· پرتەقاڵەکان هی ئێمەن ·

سەرۆكی فەرماندە بروسكەیەكی سوپاسنامەی لە سەرۆكی كۆماری سریلانكاوە پێدەگا

سەرۆكی فەرماندە احمد حسن البكر بروسكەیەكی سوپاسی لە سەرەك كۆماری سریلانكاوە پێگەیشت ، كە وەڵامی ئەو بروسكە پیرۆزبایی یەیە ، سەرۆكی بەڕێز بەبۆنەی سیهەمین بیرەوەری سەربەخۆیی وڵاتی سریلانكاوە ناردبووی ·

ئەمەش دەقی بروسكەكەیە :

بەڕێز احمد حسن البكر سەركۆماری بەڕێزی عیراق

گەلی سریلانكاو حكوومەتەكەی هاوبەشیم ئەكەن لە دەربڕینی دلسۆزترین سوپاسمان بۆ ئێوەی بەڕێز ، سەبارەت بەو پیرۆزبایی یە ناسكەو خواستە باشانەی لە بروسكەكەتاندا فەرموبوتانو بە ناوی گەلو حكومەتی عیراقو شەخسی بەڕێزتانەوە ، بەبۆنەی سیهەمین بیرەوەری سەربەخۆیی كۆماری سریلانكاوە ناردبوتان ·

من دلنیام كە پەیوەندی دۆستایەتی نێوان عیراقو سریلانكا بەردەوام بۆ چاكەی هەردووگەلەكەمان بەهێز ئەبێ ، ئەو دەرفەتە بەهەل ئەزانم كە ئەو خواستە باشانەتان لەگەڵا ئاڵو گۆڕبكەم كە بەرامبەر شەخسی خۆمو گەلی سریلانكا دەرتان بڕیوە ·

میوانداری كۆشكی كۆماری

دوێنێ بەیانی دكتۆر ادیب توفیق علي سەرۆكی دەزگای گشتی ی زامنی تەندروستیو تەندروستی ی لادێكانو بەڕێز لبید عبدالقادر بەڕێوەبەری گشتی ی بانقی عەقاری چونەتە كۆشكی كۆماریو بۆ دوعا خوازی سەفەر كردنیان بۆ دەرەوەی وڵات ناوی خۆیانیان لە دەفتەری میوانداریدا تۆمار كردوە ·

هەروەها دكتۆر مضر محمد علی عەمیدی كۆلیجی بەیتاڵ لە زانكۆی بەغدا چۆتە كۆشكی كۆماریو بەبۆنەی گەڕانەوەی بۆ وڵات ناوی خۆی لە دەفتەری میوانداریدا تۆمار كردوە ·

دەهەمین مهرەجانی بەهار لەموسڵ

لەجیاتی بەڕێز سەرۆك احمد حسن البكر ڕۆژی ١٥ی ئەم مانگە بەڕێز عزة ابراهیم ئەندامی ئەنجومەنی سەركردایەتی شۆڕشو وەزیری ناوخۆ ، چاودێری ئاهەنگەكانی دەهەمین میهرەجانی بەهار دەكات ، كە لەژێر دروشمی (بەباوەڕێكی تەواوەوە بە سەركردایەتیە تێكۆشەرەكەمانو گەلە بەخشندەكەمان بەهارێكی هەمیشەیی دێنینەكایەوە) لەموسل سازدەكرێت ·

میهرەجانەكە سێ ڕۆژ دەخایەنێت ·

«هاوكاری» وكۆمەڵانی خەڵك

وەڵامی ئەمینداریتی گشتی ی شارەوانیو هاوینەهەوارەكان بۆ ڕۆژنامەی هاوكاری :

لە ژمارەی ٤٠٤ی ڕۆژنامەكەماندا لەژێر ناونیشانی (گرفتی هەفتە)دالەم گۆشەیەدا باسی ئەومان كردبوو كە شاری سلێمانی ئاوی خواردنەوەی كەمەو زۆر لە گەڕەكەكانی بێ ئاونو ئاویان دەبڕێتو زۆر لە شەقامەكانی ئەو شارە پێویستیان بە چاككردنەوەو قیرتاوكردن هەیە ··

لەو بارەیەوە ئەمینداریتی گشتی ی شارەوانیو هاوینە-هەوارەكان وەڵامی داوینەتەوەو دەڵێت ·· بە تەواوبوونی پرۆژەی ئاوی سلێمانی كە (٩) ملیۆن دیناری بۆ تەرخان-كراوەو كۆمپانیای گشتی ی قۆنتەرات جێبەجێ دەكات ، شاری سلێمانی لە مەسەلەی بێ ئاوی ڕزگاری دەبێت ، دەربارەی شەقامەكانیشی ئێستا كە دەست بەچاكردنیان كراوەو ئەو داخوازیە بەزووترین كات جێبەجێ دەكرێت ·

ئێمە لەكاتێكا سوپاسێكی گەرمی ئەمینداریتی گشتی ی شارەوانیو هاوینەهەوارەكان دەكەین ، بۆ ئەم بەتەنگەوە-هاتنەو وەڵام دانەوەیان ، تكا لەگشت دەزگاو دایەرەكانی تری ناوچەی ئۆتۆنۆمیش دەكەین كە سەبارەت بەو گیروگرفتو داخوازی یانەی لە لایەن كۆمەڵانی خەڵكی ناوچەكەوە پێیان دەگەنو بڵاویان دەكەینەوە·· لە ڕێگای ڕۆژنامەكەمانەوە بە پێی پێویستو توانا ،وەڵامیان بدەنەوەو پێشەكی سوپاس بۆ هەموات ·

هاوكاری

وەڵام

بۆ خوێنەرانی بەڕێز : دلسۆز لە ڕانیەو ئەو برایەی دەربارەی كارەبای هەڵەبجەی نووسیوەو ئەو خوێنەرەی دەربارەی شاری قەلادزێو چەند گیروگرفتێ نووسیو-یەنی : ئێمە لە جارێ زیاتر بۆمان بڵاوكردنەوە كە ئامادەین هەموو گیروگرفتێكی هاووڵاتیان بەرچاو بخەین ، بەڵام بەمەرجێ ناوو ناونیشانی تەواوی لەگەڵ بێ · جا لەبەر ئەوەی ئێوە ناوو ناونیشانی تەواوتان نەنووسیوە ، ببوورن ناتوانین باسەكانتان بەرچاو بخەین ·

جادەكەی گەڕەكی شێخ محی الدین لەسلێمانی :

ئەو تەنیا جادەیەی گەڕەكەكەمان ئەبەستێ بە ناو شارەوە ، ماوەیەكی زۆرە لە گەلێك لاوە قیرتاوەكەی تێكچوەو لەگەڵ ئەوەشدا ، جار جار ئوتومبێلەكانی شارەوانی ئەگەنە ئەو ناوەو ئاگادار-ئەكرێن لەم مەسەلەیە ، بەڵام تا ئێستا هیچیان نەكردە · تكایە ·· چارەیەكی جادەكەمان بكەن ·

فریدون حسن عبدالله

شاری هەڵەبجەو داواكاری یەكانی :

شاری هەڵەبجە یەكێكە لە شارە بچوكەكانی سەر بە پارێزگای سلێمانی كە لەگەڵ دەركەوتنی ئاسۆی شۆڕشی ١٧ی تەمووزدا هەنگاوێكی پێشكەوتوانە نرا بۆ ئاوەدان كردنەوەیو ژمارەیەك قوتابخانەی تیادا كرایەوە · بەڵام بەهۆی زۆری ژمارەی قوتابیانی شارەكەوە ، تەنگو چەڵەمەی دەوام كردن هاتەكایەوە ، بە شێوەیەكی ئەو تۆ كە یەك قوتابخانە سێ دەوامی تیادا دەكرێت ، هەروەها قوتابخانەی ناوەندیو ئامادەیی هەڵەبجە گیروگرفتی كەمی مامۆستای هەیە بە شێوەیەك ئێستا هەشت مامۆستای قوتابخانە سەرەتا-یی یەكان ، لەو قوتابخانانەدا دەرس دەڵێنەوە ، جگە لەوەی كە لە قوتابخانە سەرەتایەكا-نیشدا ئەو مامۆستایانە هەردەرس دەڵێنەوە ، جا بۆ ئەوەی ڕێگای پاشەڕۆژێكی ڕوناك بۆ قوتابیانی ئەم شارە خۆش بكەین ، داواكارین لە لێپرسراوان چاوێك بە جۆری دابەش كردنو ڕێكخستنی كاروباری پەروەردەدا بخشێننەوە ، هەوڵی نەهێشتنو چاك كردنی ئەم گیروگرفتانەمان بۆ بدەن لەگەڵ ڕێزو سوپاسماندا ·

سەردار مختار

هەڵەبجە

● داخوازی گوندەكانی دەوروبەری (رۆست)

له برادەر (خدر روستای) یەوە نامەیەكمان بۆ هاتوە ئەو برایە لە نامەكەیدا ئەڵێت ·· گوندی (رۆست) تەنیا خەستەخانەیەكی بچوكی تێدایە ، كە تەنیا برین پێچی دەبیات بەڕێوە كە هەر خۆی برین دەپێچێو تیماردەكاتو دەرمان بۆ نەخۆشەكان ئەنووسێ ·· ئەگەرچی لە كاروباری خۆیدا گورجو گۆڵەو گلەیی لێ ناكرێتو پێویستی سەرشانی خۆی بەچاكی جێبەجێ دەكات ، بەڵام خەستەخانە بچوكەكەی (رۆست) بەشی ئەو ١٦ گوندە ناكات كە دەكەونە دەوروبشتی گوندی رۆستەوە، لەگەڵ ئەوەدا تەنیا كەس چۆن دەتوانێت بەدەنگ ئەو هەموو نەخۆشانەوە بچێتو چارەسەریان بكات ·· لەبەر ئەوە داوا ئەكەین كە بزیشكی شارەزا بۆ خەستەخانەكە دابنرێت ، لەگەڵ پزیشكێكی ئافرەت بۆ چارەسەری ئافرەتە نەخۆشەكانو خەستەخانەكەش ئەوەندە گەورە بكرێت كە بۆ چارەسەری ئەو خەڵكە زۆرە دەستبدات ·

بەڕێز طه یاسین رمضان :

جێبەجێ كردنی پرۆگرامێكی سۆشیالستانە كە لەگەڵ ئامۆژگاریەكانی حزب وشۆڕش دابگونجێت

بەڕێز طه یاسین رمضان ئەندامی ئەنجومەنی سەركردایەتی شۆڕشو وەزیری خانەسازیو ئاوەدان كردنەوە ، ئەوەی دووپات كردۆتەوە كە دروشمی ئەمساڵی وەزارەتەكە جێبەجێ كردنێكی ڕاستەوخۆی پرۆگرامێكی سۆشیالیستیانەی ئەونۆیە كە لە گەڵ ئامۆژگاریەكانی سەركردایەتی حزبو شۆڕشدا بگونجێت ،لەڕاپەڕاندنی بەجێگەیاندنی پرۆژەكانی پەرەپێدانی نەتەوایەتیدا بۆ گورج كردنەوەی رەوتی ئاڵوگۆڕی سۆشیالیستی لە وڵاتدا ·

بەڕێز ئەندامی ئەنجومەنی سەركردایەتی شۆڕش ئەوەی بە ئاژانسی دەنگوباسی عیراق ڕاگەیاندوە ، كە ئەمساڵ كەرتەكانی وەزارەتەكە پەرەسەندنو چالاكیەكی گەورە بە خۆیەوە دەبینێت ·

هەروەها وتویەتی ·· ئەو پرۆژانە دیاری كراون كە لە ڕێگای شێوەی جێبەجێ كردنێكی ڕاستەوخۆوە بەجێدەگەیەنرێنو بۆ ئەم كارە هەموو شتێكی پێویستمان ئامادە كردوە ·

هەرلەم بارەیەوە بەڕێز ئەندامی ئەنجومەنی سەركردایەتی شۆڕش وتویەتی :

ئێمە چاوەڕێی بڕیارێكی ئەنجومەنی سەركردایەتی شۆڕشین بۆ دامەزراندنی دەزگای خانەسازیی دێهاتەكان بۆ ئامادەكردنی پێوانەیەكی زانستیانە بۆ خانەسازیی دێهاتەكانی وڵات ئەویش بۆ كەم كردنەوەی جیاوازی یەكانی نێوان شارو دێهاتەكان ·

بەڕێز وەزیری خانەسازیو ئاوەدان كردنەوە وتوویەتی : ئەو پشتگیریە تایبەتی یەی سەركردایەتی سیاسی حزبو شۆڕش لەكەرتی خانەسازیو ئاوەدان كردنەوەدا دەیكات بە مەبەستی هێنانەكایەی پێویستی یەكی ئەوتۆ كە هەموو وزەو توانایەك بخاتە كارو بەرەو كاركردنێكی ڕاستەقینەو دلسۆزانەی بەرێت لە پێناوی بەجێگەیاندنی ئەركەكانیو پێشكەش كردنی زۆرترینو چاكترین خزمەت بە هاووڵاتیان ·

چەند هەواڵێك لە كوردستانەوە

● هەولێر :

بەبۆنەی جەژنەكانی ئازارو نەورۆزەوە یەكێتی ی نووسەرانی كورد لقی هەولێر لە ئێوارەی ڕۆژی ٢١ی ئەم مانگەدا كۆڕێكی شیعر خوێندنەوە بۆ شاعیرە لاوەكانی شاری هەولێر سازدەكات ·· بەم بۆنەیەوە یەكێتی ی نووسەرانی كورد لقی هەولێر داوای لە شاعیرە لاوەكانی شاری هەولێر كردوە كە بەرهەمەكانی خۆیان پێشكەشی یەكێتی ی بكەن ، بەمەرجێك ماوەی پێشكەش كردنی شیعرەكانیان لە ٢٥ی مانگ تێپەڕنەكات ·

× بەبۆنەی جەژنەكانی ئازارەوە لیژنەی چالاكی قوتابخانەكان لە پارێزگای هەولێر پێشانگایەكی بۆ وێنەو هونەری تەشكیلی پێكدەهێنا ، لەئەنجامی پێشانگاكەدا قوتابخانەی ڕزگاری بەیەكەم دەرچوو ، وە قوتابخانەی ئامادەیی كوردستان بەدووهەمو ئامادەیی هەولێر بەسێیەم دەرچوون ·

سەبارەت پلەی قوتابیانیش قوتابی جوهر محمد عمر لە قوتابخانەی ناوەندی قەندیل بەیەكەمو قوتابیان دارا انورو ڕزگار عبدالله بە دووهەم ، دەرچوون ·

× بەبۆنەی ڕۆژی نەورۆزەوە لە سەیرانگای بەستۆرەی لە هەولێر میهرەجانێكی گەورە دەكرێت · ڕۆژی ئەم ئاهەنگە گەورەیە ئۆتۆمبیلەكانی میری خەڵكی دەگەیەننە شوێنی سەیرانەكەو لەكۆتایی سەیرانەكەشدا دەیانهێننەوە بۆشار ، ئەویش بۆ ئەوەی زۆربەی خەڵكی شارەكە بتوانن بەشداری ئەو سەیرانە خۆشەی ڕۆژی نەورۆز بكەن ·

پ· هاوكاری

● سلێمانی :

× ڕۆژی سێشەممەی داهاتو بەبۆنەی جەژنی نەورۆزەوە پارێزگای سلێمانی خۆی لەبەرگێكی تایبەتیدا دەنوێنێت ، بەڕازاندنەوەی ناو شارە دایەرەو دەزگاكانی میری بە دروشمو گوڵو ڕووناكی ڕەنگاو ڕەنگ وەك نموونەی نیشاندانی شادمانی ی جەماوەری گەلی كوردمان بەم ڕۆژە پیرۆزەوە ، لە ڕۆژی نەورۆزیشدا هەموو خەڵكی شاروكە بۆ ئاهەنگ گێڕان دەچن بۆ قەشقۆلی ، بۆ ئەم مەبەستە هەموو پێویستیەك ئامادەكراوە بۆ بردنو هێنانی سەیرانكەران ·

× بەبۆنەی جەژنەكانی ئازارو نەورۆزەوە ئەمڕۆ شارەوانی شاری سلێمانی دەستدەكات بە دابەش كردنی ئەو زەویانەی بۆ فەرمانبەرانی شارەكە دانرابوو كە ئەویش بریتی یە لە ٦٥ پارچەزەوی ، پانتایی هەر پارچەیەك لەو زەویانە (٣٠٠) مەتری چوارگۆشەیە ، دوای ئەمەش واچاوەڕوان دەكرێت كە پێنجهەزار مەتری چوارگۆشە زەوی تر دابەش بكرێت ·

پ· هاوكاری

دهۆك :

● دوێنێ بەڕێوەبەرایەتی شارەوانی پارێزگای دهۆك ئەوەی ڕاگەیاندوە كە لە پارێزگاكەدا ١٣ پرۆژەی ئاوی خواردنەوە جێبەجێ دەكرێت ، سەرجەمی ئەم پرۆژانە ١٧٦ هەزارو ٥٠٠ دیناریان تێدەچێت ، وا چاوەڕوان دەكرێت كە ئەم

بروانە ل ٧

یەكەم كۆنگرەی دێهاتەكان

لەژێر دروشمی « دامەزراندنی دێهاتێكی پێشكەوتو »دا لەهەفتەی ئایندەدا لەبەغدا یەكەم كۆنگرەی دامەزراندنی دێهاتەكان دەستپێدەكات · بەشدارانی كۆنگرەكە بۆماوەی دوو ڕۆژ لەمەسەلەی دامەزراندنو ئاوەدان كردنەوەی دێهاتی وڵات دەكۆڵنەوە ، ئەویش لەبەرڕووناكی بڕیارەكانی هەشتەمین كۆنگرەی قوتری حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیستدا ، بە كەم كردنەوەی جیاوازی نێوان دێهاتو شارەكان ، بەتایبەتی لەمەیدانی نیشتەجێكردندا ·

گەشتێكی فراوانی بەڕێز خالد عبد عثمان بە ناوچەی ئۆتۆنۆمیدا

له ڕۆژانی ١٤ـ١٦ی ئەم مانگەدا ، بەڕێز خالد عبد عثمان وەزیری دەوڵەت بۆ ڕێكخستنی كاروباری دەزگاكانی ئۆتۆنۆمیدا ، بۆ بەسەركردنەوەی دانیشتوانی ناوچەی ئۆتۆنۆمیو بینینی بەڕێوەچوونی ئیشوكار لە پرۆژەو بەرنامەكانی ئەو ناوچەیەدا ، گەشتێكی فراوانی لەو ناوچەیەدا كردوو لە گەشتەكەیدا زۆر جێگای بەسەركردەوە ·

بەڕێز وەزیری دەوڵەت ئێوارەی ڕۆژی سێشەممەی ڕێكەوتی ١٤ی ئەم مانگە گەیشتە پارێزگای هەولێر ئۆتۆنۆمی · بەگەیشتنی لەلایەن بەڕێزان ـ احمد عبدالقادر سەرۆكی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنی ناوچەی ئۆتۆنۆمیو محمد علی امین سەرۆكی ئەنجومەنی یاسادانی ناوچەی ئۆتۆنۆمیو هەندێك لە ئەمینداره گشتی یەكانو جێگری پارێزگارو كاربەدەستە گەورەكانی دەزگاكانی ئۆتۆنۆمی یەوە پێشوازیەكی گەرمی لێكرا ·

بەڕێز وەزیری دەوڵەت لەبارەگای ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنی ناوچەی ئۆتۆنۆمی لەگەڵ بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندن كۆبۆوەو لەبارەی كاروباری ئەنجومەنی ڕاپەڕاندن كۆبۆوەو لەبارەی كاروباری ئەنجومەنەكەوە گفتوگۆیان كرد ، بەڕێز وەزیری دەوڵەت ئەوەی ڕاگەیاند كە دەسەڵاتی مەركەزیی بڕیاری لەسەر ئەوە داوە كە لقێك بۆ دەزگای گوێزانەوەی كەلوپەل لەپارێزگاكەدا بكرێتەوە ، كە پەیوەندی بەڕێوەبردنی ئەم لقە لە گەڵ ئەمینداریتی گشتی ی بۆ بەڕێوەبردنی هاتوچۆو ڕێگاوبانەوە دەبێت ، بەڵام پەیوەندی دارایی لقەكە لە گەڵ دەزگای گشتی ی گوێزانەوەی كەلوپەلدا دەبێت ·

● ڕۆژی چوارشەممەی ڕێكەوتی ١٥ی مانگ وەزیری بەڕێزو بەڕێزان هەردوو سەرۆكی ئەنجومەنی ڕاپەڕاندنو یاسادانانو هەندێك لە كاربەدەستانی تری ناوچەكە لە هاوینەهەواری سەلاحەددینەوە بەرەو زاخۆ كەوتنە ڕێ ·

بە گەیشتنیان لەلایەن قایمقامی زاخۆو هاوڕێ ئەمینداری نهێنی حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیست لقی زاخۆو كاربەدەستانی پارێزگاكەوە پێشوازیەكی گەرم كران ، لە بارەگای قایمقامیەتی قەزای زاخۆ بەڕێز وەزیری دەوڵەت لەگەڵ قائمقامو كاربەدەستەكانی ئەو قەزایەدا كۆبووەو دەربارەی گیروگرفتی قەزاكە گفتوگۆیەكی دوورودرێژی كرد· لەو كۆبونەوەیەدا بەڕێز وەزیری دەوڵەت بڕیاری دا بەچارەسەركردنو نەهێشتنی هەموو ئەو گیروگرفتانەی كە ڕێگای جێبەجێكردنی ئەو پرۆژەو بەرنامانە دەگرێت كە بۆ پێشخستنو پەرەپێدانی ناوچەكە دانراوە ·

دوای ئەم كۆبونەوەیە بەڕێز خالد عبد عثمان سەری لە بارەگای حزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیسداو لەوێ لەگەڵ ئەنجومەنی گەل لە قەزای زاخۆدا كۆبۆوەو گفتوگۆیان لە بارەی گیروگرفتی دانیشتوانی قەزاكەوە كرد · لە كاتی گفتوگۆكەدا هەندێك لە نوێنەرانی ئەنجومەنەكە چەند پێشنیارو داخوازیەكیان پێشكەشی بەڕێز وەزیری دەوڵەت كرد كە قەزاكە پێویستی پێیانە · لەو داخوازیانەی كە لەلایەن ئەنجومەنەكەوە پێشكەشی كرا زیادكردنی وزەی كارەبای قەزاكەو قوتاركردنی لە مەسەلەی كارەبا بڕینو تەرخان كردنی چەند ئۆتۆمبیلێك بۆ هاتووچۆكردنی دانیشتوانی قەزاكە بوو چونكە ئەو ئۆتۆمبیلانەی لە ڕێگاوبانەكانی قەزاكەدا ئیش دەكەن كەمنو بەش ناكەن ، بەڕێز وەزیری دەوڵەت بڕیاری چارەسەركردنی مەسەلەی كارەبای قەزاكەی داو هەروەها بڕیاری ئەوەشیدا كە مەسەلەی كەمی ئۆتۆمبیل چارەسەر بكرێت بەجۆرێكی ئەو تۆ كەزیان لە مەسلەحەتی ئەو شۆفیرو خاوەن ئۆتۆمبیلانە نەدرێت كە لەو ڕێگاوبانانەدا ئیش دەكەن ، چونكە شۆڕش هەرگیز نایەوێت كە هیچ ڕۆڵەیەكی ئەم نیشتمانە خۆشەویستە زیانی لێبكەوێت·· وە سەركردایەتی سیاسی بەڕاستی دەیەوێت كە ناوچەكە پێشخاتو پەرەی پێبدرێتو هیچ جۆرە شێوەیەكی دواكەوتویی پێوە نەمێنێت ، ئەركی ئەم كارەش دەكەوێتە سەرشانی ڕۆڵەكانی گەل كە چەند هاوكاری لەگەڵ دەسەڵاتی سیاسی وڵاتدا دەكەن بۆ جیبەجێكردنی ئەو بەرنامانەی بۆ پەرەپێدانو پێشختنی ناوچەكە دانراوە ، بێگومان ئێوەش نوێنەرانی ئەو جەماوەرەن ، بۆیە دەبێت بەڕاستی تێكەڵاویان ببنو لە گیروگرفتو داخوازیكانیان نزیك ببنەوە تا وەكو بە شێوەیەكی عادیلانە چارەسەریان بكرێت ، چونكە شۆڕش نایەوێت كە هیچ هاووڵاتیەك بمێنێتەوەو وا هەست بكات كە زۆر لێكراوەو دادی نەپرسراوەو گیروگرفتەكانی چارەسەر نەكراوە ·

دوای كۆتایی ئەم كۆبونەوەیە ·· بەڕێز وەزیری دەوڵەتو هەردوو سەرۆكی ئەنجومەنو كاربەدەستەكانی تر بەرەو بامەڕنی كەوتنەڕێ · بەگەیشتنی لێپرسراوان جەماوەری بامەڕنی پێشواز-یەكی گەرمیان لێ كردنو جەماوەرەكە وێنەی سەرۆكی فەرماندە احمد حسن البكرو هاوڕێی تێكۆشەر صدام حسین یان بڵند كردبۆوەو هوتافیان بەژیانی شۆڕش دەكێشا · بەشێوەیەكی ڕاستەوخۆو ڕوبەڕو كاربەدەستان لەگەڵ جەماوەرەكە ڕاوەستان ·

لە پێشەوە بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەنی یاسادانان ڕووی دەمی كردە جەماوەرەكەو پێی گوتن ·· ئەی جەماوەری بامەڕنی ، كاربەدەستان بۆیە هاتونەتەلاتان كە لە داخوازیو پێویستیكانتان تێبگەنو چارەسەریان بكەن ، ئێوەش هەرچی داخوازیەكتان هەیە بەبێ سڵەمینەوە بیڵێنو بیخەنە بەرچاو بۆ ئەوەی چارەسەریان بكرێت ·

دوای وتەكانی بەڕێز سەرۆكی ئەنجومەنی یاسادانان خەڵكێكی زۆر گیرو گرفتی تایبەتی خۆیانیان خستەبەر-چاوی بەڕێز وەزیری دەوڵەوت ئەویش بڕیاری چارەسەر-كردنیانی داو ، دوایی یەكێك بەناوی دانیشتوانی بامەڕنیەوە داخوازی شارەكەی خستە بەرچاوی بەڕێز وەزیری دەوڵەت ، كە ئەو داخوازیانەش بریتی بوون لە كردنەوەی بەشێكی ناوخۆیی بۆ ئەو قوتابیانەی لە گوندەكانی دەوروبەری بامەڕنی یەوە بۆ خوێندن دێنە قوتابخانەی ناوەندی بامەڕنی ، لە گەڵ چاك كردنی ڕێگای نێوان فڕۆكەخانەی بامەڕنیو بامەڕنی خۆیو تەرخان كردنی ئۆتۆمبیلێكی ئەسعاف بۆ بردنی نەخۆش لە بامەڕنی یەوە بۆ ئامێدی ·· بەڕێز وەزیری دەوڵەت دەمودەست ئۆتۆمبیلێكی بۆ تەرخان كردن بۆ گوێزانەوەی نەخۆشی كتوپڕ تا وەكو بەزوترین كات ئۆتۆمبیلێكی ئیسعافیان بۆ دەنێردرێت · هەروەها بڕیاری جێبەجێ كردنی داخوازیكانی تری پێدانو ٣٠٠ دیناری بەڕێكخراوی ئەو جوانان خەڵات كرد ·· بەڕێز خالد عبدعثمانو بەڕێزان هەردوو سەرۆكی

ئامادەكردنی : نێردراوی هاوكاری نوری حەیران
وێنە : وێنەگری هاوكاری غازی طلوب

بروانە ل ٧

Institut kurde de Paris

لە باوەشی نیشتمانەوە

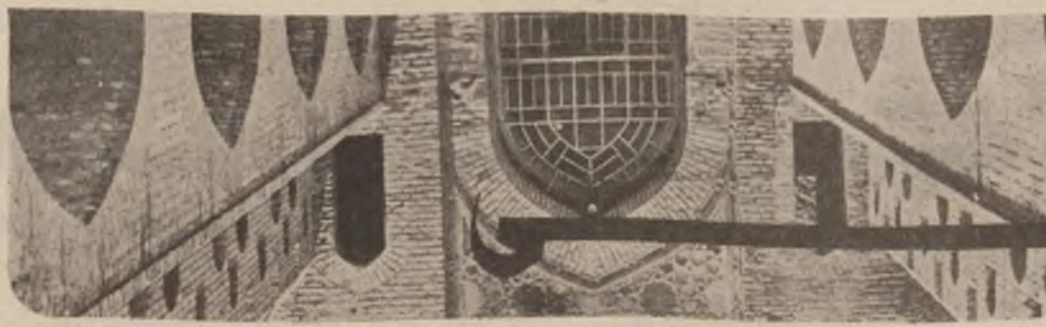

ئامادەكردنی : جمیل رۆفائیل
رۆژنامەی هاوكاری كردویە بەكوردی
ـ ٤ ـ

ئیمرۆكە بەغدا پایتەختی وڵاتەكەمانە ، پێشتریش مەڵبەندی بەڕێوەبردنی ئەم وڵاتەبووە لەوساوە كە پێش (١٢) سەدە لەمەوبەر دروستكراوە. دروستكردن‌و مێژووی درێژی ئەم شارە باسێكی تەڕو بڕی هەیە جا بۆ ئەوەی باسەكە بە تێروپڕی بێ ، وا ئەم ئەڵقەیەی « لە باوەشی نیشتماندا »ی بۆ تەرخان ئەكەین .

سەرچاوە مێژوویی‌یەكان ئەوە ئەگەیەنن ، كە ناوی (بەغدا) لەو ناوە كۆنانەیە كە وەختی خۆی بەسەر شوێنی ئێستای بەغدادا هەڵ ئەدرا ، لەبەر ئەوە لێكدانەوەی مێژووناسەكان سەبارەت بە ئەسڵی ئەو ناوە كە وەختی خۆی دووبارە بەسەر دێ‌یەكی بەناوبانگی ئەو سەردەمەدا هەڵ‌ئەدرا ، لەیەكتری جیاوازبووە .

مێژووی نوێی بەغدا لەسەردەمی دووەم خەلیفەی عەبباسی‌یەكانەوە ـ ابو جعفر المنصور ـ دەستپێ‌ئەكا ، كە لە ساڵی ٧٥٤ی زایینی‌یەوە تا ٧٥٥ی زایینی حوكمڕانی‌ی كردووە . ئەمەو خەلیفەیە سەیری كرد (هاشمیە) كە لەنزیك شاری كوفەوەیە لەسەر رووباری فورات‌و یەكەم خەلیفەی عەبباسی (ابو العباس السفاح)ی برای ، هەڵی بژاردووە بۆ ئەوەی ببێتە پایتەختی دەوڵەتی عەبباسی ، شوێنەكەی وا نەماوە كە بۆ پایتەختی ئەو دەوڵەتە پان‌و بەرینەی عەرەب دەستبدات .

چیرۆكی بە بەناوبانگی جیهانی‌یانەی بەغدا لەوەوە دەستپێ‌ئەكا ، كە كاتێ خەلیفە ابو جعفر المنصور داوای لە ژمارەیەك لە راوێژكەرەكانی كرد ، شوێنێكی باشی ستراتیژی‌یانە هەڵبژێرن بۆ ئەوەی پایتەختی نوێی

دیمەنێكی گشتی‌ی دەرگای ناوەڕاستینەی بەغدا . ئەم دەرگایە تاكە دەرگای شوورە كۆنەكەی بەغدایە كە تا ئێستا ماوە‌و ئەكەوێتە بەشی ژووروی رۆژئاوای شەقامی (شیخ عمر)ەوە .

عەبباسی‌یەكانی تێدا دروست بكرێ . دوای ئەوەی كە چەند شوێنێكیان دەستنیشان كرد ، ابو جعفر خۆی چوو باشترین شوێنیان هەڵبژێرێ . كاتێ گەیشتە شوێنی بەغدا ، شوێنەكەی بەدڵاچوو . چونكە كەوتبووە سەر چەندەها رێ‌وبانی ئاوی‌و وشكانی كە میسرو شام‌و هیندستان‌و چین‌و ئەرمینیاو ئازربایجان‌و بەشەكانی ژووروی دەوڵەتی عەرەب‌و كەنداوی عەرەبیان بە یەكەوە بەستبوو . ئەمە سەرەڕای ئەوەی كە شوێنێكی سەختی جەنگی هەبوو بەهۆی ئەوەی كە بە رووبار دەور درابوو .

شەوێك لە دێی بەغدادا مایەوە ، لەپاشانا وەك مێژووناس ـ ابن الاثیر ـ ئەڵێ ، بە خۆڵەمێش كەوتنە نەخشەكێشانی شارەكە بەپێی نەخشەكە چووەناو دەرگاو شەقام‌و مەیانەكانیەوە . لەپاشا فرمانی‌دا ناوكە پەمووی بەسەر خەتە كێشراوەكاندا ڕیزبكرێ‌و ئاگری تێ‌بەربدرێ ، كاتێ ئاگرەكە نەخشەكەی بە باشی دەرخست‌و بەجوانی تێ‌ی‌ڕوانی ، لێ‌ی تێ‌گەیشت‌و شارەزای وێنەكەی بوو و داوای‌كرد لەسەر ئەو وێنەیە بناغەی شارەكە بدرێتەوە . خۆی یەكەم خشتی داناو ساڵی ٧٦٢ی زایینی دەستكرا بەدروستكردنی ، واش دروستكرا كە شارێكی بازنەیی بێت‌و بەشوورەی سەخت‌و بەهێز دەوری

بتەنرێ‌و چوار قاپی بەرزی هەبێ‌و بارەگای خەلیفە لە ناوەڕاستی شارەكەدا بێ‌و هەمەچەشن مەڵبەندو دەزگای پێویست كە شارێكی نموونەیی پێ‌ی‌دەوێ لە دەوری ئەو بارەگایە دروست بكرێ . لەساڵی ٧٦٦ی زایینیدا ابو جعفر چوە ناوی‌و ناونرا (شاری ئاشتی) سەرەڕای ناوە كۆنەكەی كە (بەغدا) بوو . سلیمان مختاری مێژوونووس ئەڵێ ، لەو بینا بەسیمایانەی كە لەسەرەتای بنیاتنانی ئەو شارەدا دروستكران ، گومەزێكی سەوزبوو لەسەر هەیوانی كۆشكی خەلافەت ، بەرزیی (٨٠) یازدەبوو و لەسەر گومەزەكەوە پەیكەری سوارێ دروستكرابوو ، رمێكی بەدەستەوە بوو . مێژووناسەكان ئەڵێن ، ئەو گومەزە تا مانگی ئازاری ساڵی ٩٤١ زایینی هەر مابوو ، لەپاشانا بەهۆی گێژەلووكەیەكی زۆر بەهێزەوە كە لەو سەردەمەدا لەشاری بەغدای‌دا ئەو گومەزە رووخا .

لەگەڵ دەستكردن بە دروستكردنی شارەكە ، هەرچی یەك دانیشتوانی ئەو شارەو باخەكانی پێویستیان بوو بۆیان سازكرا ، جۆگەی زۆر بۆ ئاودانی باخەكانی راكێشران ، جگە لە دوو نۆكەندی داپۆشراو بۆ ئاوی پاك . یەكێكیان لە رووباری (دجیل)ەوە هەڵگیرابوو كە لە جەمی

دیجلەوە ئاوی وەر ئەگرت ، ئەوی تریان لە رووباری (كەرخایا)وە هەڵگیرابوو كە لەجەمی فوراتەوە ئاوی وەرئەگرت . ئاوی ئەو دوو نۆكەندە بەسەر خانووبەرەی شارەكەو بەشە جیاجیاكانیدا دابەش‌كرابوو .

هەموو ئەو سەرچاوە مێژوویی‌یانەی لەشاری بەغدا ئەدوێن . پەنجە بۆ ئەوە ئەكێشن ، كە ئەو شارە وەختی خۆی بەرفراوانی‌و شارستانی‌و ئاوەدانی‌یەكی ئەوتۆی بەخۆیەوە دیوە ، كە هیچ شارێكی‌تر لەو سەردەمەدا نەی‌گەیشتۆتێ ..

بە درێژایی سەردەمی خەلافەتی عەبباسی ، شاری بەغدا بە قوتابخانەی هەمەجۆرو ئامۆژگای زانستی‌و كتێبخانەی پڕ بابەتە زانیاری‌یەكان گەشەی‌سەندبوو . زاناو لێكۆڵەرەوان لە گشت لایەكی جیهانەوە روویان تێ‌دەكرد . بۆ ئەوەی لەكێڵگە زانستی‌یەكانی‌و باخچەی ئەدەبەكەی پاراوبین . چونكە بەدرێژایی سەردەمی دەوڵەتی عەبباسی ، ئەو شارە جەمەی دەمات لە فەیلەسوف‌و زاناو فقەزان‌و دكتۆرو شاعیرو وەرگێڕو ئەدیب‌و خاوەن هونەری جوان‌و گەلێكی‌تر .

لەگەڵ ئەو هەموو بەهێنە‌تی‌یەشدا كە بەسەر شاری بەغدادا هات ، كاتێ سەركردەی ئەتەرەكان

بروانە ل ٧

دەنگدانەوەی دەسكاریكردنی یاسای كاروباری شەخصی

جەماوەری ئافرەتان لە هەموو لایەكی وڵاتەكەماندا بە خۆشحاڵیەوە پێشوازی دووەم گۆڕینی یاسای كاروباری شەخسی ژمارە ١٨٨ی ساڵی ١٩٥٩یان كرد دوای ئەوەی هەموو رۆژێ سەدەها ئافرەت روویان لە دادگا ئەكرد بۆ ئەوەی بتوانن ئارادەیك هەندێك ماف وەربگرن . كە لەبەر رێ تێ‌نەچوونی یاسا زۆربەی زۆری ئەو ئافرەتانە دەستەو ئەژنۆ ئەگەڕانەوە . بەڵام دوای ئەم دەسكاریی‌یەی یاساكە ئافرەتان هەناسەیەكی فێنكیان هەڵكێشاو لە مەترسی هەوێ ساری‌و منال لێ سەندن‌و بەزۆرداری بەشوودان‌و بەرگری شووكردن رزگاریان‌بوو .

خوشكە « پەیمان خالق رشید » سەرۆكی یەكێتی ئافرەتان لقی هەولێر دەربارەی ئەم دەسكاریی‌یە ووتی :

ئەوی راستی بێت ئەم كارە بۆ ئەوە بووكە ببێتە هەنگاوێكی تازە بۆ لابردنی ئەو تەگەرانە كە رێگایان لە هێنانەدی یەكسانی ئافرەت لەگەڵ پیاودا ئەگرت، هەروەها بۆ ئەوەی هەموو كەم‌و كورری‌یەكانی یاسای ژمارە ١٨٨ی ساڵی ١٩٥٩ بڕ بكاتەوە . جگە لەوەش دەسكاری‌یەكە رێزێكی تایبەتی بەدایك دا بەوەی كە ماوەی مانەوەی منداڵ دوای تەڵاق دان لە لای دایك درێژەی پێ‌درا هەتا تەمەنی (١٠) ساڵی‌و دوای تەمەنی (١٥) ساڵیش منال خۆی بریاری مانەوەی خۆی ئەدات .

هەر دەربارەی ئەم هەنگاوەش خوشكە « نەسرین حمید » بەڕیوەبەری مەڵبەندی كۆمەڵایەتی لە هەولێر ئەڵێ :

ئافرەت بنەڕەتی هەموو خۆشی‌و ناخۆشیێكی ژیانی خێزانە باشی‌و خراپی دۆخی ئافرەت زۆر بە ئاسایی بە ژیانی خێزانەوە دیار ئەبێت ، بەتایبەتی دوای ئەوەی بە جۆرێكی فراوان رووی‌كردۆتە كۆری ئیش‌كردن لە دەرەوەی ماڵ . واتا بۆتە لێپرسراوی ئیشی ماڵەوەو دەرەوە . ئەوەش لە هەندێ ماڵ لەلای هەندێ پیاو گیروگرفت ئەخولقێنن . یاسا هەمیشە لایەنگیری پیاوبووە . بەڵام ئەم دەسكاری‌یە هەنگاوێك بوو بۆ ئەوەی ئافرەت لە كۆیلەیەتی رزگاری ببێت . من بەو سیفەتەی كە بۆ ماوەی دوو ساڵ لە دادگای شەرعی كارم كردووە ، لەو ماوەیەدا زانیم زۆربەی زۆری گیروگرفتی ئافرەتان لە ئەنجامی لە ژنێك زیاتر هێنان‌و تەڵاق‌و مارەكردن لە دەرەوەی دادگا بوو . لە كاتێكدا ئافرەت هیچ دەسەڵاتێكی بەرامبەر بە یاساو پیاو نەبوو لە ئەنجامی ئەم گیروگرفتانەشدا ئافرەت سایكۆلۆژیەتی تێك ئەچێت . بەڵام دوای ئەم دەسكاریە ئافرەت لە ئەركی گرانی ئەم گیروگرفتانە حەسایەوەو سەرەتای كۆمەڵێكی كامەران دەستی پێ‌كرد .

پ. هاوكاری لە هەولێر

كتێبی هاوكاری

صدام حسین

خەباتی ئێمەو سیاسەتی نێودەوڵەتان

بەڵام دوای چەند ساڵێكو لەسەردەمی جەنگەكەدا ، لایەنێكی ئەم پرۆژەیە بەكارهێنرا ـ هەرچەند تا ئەو مەودایە بەكارنەهێنرا كە ئێمە بە هیوای‌بووین ـ بەڵام بەهەر حاڵ بەكارهێنرا .. وە مادام تا مەودایەكی دیاری‌كراو بەكارهێنرا ، ئەوا لە تواناندا هەیە كە بۆ مەودایەكی دوورتریش بەكاربهێنرێ ئەگەر زروفی گونجاوو پێویستی بەكارهێنانەكەی دابین بكرێ ، مەسەلەی بەكارهێنانی پیترۆڵ بەشێوەیەكی سیاسی‌یانە ، هێندێ هێزی نێو دەوڵەتان دەترسێنێ كە لەمو زۆرانبازی‌یەی ئێستا لە نێوان ئێمەو قەوارەی زایۆنی‌دا هەیە كاریگەرن .

رای گشتی جیهان‌و سیاسەتی نێو دەوڵەتان بەهۆی ئەوەوە گۆڕانیان بەسەردا نەهاتوە كە بۆ یەكەم جار بۆیان روون بۆتەوە كە عەرەبەكان لەسەر هەقن ، بەڵكو بۆ رووبەڕووبوونەوەی ئەو شتانەی كە لەوانەیە بێنە ئاراوە گۆڕانیان بەسەرداهاتوە ، كە گرینگترینیان شوێنی ئەو هێزو تەئسیرە تازەیە كە عەرەب وەدەستی هێناون .

هەنگاوێك بەرەوپێش چوون لە شوێنی هێزداو پاراستن‌و پەرەپێدانی هۆیەكانی سەركەوتن مەسەلەیەكی جەوهەری‌یە بۆ گۆڕینی رای گشتی جیهان‌و هەڵوێستی نێو دەوڵەتان بەشێوەیەكی جیددی بەرەو بەدی‌هێنانی چەندین ئامانجی تاكتیكی لەسەر رێگای ئامانجە ستراتیجیەكەو خۆئامادەكردن بۆ وەدی‌هێنانی ئامانجی ستراتیجی لە قۆناخێكی‌تردا .

هەرچەندە قسەی دیپلوماسی‌یانەی ئێمە لەباری سەرنجی خەڵكی‌ترەوە ناسك‌و باش‌بێت ، ئەوا ئێمە لەو باوەڕەدانین كە قسەی دیپلوماسی‌یانە بە شێوەیەكی جەوهەری بارەكە ئەگۆڕێ .

ئەوەی بەشێوەیەكی جەوهەریی حاڵەكە ئەگۆڕێ ئەوەیە كە هەموو لایەنە خاوەن پەیوەندی‌یەكان تێ‌بگەن كە عەرەبەكان رۆژ بە رۆژ لە بواری بەكارهێنانی هێزو هەموو پێداویستی‌یە ئابوری‌و سیاسی‌و تەكنیكی‌یەكانیداو لە بواری بەكارهێنانی پیترۆڵداو لە لایەنی توانای بەرەسەندن‌و كارتێ‌كردنێكی كاریگەرانە لە سیاسەتی نێو دەوڵەتاندا شوێنێكی بەرەوپێش بەدەست دێنن‌و عەرەبەكانیش بە كردەوە وابن . بەكورتی هێزو پیترۆڵ‌و ئیمتیازەكانی‌تر دەتوانن شوێنی ئێمە لە كاروباری نێو دەوڵەتاندا بەرەوپێش بەرن . لەلایەكی ترەوە .. هەروەك وتمان ئێمە خۆمان بە (چەند ئەندازیارێك) دا ئەنێین كە لەژێر تاقی‌كردنەوەداین ، لەبەر ئەوە گەلی عەرەب ئەختێك بەگومانەوە ـ لەمەش‌دا هەقیەتی ـ سەیری كاربەدەستەكانی ئەكات ، وە ئەم گومان‌كردنەش سەبارەت بە هەندێ كەس جۆرو قەوارەیەكی دیاری‌كراوی ئەبێ‌و سەبارەت بە هەندێكی تریش جۆرو قەوارەیەكی تری ئەبێت ..

ئەم جۆرە گومانەش ، بە پێ‌ی سەرنجدانی گەل لە مێژووی كاربەدەستەكو لە رەفتاری لەگەڵ جەماوەرداو ، لە دەستكەوتەكانی‌و لە رادەی روونی خەتە گشتی‌یەكەی لە چارەسەركردنی ئەو مەسەلە سەرەكی‌یانەدا كە لە بنەماو گیانێكی نیشتمانی ساغەوە بۆ گەل گرنگی زیادئەكات ، یان كەم‌ئەكات ، یاخود كۆتایی دێت ، ئەمە سەرەڕای ئەوەش كە لەبەر چەند هۆیەك كە لێرەدا دەرەتانی باس‌كردنیان‌نیە ، ئاستی گشتی‌ی وەزعی عەرەب لە لایەنی سیاسی‌و فكری‌یەوە بەو جۆرەی پێویستە پێ نەگەیشتوە . لەسەر ئەم بنەڕەتە ، نەرم‌و نیانی‌ی لە كاری سیاسی‌دا ، ئەگەر لە چوارچێوەی ئامانجی روونی ستراتیجی بەوردی حیسابی بۆ نەكرێ ، ئەوا ئەو كاتە جەماوەر وای بۆ ئەچێ كە نەرم‌و نیانی‌یەكە هەر چی‌یەك بێت پەردەیەكە بەسەر پاش‌گەزبونەوە یان بەسەر هەڵگەڕانەوەدا ئەدرێ ، مێژووی نوێش ئەوە نیشان ئەدات كە ئەو كاتەی كاربەدەستی عەرەب باسی نەرم‌و نیانی ئەكات بە پاش‌گەزبونەوە یاخود بە پاشە كشێ دەست پێ ئەكات ، لە مێژووی نوێ‌ماندا شتێكی وانی‌یە كە بە شێوەیەكی بەرچاو نیشانی‌بدات كە كاربەدەستانی عەرەب لە پێشدا بەنەرم‌و نیانی رەفتاریان كردبێ‌و ئنجا لە قۆناخێكی تردا بە هەنگاوی چۆنەكی (نوعی)و شۆڕشگێرانە بەرەوپێش چووبن .. كەوابوو قسەكردن دەربارەی (ئاشتی) بە بێ ئامادەكردنی تواناكانی جەنگ‌و بەبێ بەهێزكردنی ئەو هۆیانەی‌تر كە بڕوا بە یەكتری بوون لە نێوان كاربەدەست یان فەرمانڕەواو گەلدا پتەوو بەهێز ئەكەن‌و وا لە سیاسەتی عەرەب ئەكەن كە تەئسیرێكی تەواو لە سیاسەتی نێو دەوڵەتاندا هەبێ ، ئەوا وا لەگەڵ ئەكات گومان بكات ، یاخود یاخی‌ببێ یان بەشێوەیەكی وەختی نائومێدببێ‌و ئنجا هۆیەكانی لاوازی بەناخی‌دا دەچنە خوارەوە .

ئێمە كە داوا ئەكەین مەسەلەی خەبات بە گەرم‌و گوڕی ببینینەوە تەئسیری هۆیەكانی نێو دەوڵەتان پشت‌گوێ ناخەین . هێندێ هەڵسەنگاندنی هەڵە لە مەسەلەی تێگەیشتنی تەئسیری هۆیە نێو دەوڵەتیەكاندا هەن ، چونكە خاوەنی ئەم جۆرە هەڵسەنگاندنانە كاركردەی خودی نیشتیمانی‌ی تواناكانی گەلان‌و دەوریان لە گۆڕین‌و بەرەوپێش چووندا پشت‌گوێ ئەخەن ، كەواتە نابێ وا بۆ مەسەلەكە بچین كە ئەمەریكاو یەكێتی سۆڤیێتی پێكەوە دائەنیشن‌و چۆنیان ئەوێ ئاوەها نەخشە بۆ جیهان دائەنێن ، ئەگەر وای بۆ بچین ، ئەو كاتە شوێن پێ‌ی گەلان‌و دەوریان لە گۆڕین‌دا لەكوێ ئەبێ ؟ ئەم جۆرە تێگەیشتنە لە سیاسەتی نێو دەوڵەتان هەڵەو لە ڕێ لادانە .

ـ ماوی‌یەتی ـ

چاوپێكەوتنێك لەگەڵ گۆرانی بێژ ابراهیم دیوانە

پێش ئەوەی ئەم هونەرمەندە بەخوێندەوارانی خۆشەویست بناسێنم بۆتان روون ئەكەمەوە كەوا ئیبراهیم یەكێكە لەئەندامانی تیپی باواجی كۆیەو بەم‌بۆنەیەوە چەند پرسیارێكمان لێ‌كردو بە سوپاسەوە وەڵامی‌دایەوە .

پ : كاك ئیبراهیم خۆت بەخوێندەواران بناسێنە ؟

وەڵام : من ناوم ئیبراهیم سابیرەو لەشاری كۆیە بەئیبراهیم (دێوانە) ئەناسرێم لەبەرئەوەی كە یەكەم گۆرانیم لە تەلەفزیون تۆماركرد گۆرانی (دێوانەبووم) بوو . ساڵی ١٩٤٩ لەشاری كۆیە لەدایك بووم‌و ئێستاش هەر لە كۆیە ژیان ئەبەمە سەر خێزانم هەیە كوڕێكم هەیە ناوی (سامان)ە .

پرسیار : ژیانی هونەریت كەی دەستی پێ‌كرد ؟

وەڵام : ژیانی هونەریم لە سەرەتای ساڵانی ٩٧٢ـ١٩٧٣ دەستی پێكرد واتە لەوكاتەی تیپی موسیقای باواجی پێك‌هات منیش وەك ئەندامێك هاتمە ناو تیپەكەوە لە(كۆرس)دا ئیشم ئەكرد لەدوایی‌دا كەزانیان توانای گورانی ووتنم هەیەو دەنگم باشە گورانی بەتنیاشم ووت .

پرسیار : بەرای تۆ ئەبێ ئاواز دانەر چۆن بێت ؟

وەڵام : بەرای من ئەبێ ئاواز دانەر یەكێك هەڵبژێری بۆ ئەوەی گورانیەكانی بۆ بلێ كە توانای ئەم‌گۆرانیانەی هەبێ كە ئاوازی بۆ دائەنێ‌و بزانێ كە رادەو پلەی دەنگی ئەم‌گۆرانی بێژە تا چ پلەیەكی مۆسیقا ئەڕواو توانای چۆنی هەیە بۆ دەربڕینی دەنگەكان بەڕاستی . بەڵام وابزانم ئەم هەڵبژاردنە لە كوردوستان‌دا تا رادەیەك سەركەوتو نیە چونكە ئێمە ئەوەندە زۆر گۆرانی بێژمان نیە كە ئاواز دانەر تاقیان بكاتەوەو ئەوەی بۆی ئەگونجا بیگۆڕێت‌و یەكێكی تر هەڵبژێری « ئەم گورانی

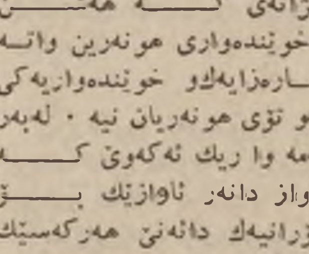

بێژانەی كە هەشن ئەخوێندەواری هونەرین واتە شارەزایەك‌و خوێندەوارییەكی ئەوتۆی هونەریان نیە . لەبەر ئەمە وا رێك ئەكەوێ كە ئاواز دانەر ئاوازێك بۆ گۆرانیەك دائەنێ هەركەسێك رێك‌كەوت ئەی‌داتێ بۆ ئەوەی بیكا بەگورانی‌و لەسەر شانۆ بیلێ جا سەركەوتوبێت یان نا .

پرسیار: تێبینیت چیە بەرامبەر بە تیپەكانی كوردستان ؟

وەڵام : تێبینیم بەرامبەر تیپەكان ئەوەیە ، كە چەندتیپێكی مۆسیقامان هەیە زۆر سەركەوتوون وەك تیپی سولەیمانی پلەیەكی بەرزی هەیە لە ناو تیپەكانی تری كوردوستاندا . و توانای ئیش‌كردنێكی باشیان هەیە

پرسیار : تاكو ئێستا چەند گۆرانیت بۆئێستگەو تەلەفزیۆن تۆماركردووە وە بڕ ای خۆت كام گورانیت بەدڵە . و ئایا گورانی ترت ئامادە كردووە بۆ تۆماركردن ؟

وەڵام : تاكوئێستا شەش گورانیم لەئیستگەو تەلەفزیۆن تۆمار كردووەو بەرای من هەموو گۆرانیەكانم خۆشن چونكە ئەڵێن (كەس بەدۆی خۆی نالێ ترشە) وەئیستاش چەند گۆرانیەكم هەیە كە لەدانان‌و ئاوازی خۆمەو ئەمەوی تۆماریان بكەم گەر بۆم بلوێ .

پرسیار : چ پرۆژەیەكت بەدەستەوەیە بۆ پاشەرۆژت ؟

وەڵام : بێ‌گومان پرۆژە هەیەو هەرئەبێ گەر خوا یاربێ‌و بۆم بلوێ .

پرسیار : ئەوگیروگرفتانە چی‌یە لەناو تیپەكەتان هەن ؟

وەڵام : بەرامبەر بەتیپەكەمان ئەوگیروگرفتەی هەبێ ئەوەیە كە تیپێكی تایبەتی نیە لەشارەكەمان بۆئەوەی كە ئیشی لەگەڵدا بكەم بەشێوەیەكی بەردەوام (دوای هەڵوەشاندنەوەیی تیپی باواجی) وە هەر ئیشێكی تریش كەبێ هەر (شخصیە)و جارجارە وا رێك ئەكەوێ لەگەڵ تیپێك بەرێكەوت چەند گورانیەك ئەڵێم . جا لێرەدا بێ‌گومان گیروگرفتی

بروانە ل ٧

ئامادەكردنی
هۆشیار عبدالرحمن كۆیی
لەبەغدا

پۆستەی خوێنەران

— هاودیانی ئامادەی کردووە —

● گەلێ لە لاوەکانمان کە تازە دەستیان داوەتە نووسین ، داوامان لێ ئەکەن کە ئەگەر هاتوو بەرهەمەکانیان بڵاونەکرایەوە .. کەم‌و کوڕی‌و هۆیەکانی بڵاونەکردنەکەیان بۆ دەستنیشان بکەین . وا بزانم داواکاریەکەتان شتێکی سووك‌و ئاسان نیە . چونکە هەر وەکو ئەبینن پۆستەی خوێنەران لە مانگێکدا دووجار دەرئەچێت .. سەرەڕای ئەمە گۆشەیەکی کەمی بۆ تەرخان ئەکرێت چونکە بابەتەکانی هاوکاری هێجگار زۆرەو لاپەڕەکانیشی ئەو هەموو بابەتانە ناگرنەخۆیان‌و بەهیچ شێوەیەك فریای ئەوە ناکەون داخوازیەکانی هەموو خوێنەرانی جێبەجێ بکەن .. ئەگەرچی بەپێی توانای تا ئێستا دریغی نەکردووە .. مەسەلەی دەستنیشان کردنی مەرجەکانی شیعرو چیرۆکی سەرکەوتوو شتێکی زەحمەت نیە چونکە گەلێ بابەتی جۆراو جۆر لەسەر ئەم مەسەلەیە لە رۆژنامەو گۆڤارە کوردییەکاندا نووسراوەو بە ئاسانی دەست ئەکەوێ .

● کاك عیسی عەلی دۆسکی .. برایێ هێژا .. نووسینەکەت دەربارەی تەیمورلەنگ هێجگار کورت‌و کەمەو لەگەلێ شوێندا بەدوورو درێژی باسی تەیمورلەنگ کراوەو شتی لەسەر نووسراوە .. هیوادارین شتی بەپێزو قووڵترمان بۆ بنێری .

● کاك ئەحمەد حەمید مەحمود .. لە گەرەکی کۆماری لەدووزەوە .. کاکی برا پێشبرکێکەت لە هاوکاریدا جێگای نابێتەوە .. چونکە تا ئێستا ئەو جۆرە بابەتانە بڵاونەکراونەوە .. لە پاشەڕۆژدا لەوانەیە ئومێدێك هەبێ !!

● کاك غەفور ئەحمەد رەسول .. لە کولێجی کشتوکاڵی زانکۆی سلێمانی پارچە شیعرێك بە ناونیشانی « خۆزگەکانم دەبن بەگڕ » بۆ ئێمەی ناردووەو باسی دەردی هەژارەکان ئەکات .. ئێمەش کۆپلەیەکمان لێ هەڵبژاردووەو گۆشەی خوێنەرانی هاوکاری پێ ئەرازێنینەوە :

چەند پێم خۆشە
ببم بە ئامێزە پووشێك
لە ئاگردانی هەژارێکدا ..
لە بەردەمی منداڵێکی
رووت‌و قووتدا
گڕبگرم‌و هەڵبقرچێم .
لە شەوانی ساردو سڕدا
کرفەو قرچەم
ببێتە ئاوازێکی خۆش
بخزێتە ناو زنجیرەی
چیرۆکی گوێ ئاگردانا ... هتد

● کاك ئیبراهیم عزیز مەرگەیی .. کاکی برا هەر لە یەکەم بەرهەمی شیعرتا کە بۆ ئێمەت ناردووە ، ئاشکرا دیارە کە بەهرەی شاعیرێتی تیدا هەیەو پارچە شیعرەکەت بەناوی « ئارەزوو لە دامێنی خواستەکانما » مزگێنی بەهرەی شاعیرێتیتە وا ئێمەش ئەم کۆپلەیەت بۆ بڵاو ئەکەینەوە :

من وام ئەوێست
لە رۆژگاری تەنهاییدا جێم نەهێڵی
لە باوەشی ئازارو خەمدارام نەهێنی
ماسییەك بێت ... لە دەریای
چاوەکانمامە لە بکەیتو
بەدەم رازی خۆشەویستی بەبێ ترس
زوڵفەکانت شانەبکەیت
(شیرین)ێ بێت لە باوەشی خواستەکانما
بتوێنیتەوە ... هتد

● کاك لوقمان کەریم ... دڵدارێکی دڵسۆزی لە ئەندازەبەدەرە ، چرکەیەك نایەوێ لە خۆشەویستەکەی دووریکەوێتەوە .. چونکە پەروباڵی هێجگار ناسکە بەرگەی قرچەی گەرما ناگرێت .. لەم شیعرەیدا بەناونیشانی (بەڵێن) بەشێوەیەکی دڵسۆزانە ئامۆژگاری خۆشەویستەکەی ئەکات‌و ئەڵێ :

فرچەیەو باڵەکانت هەڵئەپڕوزێ ..
خۆت بدەرەبەرسێبەری
کە پرۆچکەی تەمەنی من
بائەم شنەیەڵێت بداتو
دەروونە گڕگرتووەکەت
تۆزێ فێنك بکاتەوە .
بەڵێن ئەدەی
کانیەك بێ‌هەرچی مرۆڤی تینووی
بیابانی دوورەهەیە
لێت تێرئاوبێ ؟!

● بۆ خاوەنانی ئەم بەرهەمانە .. ژانی نوێ .. ئەستێرەی خۆشەویستیم بدۆزەوە .. شوان .. نەورۆز .. جوانی‌ودڵ .. نامەیەك بۆ .. سۆزی دڵەشێواوەکەم ...

بروانە ل ٧

بارا شەربەتا لێڤێت تە

دکتۆر نافع عەقراوی

ل دەمێ شەربەتا لێڤێت تە
قوم قومە فڕ فڕە دنوشم‌و ڤەدخومەڤە
سپێدەیا ... هەمو خەونێن نەخوش
دشەڤا بەرێ
ل چاڤێت پڕ لەرزین‌و ترسیان
پاك‌و تازەو جوان دکەی

★ ★ ★

دەمێ نیازو هیڤێت من
ل تەنگاڤیا
ل ئاستەنگێت تێهنیا منا توند
زمانێن ئاگری ژێ دەردچن
شەربەتا لێڤێت تەنە
یادو بیرێن عەڤرو بارانا
بو دەشتا حشکو بێ ئاڤ
بو تێهنیا گیانێ من
دبنە پەرجان جارەکادی
هەناسێ خوش دکەتەڤە

★ ★ ★

ل دەمێ روناهیا چاڤێن تیژ
ل دەرونا مندا
پەردێن رەشیێ ب سەرداچن
چەپکێن گولا ددەستێ مندا
دناڤ گولدانێن مالا مندا
د شەپرزەنە
بو بارانا ڤیانا تە
هەمی ل کاتێ پیچ بینێ تە
رامووسانێب لێڤێت تەنە
شەربەتا گولێت تەنە
ل گولکە دارێت ژیانا من
بشکوژو عونجا دەر دەخیتەڤە

★ ★ ★

دەمێ هەوای سپێدێ
بای هەناساتە
هێدی هێدی ... ب سەر گیانێ من دادنیت
ب ئارامی ل روێ حشکێ من ددەت
بێ مەی سەرخوش دبم
بێ زانستی زانا دبم
ئەو زاروکێن لگەرەگا مە
ل قوتابخانا بێ دخوینن
ل کتێبا جوانیا ... گیانێ تە
روێن تە ... چاڤێن تە
چەند هاتو گاتێت پرشکوە
چەند ئایەتێن موقەدەس
دخوینن دگێرتەڤە
ل دەمێ دارو بەستێن گیانێ من
دبەر بشکوژێن گونداریێ تە
تێ دبەرپێن
دناڤ سوندرێکێ‌دا
ئەز بێ شادم بێ درو
ئەز خوشحالم بێ دریغ
هەمو پەروانێت تێهنی
دەستا بو من درێژ دکەن
حەز دکەن
دناڤ ڤیانا من ... بژیتەڤە

★ ★ ★

تویا دویری
ب شێتاتیا من ... ب ئەڤینیا من
پێ‌دکەنی
دێ هێت ئەو روژ ... پەلەنەکە
کو ئەز ... بو حالێ نە بگریم
یارامنێ ... تە ئەز سوتم
ب یەك نیگاه
نزا نە بو سوتن دڤێت
تو حەز دکەی من بکوژی
ئاهو ئاخێن من
لبەز چاڤێن تەنە
دەروی منێ مەزن ئەی یارامن
هەمو دەما لخەیالا تەمە
جو وەختا ژ بیر ... نا ڤەبیەڤە

★ ★ ★

تو عەڤر بوی جانا منێ
ل سەر بیابانا ئاهو ئالا
ب بویە بارانەگا نەرم
ل سەر یاری
دەشتو زویرکێن پڕ لخەما
تەدا شوشتن
خوزیا ئەی یار روژەکی
تە دروکربا
دەردێ منەجانا منێ
خوش برواى‌و زوی باوەری
جارەکی جانا منێ
دلێ شەپرزە تو خوشکەڤە

★ ★ ★

ئەو پەرندەی ... ل سەر دارا ڤیانا مە
چەند خوش دخوند
تو بو حەز دکەی
ئەزمانێ لێ بری
دناڤ قەفەس بەند بکەی
دەری ژێ ڤەکە
پاك کە ناڤ ژیرو بیرێن خو
دگەل ڤیانێ خوش باوەر بە
داپەرندەی پەر جوان
چیروکا ڤیانا مە ب خوینیتەڤە

★ ★ ★

ئەی یارامن
ئەی چاکتر ل چاکیێ
ئەی جوانتر ل جوانیێ
وەرە دەرێ
ل مزگەفتا خو
ل دێرو کنیشتا خو
ل ئانەشخانا خو
ل بوتخانا خو
روێ هەیڤا چاڤێن خو
جارەکادی ... بدە بەر چاڤێن یارێ خو
بیارەئەی یارامن
بیارە بارانا جوانیا خو
ل دەشتا گیانێ من بیارەڤە
بیارە ظەرگزوکێ
بیارە بارانا جوانیو قەشەنگیێ
بیارە شەربەتا لێڤا
بیارە ... بیارە
تو دزانن ... ئەی یارا من
ب نیگاها تە
ئەز دێ کەسك بمەڤە

★ ★ ★

ڕاست و چەپ تیردانە جانێ!

عبدالرحمن مزوری

دبەر پەرێ (٩٩–١٠٠) ژ براڤوکا — دیوانا کرمانجی — ئەوا هێژا عبدالرقیب یوسف سالا ١٩٧١ز گەهاندی‌یە چاپێ ، شعرەکا هۆزانڤان نورالدین بریفکانی ، ئەوا دەستپێکرنا وێ — راستو چەپ تیر دانە جانی راستو چەپ — یا هاتی‌یە تۆمارکرن‌و بەلاڤکرن .. ئەڤ گوتارە دێ هندەك تێبینی‌یا داننە بەرچاڤان درێکا گەهشتنا راستی‌یێ‌دا .. وێکاڤێ خاندەڤان بدلێ خۆنەو سەربەستن ، چەوا وان بڤێت واسی لقەلەم بدەن .

١ — خۆیاو ئاشکارە شعرێت شاعرێت کلاسی‌یێت کورد ، مشتی بەیفێت تورکی‌و عەرەبی‌و فارسی‌یە ، زێبل گەلەك جاران مالکەك یا دو یان هۆزانەکا نەڤاف بئەزمانەك ژ ئەڤێت بوری ، هاتیە دارشتن‌و ڤەهاندن .. ئەڤە ژی بهزرا من ژێران نەکێماسی‌و نەنگە ، بەلکی خودیك‌و دەنگڤەدانا چاخێ خۆنە ، ژبل دیارکرنا پەلەوانی‌و شەهسواری‌یا وان دگەرا رەوشەنبیری‌یا مللەتێت دەورو پشنێت خۆدا .. ئەڤجا هۆزانڤان نورالدین بریفکانی دوسێ مالك ژهۆزانا ناڤبری ، بئەزمانەکێ عەرەبی تێکەل کوردی رستینەو ڤەهاندینە ، ئەو مالك مخابن ددیوانا کرمانجیدا یێت هاتینە کوژتن‌و بن ئاخکرن ، هەر وەکی هۆزانڤانی نەنڤیسین ! جەم من ئەڤە گونەها شاعرێ خودێ لێ خۆشبوی مەمدوح بریفکانی‌یە ئەوێ هۆزان بو عبدالرقیب هنارتین ، مینا ژێیشەکی‌یا براڤۆکێ خۆیا دبە ، یان گونەها مەمدوح بریفکانی‌یە ئەوێ هۆزان بۆ پەرێت هۆزانێ پشتی گەهشتی‌یە دەستان ! نهو ئەڤە ئەو مالکێت کێم ژوەرا ، پاشی دێ جهێ وان یێ‌راست دەست‌نیشان کەین دناڤ رێزێت شعرێ‌دا :

ما الذي عنـدي ومالي يا فتى
هكذا خلي جفـاني راستو چەپ
أنت موسـوم بظلـم قبلنا
جاء تحقيق امتحاني راستو چەپ
ئەی (محمد) شێوە حوسنا بێ‌نظیر
مفرطاً حبی کـوانی راستو چەپ

٢ — دنیڤ مالکا « قەوس‌و رەشتوزێ کڤانی راستو چەپ » پەیڤا (رەشتوز) یا ددیوانا کرمانجیدا بویە (ئەشتوز) .. ئەڤە ژی ڕاست‌نینە ، چونکی — ئەشتوز — چ مەعنا ژێ ناچن ! راستی‌یا وێ پەیڤا — رەشتوز — ە ، کو پاشی دێ مەعنا وێ شیکارو راڤەکەین ، مشە دشعرێت کلاسی‌یێت کوردی‌دا هاتیە مینا (جزیری) دبێ :

ئێخسیرکرم زولفـا چەلەك
ئەو حـوریا شوبهەت مەلەك
تیردان ژ (رەشتوزێن) هەلەك
مەجروحێ قەوسـا پڕ وەشین

یان :

ظریفی نـازکی شـەنگی
صیفەت حوری پـەری رەنگی
برۆژێ‌را تـو هەڤدەنگی
دو (رەشتوزێن) سیە یەنگی

دەما سەیدانێ (زڤنگی) پەیڤا — رەشتوز — راڤەدکەت دبێژیت — الحواجب السوداء — (بنێرە : زڤنگی — العقد الجوهری — ج ٢ ص ٤٦٤) راستە ئەڤا زڤنگی بو چوی ، لێ بهزرامن دا مەعنا زڤنگی راست‌ترو درست‌تر لێ‌هێت هەکە کوتبا — کنایة عن الحواجب السوداء — ئانکو پەیڤا (کنـایة) زێدەکربا ... (رەشتوز) یا پێك‌هاتیە ژ دو پەیڤان (رەش) یا کوردی (توز) یا فارسی ، ئەڤجا (توز) ئانکو داڤا زراڤو موکما قایێشێ ئەوا دکەنە داڤا گرێدانا کڤانا . (بنێرە : فرهنگ عمید / از انتشارات جاویدان — ب : ٤٢٨) نهو (رەشتوز) ئانکو داڤا رەشا زراڤا گرێدانا کڤانا ، کو هۆزانڤانان بکارئینـایە بو لێکچون‌و تەشبیها برێ‌یێت رەش‌و زراڤێت شەنگ زەری‌یا ، و بریفکانی بو هەمان مەبەستێ بکارئینایە ، ژبـل بەرخۆکرنا کورکێ سۆفیاتی‌یێ .

نهو ئەڤـە هـۆزانا (نورالدین بریفکانی) ژوەرا ، وەکی ئەم گەهشتینێ ئەدویرە هێشتا کێماسی مابن ، راستکرنا وان بارو بەرۆکا پاشە رۆژێ‌نە .

راستو چەپ تیردانە جانی راستو چەپ
قەوس‌و رەشتوزێ کڤانی راستو چەپ
بێ دل‌و ئینصافو ظالم فیتنـە خیز
سینە غربال کر نیهـانی راستو چەپ
ئەز دخەودا بـوم مەدی بێ مروەتان
رێتە جانێ من نیشـانی راستو چەپ
تیرو رم دل ما دنـاڤێ حەلقە رەنگ
من بە ئەحـوالی نزانی راستو چەپ
ئەرضە دل لـەو دیـارن هەر لسەر
شوبهی قطری ئاسمانی راستو چـەپ
غـەم ژمن ناهەلگرت لـەو حوجەتان
لێك تەکیر تێن بهـانی راستو چەپ
مـا الـذي عنـدي ومالي يا فتى
هكذا خلي جفـاني راستو چەپ
أنت موسـوم بظلـم قبلنـا
جاء تحقيق امتحـاني راستو چەپ
لێ مەهەر دەورانـە شوبهی کولژەنێ
ئەم لدەورا باغەبانی راستو چـەپ
ڤێ جەفائێ هەر لنەئاسا خـۆ دکەت
بەس یەکین بێ‌شك نەئانی راستو چەپ
ئەز بریندارێ کڤـانێ مـال هەلەك
ئەڤ زولەیخانێ زەمـانی راستو چەپ
لێ بلا (نوری) ڤیدا بت هـەر تنێ
دلبەرێ بینم تە خانی راستو چـەپ
ئەحمەدێ موختارە دابـەر (نوری)یا
کامورادو کامیـرانی راستو چەپ
ئەی (محمد) شێوە حوسـنا بێ نظیر
مفرطاً حبی کـوانی راستو چەپ
جەرگێ (ئێتوتی)تە کر ئامـاجێ تیر
شوبهەتی شێخێ یەمـانی راستو چەپ

هەزار سڵاو بۆ یادی نەورۆز

کە لە دایك بوویت ..
منالێك‌بووی ، جوانیەکەت
هەمووکەسی شەیداکرد ..
زەردەخەنە لەسەر لێــوت
تیشك‌بوو ..
پزیشکی ئەداو شەونم لـە
دەورت ئەباری ..

هەر کـە لەدایك‌بوویت شوخ‌و باڵا بەرز‌بوویت .. بێـزاریت نـەزانی .. سڵ‌کردنەوەت نەئەزانی .. نە ئەترسـایت .. ئاڵات بڵندبوو .. دەنگت .. هەر لە گـەڵ بووندا بە هێزبوو .. هەرچەندە ئاڵۆزو تێـك چراوبدویت .. لە ئاختەوە .. رۆژانـی نەهامەتی ئەیسوتانیت بەڵام ، ئەو رۆژانـە رۆیشـتن‌و نایەنەوە .. هەمیشە پـێ ئەکەنیت .. مۆمـان دائەگیرسـاندو شادمانیمان زیادی ئەکردو .. گەورەئەبوو ..

دەبەنگەکان ، نەیان زانی .. بەهـاری تـۆ شوخ‌و شەنگ‌ئەبێ چەپکە گوڵ ئەبێ‌و لە گەڵ گەڵای سەوزا سەمای شادمانی ئەکات‌و خۆری تۆ تاجیکی بـە تیشك‌ئەبێ .. رووناکی ئەبە خشـێتەوەو هەرگیـز ئەمرئەبێ ..!

ئەوا لە دایك‌بوونەوەت نوێ ئەبێتەوەو تەمەنت دریـژ ئەبێ ··· ئەم چەژنەت بـە تەنیا سەما ناکەم ، ئاهەنگ‌و شاییم لەگەڵ کەسانی ئازیزدا ئەبێ ، گۆرانی لەسەر ئاوازی سەمای تۆ ئەڵێین‌و بادەی شادی‌و بەختیاری نۆش ئەکەین ..

لە ناخی دڵەوە پیرۆز باییت لێ ئەکەین ، بەڵام ئەمساڵ بە چ ناوێکەوە بانگت بکەم‌و چیت بۆ بکەم بە دیاری .. بە ناوی « سەربەستی » یەوە بانگـت بکەم ، یان « ئاشتی » یـان ملوانکەیەکت بۆ دروست بکەم « نیشانەی سەربەرزی گەل »ی لە سەربێ ، کە قوربانی داو لە گەڵ دەنگی تێکۆشـانندا ڕێگای گرتەبەر ..

یان نـاوت بنێـم « خۆراگرتویەکی ئازا » ، چونکە بـە هـەق خۆراگرتوو ئازابوویت .. کڵپـەت ئەگەیشتە ئاسمان‌و دنیای پڕ ئەکرد .

ڕووناکیت ئەوندەبوو چـاو برسیەکانی ئەتۆقاند ژەهـری بێزاری ئەکرد بە دمیانا ..
بەرزیت .. ترسناك‌بوو ..
خۆراگرتنت ترسناك‌بوو ..
کڵپەت توڤێنەربوو ..
کاتێـك هەڵئەچیت‌و پریشکت ئەبێتەوە بـێ دەنـگی هەڵئەتەکێنێ .. بومەلەرزەیەکی بەهێزیت .. دوژمـن ئەلەرزێنـی‌و سەرشێواو ئەبێ ..

تـۆ باڵای بروسـکەو تیشك‌بوویت ..
شاکاری هەوروو تـەم بوویت ..
بائـاگر هەربەکڵپـەو بروسکەت هەربەهێزبێ ..
هەورت پــڕ بـارانو بەسەردەشتا بیارێ ..

بەهـار دروسـت بکاتو درەختو گوڵ بروێنێ .. ئەی بەهاری تەمەن ..
هەزار هەزار سڵاوت لێ‌بێ ئەی هەمیشە بەهار ..

● فوئاد حسین احمد ●

پاشە ڕۆژا ئەڤینا من

شرینا من ..
ئاروێکێت تە یێت بەربوین من
جانیا تە
هەلشکافتن کۆلو کوڤانێت دلێ من
پشتی تو چووی
لێ بەرزەبوی
دلو مێلاکێت من سوتن
دەردو کوڤانا هەستێت من قەرتن
بەلێ شرین ،
دڤێت ئەڤینێ ئابستن
ڕێکێت ئەڤینێ ددۆروستن

★ ★ ★

تو خوبکرە تاڤا ددەتن
دارا ئەڤینا دلێ مە دێ شین بیس
دێ بهارەك بسەردا هێتن
دێ خەملیتن ..
دێ شفانەك لبن رونیتن
دێ بشکوڕیت‌و کەنیتن
هینگێ شرین ،
دێ بلبلەك هێتە سەردارا ئەڤینێ
دێ بو تە بێتن سترانا : (لێ لێ‌··دینێ)
کەوێت خۆرتێت سەرێت کێریا ،
دێ هۆشیاربن
تو دێ ڤەبن
دێ دلێت مە هینگێ ڤەبن
دێ دلێت مە هینگێ ڤەبن

ئدریس محمد مایی

Institut Kurde de Paris

لا كردنه وەیەك « پاشماوە »

بەسەر هیچ كەس نەیەت خالق ، ئەوەی لەم قەومە قەوماوە

موفتی دوژمنی هــــەرەگەورەی خەرافیاتو نەریتــە پووچەڵەكانی كۆن‌بووە ، هەردەم گیـــانی بەرەو ڕووی داهاتووی نوێ كردۆتـــەوە ٠٠ هەر لەســـەر ئەمانەش بوو پێیان دەووت (بابی) چـۆن‌وای پێ نەڵێن لــە كۆمەڵێكی كشتوكاڵی ئەوســـای وەك كۆمەڵی كوردەواری كە ئەو بە ئاشـــكراو بە زمانی گێلاسی كچی‌یەوە داوای سەربەستی بۆ هەموو ئافرەتان‌دەكرد ٠

بە ئارەزووی خۆت مەمــدە بەخانێ
بە ئاواتی خۆم ، بمــــدە بەشوانێ
مەڕوانە عەسری بیـــــت‌ساڵ لەمەوبەر
كچ ئەدرا بەشوو ، بـــەنووكی خەنجەر
گــــەر نەمدەی بەشوو بەئارەزووی خۆم
حاشات لێ ئەكەم لەلاشت‌ئەڕۆم

زۆر مەزنی‌یە ڕێ نیشـــان‌ـدانێكی ئاوا زەق‌و ئاشكرا لەو سەردەمەدا كە ئافرەتێكیان بەتاجی‌یێكی چابووك دەگـۆڕی‌ـیەوە ٠

موفتی یەكێك‌بوو لــــەڕابەرانی شــەپۆلی یاخی‌بوون دژی نەریت‌و بەندو بـــاوەڕزیوەكان ، ڕاست‌گـــۆ‌بوو لەگەڵ هەستە خاوێن‌و گەرمــە پێشكەوتووەكانی خـــۆیدا ، كارێكی نەكـــردووە دژواری‌ویست‌و خواستی خۆی بووبێ، كچەكەی دەكــردە دووكاندار لەجێی خۆی‌و خەڵكی هان‌دەدا بۆ گۆڕینی ڕوانینیان بەرامبەر ئافرەت ، مەگەر هەر ئەو نەبوو بەكچەكەی دەووت :

ڕۆڵە هەتا هەم لەســـــەر بیری تۆم
نە خان ئەناسم ، نە تاجر ، نەدۆم
بیـــــری پێ مەدە ، ئازارو حوڕبە
هەرە چەندە كچی ٠٠ لــەڕیزی كوڕ بە

یاوەكو با بیرێ لـــــەوەبكەینەوە ئایا موفتی نەبووایە كێ لەو كاتانەدا دەی وێــــرا بڵێ :

بەرماڵی ڕیا ، سۆفی لــەشان‌و ملی ، لا با
زۆر چاترە هێشتا ، عەرەق‌و نۆشی شەرابی
ئەولادی وەتەن ٠٠ گـــوێ‌مەدە بۆ فیكری خەرافات
هەوڵێكی ژیانت بدە تــــاگەنج‌و شەبابی ٠٠

هاندەری ڕاســــتەقینەی‌سەردەمی خـۆیی‌و یاخی‌بووی هوشیار لە هەموو نەشیاوێكی بەمۆلەق وەستاو بووە :

موفتی قسەی تۆ ســـاغەوڕوو بەڕوو
حورمەتی زیندووش بگـرە نەك مردوو
بازێ كە بەربوو لەدەستت‌دەرچوو
بۆ مردوو مەگری ، بگـری بۆ زیندوو

ئەو قەناعەتەی موفتی بـــەنەگریان بۆ مردوو ، ڕێزگرتن لە زیندوو وانە مرۆڤ ٠٠ هەرئەو قەناعەتەیە كە بیری نوێ ئاستی مرۆڤی تێـــدا بە ڕزو پیرۆز كردووە ، جگە لــــەو پێشڕەوی‌یە ئایدیایی‌یەی هەی‌بووە ، دەنگی هوشــــیاری كۆمەڵەكەی بووە بەرامبەر بەو ئازەساتانەی بەریـــابوون ، موفتی هەر لەوازهێنانی لـــەخوێندن‌و مەلایەتی‌یەوە تا ١٥ی حوزەیرانی ١٩٥٢ كـــە لەژێر عەمەلیات‌دا لـــە خەستەخانەی سلێمانی كۆچی‌كرد ٠٠ هەموو ژیانی بریتی بووە لە زنجیـــرە هەڵوێستێكی مەردانەی (مل‌لاز نەكەر) بۆ هیـــچ هێزێكی دژ بە ئاشتی‌و خێر ٠ ئەوەتـــا باسی (ئەموین ـ مەسلەحەو موبایەعات)ی ئەو كاتانــــەدەكا :

خۆزگە دەمزانی عەدالـەت‌ڕەنگ‌و ڕوخساری چی‌یە !

من ئەبێ لێی بێ خەبەربم ، یا ٠٠ لە ئەسلا هەر نی‌یە ؟!

٠٠٠٠ ٠٠٠٠ ٠٠٠٠ ٠٠٠٠

بێنە ســـــەیری بایەع‌و بەشكردنی كووتاڵ‌و چا
نمرە ئەوەڵ بۆ ئەفەندی ، باقیاتی هەرچی ما
چاكەكەی بۆ دەوڵــەمەندو چی تری ما ٠٠ بۆ گەدا

٠٠٠٠ ٠٠٠٠ ٠٠٠٠ ٠٠٠٠

چی ئەزانم شەرتە بیڵێم ، كاكە گەر بیشم كوژی ٠٠
بۆچی ئەمدی من فەقیـــرێ بێتە بایع ، پێی بژی !؟!
دەوڵەمەند ٠٠ تاكەی ئەبێ تۆ ٠٠ خوێنی خەڵكی هەڵمژی ؟

موفتی لــــــە جەوهەری كێشـــەكە ئاگادار نەبووبێ ، گیانی خۆی لە پێناوی ڕاستی‌دالا هـــــەرزان نەبووبێ وا دەستەویەخەو ئاشـــكرا ڕووبەڕوو نەدەبوومەوە لە شیعرە‌ـكانی‌دا ، بە تایبەتی شـــەش‌خشتەكی‌یە مەزنەكەی :

گەورەیـــــەك بۆمن ئەبێ سێبەری

خۆم بۆ بگێرم لەدەوری ســـەری !
بە ووشكی بۆچی بم بە مەیتـــەری
وەختێ دەركەوێ هەســـتم لەبەری
هەر خــــۆی بەدایم هەوڵی ژیان‌بێ
یاخوا ئەو گـــــەورە بەشی نەمان‌بێ
گەورەیەك ژینی بــە خوێن هژین‌بێ
(ژیادە) نانی خۆی بە (نان برین)بێ
هێندە بێ ڕەحـــم‌و ویژدان‌و دیـن‌بێ
عالەم لەجەوری دڵ پـــڕ برین بێ
ڕۆژ بە ڕۆژ بـــاری دەردی گـــران‌بێ
(ژیادە)و گەورە بەشی نەمـــان بێ

دیسانەوە دەڵێم : پێویستەلایێك لــــە موفتی پێنجووینی شاعیرو مرۆڤ‌و خێرویســـــت بكرێتەوەو ڕێزێ لەو گیـــانی یاخی‌بوونە هوشـــیارانەیەی بنرێ ٠ منیش بۆ ئێستا بـــەم گەشتە زۆر سادەیە واز لـــە باسەكە دێنم بە هیوای ئەوەی كە هیچ نەبێ نووسینەكەم وەك بیر خستنەوەیێك ســـوودێكی گەیاندبێ ٠

تێبینی :

تەنیا دیوانەكەی شـــاعیر (سۆزی نیشتمان) ســـــەر چاوەی باسەكەمە ، چـــونكە نووسراوێكی ترم دەســـت نەكەوت لە كاتی ئێســـــتادا سوودی لێ وەربگرم ٠

د٠م

« نەورۆز » لە شیعری كوردیدا

كە دەڵێین ، نەورۆز ، ئاسۆی ڕاپەڕینێكی دلێرانەی ڕۆڵەكانی گەلەكەمان دێتەوە یاد كە بە پێشەوایی كـاوەی ئازا توانیان ڕزگار بن لەو بارودۆخە ســــــەختەو بەرەو ژیانێكی ئاسودە هەنگاو بنێن ٠٠٠ لە هەمان كاتدا ڕزگار بوونە لە تەڕوتووشی‌و سەرماو سۆڵەی زستان زەماوەندی گوڵە نێرگزو هەڵەكۆك‌و گوڵاڵـــــەو وەنەوشەو چنـــوور دەست‌پێدەكات لەسەر ئاوازی دەنگی سەرچاوەو ئاڤـــگەو كانیاوەكان سەرچۆپی ئەگرن‌و هەڵپەڕینە لەسەر مافوری سەوزەگیایی دەشتەكان ٠٠ بووكی نەورۆز شاد ئــــەبێ بەزاوای گەلەكەمان ٠٠ نەورۆز نیشــــــانەی خەباتێــــكی بێ‌وچانە ٠٠ نەورۆز نیشانەی جەژنێكی نەتەوایەتی‌و هاتنی بەهاری كوردوستانە ٠

شاعیرانمان لە هەموو دەمێكدا گۆرانی‌یان بۆ نەورۆزو تۆوەو پیاپاندا هەڵداوە ، ئەمـــــەش هـــــەندێ نموونەی شیعرەكانیان كە تێیدا بە پێی بۆ چوون‌و بیركردنەوەیان باسی نەورۆزیان كردوە :

مەولەوی

نیشـــــانەی نــــــەورۆز وادەی بەهارە
نەشئەی هـــــاتنی نامــــــەی نیگارە

پیرەمێرد

ئەم ڕۆژی ساڵی تازەیە نەورۆزە هاتــەوە
جەژنێكی كۆنی كوردە بەخۆشی‌و بەهاتەوە

وەفایی

نەسیمی بایی نەورۆزی شەمیمی عەمبەری هێنا
بەریدی عاشقان دیسان پەیـامی دولبەری هێنا

ئەحمەدی خانی

جەژنی هـــــەرە زل‌بوو جەژنی نەورۆز
تا پێـــــوە بنووسێ جـــــەژنی پیرۆز
تاكێ نەدەمــــــایەوە لەنـــاو ماڵ
دەیدا لەدەرو لە چولگە بــــای باڵ

شێخ مەحمود

فەرهادی كیـــۆی كوردم‌و هاواری كورد ئەكەم
دوژمن بەپێكی كـاوە وەكوشۆوشە ورد ئەكەم

حەریق

بۆ گوڵی ڕووت هـــاتم ، پەرچەم ئەبینم بۆیەوا
ماهی نەورۆزم بە شێوەن وەك محرەم خۆی نواند

گۆران

بـــــە سوورێكی‌تر ئەســـتێرەی ئینســـان‌گر
قەومی كۆنی خســــتەوە جــــەژنی ئاگر
كام قەومی كۆن ؟ كام جەژنی بــــەرزو پیرۆز
قەومی مادی ، جـــــەژنی بڵنــــدی نەورۆز

علی باپیر ئاغا

ڕۆژی نەورۆزە كە دنیا پڕ لەسـازو سۆز ئەكا
نێرگزو لالەو وەنەوشە ڕووی زەوی پیرۆز ئەكا

كامەران

نەورۆز گـــــوڵاڵەی ئایەســـەر پەرچەم
نێرگزی ڕشـــــتە نــــاو نـــارو چەم

سەلام

ئا ئەو ڕۆژە بـــــوو كاوەی گوردی كورد
مێشكی زوحـــــاكی بەچەكوش ورد كرد

هێمن

ڕەفیقان ڕۆژی كوردانە بەهارە جەژنی نەورۆزە
بە دڵ لێتان دەكەم لەم ڕۆژەدا من جێژنە پیرۆزە

مەدهۆش

ئاگری نەورۆز بەدارو چیلكە بـــــا نەكرێتەوە
با لەناو جەرگەی دڵی گەنجا گڕی بەرز بێتەوە

خالد دلێر

هەموو گیـــــانم لاویەتی‌و جۆش‌و سۆزە
لە ناو دڵمـــــا هەمیشە هـــــەر نەورۆزە

عبدالرحمن مزوری

وەرە نەورۆز زمێـــــــرە چـاڤێ مەلتەیە
ئەما تاری ژنــــوی ئــــەفرۆ سپێدەیە

شێركۆ بێكەس

ئــــــەی فریشتەی ناوكەژاوەی باوەڕی پیرۆز
چەپكێ شیعرت پێشكەش ئەكەم بۆ یادی نەورۆز

شەونم

جەژنە جەژنی كوردستانە جەژنی نــــــەورۆزە
بەتیشكی ئاگر ئەنووســـــم جەژنــــە پیرۆزە

كاكەی فلاح

بەســــــتەڵەكی ســـــتەم‌و زۆر
توایــــــەوە بەتیشــــــكی خۆر
بەتیشــــــكی خــــۆری ئاگرین
گــــــڕی شـــــۆڕش‌و ڕاپەڕین

لە وتارەكەی ســــەركردایەتی « پاشماوە »

كەس بەرامبەری ئەوەستا ٠٠ و دوور لە هەمــــــــوو پشتگیری‌یەك‌و تەنها قســـەی قوت ئەبێ لێرەولەوێ ٠ ئەو جەنگەی ئێمە تێ‌دایـــــــن جەنگێكی ســـــــەختو چارەنووسانەیە ، ئــــــەو نرخەی لەو جەنگەدا ئەیدەین بە ئەندازەی قەبارەی ئــــەو ئەنجامانایە كە زایۆنی دوژمن ئەو ئامانجانەی ئێـــــەوی دەستگیری ببن ٠

زایۆنی جەورەكەرەكان لە سەرەتای دەست‌پێ‌كردنـــــی كردەوە تاواندارەكەیانـــــەوە بڵاویان‌كردەوە كە ئەیانـــەوێ لەژێر پەردەی تەفروتوناكردنی بزوتنەوەی بەرگـــــــری فەلەستینیدا ، گەلی عەرەبـــی فەلەستین لەناوبەرن ، ئەمەش ئەوە ئەگەیەنێ كە لە مەسەلەی گەلی عەرەبمان ڕزگاریان‌ببێ دوای ئەوەی كە ئەو مەسەلەیە كۆڵەی كوتاون‌و لە كـــۆڕی سیاسەتی عەرەبی‌و دەوڵەتان دەرچووەو بۆتە كاریــــــكی تێكۆشانی چەكدارانە ٠

هەر وەكو هـــەمیشـــــــە دووپاتمان كردۆتەوە ، كاتی ئەوان ئەو جەنگە لە خوارووی لوبناندا بەلایەكانەخەن ، ئەبێ دوای ئەوە ڕووبكەنــــــە دواپێهێنانی مەســـــەلەی فەلەستین‌و دانانی لە شێوە چوارچێوەیەكی بێ‌نموودا ، كە لە ئەنجامدا بەپێــــــی خەونی زایۆنی‌یەكان‌و ئامانجە ئیستیعماری‌یەكان كۆتایی بێ، كە بریتین لە دەســــــت بەسەراگرتنی نەتــــــەوەی عەرەبمان‌و هێشتنەوەی هۆكانی بەزاندنی لە پارچــــــــە پارچەكردن‌و دواكەوتـــــن‌و كارتێكردنی دەسەڵاتداریەتـــی بێگانەو هێزە ستەمكارەكانـــی ناوەوە ٠

ئەی تێكۆشەران :

ئێمە هەموومان لەسەرمانە بە هەموو لایەكدا تێ‌بكۆشین كە ئەبێتە مایەی پشـــتگیری‌ـكردنی تێكۆشەرانمان‌و بـــــە هەموو شتێك كە بۆ ئێمـــەو نەتەوەكەمان لەو بەرەنـگار‌ـبوونە یەك لایی‌كردنـــــــەوەدا دەستگیر ئەكاو نەخشــــــــە ئیستیعماری‌و زایۆنی‌یەكـــــان بووچەڵ ئەكاتەوە ٠

كاتی ، شۆڕشەكەمــــان ، شۆڕشی حەڤدەی تەموز بـــە سەركردایەتی حزبی بەعســـی عەرەبی سۆشیالیســـــت ، هەڵوێستی خۆی بۆ پــــاڵ گەلی تێكۆشەری عەرەبمـــان لە خوارووی لوبنان پشتگیری بێ‌سنووری خۆی بـــــــۆ تێكۆشانی دلێرانەی ئــــەو گەلەو بەرەنگاری‌كردنـــــی پاڵەوانانەی بەرامبـــــــەر دەستدرێژی نارەوای زایۆنی ڕانەگەیەنێ ، لە ڕێبازو ئەركی نەتەوەیی خۆیەوە ، دووپاتـــی ئاراستەكردنی هەموو هێـزو وزەی سەربازی‌و مـــاددی‌و ئادەمیزادی وڵاتی عێراقمان دەكاتەوە ، بۆ بەهێـــزكردن‌و پتەوبوونی خۆڕاگرتـــــن‌و نەبەردی جەماوەری عەرەبمان كە ئێمڕۆكە ڕووبـــــەڕووی درندەترین شاڵاوی نــارەوای زایۆنی‌و ئیمپریالی بــــووەو لەگەڵ هێنانەدی سەركەوتنـــی یەكجارەكی لە جەنگەكەیـــــدا دژی دوژمنان‌و ئەوانـــــەی پیلانی لە دژ ئەكەن ٠

وڵاتی عێراق بـــــــــە سەركردایەتی‌و شۆڕش گەلــە تێكۆشەرەكەیەوە ، هــــــەر قەڵای نەبەردی‌و خۆبــەخت‌ـكردن‌و پتەوكردنی تێكۆشانی نەتەوەی عەرەبمان ئەبـــــی ، بەرامبەر پیلانە نارەواكانـــی ئیمپریالی‌و زایۆنـــــــی كۆنەپەرستەكان ٠ با ئیرادەی گەلەكەمان لە بەرەنگاربوونە‌ـوەی ئەیدانكاری‌یــــــــە ئیستیعماری‌و زایۆنی‌یەكاندا سەركەوتوتربێ ٠

با نەبەردەیی تێكۆشـــەرە پاڵەوانەكانمان لە هێـــــــزی بەرگری فەلەستینی‌و بزوتنەوەی نیشتمانی لوبنانـــــــی‌و جەماوەری گەلی عەرەبمان لە لوبنان بە هێزترو پتەوتربێ ٠

با هەموو هەوڵێـــــــكی گەمارۆدانی تێكۆشـــــانی عەرەبیمان شكستی بێنی ٠
سەرشۆڕی‌و شوورەیی بۆ ڕژێمەكانی بەزین‌و خـــــۆ بەدەستەوەدان‌و بێ‌دەنـــگ بوون ٠

بەرەو تێكۆشان‌و قوربانی دانێكی زیاتر لەسەر ڕێبـازی ئامانجەكانماندا لە یەكێتــی‌و سەربەرستی‌و سۆشیالیستی ٠

لە پاشانا هاوڕێیـــــان عبدالرحمان عیسی ئەندامـی لیژنەی سیاسی شۆڕشـــی فەلەستین‌و هاوڕێ دكتـــۆر عبدالمجید الرافعی وەفدەكیان بەناوی بزوتنەوەی نیشتمانی لوبنان‌ەوە خوێندەوەو تیایـدا ستایشی پاڵەوانیەتـــی شۆڕشگێران‌و جەماوەرانمـا‌ـنیان كرد ، دروست كەرانـی داستانی نوێی « كرامـــە » لەسەر خاكی لوبنانی عەرەبی بەوەی كە دەركەوترین جەنگی نەبەردی‌و بەرگری كردنیان لە شۆڕش‌و خاك‌و مــــــرۆڤ بینیوە ٠

هەروەها پەنجەیان بـــۆ ئەوەش كێشا كە پێویســـتە هەڵوێستی ئەو بەزیوانــــە بخرێتەڕوو كە ڕەزامەنـــدی ئەنوێنن لەسەر بوونی هێـزی نا ئاسایی دەوڵەتان ، ئـــەو ڕەزامەندی‌یە تەنهــــــا خیانەتێكە بەرامبەر مەسەلەی نەتەوەكەمان ئەكــــــری‌و پیلان‌گێرانێكی زیاتر بـــــۆ سەر شۆڕشەكەمان‌و بــــــە هەموو تواناكانمانـــــــەوە ڕووبەڕووی ئەوەستین ٠

هەروەها هەڵوێســـتی نەگۆڕی پاڵەوانانەی حزبـــی بەعسی عەرەبی سۆشیالیستیان دووپات كردەوە ، لــــــە وەستانی لە گەڵ جـــەماوەردا بۆ ڕەفزكردنی هەڵوێستەكانی ئەو خۆبەدەستەوەدەرانەی كە جاری لەسەر خاكی لوبنــــان دەوری ئەبینن‌و جاریكی‌تر لــــە خوارووی لوبنان‌و جاریكی‌ـكەش لە چەكی عەرەبیـــدا‌و هەیانە جاریكیش لە چەكـــی زایۆنی یاخود ئەمەریـــكی‌دا دەوری خۆی ئەبینی ٠

سەردانی « پاشماوە »

ئەدوێ ٠

سەرۆكی حكومەتی زایۆنی لەكۆنگرەیەكی ڕۆژنامەگەریدا ، كەپێش ئەوەی بەرەو ئەمەریكا بكەوێتەڕێ ، وتی داگیركردنی خوارووی لوبنـــان كارناكاتە سەر ئەوەی كە بەنەخشـــەی ئاشتی لە ناوچەكەدا ، نـــاوی بردوە ٠

چەند هەواڵێك « پاشماوە »

پڕۆژانە لەماوەی ســـــێ مانگی داهاتودا تەواو بكرێن ، بۆ ئەوەی گوندو لادێكـــــانی پارێزگاكە كەڵكی لێ‌وەرگرن ٠

● وە لەلایەكی تـــرەوە دوێنێ لە پارێزگای دهـــۆك دەست كراو ەبە دامەزراندنی مەكینەكانی كارگەی قیـــــری مەڵبەندی پارێزگاكە ، ئـــــەم پڕۆژەیە ٢٥٠ هەزار دیناری تێ‌دەچێت‌و كاكەكە سەریـــــە شارەوانی پارێزگای دهۆكە ٠ وزەی بەرهەم هێنـــــــانی ڕۆژانەی ئەم كارگەیـــــــە دەگاتە دەوروبەری ٩٠ تەن‌و ٢٠ كرێكار ئیشی تێـــــادا دەكەن ، وا چـــــاوەڕوان دەكرێت كە لەوەرزی ئـــــەم هاوینەدا كارگەكە تەواو بێت‌و دەست بەئیش‌و بەرهەم هێنان بكات ٠ وەك ئاشكرایـــــە شارەوانی پارێزگای دهـــۆك جگە لەم كارگەیە ، كارگەیەكی قیری تریشی هەیە ، ئـــــەو كارگەیە وزەی بەرهـــــەم هێنانی ڕۆژانەی خۆی دەدات لە ٣٠ تەن قیر ، ئـــــەوەی شایانی‌باسە ئەگەر ئـــــەم دوو كارگەیە پێكەوە كـــــار بكەن‌و بەرهەم بهێنـــــن ، بەرهەمەكەیان ئەوەندە دەبێت كە بەشی پارێزگاكە بـكات‌و هێندەشی لێ زیادبێـــــت بەكەرتی تایبەتی بفرۆشێتەوە٠

چاوێ كەوتنێك « پاشماوە »

هوونەری‌و ناهوونـــــــەری هەردێتە پێش‌و ڕوونەدا كــــە ئێستا ناتوانرێ بەتـــــەواوی دەست‌نیشان بكرێ ٠

بەڵام گرنگترین گیروگرفت ئەوەیە كە هونەرمەند بەردەوام نەیتوانی ئیشی هوونەری خۆی بكا (جا لەبەر هەرهۆیـــــەك بێت) وەك نەبوونی تیپــــی هوونەری یاخود نــــــەبوونی پەیوەندی لەگەڵ تیپێـــــكی هوونەری لەشـــــوێنێكی‌تر ، بێ‌گومان ئەمە ئەبێتە هــــۆی دواكەوتن‌و بەجێمـــــــان لەهوونەردا وە هەروەها پشت ڕەق‌بوون چونكە هوونەرمەنـد بەهۆی ئیش‌كردنی بەردەوام‌و ڕانەوەستان ڕۆژ لەدوای ڕۆژ پێش ئەكەوێ ٠٠

دووا قسەت چیە لــــــەم گفتوگۆیەدا ٠

پــــڕ بــــەدڵ سوپاسی ڕۆژنامەی هاوكاری ئازیـــــز ئەكەم كــــەوا ڕێگەی پێدام بوونوسینی ئەم وەڵامانە ٠٠ ئیتر سوپاس بۆ هەمـــوو كوردێكی دڵسۆز كەوا خزمەتی هونەرئەكەت ٠

هاوكاری‌و خوێنەران « پاشماوە »

خانووە بچكۆڵانەكەم ٠٠ تەمامی ژیان ٠٠ پەیكەری جوانیت ٠ بەرهەمەكانتان مزگێنی پاشەڕۆژێكی ڕووناكە ٠٠ بەهرەی نووسینتان تێدا هەیە ، بەڵام هێشتا بەتەواوی نەخەملیوەو زیاتر پێویستی تان بەخوێندنەوە هەیـــــــە ٠ چاوەڕوانی بەرهەمی ٠ چاوەڕوانی بەرهەمی تازەتان‌ئەكەین ٠

● كاك ڕێبوار لەتیف هەڵەبجەیی ٠٠ ئەبوبەكر بایز علی لە قەڵادزێ ٠٠ احمد عبدالكریم لە سلێمانی ٠٠ احمد پشـدەری ٠٠ قاســم غەمگین لەكەركوك ٠٠ برهان صالح مصطفی ٠٠ احمد علی محمود ٠٠ كاكینـــــــە دەرچوونی ناوەكانتان لەسەر لاپەڕەی ڕۆژنامەو گۆڤارەكان بەلاتانەوە گرنگ نەبێت ٠٠ زیاتر خۆتان بەخوێندنەوە خەریك‌بكەن‌و هیوا نووسینی سەركەوتووترتان لێدەكەین ٠

● كـــاك ئومێـــد عوسمان عبدالرحمن ٠٠ كاكی‌برا هۆنراوەكەت لەژێر ناونیشانی (باڵندەیەكی بێ‌عەشـــق) نوقڵانەی پاشەڕۆژێكی گەشەو بەهرەیەكی شیعری جوانت تیانواندووە ئەتوانم بڵێم هۆنراوەیەكی سەركەوتووە بەڵام لەڕووی ناوەڕۆكـــدا لەگـــەڵ زەوتی ڕۆژنامەی هاوكاری ناگونجێ ٠٠ ئومێدەوارم كەمێك بەخــــۆندا بچیتەوەو هۆنراوەكانت لەكاتی هەڵچوونی توندوتیژدا دانەنێی ٠٠ چاوەڕوانی هۆنراوەی ترت‌ئەكەین ٠

گەشتێك فراوان « پاشماوە »

ئەنجـــومەنی ڕابەڕانـــــدن‌و یاسادانانی ناوچەی ئۆتۆنۆمی‌و كاربەدەســــــتانی تر بەرەو سەرسەنگ كەوتنــــــە ڕێ ، نێوارەی هەمـــان ڕۆژ بەڕێز وەزیری دەوڵەت گەیشــــتەوە مەڵبەندی پارێزگای هەولێر ٠

سەرلەبەیانی ڕۆژی پێنـــج شەممە بەڕێز وەزیری دەوڵەت سەری لــە بارەگای ئەنجومەنی یاسادانان داو دوای پێشواز‌ـیەكی گـــەرم لەلایەن سەرۆكی ئەنجومەن‌و كارگێـــــڕانی ئەنجومەنەكەوە ، لەگەڵ بەڕێز محمد علی امیــــن سەرۆكی ئەنجومەنەكەدا كـــــۆبۆوەو دەربـــــارەی ئیش‌وكاری ئەنجومەن گفتوگۆیان كردو لە پاشـــاندا بەهەمو بەشەكانی ئەنجومەندا گەڕاو لـــە وەزعی كارگێران‌و چۆنیەتی بەڕێوە‌ـچونی ئیش‌و كاری پرســـیار كرد ٠ پاش ئـــەم سەردانەی ئەنجومەنی یاســـادانان بەڕێز وەزیری دەوڵەت لــــە بارەگای ئەنجومەنی ڕابەڕاندن لە گــەڵ لیژنــــەی بەرزی ڕێكخستندا كۆبۆوەو لەچالاكی ئیش‌وكاری لیژنەكەی پرسیەوە بەم جۆرە گەشتەكەی بەڕێـــــز وەزیری دەوڵەت بۆ ڕێكخستنی كاروبار لەگەڵ دەزگاكانی ئۆتۆنۆمیـــدا كە سێ ڕۆژی خایانـــد كۆتایی هات بەهیوای ئەوەی لــــــە فرسەتێكی نزیكدا شوێنەكانی تری ناوچــــــەی ئۆتۆنۆمی بەسەربكاتەوەو ڕاستەو خــۆ ڕووبەڕوو لــــــە گیروگرفت‌و پێویستی ئەو ناوچانە تێبگات‌و چارەسەریان بۆ بدۆزرێتەوە ٠

گوڵێك لە نەورۆزدا پاشماوە

٠٠٠ گەشە ، ئاوازی ژیان لە ئێستاوە بەستەی تیا ئەڵێت ٠٠ هەموو پارچەیەك لە گیانمـــا لە هەڵپەی ڕاچەنین دایە ٠

ئەمەی ووت‌و كەمێكی تـــر چوە لای گوڵەكەوەو چۆكـــی داداووتی : « ئەی شازنـــــە جوانەكەم ٠٠ لە دەمێـــكەوە ئارەزوی ئەوە ئەكەم ، منیش وەك خەڵكی‌تر تامی ژیـــــان بكەم ٠٠ منیش وەك خەڵكی تر هەست بە خۆم بكەم‌و بە بونی خۆمدا بڕوانم » ٠

گوڵە نێرگزە جوانەكە كـــە ئەوكاتە گەرمای ژورەكە ٠٠ تاوتاو تەرایی لێ هەڵئەچنی ٠٠ لە ژێر لێوەوە بـــــــە نوزەیەكی تاسە تیا مـــــاوەوە ووتی :

« ـــ خانمەكـــــەم ، بـۆچ ئەوەندە خۆت خستۆتـــــــە تالوكەوە ٠٠ من هەمیشــــــە هاوسەری تۆ نابم ، و هەمیشە لە گەڵ گیانتا هەڵناپـــــەڕم ، و گۆێم هەتا سەر لــــــــە ئاوازە ناسكەكانت نـــــابێت ، سروشت ئەوەندە هێزم پــــــێ نادات ، هەتا ســـــــەر ژورە خنجیلانەكەت بە بۆن‌و هەڵاڵەم ڕازاوە بكەم ، من ڕەوكـــــۆچ ئەبەم‌و زەمین بەجێ ئەهێـــــڵم ، بەڵام چرۆی‌تر ڕووبارێـــــــكی دوانەهاتە ٠ »

كە ئەمەی ووت كچـــــــــە بچوكەكە ، كە ئەوكـــــــاتە فرمێســـــكەكانی وەك مرواری ، دەنك دەنك بەسەر گۆنـــــــا ئاڵەكانیا ئەهاتە خـــوارەوە ، بەرەفتەكەی سری‌و بـــــــەدەم هەنسكەوە چنگی بـــۆبرد ، و هەتا هێزی تیابوو قوتی‌دا ٠٠ ووتی :

« با هەمیشە لە گیـــان‌و خۆێنما بژیت ، بام بارتەقای دەریا تێكەڵاوی هـــــــۆشم هەستم‌بیت ، باڵە دەرونی پــــڕ لە ژاوەمدا ، بڵێسەی هەمیشە نەكوژاوەی نــــــەورۆزم بێت ، ئەی نمونەی جوانــــــــی‌و ڕازاوەیی ژیان ٠ » ٠

لە باوەش « پاشماوە »

هۆلاكۆ ، وێرانی‌كردو لەساڵی ١٢٥٨ی زاینیدا خەلافەتـــی عەبباسی‌یەكانی لەناوبـــــرد ، لەگەڵ ئەو وێرانكاری‌یەشـــدا كە لــــــە ســـــاڵی ١٣٩٣ی زایینـــــی بەدەســــــتی سەركردەی مەغۆلیـــــەكان بەسەری هات‌و دوای ئـــــەو هەموو لێ‌قەومان‌و تێكچوونەش كە لە ئەنجامی بەدوا یەكتـــر هاتنی داگیركەراندا بۆ وڵات بەسەری هات ، لەگەڵ هەموو ئەمانەشدا وەك هەر یەكێـــــك لەشارەكانی تــــــری وڵات بەسەربڵندی لەبــــــەردەم بەسەرهاتی ڕۆژگاردا خـــۆی ڕاگرت‌و توانی دەست بەپایەی گرنگ‌و نرخی گەورەی خۆیەوە بگرێ‌و بەردەوام ســـــەربڵند بێت ٠٠

ئەم شارەوا ئیـــــــــمڕۆ بەباوەڕێكی بـــــــــەرزەوە پایەبڵندی‌ی ئەو ســــــەردەمەی خۆی وەك هەموو شـــارەكانی تری وڵات پەیدا ئەكاتەوە ، بۆ ئەوەی ببێتە شــــــارێكی شارستانی‌و ، ڕۆشـــنبیری‌و هونەری تێـــــدا گەشەبكات‌و بەهەموو توانای ڕۆڵەكانیـــەوە لــــــــە پێناو پێشكەوتنی وڵاتەكەمان‌و چاكــــــەی گەلەكەماندا بەشداری بكات‌و قەوارەی دەركەوتــــووی وڵاتەكەمان بچەسپێنێت ، بـۆ ئەوەی هەمیشە وڵاتەكەمان ، لە نیشتمانی عەرەب‌و لەهەموو جیهاندا قەڵایەكی ســـــەختی ڕزگاری پێشكەوتن بێت ٠

Institut Kurde de Paris

عبدالله عباس و تاقیکردنەوەیەك

گوڵێك لەنەورۆزدا!

نوسینی : ئەکرەم قەرەداخی

کیژە بچکۆلە جوانەکە چەند بە دەوروپشتی گوڵە نێرگزە نازدارەکەدا ئەهاتو ئەچو ، کە لەسەرەتای بەهارەکەدا سەری دەرهێنابوو ، پاش ئەوەی لە لقەکەی کردەوە ، بردیە ژورەوەو لەنێو پەرداوەکانیدا دایناو ، کەشەوهات ، تیشکی ئالتوونی چراکە بە ئەسپایی تالە تالەی بۆ ئەنارد ، ئەویش بە نیانی زەردەخەنەی بۆ ئەکرد ، وەك بە دەم زەردەی روویەوە پلاری پڕ لە تەوسو توانجو تیلەی تێ بگرێت ، و بڵێ :

« ـ تیشکی ئالتونیت ، زامی برینم سارێژ ناکات ٠٠٠ وا سەمای پرلەڤیكو ڤاکەوە ،

کچە بچوکەکە هیچ لەم کەینو بەینەی نێوان چراکەو گوڵەکە ئاگادار نەبو ، بە دەم سەمای پرلەڤیكو ڤاکەوە ، جارە جارە ، هەردوو لێوە تەنکە ناسکەکانی لە وەڵکی گوڵەکە نزیك ئەکردەوەو هەتا سروشت هێزی پێدابوو ئەیمژیو بۆنو هەڵاڵەی بەنێو سیپەکانیا بلاوئەبووەوە ٠٠

ئەوەندە شادبوو ، ئەوەندە پێی گەشبوو ، قاقا لە پێکەنینو خەندەدا مەستو بادەنۆشبوبو ، ئەو شەوە خۆی بە میرکچ ئەزانی ، وای ئەزانی هەمو شکۆ هی ئەم جیهانە فراوانەی گرتۆتە دەستو هێزی لێ وەرئەگرێت ئەوەندە شەیدای بوبو جارە جارە پەنجە نەرمۆڵە ناسکۆڵەکانی پیا ئەهێناو لەبەر خۆیەوە ئەی ووت :

« ـ کە گەورەبووم ، منیش وەك مەلان کەوتمە چاوشارکێ کردن ، منیش وەك ئەو گیان لەبەرانەی بە رۆژ لەبەردەمتا مل کەچ رائەوەستنو هەریەکەیان تامەزرۆی تاقە یەك سەرنجتن، منیش ، هەر ساتێك وەك ئەوان دەستوپێم لە بۆتەی کۆمەڵدا کرایەوە ، ئەی گوڵە جوانەکە ، ئاناوەها چۆکت بۆ ئەدەمو لە بەردەمتا ئەچەمێمەوە ، تۆش قاقا پێم پێ بکەنەو بەهەرزەیی بروانە ٠٠ ئێستا هەرچی بکەم خەڵکی ئەڵێن منالەو هێشتا کە ناوی نەکردوتەوە ٠ بەڵام گوڵە ئەشمیلە جوانەکە ئارەزوم لێ کردیتو شەیدای بۆنو هەڵاڵەت بومو مەستی جوانیو رازاوەیت بوم ٠٠ بۆیە لە نێو خێزانەکەتم کردی ٠٠ تاکو دڵم هەمیشە روناك بکەیتەوە ، تاکو هەمیشە بە بۆنو گوڵاوت مەستو سەرکاسبم ٠٠ چونکە دڵە بچوکە لاوازەکەی من ، وەك پەرە زەردەکانی تۆ

بروانە ل ٧

ئەم کاتەت باش

— ناوم (نعمت خەیات)ە لە ساڵی ١٩٥٢دا لە شاری کەرکوك گەڕەکی شۆڕجە هاتووسەتە کۆشی ئەم جیهانەوە ٠

● **کەی ئارەزووی هونەریت پژاوەو چیکاری تێکردوی ؟**

— لە تەمەنی (١٠) ساڵیدابووم کە گۆرانییەکانی مامۆستا شەماڵ سائب کاریان تێکردمو ئالوودەی مۆسیقابووم وە هاتمە سەر ئەوەی کە ئالەتێکی (کەمان)م سەندو دەستم بەفێر بوونی مۆسیقاکرد ، وە چەند جارێکیش سەرم لە ئێزگەی کوردی داوە بۆ تۆمار کردنی گۆرانی پاش ئەوەی لە تاقیکردنەوەدا سەرکەوتم ٠ بەڵام تا ئێستا دەرفەتیان نەداوم گۆرانی تومارکەم ٠

● **ئەو چالاکییە هونەریانەیتر چین کە بەشداریت تێدا کردوون ؟**

— هونەری شانۆشی تا ڕادەیەك کارم تێداکردوە بگرە لەم ساڵانی دواییەدا زیاتر خووم بەشانۆدا ٠

● **ئێستا بەچییەوە خۆت خەریك دەکەی ؟**

— ئێستا دوکانێکی بەرگ درووی ئافرەتانم هەیە کە سەرچاوەی دەرامەتی ژیانمە ٠

● **ڕات دەربارەی مۆسیقای ئێستای کوردی چییە ؟**

— توانیوتی ڕۆژ لەدوای ڕۆژ هەنگاو بەرەو پێشەوە بنێت ٠

ئێوارەی سی شەممەرێکەوتی ٧-٣-١٩٧٨ لەژێر چاودێری بەرێز ارشد احمدمحمد پارێزگاری سلێمانی لیژنەی رۆشنبیریی سەر بەبەڕێوەبەرێتی رۆشنبیریی جەماوەر لە هۆڵی چالاکی قوتابخانەکان کۆڕێکی ئەدەبی بۆ شاعیر عبداللە عباس سازکردو ئەدەب دۆستانێکی زۆر ئامادەی ئەو کۆڕەبوون ٠

سەرەتا لە لایەن کاك حمە سعید حمە کریمەوە پێشەکیەك خوێنرایەوەو کە بریتی بوو لە کورتەیەك دەربارەی ژیانی شاعیر لە گەڵ بەرهەمەکانو چالاکیە ئەدەبیەکانی شاعیر ٠

پاشان شاعیر خۆی دواو سوپاسێکی گەرمی بەڕێوەبەرێتی رۆشنبیریی جەماوەری کردو ئاواتە خوازی گەشانەوەی ئەو بەڕێوەبەرێتیە ساوایەبوو بۆ ئەوەی بەهۆیەوە بتوانری ئەدیبەکانو جەماوەر زیاتر لەیەکتر نزیك بنەوەو خزمەتی ووشەی پاكو رەسەنی کوردی بکەن ٠

پاشان کاك عبداللە عباس دەستی کرد بە خوێندنەوەی ئەو شیعرانەی کە لە دیوانەکەیدا بەناوی چرۆدەمی بۆماچی رۆژ ئەکاتەوە چاپ

١ ـ توانەوە لە ئازارەکانی ڤان کۆخدا ـ ١٩٧٢ ٠

٢ ـ گەڕان بەسنورەکانی کۆتاییدا بۆ سەرەتایەکی تر ٠

٣ ـ چرۆ دەمی بۆ ماچی رۆژ ئەکاتەوە ٠

پاشان شاعیر دەستی کرد بە خوێندنەوەی هەندێ لەو شیعرانەی کە پاش لە چاپدانی دیوانەکەی نووسیونیو سەرەتا لە شێوەی بەخشانێکی ئاسایدا دەستی پێکرد ٠

دوا بە دوای خوێندنەوەی ئەو بەرهەمانە ، شاعیر دەربارەی تاقی کردنەوەکەی خۆی دواو بۆمان روون بوەوە کە بزیسکەو ئارەزوی شیعر لە پێش ساڵی ١٩٥٩دا خولیای ئەم شاعیرە بوەو لە ساڵی ١٩٥٩دا بۆ یەکەم جار پاش چەند هەوڵو تەقەللا لە گۆڤاری هیوای کوردستاندا بەشەش دێرە شیعری خۆی شادبوە ئەویش وەك خۆی ووتی بریتی بوە لە پارچە شیعرێکی دوورودرێژو هەر ئەوەندەی شایانی بڵاو کردنەوە بوە ٠

وا دیارە تاقی کردنەوە نوێیەکان و داهێنانو ئیبداع دیاردەیەکی ئاشکرا بوە لای شاعیر چونکە ووتی لە ساڵی ١٩٦٠دا کە هاتە سلێمانی سێ دیوانی شعری خۆم سوتاند ئەمەش ئەوە دەسەلمێنێت کە شاعیر کەلکی لەو تاقی کردنەوانەی خۆیی و بەرەو پێشەوە چوونی ئەدەبی کوردی وەرگرتوە ٠٠ ئەمەو تا ساڵی ١٩٧٠ وەك خۆی ووتی یەك دێرە شعری بڵاو نەکراوەتەوە ئەوەی شایانی باسە کۆتایی ئەو سەرەتایەش بەنامەیەك بۆ (شاعیری گەورەی فەلەستین محمود درویش) لە هاوکاریدا بلاوکرایەوە ٠

پاشان شاعیری عبدالله عباس هەر لە چوارچێوەی تاقی کردنەوەکەیدا دەربارەی روانگە دواو ووتی :

بەلای منەوە روانگە قوتابخانەیەك نەبوە وەك هەندێ کەس وای ئەزانن هەروەها خۆیشم بەیەکێك لەوان دانانێم ، هەر لەم روەوە شاعیر بەرەو داهاتنی شیعری تازەی کوردی لە کوردستانا رۆیشتو بەلایەوە داهاتن ئەگەر ئیبداعو تازەکردنەوە بێت کارێکی بەسەندە نەك شوێن بێ هەلگرتن بێت ٠

پاش ئەوەی شاعیر کۆتایی بە خوێندنەوەو پێشکەشکردنی تاقی کردنەوەکەی هێنا ، لە لایەن ئەدەب دۆستانەوە دەستکرا بە پرسیارو رەخنەو لێکۆڵینەوەی باسەکە ٠

پ٠ هاوکاری

« یەکەم کەس کە دروشمی بەکارهێنانی نەوتی هەلگرت وەکو چەکێك لەجەنگدا ، عێراقو حیزبی بەعسی عەرەبی سۆشیالیستبوو ، نەك لایەنێکی‌تر لە جیهان یان لە نیشتیانی عەرەبدا ٠٠ ئێمە بەر لە جەنگو لە رۆژی (٧)ی تشرینی ١٩٧٣دا دروشمەمان هەلگرتو بەشێوەیەکی جیددیو راستەوخۆش بەکارمان هێنا » ٠

هاوڕێ صدام حسین

دەسکردی : عبدالقادر علی مردان

لەمانگی نەورۆزدا

● لە (٥)ی نەورۆزی ساڵی ١٨٢٧دا مۆسیقاری ئەڵمانی بیتهۆڤن کۆچی دوایی کرد ٠

● لە (٥)ی نەورۆزی ساڵی ١٨٢١دا یۆنان سەربەخۆیی وەرگرت ٠

● لە (٥)ی نەورۆزی ١٩٥٩دا یەکەم ژمارەی رۆژنامەی خەبات بڵاوبۆوە ٠

● لە (٨)ی نەورۆزی ساڵی ١٨٦٨دا نووسەری سۆڤیەتی (مەکسیم گۆرگی) کۆچی دوایی کرد ٠

● لە (٩)ی نەورۆزی ساڵی ١٧٩٦دا ناپلیۆن پەلاماری میسریدا ٠

● لە (١٠)ی نەورۆزی ساڵی ١٩٤٨دا یەکەم ژمارەی گۆڤاری (نزار) لە لایەن مامۆستا عەلادین سجادیەوە بلاوبوەوە ٠

● لە (١٠)ی نەورۆزی ١٩١٢دا فەرەنسا دەستی کێشایە سەر وڵاتی مەراکش ٠

● لە (١٤)ی نەورۆزی ١٩٣٩دا مەلیك غازی کۆچی دوایی کرد ٠

● لە (١٦)ی نەورۆزی ساڵی ١٩٣١دا شەڕی ئاوباریك رویدا ٠

● لە (٢٣)ی نەورۆزی ١٩٦١دا یەکەم ئادەمیزاد نێردرا بۆ ئاسمان ٠

● لە (٣٠)ی نەورۆزی ساڵی ١٩٥٧ مامۆستا محەمەد میهری کۆچی دوایی کرد ٠

● لە (٣١)ی نەورۆزی ١٩٤٩ یەکەم ئەنجومەنی ئاشتی لە پاریس پێکهێنرا ٠

هێرش محمد امین

هەرجارەی نووسینێك

کۆڕەکانی هەولێرو سەرنجێکی خێرا

کۆڕبەستن لە هەموو کاتشوێنێکدا سوودێکی تایبەتی هەیەو ، جۆرەچێژێك ئەدا بەگوێگر ، کە جیایە لە گەڵ خوێندنەوەی‌باسێك بە تەنیایی ، چونکە لە هەموو کۆڕێکا ، کۆمەڵێ‌ئەدیبو ، ئەدەب دۆستو گوێگری کۆڕەکەنو ،هەمووشیان خاوەنی ڕای تایبەتی خۆیانن ٠ ئاساییەکە زۆربەمان لە هەموو کۆڕێکا کۆمەڵێ سەرنجلەبیرسانا خول ئەخواو ، ئیتر لە دوای خوێندنەوەی باسەکە،لە کاتی گفتوگۆکردنو هەڵسەنگاندنی کۆڕەکەوڕادەربڕینو سەرنجدان ، زۆربەی گرێ کوێرەکاندەکرێنەوەو ، شتە نادیارەکانیش ڕوون دەکرێنەوەلە ئەنجامدا گوێگرێکی ئاسایی ئەتوانێ کاکڵی باسەکە ، لەشتێکی خۆیدا گل بداتەوە ٠ بەڵام خوێندنەوەی باسێك‌چێژێکی‌تری هەیە ٠ چونکە ئەو مرۆڤەی کە باسێك‌دەخوێنێتەوە ، هەر خۆیشی بە تەنها دەست-نیشانکەری لایەنی باشو خراپی ئەو نووسینەیەو ، بۆی‌هەیە کۆمەڵێ گرێ کوێرەی بێتە ڕێگا ، کە نەتوانێ‌شلیشیان بکاتەوە ٠

جا ئەگەر سەرنج بدەینە ،کۆڕەکانی ئێستای هەولێر ، ئەوا ئەو سەرنجەمان بۆدەکەوێتە پێش چاوو ، ئەو مەرجە سەرەکی‌یەشی تیادابەدی ناکەین کە گوێگرێك نازانی بۆ ؟ وە لە بەر چی ؟لە دوای پێشکەش‌کردنی هەر کۆڕێك کۆمەڵی (چارەکەبەڕە)دابەشی سەر گوێگرەکان دەکرێت کە هەریەکەی دوونەوەندەی بیتاقەی ئاسانە نەبێ ٠ ئەوە بۆ نووسینی ڕاوسەرنجی گوێگرانە کە مامۆستای (موزیع)بیانخوێنێتەوە ٠ جانا تەواوی ئەم کردارە بەلای‌منەوە لەم‌چەند خاڵەدا خۆی دەردەخا ٠

● نە لەو کاغەزەداجێگای هەموو سەرنجەکان بە درێژی ئەبێتەوەو ، نە ئەو کاتەش بەدەستە وەیە ٠

● کە سەرنجی ئەخوێندرێتەوە ، نووسەر لە لای خۆیەوە ، وەڵامێکی‌سەبێندراوی ئەداتەوە کە زۆربەی جار ، سەرنجدەرەکەیەو وەڵامە (مقتنع)نییەو ، ئەویش خاوەنی وەڵامی وەڵامدانەوەکەیە کە ماوەی ئەوەش نادرێ ، لێرەدانووسەر ئەبێ بەدەمڕاستی هەموو گوێگرەکانی کۆڕەکەو،هەر چی وت ، ئەبێ بڵێی (صدقت) ، لەبەر ئەوەی‌ماوە نی‌یە بۆ وەڵامدانەوە ٠

● باسەکەی خۆی گەلێ‌کەلێنی تیایە ، کە پێویستی بەپڕکردنەوەیە ٠ لەکاتی ماوەنەدانی موناقەشەدا ئەم بۆشایی‌یانە هەر وەك خۆی‌ئەمێننەوە ٠

● دواجار لە هەندێ‌کاتدا ، نووسەر خۆی هەندێ لایەنی نووسینەکەی‌هەیە ، حەز دەکا لە لایەن گوێ‌گرانەوە ، تیشکی بخرێتەسەرو ، زیاتر ڕوون بکرێتەوە ٠

لە کۆتاییدا ، هیوادارم کەئەم سەرنجە لە لایەن دەزگا ڕۆشنبیریەکانی هەولێر بۆکۆڕەکانی ئایندە ڕەچاو بکرێتو سوپاس ٠

مەسعوود پەرێشان

چاپکراوی نوێ

بەیان

ژمارەی «٤٧»ی گۆڤاری بەیان بە شێوەیەکی هونەریی جوانو ناوەرۆکێکی پڕ لە نووسینی بە سوودی ئەدەبیو رۆشنبیریو زۆر بابەتی ترەوە دەرچوو ٠ لەم ژمارەیەدا ئەم وتارو باسانە دەخوێنینەوە : (لە یادی هەشتەمی بەیاننامەی ١١ی ئاداردا ، نەورۆز لە بواری نەتەوایەتیدا ، باسێك دەربارەی شەمی بێسارانی ، رەخنەو لێکۆڵینەوەی ئەدەبی، شیعرو چیرۆکو بەشی منالانو بەیانو خوێنەران) ٠ ژمارەی ئەمجارەی (بەیان) هەنگاوێکی تری بەرەو پێشەوەیە لە دنیای رۆژنامەگەریی کوردیدا ٠

لە یادی گیو موکریانیدا

یەکێتیی نووسەرانی کوردو کۆمەڵی هونەرو وێژەی کوردی لە هەولێر ، بە ناونیشانی لە « یادی گیو موکریانیدا » ئەو وتارو باسو شیعرانەیان چاپکردوە کە لە چلەی ماتەمی ئەدیبی کۆچکردو گیو موکریانیدا پێشکەش کرانو مامۆستا کەریم شارەزا ئەم چاپکراوەی ئامادەکردوە ٠

رۆژی کوردستان

ژمارە ٤٩ی گۆڤاری رۆژی کوردستان کە کۆمەڵەی رۆشنبیری کوردی لە بەغدا دەری ئەکات کەوتە بازارەوە٠ لەم ژمارەیەدا بە هەردوو زمانی کوردیو عەرەبی چەندان باسو نووسینو بەرهەمی رۆشنبیریو ئەدەبی بلاوکراوەتەوە ٠

جیهانی منال

چیرۆك بۆ منداڵان

تەڵێ شقارتە

منالێك هەموو رۆژێ شقارتەکەی دایکی دەدزیو تەڵەتەڵە دایدەگیرساند ٠٠٠ ئەگەر دایکی لێی بدایە دەیووت : دایە گیان ئەی بۆ لێم دەدەی من چیم کردووە سێوچوار تەڵە شقارتەم تەقاندووە ٠٠ جاخۆ باوکم رۆژی پەنجا تەڵە شقارتە زیاتر دەتەقێنێ ئەی بۆ لەو نادەی ٠٠؟

دایکی پێ دەکەنیو منالەکە رای دەکرد ٠٠ دایکی منالەکە ناچار بوو لەترسا شقارتەکان لەسەر زۆپاو تەباغو پرێمزو تەنووبان بەجێ نەهێڵیو هەر لە گیرفانی کەواکەی خۆیدا بیشارێتەوە ٠٠٠ منالەکە چونکو هەر حەزی لە تەڵە شقارتە تەقاندن بوو گشت سووچو کونو قوژبنێکی ماڵ دەگەڕا ٠٠٠ کە دەیزانی شقارتەکەی چنگ ناکەوێ ئەنجا دەگریاو لە دایکی دەپاڕایەوە « دایەگیان یەك تەڵ توخوا هەر یەك تەڵ ٠٠ تەنیا تەڵێ ئاخر تەڵێ شقارتە چیە تۆ نامدەیتێ ؟ » دایکیشی دەیووت :

— رۆڵەکەم تەڵە شقارتەیەك زۆر زۆرە ٠٠ ماڵەکەی کاکە وەیسی بە تەڵێ شقارتە سووتا ٠٠ خەرمانەکەی کاکەوڵا تەڵێ شقارتە کردی بە خۆڵەمێش٠٠ دایکی رزگاری هاوڕێت تەڵێ شقارتە کلۆکۆی دامراند ٠٠ نیوەڕوانێك دایکی منالەکە خەوتبوو منالەکە شقارتەکەی لە گیرفانی کەواکەی دایکی دەرهێناو کەوتە تەقاندنی تەڵە شقارتەکان ٠٠ پرووشێ ئاگر کەوتە کۆشێیەوەو کراسەکەی گڕی تێبەربوو ٠٠ لە ترسا گریاو بەدەنگێکی بەرز هاواریکرد : دایەگیان سووتام ٠٠ دایکی لە خەو راپەڕیو خێرا لیفەکەی لە منالەکە ئالاندو کوژاندیەوە ٠٠ سەروچاوو سکی منالەکە تۆقلەی کرد ٠٠ گەیاندیانە نەخۆشخانە ٠٠ پزیشکەکە لێی پرسی :

— **بەچیو چۆن سووتای ٠٠؟**

منالەکە وتی : بە تەڵێ شقارتە ٠٠

دایکی وتی :

— رۆڵە کەم تۆ هەر دەتووت « تەڵێ شقارتە چیە ٠٠ ؟ » ئەوەتا خۆ ئەگەر من فریات نەکەوتمایە تەڵێ شقارتە دەیکردی بە کلۆ کۆو دەمردی ٠

منالەکە ووتی :

— **دایەگیان بەڵێنبێ ئیتر من هەرگیز لە قسەی تۆ دەرنەچمو لاساری نەکەمو دەس بۆ شقارتە درێژ نەکەم ٠٠**

لەتیف هەڵمەت

ئامۆژگاری

● **دان بە هەڵەکانی خۆتا بنێ ئنجا پێشنیارەکانت پێشکەش منالە خۆشەویستەکان بکە ٠**

بێ‌گومان مرۆڤ لە ژیانی رۆژانەیدا گەورەبێت یان پچووك دەکەوێتە هەڵەوە ، بۆ چارەسەرکردنی هەڵەکەو دووبارە نەکردنەوەشی ئامۆژگاری پێویستە ، بەڵام چۆن ؟

ئەگەر منالێك هەڵەی کرد ، وا چاکە یەکسەر بە منالەکە نەڵێت تۆ ئەمەت هەڵەیە بەڵکو ئەبێت بڵێت : « ئەزانی منالە خۆشەویستەکەم ، کە لە تەمەنی تۆدا بووم لە ئێستای تۆ زیاتر ئەکەوتمە هەڵەوە ٠ بۆ نموونە جارێك وامکردو جارێکی‌تر وامکردو جارێکی تر بەم شێوەیە کەوتمە هەڵەوە ٠٠ بەڵام تاقی کردنەوەکانی ژیانم وای لێ کردم کە ئەمڕۆ من ئەو هەڵانە نەکەمو ڕێگای ڕاست بدۆزمەوە ، ئنجا دیارە منالە نازدارەکە تۆش ئەتەوێ یەکسەر بێتە سەرحازریو لە کارو بارەکانتا بەرەو پێش‌بچیت ٠ کەوابە ئەم ڕێگایەی من بۆتی دەست نیشان ئەکەم ئەگەر لەسەری بڕۆیت ئەگەیتە ئامانج ٠

بەم شێوەیە ئەو منالە هەست بە کەمو کووریش ناکاتو سوود لە قسەو ئامۆژگارییەکە وەرئەگرێت ٠

ئەمیرە محمد ئەمین

بۆ زاخاوی مێشك

ئازاد مەحمود ئامادەی کردوە

ئەستونی :

١ ـ بەئێمە ئەڵێن ٠

٢ ـ ماستی لێ‌دروست ئەکرێ (پێچەوانە) ، بە مەشکە ئەژەنرێ ٠

٣ ـ ژن بە خوشکی مێردەکەی ئەڵی ، کاسەی ٠٠ ئاشتی ماڵە ٠

٤ ـ نەخۆشیەکە (منال زیاتر توشی ئەبن) ٠

٥ ـ کەناری دەریا (پێچەوانە) ٠

٦ ـ لەتی کرد ، وەك یەکن٠

ئاسۆیی :

١ ـ ئەنجامی هەموومانە ، بۆچی ٠

٢ ـ پیاوی کۆستەنیەتی ، بەزەوی ئەڵێن ٠

٣ ـ نازناوی شاعیری کورد ئەحمەد شوکریە (پێچەوانە) چاوی نابینێ ٠

چاوی نابینێ ٠

٤ ـ بە کۆمەڵ ئەفڕن ٠

٥ ـ وەك دەرزی نوکی‌تیژە

٦ ـ ئەو ژمارەیەی لە نێوان هەشتو دەدایە ، دەنگی ئاوە (پێچەوانە) ٠

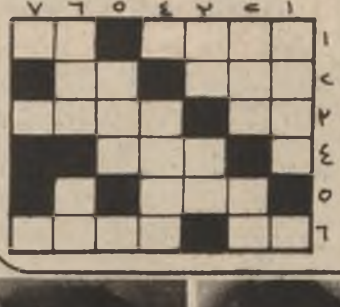

ضرغام عباس — عمار مبدر — شۆڕش قباد — یادگار علی — کوردۆ علی — سۆزان علی — ڕێبوارو سلیم — سەرباس غریب — سمکو خدر — دیلمان غریب — هیمن حسن

صباح حمە — چۆمان غریب — عبداللە احمد — ڕەنگینو احمد — بەرهەم احمد — ابراهیم محمد — کارزان کریم — سۆزان نوری — کارزان اسماعیل — سهاز نیازی — فریدون شهاب